लिखु गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

यसम, ओखलढुङ्गा

प्रदेश नं. १, नेपाल

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) अनुसारको प्रयोजनका लागि

वार्षिक प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७

तथा

वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रम

आर्थिक वर्ष २०७७/०७८

अध्यक्ष ज्यूको कलमबाट

लामो संघर्ष र बलिदानीबाट संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना भएको छ । यो महान अभियानमा सरिक भई आफ्नो ज्यान आहुती गर्ने ती महान शहीद प्रति म सदैव भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अपर्ण गर्दछु । त्यसै गरी बलिदानीपूर्ण संघर्षमा अहम् भूमिका निर्वाह गर्नुहुने ती महान योद्धाहरुलाई उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

हामी आज संघीय शासन प्रणाली अन्तरगत स्थानीय सरकार सञ्चालन गर्ने भूमिकामा रहेका छौ । सुशासन, पारदर्शिता, नागरिक प्रति संवेदनशीलता र उत्तरदायित्व स्थानीय सरकारका आधारभूत मान्यता रहेको छ । यी आधारभूत मान्यतालाई आत्मसात् गरी सुशासनका हरेक पक्षलाई समन्वयात्मक ढंगबाट प्रयोग गरेमा मुलुकको हरेक शासन सञ्चालनमा सबै नागरिकको सहभागिता हुन्छ र समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली भन्ने राष्ट्रिय आकांक्षा पुरा हुन जान्छ । यही मूल ध्येय राखी हाम्रो गाउँपालिकामा सुशासन व्यवस्थापनका सबै पक्षलाई सन्तुलित ढंगबाट प्रयोग भएको छ । व्यवस्थित कार्यालय योग्य र क्षमतावान कर्मचारी र स्पष्ट नीति तथा कार्यक्रमको मूल मन्त्र मानिएको छ । कानूनी शासनको प्रत्याभूत गर्न आवश्यक कानूनको तर्जुमा गरी लागु गरिएको छ ।

आफू र आफ्ना मातहतका कार्यालयबाट सम्पादन भए गरेका कामको वार्षिक प्रतिवेदन सम्बन्धीत सबैमा जानकारी गराउनु स्थानीय सरकारको एउटा महत्वपूर्ण दायित्व पनि हो । त्यसैले आ.ब. २०७६/०७७ को वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको छ । यो प्रतिवेदन प्रकाशनको महत्वपूर्ण भूमिकामा रहनु भएका प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत श्री अभय कुमार गुप्तालाई उच्च सम्मान तथा कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । त्यसै गरी शाखा प्रमूख लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरु, जनप्रतिनिधीहरु सबैमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । पाठक, सरोकारवाला र गाउँपालिका निवासी सम्पूर्णबाट प्रतिकृयाको अपेक्षा सहित मेरो भनाई यही टुंग्याउछु ।

धन्यवाद !

अध्यक्ष
गोविन्द बहादुर पौडेल

उपाध्यक्ष ज्यूको कलमबाट

नेपाल संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन पद्धति अवलम्बन गरेको प्रगतिशिल देश हो । सहकारीता, सह-अस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्त बमोजिम सहकारीतामूलक संघीय शासन प्रणालीको अभ्यासरत रहेको विद्यमान परिस्थितिमा ३ (तीन) तहका सरकारहरु संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारका भूमिकाहरु आ-आफ्नै स्थानमा विशिष्ट हुन्छन् । तथापि स्थानीय सरकार जनताको सबै भन्दा नजिकको सरकार एवं जनताका दैनिक जीवनयापन लगाएतका अन्य पक्षहरुसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने तथा जनताको मुटुको ढुकढुकी समेत भएको हुँदा स्थानीय तहमा स्थानीय सरकार सञ्चालनार्थ निर्वाचित जनप्रतिनिधि, सरोकारवाला पक्षहरु र स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारीहरुको बीचमा सेवा प्रवाह, गुणस्तरीय कार्यसम्पादन एवं विकास प्रतिको दृष्टिकोणका बीचमा सकरात्मक ऐक्यबद्धता तथा बुझाईमा एकरुपता हुनु आवश्यक हुन्छ । स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरुको बीचमा समन्वय, सहकार्य र सहजीकरणको मार्गबाट संघीयता कार्यान्वयनको आधारशीलालाई मजबुत बनाई गाउँपालिकाको विकासको पाटोलाई सबलीकरण गर्नु आजको अनिवार्य आवश्यकता हो । उपलब्ध स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गर्दै विकासका हरेक गतिविधिलाई आर्थिक विकासका आयामहरुसँग एकाकार गरी रोजगारी सिर्जना एवं स्थानीय सरकारका हरेक कृयाकलापलाई उत्पादन तथा उत्पादकत्वसँग जोड्ने र सोही बमोजिमको नीति तथा कार्यक्रम अख्तियार गर्दै नतिजान्मुख सन्तुलित विकासको ढाँचालाई अबलम्बन गर्नु नितान्त आवश्यक छ । यसका लागि नीतिगत स्पष्टता, संस्थागत सक्षमता, वित्तीय व्यवस्थापन र प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि चुस्त संगठन तथा त्यस सँग सम्बन्धित संयन्त्रको उचित परिचालन गर्नु पर्ने हुन्छ ।

अबको निकास भनेको नै आर्थिक विकास हो । तसर्थ लिखु गाउँपालिकाको गन्तव्य **"लिखु गाउँपालिकाको दृष्टिः सुशासन मार्फत समृद्धि"** भन्ने मूल नारालाई कार्यान्वयन गर्न गाउँपालिकाले पहिचान गरेको नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरुलाई आवश्यकताका आधारमा विकासका तीन तहका सरकारहरु बीचमा समन्वय, सहकार्य र सहजीकरण गर्दै अनुकुल वातावरण निर्माणमा गाउँपालिकाले विगतमा खेलेको भूमिकाको निरन्तरता सँगै अझ सुदृढीकरणका लागि उचित पहलकदमी लिनु आवश्यक हुन्छ ।

गाउँपालिकाको समग्र विकासका लागि विभिन्न क्षेत्रगत विकासका आयामहरुमा आवश्यक सहजीकरण गर्नका लागि गाउँपालिका संयन्त्रले सहयोगी तथा समन्वयात्मक भूमिका खेल्दै आएकोमा कार्यसम्पादन एवं कार्यान्वयनको पक्षमा अझ गुणात्मक रुपमा निरन्तरता दिंदै सबै सरोकारवाला पक्षहरुबीचमा सहकार्य एवं समन्वय हुनु अत्यन्त आवश्यक छ ।

गाउँपालिकाको दिगो विकास एवं समृद्धि प्रतिको दृष्टिकोणलाई साकार पार्नका लागि **Elected Body** र **Selected Body** का बीचमा आपसी समझदारी, एक अर्कामा आ-आफ्ना अधिकार क्षेत्रको प्रयोगमा सामञ्जस्यता अपनाई स्थानीय सरकार मार्फत जनतामा सुशासनको प्रत्याभूति दिलाई **"समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली"** को अवधारणालाई कार्यान्वयन गर्ने विषयमा ऐक्यवद्धता जनाई स्थानीय तहको प्रशासनिक संयन्त्रले राजनीति प्रति तटस्थ र स्थानीय सरकार प्रति प्रतिवद्ध भई सोही बमोजिमको व्यवहार प्रदर्शन गर्नु पर्दछ ।

गाउँपालिकाको समग्र विकासमा विभिन्न काल खण्डमा प्रतिकूल परिस्थितिमा समेत अतुलनीय योगदान दिनु हुने सिंगो गाउँपालिका एवं कर्मचारी परिवार प्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा सोको निरन्तरताका साथै यस गाउँपालिकाको नीति, योजना तथा कार्यक्रम एवं बजेट कार्यान्वयनका लागि सकरात्मक पहलकदमी हुनेछ र गाउँपालिकाको हरेक कृयाकलापहरु नवीन एवं पृथक ढंगबाट कार्यान्वयन गरी गाउँपालिकाको समग्र विकासको हितमा निरन्तर अघि बढ्नेछन् भन्ने आशा-अभिलाषा व्यक्त गर्न चाहन्छु । धन्यवाद !!!

शान्ता ढुंगेल
उपाध्यक्ष

प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत ज्यूको कलमबाट

नेपालको संविधान जारी भए पश्चात स्थानीय स्वायत्त शासनको उत्तम अभ्यास स्वरुप स्थानीय तहको गठन भई जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकारको रुपमा कार्य गर्दै आईरहेको छ । जनताको दैनिक जीवनयापनमा असर पार्ने आवश्यकताहरु, आधारभूत सेवाहरु लगायत स्थानीय विकास निर्माणका आवश्यकताहरु स्थानीय सरकारको प्रमुख सरोकारको रुपमा रहेको देखिन्छ । जनताको आधारभूत आवश्यकताहरु स्थानीय तवरबाटै सम्बोधन हुन संविधानमा नै स्थानीय तहका व्यवस्थापकीय, कार्यकारिणी तथा न्यायीक अधिकारहरु सुनिश्चित गरिएका छन् । जसलाई नीतिगत रुपमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ लगायत अन्य संघीय तथा प्रदेश कानूनहरुले व्यवस्थित पारेको देखिन्छ । साथै स्थानीय तहद्वारा तर्जुमा गरिएका स्थानीय कानूनहरुले पनि नीतिगत अभावलाई परिपूर्ति गरेको देखिन्छ । संरचनागत रुपमा स्थानीय तहको कार्यपालिकाको कार्यालय र त्यस मातहत विषयगत शाखाहरु तथा वडा स्तरमा वडा कार्यालय स्थापना भई सञ्चालनमा रहेका छन् ।

स्थानीय आवश्यकताहरु सम्बोधन हुने गरि नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्नु, आर्थिक वर्ष भरि बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु, अत्यावश्यक सार्वजनिक सेवाहरु उपलब्ध गराउनु, नीति निर्माण तथा नियमन गर्नु एवं स्थानीय तहका जनताको विकासको मार्ग प्रशस्त गर्नु स्थानीय तहको प्रमुख दायित्वको रुपमा रहेको देखिन्छ । सोही अनुरुप प्रदेश नं. १, ओखलढुङ्गा जिल्लामा अवस्थित लिखु गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय पनि उपरोक्त दायित्वहरु निर्वाह गर्न "लिखु गाउँपालिकाको दृष्टिः सुशासन मार्फत् समृद्धि" भन्ने सोचका साथ क्रियाशील रहेको छ ।

लिखु गाउँपालिकाबाट विद्यमान नीतिगत तथा संरचनागत व्यवस्था अनुरुप कार्यसम्पादन गरिरहेको सन्दर्भमा सुशासनको महत्वपूर्ण पाटोको रुपमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा गाउँपालिकाबाट सम्पन्न भएका सम्पूर्ण गतिविधीहरु समेटिएको **"वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष २०७६/७७ तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम आर्थिक वर्ष २०७७/७८"** प्रकाशन गरिएको छ । सूचनाको हक प्रत्याभूत गर्न पनि वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन अत्यावश्यक रहेकोले मुख्य रुपमा यस प्रतिवेदनमा लिखु गाउँपालिकाको परिचय, यसको काम, कर्तव्य र अधिकार, स्थानीय तहमा विधायिकी, कार्यकारी तथा न्यायीक अधिकार प्रयोगको अवस्था, विषयगत शाखाहरुबाट सम्पादन भएका कार्यहरु तथा सेवाको विवरण, विकास आयोजनाहरुको प्रगति विवरण, वार्षिक आय-व्ययको अवस्था, वार्षिक नीति, कार्यक्रम र बजेट तथा स्थानीय सरकार सञ्चालनको विश्लेषणात्मक टिप्पणी समेत समेटिएको छ । यस प्रतिवेदन प्रकाशनमा सहयोग गर्नुहुने गाउँपालिका अध्यक्ष ज्यू, उपाध्यक्ष ज्यू लगायत सम्पूर्ण जनप्रतिनिधी ज्यूहरु प्रति आभार प्रकट गर्न चाहन्छु । प्रतिवेदन तयारी तथा सम्पादनमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण शाखा प्रमुखहरु तथा अन्य कर्मचारीहरुले उल्लेखनीय भूमिका निर्वाह गर्नुभएको हुँदा सबैलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

अन्त्यमा यस गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित **"वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष २०७६/७७ तथा वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम आर्थिक वर्ष २०७७/७८"** अध्ययन गरि आफ्नो अमूल्य सुझाव तथा पृष्ठपोषण प्रदान गरिदिन हुन सम्पूर्ण सरोकारवाला ज्यूहरु सँग हार्दिक अनुरोध गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद !

अभय कुमार गुप्ता

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

कार्यकारी सारांस

लिखु गाउँपालिका, नेपालको संविधानले स्थानीय सरकारको अवधारणालाई व्यवस्था गरे बमोजिम २०७३ सालमा स्थापना भई जनतालाई सेवा तथा सुबिधाको प्रत्याभूत गराउने जनताको घरदैलोको सरकार हो । स्थानीय तहको कार्यकारिणी, बिधायकी र न्यायीक अधिकार संविधानको अधिनमा रहि गाउँपालिका वा नगरपालिकामा निहित हुने व्यवस्था भए बमोजिम लिखु गाउँपालिकाले नेपालको संबिधानको अनुसूची-८ र अनुसूची-९ अनुरुपका एकल तथा साझा अधिकारका विषय तथा क्षेत्रहरुमा संघीय र प्रदेश कानून समेत अबलम्बन गर्दै स्थानीय ऐन, नियमावली र कार्यविधिहरुको तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गरिरहेको छ ।

लिखु गाउँपालिकामा कानून निर्माणका लागि गाउँसभा तथा कार्यपालिका सकृयताका साथ अघि बढिरहेको देखिन्छ । हाल सम्म स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भए पश्चात सात पटक गाउँ सभा सफलताका साथ सम्पन्न भईसकेको छ भने सो सभाबाट २३ वटा ऐन जारी भई कार्यान्वयनको अवस्थामा छ भने गाउँ कार्यपालिकाले ३० वटा नियमावली एवं कार्यविधीहरु तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गरिरहेको छ । उपरोक्त कानूनहरु सबै स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित गर्ने गरिएको छ ।

स्थानीय तहको कार्यकारी अधिकार स्थानीय कार्यपालिकामा निहित रहने व्यवस्था छ । कार्यकारी अधिकार प्रयोग तथा कार्यपालिका सञ्चालनको लागि गाउँ कार्यपालिकाको मासिक रुपमा नियमित तथा आकस्मिक गरि आ.व. २०७६/७७ मा जम्मा १९ पटक बैठक बसी महत्वपूर्ण निर्णय गरेको देखिन्छ । नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ र लिखु गाउँपालिका कार्य विभाजन तथा कार्य सञ्चालन नियमावली, २०७४ तथा अन्य कानूनहरुद्वारा निर्दिष्ट भएका काम, कर्तव्य र अधिकारहरु निर्वाह गर्दै अत्यावश्यक सेवा प्रवाहमा लिखु गाउँ कार्यपालिका प्रतिबद्ध देखिन्छ । कार्यपालिकाको महत्वपूर्ण दायित्वको रुपमा रहेको आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गरि सभामा प्रस्तुत गर्नु र सभाबाट स्वीकृत भए बमोजिम नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयनलाई आ.व. २०७६/७७ मा पनि सफलतापूर्वक निर्वाह गर्दै नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यपालिकाबाट मिति २०७७ साल आसार ६ गते पारित भई असार १० गते सभामा प्रस्तुत भएको थियो ।

लिखु गाउँ कार्यपालिका **प्रशासन**ले कार्यपालिकाको कार्यालय र मातहतका वडा कार्यालय एवं स्वास्थ्य संस्था मार्फत् अत्यावश्यक सार्वजनिक सेवाहरु प्रदान गर्दै आईरहेको छ । गाउँ कार्यपालिका अन्तर्गत ३५ स्थायी, ७५ करार गरि जम्मा १०६ जना कर्मचारी कार्यरत छन् । आ.व. २०७६/७७ मा १३ अ.हे.व., ११ अ.न.मी., १ ह.स.चा. र ३ का.स. तथा प्रधानमंत्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत १ रोजगार संयोजक, राष्ट्रिय परिचय पत्र तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता अन्तर्गत १ MIS अपरेटर र १ फिल्ड सहायक करार प्रकृया द्वारा नियुक्ति गरि पदपूर्ति गर्नु र लोक सेवा आयोग द्वारा सिफारिस भई आउने विभिन्न सेवाका १९ कर्मचारीलाई नियुक्ति गरि पदस्थापन गर्नु कार्यपालिका प्रशासनको प्रमुख उपलब्धिको रुपमा देखिन्छ । संघ, प्रदेश तथा अन्य स्थानीय तह र वडा कार्यालयहरु संग अन्तरतह समन्वय प्रभावकारी बनाउदै लगिएको छ भने सेवाको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न वडा कार्यालय, शिक्षण संस्था तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुको अनुगमन नियमित रुपमा गरिएको छ । यसका साथै कर्मचारी उत्प्रेरणाका लागि सेवा प्रवाहमा उत्कृष्ठ देखिएका १० कर्मचारीलाई पुरस्कृत पनि गरिएको छ ।

भौगोलिक रुपमा विकट यस गाउँपालिकामा E-Governance को शासकीय अवधारणा कार्यान्वयन गर्न **सूचना प्रविधि**को क्षेत्रमा ईन्टरनेट बिस्तारको लागि आफ्नो प्राईभेट नेटवर्क सहितको ईन्टरनेट कनेक्टिभिटिको सञ्जाल गाउँपालिका तथा यस अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरु तथा अन्य आवश्यक स्थानमा बिस्तार गरिएको छ भने गाउँ कार्यपालिकाको कार्यलयमा ईन्टरनेटको थप व्यवस्थापनको लागि Networking तथा Firewall जडान गरिएको छ । पेपरलेस गभर्मेन्स जस्ता शासकीय प्रबन्धलाई अबलम्बन गर्न गाउँपालिका अन्तर्गतका शाखा तथा वडा कार्यालयहरुमा सफ्टवेयर सिस्टमको प्रयोग गरी सेवाग्राहिहरुलाई छोटो छरितो र सहज रुपमा सेवा लिने वातावरण मिलाईएको छ । कार्यालयबाट प्रेषित सूचना तथा समाचारहरु गाउँपालिकाको वेभसाइट, गाउँपालिका मोवाईल एप्स, अडियो नोटिस बोर्ड, ग्रुप एस.सम.एस.तथा आधिकारिक सामाजिक संजालमा राखी सबै सामु पहुँचयोग्य बनाईएको छ ।

योजना तथा पूर्वाधार विकासलाई व्यवस्थित गर्न यथेष्ट स्थानीय कानूनहरु तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेका छन् । आ.व. २०७६/७७ मा गाउँपालिका तथा वडास्तरीय, संघीय र प्रदेश सशर्त गरि जम्मा २१३ योजना मध्ये ९१.५% योजना सम्पन्न

भएका छन् । कृषि सडक तथा ग्रामीण सडकहरुको विस्तार र स्तरोन्नति गरिएको छ भने खानेपानी सुविधाका लागि एक घर एक धारा अभियान सञ्चालन गरिनुको साथै साना सिंचाई आयोजनाको सहभागितामा सिंचाई पूर्वाधार निर्माण गरि ११८ हेक्टर जमीन सिंचित गरिएको छ । यस गाउँपालिका अन्तर्गत हाल सम्म १३१ कि.मी. सडक ट्रयाक खोलिएको छ भने खानेपानी पूर्वाधारबाट २३६७ परिवार लाभान्वित भएका छन् ।

सामाजिक विकास क्षेत्र अन्तर्गत **शिक्षा** तर्फ यस गाउँपालिकामा एउटा सामुदायिक क्याम्पस, ८ मा.वि. र १४ आ.वि. गरि २२ सामुदायिक विद्यालय रहेका छन् । यसका साथै एउटा संस्थागत विद्यालय, २८ वटा बालविकास केन्द्र र ३ वटा सामुदायिक सिकाइ केन्द्रहरु रहेका छन् । १४७ शिक्षक तथा ३७ विद्यालय कर्मचारीहरुद्वारा आ.व. २०७६/७७ मा ३२८७ विद्यार्थीहरुको अध्यापन कार्य भएको थियो । गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका विद्यालयहरुको अनुगमन, निरीक्षण र उचित व्यवस्थापन, ऐन नियम बमोजिम शिक्षकको सेवा सुविधाको व्यवस्था, रिक्त दरबन्दी पदपूर्ति, शैक्षिक कार्यक्रमहरुको तर्जुमा र सञ्चालन गर्नुका साथै संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबाट विनियोजित बजेटको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिएको छ ।

आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई अन्तर्गत ६ हेल्थ पोष्ट, ३ आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र १९ खोप केन्द्र र १९ गाउँघर क्लिनिक मार्फत् ४८ स्वास्थ्यकर्मी तथा ८२ महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाद्वारा अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क रुपमा उपलब्ध गराईएको छ । आ.व. २०७६/७७ मा अभियानको रुपमा सञ्चालन हुने राष्ट्रिय भिटामिन 'ए' कार्यक्रम, दादुरा रुवेला खोप अभियान सफलतापूर्वक सञ्चालन गरिनुका साथै नियमित सेवाहरुको परिमाण र गुणस्तरमा उल्लेख्य सुधार भएको छ । ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रम, माइक्रोस्कोपिक क्याम्प सञ्चालन, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रको भवन निर्माणका लागि ठेक्का सम्झौता गरिनु, स्वास्थ्य संस्थाहरुमा रिक्त दरबन्दी करार प्रकृयाद्वारा पदपूर्ति हुनु, पर्याप्त औषधी तथा उपकरण आपूर्ति हुनु प्रमूख उपलब्धिको रुपमा देखिन्छ ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक सुरक्षा कायम गराउनका लागि निरोधात्मक, प्रवर्द्धनात्मक, संरक्षणात्मक उपाय, पुनर्स्थापना लगायत हक हित संरक्षण सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन गरी महिला तथा लक्षित वर्गको आर्थिक, सामाजिक सशक्तिकरण तथा क्षमता विकासका कार्यहरु भएका छन् । आ.व. २०७६/७७ मा "क" वर्गको १० जना सहित जम्मा ३७ जनालाई अपाङ्गता परिचय पत्र वितरण गरिएको छ भने जम्मा ९३४ जनालाई हाल सम्म जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र वितरण गरिएको छ । १८९९ जनालाई गत आ.व. मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता उपलब्ध गराईएको थियो भने क्षमता विकास तथा सशक्तिकरणका लागि सुत्केरी भेटघाट तथा कोसेली कार्यक्रम र महिला सीपमूलक तालीम वडा तथा गाउँपालिका स्तरमा सञ्चालन गरिएको थियो । शाखामा पर्याप्त कर्मचारी व्यवस्थापन तथा सामजिक सुरक्षा भत्ता लाभग्राही सबैलाई बैंक खाता मार्फत् भुक्तानी गर्नु प्रमुख चुनौतिको रुपमा देखिन्छ ।

विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यमा यस पालिकाले नीति, कानून, मापदण्ड तथा स्थानीय स्तरका आयोजनाको कार्यान्वयन, विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन तथा वस्तीहरुको पहिचान र स्थानान्तरण, विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान, अग्नि नियन्त्रक यन्त्र तथा एम्बुलेन्सको सञ्चालन तथा व्यवस्थापनजस्ता महत्वपूर्ण कार्यहरु गर्दै आएको छ । साथै स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष अन्तर्गत आ.व. २०७६/७७ मा जम्मा रु १६,२६, ९०० ।०० प्राप्त भएकोमा हाल बैंक मौज्दात जम्मा रू १,९१,४०० ।०० मात्र रहेको छ । विशेष गरि कोभिड १९ महामारी नियन्त्रणका लागि स्वास्थ्य सामग्री तथा राहत वितरणका लागि अधिकांस रकम खर्च भएको देखिन्छ ।

कृषि तथा पशुपालनको प्रचूर संभावना रहेको यस गाउँपालिकामामा आधुनिक कृषि प्रणालीको विकास गर्न स्थानीय नीति, कानून, मापदण्डहरु निर्माण गरी कृषकको क्षमता अभिवृद्धि र सीप विकासका कार्यहरु गरिनुका साथै बजार व्यवस्थापन लगायतका कार्यहरु तीव्र गतिमा अघि बढिरहेको छन् । कृषक समूह गठनलाई तिव्रता दिई माग र सम्भावनाका आधारमा सामग्री तथा नगद अनुदान उपलब्ध गराईएको छ । यद्यपी कृषि तथा पशु सम्बन्धी कर्मचारीको अभाव र निर्वाहमूखी कृषि प्रणाली प्रमुख समस्याको रुपमा देखिएको छ ।

स्थानीय तहमा **गैसस, व्यवसाय तथा सहकारी** क्षेत्रलाई विकास साझेदारको रुपमा परिचालन गर्ने उद्देश्यले संस्थाहरुको क्षमता विकास, प्रवर्द्धन र नियमनका लागि स्थानीय नीति, कानून तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गरिएको छ । यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र १४ सहकारी संस्था सञ्चालित छन् भने ती संस्थाहरुको क्षमता विकास तालीम तथा COPOMIS प्रणालीमा आबद्ध गराउन बाँकी देखिन्छ । साथै १६५ व्यावसाय र १४ गैसस दर्ता भई सञ्चालनमा रहेका छन् ।

राजश्व तथा आर्थिक प्रशासन आ.व. २०७६/७७ देखि सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (SuTRA) मा आवद्ध गरिएको छ । स्रोतको आवश्यकता तथा उपलब्धता बीच सन्तुलन कायम गराउनुको साथै विनियोजन खर्चमा नियन्त्रणमा आर्थिक प्रशासन धेरै हद सम्म सफल देखिन्छ भने आ.व. २०७६/७७ मा जम्मा बजेट रू ३१,८७,९२,७४० ।०० मध्ये चालू र पूँजीगत खर्च क्रमशः ५२.८% र ३४.२% भएको देखिन्छ भने १३% रकम फ्रिज भएको देखिन्छ र आन्तरिक राजश्व संकलन रु १८,८२,८७० ।०० भएको छ । पर्याप्त कर्मचारी व्यवस्थापन तथा कमजोर आन्तरिक क्षमतामा सुधार गर्नु प्रमुख चुनौतिको रुपमा देखिन्छ ।

आ.व. २०७६/७७ मा जम्मा ८२० **व्यक्तिगत घटना दर्ता** भएका छन् भने **प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम** अन्तर्गत दम्की डुँडेखोला सोलिङ्ग ड्रेन योजना कार्यान्वयन भई ४१ जना प्राथमिकतामा रहेका बेरोजगार व्यक्तिले ३० दिनको रोजगारी प्राप्त गरेका थिए ।

जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकारको रूपमा स्थानीय सरकार संवैधानिक रुपमा व्यवस्था भएका राज्यका राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक उद्देश्यहरु पूरा गर्ने क्रममा यस गाउँपालिकाले "लिखु गाउँपालिकाको दृष्टिः सुशासन मार्फत समृद्धि" भन्ने मूल नीति अबलम्बन गरेको छ । भौगोलिक, क्षेत्रिय, वर्गीय सन्तुलन कायम गर्दै आर्थिक, प्रशासनिक एंव राजनीतिक सुशासन मार्फत समृद्ध, समुन्नत, न्यायपूर्ण तथा सुखी लिखुको निर्माण गर्ने लक्ष्य राखि आ.व. २०७७/७८ को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा जनताका माग र वास्तविक आवश्यकतालाई बिश्लेषण गरि राज्यले प्रत्याभूत गरेका जनताका मौलिक हक, राष्ट्रिय लक्ष्य तथा उद्देश्य, आवधिक योजना, स्थानीय कानून, स्रोत साधनको विद्यमान अवस्थालाई मध्यनजर गरी आर्थिक विकास तथा गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने, उत्पादनमूलक छिटो प्रतिफल दिने, जनताको जीवनस्तर, आम्दानी तथा रोजगारी बढ्ने, स्थानीय सहभागिता जुट्ने, स्वयं सेवा परिचालन गर्न सकिने तथा लागत कम लाग्ने, स्थानीय स्रोत साधन र सीपको अधिकतम उपयोग हुने, महिला, बालबालिका, पिछडिएका क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने, लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने, दिगो विकास, वातावरण संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्न सघाउ पुग्ने, भाषिक तथा सांस्कृतिक पक्षको जगेर्ना र सामाजिक सदभाव तथा एकता अभिवृद्धि सघाउ पुग्ने तथा कोभिड १९ लगायतका महामारी तथा विपद् व्यवस्थापनलाई प्राथमिकता दिइएको छ ।

विषयसूची

अध्यक्ष ज्यूको कलमबाट i

उपाध्यक्ष ज्यूको कलमबाट..... ii

प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत ज्यूको कलमबाट iii

कार्यकारी सारांस iv

परिचय 1

लिखु गा.पा.को सामान्य परिचय 1

लिखु गाउँपालिकाको राजनीतिक विभाजन 1

स्थानीय सरकारको रुपमा लिखु गाउँपालिका 2

लिखु गाउँपालिकाको सम्पर्क विवरण..... 20

लिखु गाउँपालिकाको संरचनागत व्यवस्था 20

लिखु गाउँपालिकाको भौतिक व्यवस्थापनको अवस्था 22

स्थानीय सरकारको विधायिकी, कार्यकारी तथा न्यायिक अधिकार प्रयोगको अवस्था 25

विधायिकी अधिकारको प्रयोग 25

कार्यकारी अधिकारको प्रयोग..... 27

न्यायीक अधिकारको प्रयोग 28

विषयगत प्रगति प्रतिवेदन..... 31

१. सामान्य प्रशासन..... 31

२. योजना, अनुगमन तथा तथ्यांक..... 36

३. आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा 38

४. आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई..... 42

५. आयूर्वेद 46

६. कृषि तथा पशुपंक्षी..... 48

७. सहकारी..... 51

८. गैहसरकारी संस्था तथा व्यवसाय 52

९. लैंगिक समानता 54

१०. सूचना तथा सञ्चार प्रविधि 56

११. सार्वजनिक खरिद तथा सम्पत्ति व्यवस्थापन 59

१२. रोजगार सेवा केन्द्र..... 60

१३. सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरण..... 62

१४. राजश्व तथा आर्थिक प्रशासन 65

१५. विपद् व्यवस्थापन..... 68

वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रम 71
आ.व. ०७७/७८ को नीति तथा कार्यक्रम 71
वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम 79
स्थानीय सरकार सञ्चालनः समस्या तथा समाधान 93
स्थानीय सरकार सञ्चालनः सबल पक्षहरु 93
स्थानीय सरकार सञ्चालनः सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु 94
स्थानीय सरकार सञ्चालनः अवसरहरु 94
स्थानीय सरकार सञ्चालनः चुनौतिहरु 95
समस्या समाधानका लागि सुझाव तथा अबको बाटो 95
अनुसूचीहरु 96
लिखु गाउँपालिकाको राजनीतिक नक्सा 97
गाउँ सभा, सभाका समिति, कार्यपालिका, कार्यपालिकाका समिति, वडा समिति र अन्य समितिहरुको विस्तृत विवरण 98
जिन्सी निरिक्षण प्रतिवेदन (आ.व. २०७६/७७) 108
लिखु गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुको नामावली 112
गाउँपालिका स्तरीय, वडा स्तरीय तथा संघ र प्रदेशबाट प्राप्त योजनाहरुको विवरण 116
आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा तर्फ विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमको प्रगति विवरण 122
आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई तर्फ विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमको प्रगति विवरण 123
आ.व. २०७६/७७ को बजेट तथा कार्यक्रमको विस्तृत प्रगति, वस्तगत तथा नगद अनुदान पाउने लाभग्राही र वडागत कृषक समूहको विवरण 125
सहकारी संस्थाको विवरण आ.व. २०७६/७७ 128
आ.ब ०७६/७७ मा संकलन भएको राजस्वको बिवरण 129

पूरा रुप

गा.वि.स. - गाउँ विकास समिति
गा.पा. -   गाउँपालिका
प्र.प.अ. -प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
प्र.अ. - प्रधानध्यापक
गै.स.स. - गैर सरकारी संस्था
वि.व्य.स. - विद्यालय व्यवस्थापन समिति
मा.वि. - माध्यमिक विद्यालय
आ.वि. - आधारभूत विद्यालय
मा.शि. - माध्यमिक शिक्षक
नि.मा.शि. - निम्न माध्यमिक शिक्षक
प्रा.शि. - प्राथमिक शिक्षक
स.ई. - सब-ईञ्जिनियर
अ.स.ई. - असिस्टेन्ट सब-ईञ्जिनियर
हे.ई - हेल्थ ईन्सपेक्सन
ना.प.से.प्रा. - नायब पशु सेवा प्राविधिक
क.न. - कम्युनिटि नर्स
अ.हे.ब. - एक्जुलरी हेल्थ वोर्कर
अ.न.मी. - एक्जुलरी नर्सिङ् मिडवाईफ
ज.स्वा.नि. - जन स्वास्थ्य निरीक्षक
ह.स.चा. - हलुका सवारी चालक
का.स. - कार्यालय सहयोगी
बा.बि.के. - बालबिकास केन्द्र
बा.बि.के.स.का. - बालबिकास केन्द्र सहयोगि कार्यकर्ता
म. - महिला
पू. - पूरुष
सा.सु. - सामाजिक सुरक्षा
DONIDCR - Department of National Id and Civil Registration
PMEP - Prime Minister Employement Programme
MIS - Management Information System
PLGSP - Province and Local Governance Support Programme
COPOMIS - Cooperative and Poverty Related Management Information System
IT - Information Technology
GIS - Global Information System
FM - Frequency Modulation
CCTV- Closed Circute Television
EMIS - Employment Management Information System
FCHV - Female Community Health Volunteer
ORC - Out Reach Clinic
EPIC - Expanded Programme of Immunization Clinic
PHCORC - Primary Health Care Out Reach Clinic
BCG - Bacillus Calemmete Guirin
DPT - Diptheria Pertusis Tetanus
MR - Measles Rubella
TD - Tetanus Diptheria
JE - Japanese Encephalitis
HepB - Hepatitis 'B'
Hib - Hemophillus Influenza
CPR - Contraceptive Prevalence Rate
U5 - Under Five (5)
ORS - Oral Rehydration Salt
ANC - Ante Netal Checkup
SBA - Skilled Birth Attendant
HW - Health Worker
IUCD - Intara Uterine Contraceptive Device
DEPO - Medroxyprogesterone Acetate
FP - Family Planning
MWRA - Married Women of Reproductive Age
TB - Tuberculosis
OPD - Out Door Patient
PCR - Polymerase Chain Reaction
RDT - Rapid Diagnostic Test
PPE - Personal Protective Equipments

परिच्छेद-१

परिचय

लिखु गाउँपालिकाको सामान्य परिचय

प्रदेश नं. १ अन्तर्गत ओखलढुंगा जिल्लामा लिखु गाउँपालिका रहेको छ । जिल्ला सदरमुकाम ओखलढुंगाबाट करिब ७५ किलोमिटरमा उत्तर पश्चिम तर्फ ८८.०३ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफलमा लिखु गाउँपालिका फैलिएको छ । यो गाउँपालिका साविकका सिंहदेवी, नर्मदेश्वर, यसम, गाम्नाङटार, टारकेराबारी र पोकली गरी जम्मा ६ वटा गा.वि.स.हरु मिलेर हाल ९ वडामा रुपान्तरित भई बनेको छ । गाउँ कार्यपालिका कार्यालय वडा नं. ४ को यसममा रहेको छ । लिखु गाउँपालिकाको नामाकरण सप्तकोशीको सहायक नदी लिखु नदीबाट भएको हो । यस गाउँपालिकको पुर्व तर्फ चम्पादेवी र खिजिदेम्बा गाउँपालिका , पश्चिममा रामेछाप जिल्ला, उत्तरमा खिजिदेम्बा गाउँपालिका र दक्षिणमा चम्पादेवी गाउँपालिका रहेको छ ।

गाउँ कार्यपालिका भवन संरचना

यस गाउँपालिकामा राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ अनुसार जम्मा जनसंख्या १४०४९ रहेको छ । ब्राम्हण, क्षेत्री, नेवार, तामाङ, सुनुवार, राई लगायत विभिन्न आदिवासी जनजातीहरुको बसोबासले यस गाउँपालिकालाई अनेकतामा एकतावद्ध गर्न थप सहयोग गरेको छ । विभिन्न भाषा भाषी र जातिय संस्कार एंव् चाडपर्वहरुले धार्मिक सहिष्णुतालाई थप उचाईमा पुर्याएको छ । यहाँका बासिन्दाहरु विशेष गरी कृषि पेशामा निर्भर रहेका छन् भने केहि मात्रामा सरकारी नोकरी, व्यापार व्यवसाय र वैदेशिक रोजगार जस्ता पेशामा आवद्ध रहेका छन् ।

यस गाउँपालिका मातहत ९ वटा वडा कार्यालय रहेका छन्, भने स्वास्थ्य सेवासँग सम्बन्धित ६ वटा स्वास्थ्य चौकी, ३ वटा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, २ वटा हेल्थ यूनिट र १ आयुर्वेद औषधालय रहेको छ । त्यसै गरी शिक्षा क्षेत्रसँग सम्बन्धित २२ वटा सामुदायिक र १ निजी गरी जम्मा २३ वटा विद्यालयहरु रहेका छन् । २ वटा प्रहरी चौकि, १४ वटा सहकारी संस्था र १४ गैरसरकारी संघ सस्थाहरु रहेका छन् ।

समुन्द्रि सतहबाटकरिब ६०० फिट देखि २८०० फिटको उचाईमा रहेको यस गाउँपालिकामा मानव बसोबासको लागि उपयुक्त किसिमको हावापानी पाईन्छ । यस गाउँपालिकामा बेँसीका फाँटहरु देखी हिउपर्ने लेकसम्म समेटिएको छ । सिल्खुबेँसी, दाहालटार जस्ता धान उत्पादन हुने फाँटहरु र पहराका फेदमा रहेको गाम्नाङ्गटार र टारकेराबारीका फाँटहरु यहाँका थप उर्बर भुमिहरु हुन । फलफूलको लागि उपयुक्त हावापानी भएका कारण यस क्षेत्रमा सुन्तला, जुनार, आँप, कटहर, अनार, खुर्पानी र अंगुर जस्ता फलफूल पाइन्छ । यस गाउँपालिकाको वडा नं. ९ पोकलीको माथिल्लो भेग आलु उत्पादनको लागि प्रसिद्ध रहेको छ । यस गाउँ पालिकामा चिराइतो, जटामसी, त्रिफला, पाचऔले, घोड्ताप्रे, बोजो जस्ता महत्वपूर्ण स्वास्थ्य वर्धक जडीबुटीहरु पाइन्छन ।

यस गाउँपालिकामा पोकली झरना, नर्मदेश्वर महादेव, ढुङढुङ्गे महादेव, भोल्टेकोटगढी, रामेश्वर पशुपति मन्दिर जस्ता पर्यटकीय गन्तव्यस्थलहरुले गर्दा पर्यटन व्यवसायको प्रवल संभावना रहेको छ, जसबाट होटल व्यवसाय, होमस्टे, ट्रेकिङ्ग सेवाहरु सञ्चालन गरी यहाँको स्थानीय बासीहरुमा रोजगारीको सिर्जना भई आर्थिक विकासमा टेवा पुग्ने देखिन्छ । भ्रमण वर्ष २०२० को घुम्नै पर्ने १०० गन्तव्यको सूचीमा पोकली झरना सूचीकृत भए पश्चात आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरुको आगमन बढ्दै गईरहेको

छ । लिखु ३ नर्मदेश्वर स्थित माझिटार पार्कले हजारौँ पर्यटकहरुको आगमनलाई स्वागत गर्न तत्पर रहेको छ । ओखलढुंगा जिल्लाको पश्चिम भागको गाउँपालिका, पोकली झरनाले चिनिएको गाउँपालिका, नर्मदेश्वर महादेशले चिनिएको गाउँपालिका, मानव बसोबास र कृषि उत्पादनको लागि उपयुक्त गाउँपालिका जहाँ जनसंख्या र भौगोलिक रुपमा सानो भएपनि सामाजिक, साँस्कृतिक, धार्मिक, जातिगत विविधता रहेको छ।

वडा नं. ९ मा अवस्थित पोकली झरना

बहुजाति, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधता रहेता पनि एकताको सुत्रमा आवद्ध भएको पाइन्छ । विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी संघ संस्था, सहकारी संस्थाहरुले गुणस्तर सेवा प्रवाह मार्फत सामाजिक न्याय, जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गरि रहेको छ । स्थानीय स्तरमा लोकतान्त्रिक, जनउत्तरदायी, विधिको शासन, सुशासन, जनसहभागिता, कानूनी राज्य, समावेशिता अवलम्बन गर्न राजनितिक संयन्त्रको प्रभावकारी रुपमा कृयाशिल रहेको छ । यस गाउँपालिकामा सक्षम, सबल, प्रविधिमैत्री र प्रभावकारी प्रशासनिक संयन्त्र सधै गुणस्तर, प्रभावकारी, छिटो छरितो ढंगबाट सेवा प्रभावकारी प्रवाह गर्न सधैँ तत्पर रहेको छ।

लिखु गाउँपालिकाको राजनीतिक विभाजन

नेपालको संविधान तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा भएको व्यवस्था बमोजिम लिखु गाउँपालिकाको पनि राजनीतिक विभाजन तथा संरचनाको रुपरेखा निर्धारण गरिएको छ। लिखु गाउँसभाको निर्णय अनुसार नै यस गाउँपालिकाको केन्द्र साविकको यसम निर्धारण भई सञ्चालनमा रहेको छ भने विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम रेहेको छः

केन्द्रः यसम

जम्मा वडा संख्याः ०९

वडा नं.	समावेश भएका साविकका गा.वि. स.	साविक वडा नं.
१	सिंहदेवी	१-५
२	सिंहदेवी	६-९
३	नर्मदेश्वर	१-९
४	यसम	१-५
५	यसम	६-९
६	गाम्नाङ्टार	१-५
७	गाम्नाङ्टार	६-९
८	टारकेराबारी	१-९
९	पोकली	१-८

लिखु गाउँपालिकाको राजनीतिक नक्सा अनुसूची-१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

स्थानीय सरकारको रुपमा लिखु गाउँपालिका

नेपालको संविधानले परिकल्पना गरे अनुरुप सम्वत २०७३ साल देखि लिखु गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय विधिवत रुपमा स्थापना भई सञ्चालनमा रहेको छ । सम्वत २०७४ सालमा सम्पन्न स्थानीय निर्वाचन पछि लामो समयदेखि रिक्त

जनप्रतिनिधिहरु पनि गाउँपालिकाले प्राप्त गरि वास्तविक रुपमा स्थानीय सरकारको रुप धारण गरेको अवस्था छ । जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकारको रुपमा कार्य प्रारम्भ गर्दा यस गाउँपालिकाले "लिखु गाउँपालिकाको दृष्टिः सुशासन मार्फत् समृद्धि" सोच राखेको छ ।

नेपालको संविधानको अनुसूची ८ मा रहेको स्थानीय तहको एकल अधिकार सूची र अनुसूची ९ को साझा अधिकार सूचीमा स्थानीय तहका काम, कर्तव्य र अधिकारहरु परिभाषित गरिएको छ भने स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा लिखु गाउँपालिका कार्य विभाजन तथा कार्य सञ्चालन नियमावली, २०७४ बमोजिम यसलाई थप व्यवस्थित गरिएको छ । जस अनुसार **लिखु गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयको देहाय बमोजिमका काम, कर्तव्य र अधिकार रहेको देखिन्छः**

- **स्थानीय सेवा तथा जनशक्ति विकासः-**
  - स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, मापदण्ड, सेवा शर्त, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
  - संविधानको धारा ३०२ बमोजिम समायोजन भई आउने कर्मचारीको व्यवस्थापन,
  - स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य,
  - गाउँपालिकाको संगठन विकास, संगठन संरचना तथा दरबन्दी निर्धारण, जनशक्ति व्यवस्थापन र वृत्ति विकास,
  - स्थानीय सेवाको व्यवस्थापनमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उपयोग, प्रवर्द्धन र नियमन,
  - मानव संशाधन विकासका लागि अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजना तर्जुमा,
  - गाउँपालिकामा सार्वजनिक विदा, उत्सव, जात्रा, उर्दी आदिको व्यवस्थापन,
  - स्थानीय शान्ति समिति सम्बन्धी कार्यहरु ।
- **सार्वजनिक खरीद तथा सम्पत्ति व्यवस्थापनः-**
  - गाउँपालिकाको लागि सार्वजनिक खरीद तथा अन्य बन्दोबस्तीका सामान सम्बन्धी विषय,
  - गाउँपालिकाभित्रको सार्वजनिक तथा सरकारी सम्पत्ति, सामूदायिक सम्पत्ति, भवन, सडक, पसल, व्यवसाय, पूर्वाधार, उद्योग, खानी तथा खनिज, वनको विवरण सहितको अद्यावधिक अभिलेख,
  - गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको अद्यावधिक अभिलेख,
  - गाउँपालिकास्थित सरकारी सम्पत्तिको एकिकृत विवरण ।
- **स्थानीय तह, प्रदेश र संघसँगको सम्बन्ध र समन्वय तथा वडासँगको समन्वयः-**
  - संघ तथा प्रदेश तहमा संविधान तथा कानून बमोजिमको सहभागिता तथा प्रतिनिधित्व,
  - जिल्ला समन्वय समितिसँगको समन्वय,
  - वडा तहसँगको सम्पर्क र समन्वय,
  - पत्राचार, सभा, समारोह, शिष्टाचार ।
- **पालिका प्रहरी व्यवस्थापनः-**
  - संघीय तथा प्रदेश कानूनको अधीनमा रही पालिका प्रहरीको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन,
  - पालिका प्रहरीमार्फत देहायका कार्य सम्पादन गर्ने,
    - नीति, कानून, मापदण्ड, निर्णयहरु कार्यान्वयनमा सहयोग,
    - सम्पत्तिको संरक्षण,
    - गाउँपालिकामा हुने सभा समारोह, परम्परा तथा जात्रा चाडपर्वको व्यवस्थापनमा सहयोग,

- स्थानीय बजार तथा पार्किङ्ग स्थलको व्यवस्थापनमा सहयोग,
- पालिका प्रहरी सम्बन्धी कार्यपालिकाले तोके बमोजिमका नीति, योजना, कार्यक्रम कार्यान्वयन,
- गाउँ वस्ती सरसफाई सम्बन्धी मापदण्डको कार्यान्वयन र कसुर उपर छानविन र अनुसन्धान,
- स्थानीय न्यायिक समितिले गरेका आदेश, फैसला कार्यान्वयनमा सहयोग,
- कार्यालय परिसर, सम्पदा, सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ति जग्गा, सार्वजनिक भवन तथा भौतिक पूर्वाधारको संरक्षण र सुरक्षा,
- विपद् व्यवस्थापनमा सहयोग,
- अपराध रोकथाम तथा अनुसन्धानमा सहयोग,
- फुटपाथ व्यवस्थापन,
- निर्माण नियमन,
- गुणस्तर नियन्त्रण
- पालिका प्रहरी सम्बन्धी अन्य कार्य ।

- **न्यायिक समितिको सचिवालय, न्याय, कानून, मानव अधिकार प्रवर्द्धन तथा मेलमिलाप र मध्यस्थता, निर्णय तथा फैसला कार्यान्वयनः-**
  - ➢ न्यायिक समितिको सचिवालय सम्बन्धी कार्य,
  - ➢ न्याय तथा कानूनी राज्यको परिपालना,
  - ➢ मानव अधिकारको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन,
  - ➢ व्यक्ति र समुदायवीच मेलमिलाप र मध्यस्थताको व्यवस्थापन,
  - ➢ न्यायिक निर्णय तथा फैसला कार्यान्वयन ।
- **सूचना तथा सञ्चार प्रविधि विकास तथा विस्तार र एफ.एम. सञ्चालनः-**
  - ➢ आफ्नो क्षेत्रभित्र इन्टरनेट सेवा, टेलिसेन्टर, केबुल तथा तारबिहीन टेलिभिजनको प्रसारणको अनुमति, नवीकरण र नियमन,
  - ➢ एक सय वाटसम्मको एफ.एम. रेडियो सञ्चालन अनुमति, नवीकरण र नियमन,
  - ➢ आफ्नो क्षेत्रभित्र पत्रपत्रिकाको प्रकाशन अनुमति, अभिलेख तथा नियन्त्रण,
  - ➢ अभिलेख व्यवस्थापनमा नवीनतम सूचना प्रविधिको प्रयोग,
  - ➢ सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा सर्वसाधारण जनताको सहज र सरल पहुँच तथा सूचना प्रविधिको विकास र विस्तार सम्बन्धी कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन,
  - ➢ वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान र प्रविधि विकासमा लगानी,
  - ➢ सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा आधारित तथ्याङ्क व्यवस्थापन ।
- **बजार अनुगमन, गुणस्तर, नापतौल, खाद्य सुरक्षा र उपभोक्ता हित संरक्षणः-**
  - ➢ स्थानीय ब्यापार, वाणिज्य, वस्तुको माग, आपूर्ति व्यवस्थापन तथा अनुगमन,
  - ➢ बजार तथा हाट बजार व्यवस्थापन,
  - ➢ उपभोक्ता अधिकार तथा हित सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन,
  - ➢ स्थानीय वस्तुहरुको उत्पादन, आपूर्ति तथा निकासी प्रक्षेपण, मूल्य निर्धारण र अनुगमन,

- स्थानीय ब्यापार र वाणिज्य सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माण,
- स्थानीय वस्तु र सेवा व्यापारको मूल्य तथा गुणस्तरको अनुगमन र नियमन,
- उपभोक्ता सचेतना, लक्षित उपभोक्ताको लगत व्यवस्थापन र स्थानीय वस्तु तथा सेवाको गुणस्तर परीक्षण,
- खाद्य पदार्थको गुणस्तर नियन्त्रण,
- खानेपानीको गुणस्तर नियन्त्रण,
- स्थानीय व्यापार प्रवर्द्धन सहजीकरण र नियमन,
- स्थानीय वौद्धिक सम्पत्तिको संरक्षण, प्रवर्द्धन र अभिलेखाङ्कन ।

- **बैठक तथा विधायनः-**
  - कार्यपालिका तथा सभाको बैठक व्यवस्थापन,
  - कार्यपालिकाको निर्णयहरुको विद्युतीय माध्यमबाट अभिलेखीकरण तथा प्रकाशन,
  - कार्यपालिका तथा सभामा पेश गर्नुपर्ने विभिन् नीति, नियम तथा कानूनको मस्यौदामा संयोजन,
  - कार्यपालिकाका विभिन्न समिति, उपसमिति, कार्यदलको बैठक व्यवस्थापन,
  - नीति, कानूनको प्रमाणिक प्रतिको संरक्षण, प्रकाशनका लागि समन्वय,
  - विधायन सम्बन्धी अन्य कार्य ।
- **आन्तरिक लेखापरीक्षणः-**
  - आन्तरिक तथा पूर्व लेखापरीक्षण,
  - लेखापरीक्षण विवरण (बेरुजुको लगत समेत) को अभिलेख व्यवस्थापन,
  - अन्तिम लेखापरीक्षण कार्यमा सहयोग, समन्वय र सहजीकरण,
  - लेखापालनसम्बन्धी क्षमता विकास कार्य ।
- **विदा, उत्सव, उर्दी, जात्रा, पर्व, उपाधि, विभूषणः-**
  - स्थानीय चाडपर्व, सार्वजनिक विदा, उत्सव, जात्रा, उर्दी आदीको व्यवस्थापन,
  - उपाधि तथा विभूषण सम्बन्धी सिफारिश, अभिलेख़ ।
- **राजश्व नीति तथा प्रशासनः-**
  - राजश्व सम्बन्धी नीति, कानून तर्जूमा, कार्यान्वयन र नियमन (राजश्व चुहावट नियन्त्रण समेत),
  - सम्पत्ति कर, घरबहाल कर, घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सवारी साधन कर, सेवा शुल्क दस्तुर, पर्यटन शुल्क, विज्ञापन कर, व्यवसाय कर, भूमिकर (मालपोत), दण्ड जरिवाना, मनोरञ्जन कर, बहालबिटौरी कर, घरजग्गा कर, मृत वा मारिएको जीवजन्तुको हाड, सिंङ्ग, प्वाख, छालामा कर, प्राकृतिक स्रोत साधन, व्यवसायिक कर सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन, बाँडफाँड, संकलन र नियमन, अन्य आय व्यवस्थापन,
  - सार्वजनिक खर्च तथा प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टी सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा नियमन र सोको संकलन तथा बाँडफाँड,
  - आफ्नो क्षेत्रभित्र राजश्वका दर अन्य शुल्क निर्धारण, संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम प्राकृतिक स्रोत साधन र सेवा शुल्क जस्ता रोयल्टी संकलन, समन्वय र नियमन,
  - मालपोत संकलन,
  - कानून बमोजिम ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा, माटो, नुन, स्लेट, फायर क्लेजस्ता खानी खनिज पदार्थको सर्वेक्षण, अन्वेषण, उत्खनन र सो सम्बन्धी रोयल्टी सङ्कलन,

- ट्रेकिङ, कायाकिङ्ग, क्यानोनिङ्ग, बञ्जी जम्पिङ्ग, जिप फ्लायर, ऱ्याफ्टिङ्ग शुल्क,
- सामुदायिक वनको सञ्चालन र व्यवस्थापनबाट प्राप्त रोयल्टी सङ्कलन,
- प्राकृतिक स्रोतको उपयोग सम्बन्धी नीति निर्धारण र कार्यान्वयन तथा प्रदेश र संघीय मापदण्ड पालना,
- प्रचलित कानून बमोजिम दण्ड जरिवाना,
- बाँकी बक्यौता रकमको लगत र असुल उपर,
- करदाता शिक्षा तथा करदाता विवरण अद्यावधिक,
- वित्तीय स्रोत साधनको समतामूलक बाँडफाँड,
- आर्थिक साधनको महत्तम उपयोग तथा परिचालन,
- राजश्व परामर्श समिति सम्बन्धी विषय,
- स्थानीय राजश्व प्रवर्द्धनका लागि प्रोत्साहन,
- राजश्वको सम्भाव्यता अध्ययन,
- राजश्व सूचना तथा तथ्याङ्कको आदान प्रदान,
- संघीय तथा प्रदेश कानून बमोजिम बजेट घाटापूर्तिको स्रोत व्यवस्था ।

- **आर्थिक प्रशासनः-**
  - आर्थिक (कार्यविधि) नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन, आर्थिक प्रशासन र व्यवस्थापन,
  - बजेट सीमा निर्धारण, बजेट तर्जूमा, कार्यान्वयन र नियमन,
  - सञ्चित कोष तथा आकस्मिक कोषको व्यवस्थापन,
  - लगानी र लाभांशको व्यवस्थापन,
  - लेखा व्यवस्थापन, खर्च, राजश्व, धरौटी, कार्यसञ्चालन कोष तथा अन्य सरकारी कोष तथा सम्पत्तिको एकिकृत विवरण,
  - समष्टिगत आर्थिक अवस्थाको विश्लेषण,
  - ऋण तथा अनुदानको व्यवस्थापन र नियमन,
  - लगानी प्रक्षेपण (सरकारी, सहकारी तथा निजी) र वित्तीय व्यवस्थापन,
  - कारोबारको लेखाङ्कन, नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन,
  - राजश्व तथा व्ययको अनुमान,
  - बेरुजू फछर्यौट,
  - आर्थिक प्रशासन र व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य विषय ।
- **सडक तथा यातायात व्यवस्थाः-**
  - स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषी सडक तथा यातायात सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा नियमन,
  - स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषी सडक, झोलुङ्गे पुल, पुलेसा र तटबन्धन सम्बन्धी गुरुयोजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन र स्तरोन्नतिका आयोजनाको पहिचान, अध्ययन, कार्यान्वयन, मर्मत, सम्भार,
  - यातायात सुरक्षा व्यवस्थापन र नियमन,
  - ट्याक्सी सेवा अनुमती, व्यवस्थापन र नियमन,
  - वातावरणमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, अपाङ्गता र लैङ्गिकमैत्री यातायात प्रणालीको प्रवर्द्धन,

- ➢ आधारभूत यातायात सम्बन्धमा प्रदेश सरकारसँग समन्वय,
- ➢ यातायात क्षेत्रमा लगानी अभिवृद्धि,
- ➢ यातायात सुविधामा नागरिककोक सरल, सहज र समान पहूँच,
- ➢ यातायात क्षेत्रमा वातावरणमैत्री प्रविधिलाई प्रोत्साहन,
- ➢ निजी यातायात नियमन व्यवस्थापन ।

- **भवन तथा भवन संहिता एवं निर्माण इजाजतः-**
  - ➢ भवन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा सो सम्बन्धी योजना तर्जुमा, आयोजना पहिचान, अध्ययन, कार्यान्वयन र नियमन,
  - ➢ राष्ट्रिय भवन संहिता तथा मापदण्ड बमोजिम भवन निर्माण अनुमति र नियमन,
  - ➢ भवन निर्माण इजाजत, भवन संहिता कार्यान्वयन,
  - ➢ भवन निर्माणको नक्सा स्वीकृति, संशोधन, नियमन,
  - ➢ पुरातत्व, प्राचीन स्मारक र संग्रहालय संरक्षण, सम्बर्द्धन र पुनःनिर्माण,
  - ➢ सरकारी भवन, विद्यालय, सामूदायिक भवन, सभागृह तथा अन्य सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण र मर्मत संभार,

- **जग्गा नापी तथा नक्सा, घरजग्गा धनी पूर्जा, भू-उपयोग तथा वस्ती विकासः-**
  - ➢ प्रादेशिक मापदण्ड बमोजिम घरजग्गा धनी दर्ता प्रमाणपूर्जा वितरण तथा लगत व्यवस्थापन,
  - ➢ भूमिको वर्गीकरण अनुसारको लगत,
  - ➢ जग्गाको कित्ताकाट र भूमि लगत (नक्सा, स्रेस्ता) निर्माण र संरक्षण,
  - ➢ सरकारी प्रयोजनको लागि जग्गा प्राप्ति, मुआब्जा निर्धारण तथा वितरणमा समन्वय र सहजीकरण,
  - ➢ जग्गा विवाद समाधानमा मेलमिलाप र मध्यस्थता,
  - ➢ विश्व सम्पदा सूचीमा परेका स्मारक र पुरातात्विक महत्व लगायत वन, सीमसार क्षेत्र, तटवर्ती क्षेत्रका जग्गा सम्बन्धी लगत
  - ➢ शहरीकरण, वस्ती विकास सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा सो सम्बन्धी योजना तर्जुमा, आयोजना पहिचान, अध्ययन, कार्यान्वयन र नियमन,
  - ➢ आधारभूत आवासका योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन,
  - ➢ गाउँपालिकामा अव्यवस्थित बसोबास व्यवस्थापन कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन,
  - ➢ आधारभूत बसोबास सम्बन्धमा प्रदेश सरकारसँग समन्वय,
  - ➢ योजनावद्ध र व्यवस्थित वस्ती विकासका कार्यक्रमको तर्जुमा कार्यान्वयन,
  - ➢ एकिकृत वस्ती विकासका लागि जग्गाको एकिकरण तथा जग्गा विकास र व्यवस्थापन,
  - ➢ संघीय तथा प्रदेश कानूनो अधीनमा रही आफ्नो क्षेत्रको भू-उपयोग नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन,
  - ➢ संघीय तथा प्रदेशको मापदण्डको अधीनमा रही व्यवस्थित वस्ती विकासका कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन,
  - ➢ संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम स्थानीय तहमा सुकुम्वासी पहिचान र अभिलेख व्यवस्था,
  - ➢ स्थानीय स्तरमा सकुम्वासी सम्बन्धी जीविकोपार्जन र बसोबास व्यवस्था,
  - ➢ एकिकृत वस्ती विकासका लागि जग्गाको एकिकरण तथा जग्गा विकास र व्यवस्थापन ।

- **जलविद्युत, ऊर्जा र सडक बत्ति:-**
  - ➢ साना जलविद्युत आयोजना, नवीकरणीय ऊर्जा तथा वैकल्पिक ऊर्जा सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
  - ➢ वैकल्पिक ऊर्जा सम्बन्धी प्रविधि विकास र हस्तान्तरण, क्षमता अभिवृद्धि प्रवर्द्धन,
  - ➢ विद्युत वितरण प्रणाली र सेवाको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियमन,
  - ➢ जनसहभागितामा आधारित स्वदेशी लगानीलाई प्राथमिकता दिदैं जलस्रोतको बहुउपयोगी विकास कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन,
  - ➢ स्थानीय विद्युत वितरण प्रणाली र सेवाको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियमन,
  - ➢ सडक बत्तीको व्यवस्था।
- **सिंचाई तथा जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण:-**
  - ➢ सिंचाई सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड निर्धारण र नियमन,
  - ➢ सिंचाई सम्बन्धी गुरुयोजनानको तर्जुमा, कार्यान्वयन र स्तरोन्नतिका आयोजनाको पहिचान, अध्ययन, कार्यान्वयन, मर्मत, सम्भार र नियमन,
  - ➢ स्थानीय साना, सतह तथा भूमिगत सिंचाई प्रणालीको सञ्चालन निर्माण, सुधार, मर्मत सम्भार तथा सेवा शुल्कको निर्धारण र सङ्कलन व्यवस्थापन,
  - ➢ जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण सम्बन्धी,
  - ➢ स्थानीय तटबन्ध, नदी नियन्त्रण तथा नदी व्यवस्थापन र नियमन,
  - ➢ साना जलउपयोग सम्बन्धी आयोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन ।
- **वातावरण, पर्यायवरण एवं जलाधार क्षेत्र संरक्षण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन:-**
  - ➢ स्वच्छ तथा स्वस्थ वातावरण र जलाधार तथा वन्यजन्तुको संरक्षण व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून, कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,
  - ➢ वृक्षारोपण तथा हरियाली तथा हरित क्षेत्रको प्रवर्द्धन,
  - ➢ फोहोरमैला सङ्कलन, पुनःउपयोग, प्रशोधन, विसर्जन र सोको सेवा शुल्क निर्धारण र नियमन,
  - ➢ सरसफाई तथा स्वास्थजन्य फोहोरमैलाको व्यवस्थापन,
  - ➢ वायु तथा ध्वनीको प्रदुषण नियन्त्रण,
  - ➢ हानिकारण पदार्थहरजको नियमन तथा नियन्त्रण,
  - ➢ सार्वजनिक शौचालयल व्यवस्थापन,
  - ➢ वातावरणीय जोखिम न्यूनिकरण,
  - ➢ न्यून कार्वनमुखी तथा वातावरणमैत्री विकास अवलम्बन,
  - ➢ वातावरण संरक्षण क्षेत्र निर्धारण र व्यवस्थापन,
  - ➢ पानी मुहानको संरक्षण,
  - ➢ पहिरो नियन्त्रण,
  - ➢ जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम।

- **विपद् व्यवस्थापन, वारूण यन्त्र, एम्बुलेन्सः-**
  - विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा स्थानीय स्तरका आयोजनाको कार्यान्वयन र नियमन,
  - विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, जोखिम न्यूनिकरण कार्ययोजना,
  - विपद् पूर्वतयारी, खोज तथा उद्धार, राहत सामाग्रीको पूर्व भण्डारण, वितरण र समन्वय,
  - विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन तथा वस्तीहरुको पहिचान र स्थानान्तरण,
  - विपद् व्यवस्थापनमा संघ, प्रदेश र स्थानीय समूदाय, संघ संस्था, निजी क्षेत्रसँगको सहयोग, समन्वय र सहकार्य,
  - विपद् कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत साधनको परिचालन,
  - विपद् पश्चात स्थानीय स्तरको पुनर्स्थापना र पुनर्निर्माण,
  - विपद् सम्बन्धी तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान,
  - प्राकृतिक प्रकोपको रोकथाम र पूर्वतयारी,
  - विपद् जोखिम न्यूनिकरणको लागि पूर्व सूचना प्रणाली सम्बन्धी कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन,
  - वारूण यन्त्र तथा एम्बुलेन्सको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,
  - स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन प्रणाली,
- **सार्वजनिक निजी साझेदारीः-**
  - स्थानीय सार्वजनिक-निजी साझेदारी सम्बन्धी स्थानीय नीति, योजना निर्माण,
  - स्थानीय सार्वजनिक-निजी साझेदारीका आयोजना छनौट तथा कार्यान्वयन,
  - स्थानीय विकासमा निजी क्षेत्रको प्रवर्द्धन ।
- **कृषि विकासः-**
  - कृषि, कृषि प्रसार, कृषि उत्पादन व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
  - कृषि बजार सूचना, कृषि बजार तथा हाटबजारको पूर्वाधार निर्माण, साना सिंचाई निर्माण, तालिम, प्रविधि प्रसार, प्राविधिक टेवा, कृषि सामाग्री आपूर्ति र कृषक क्षमता विकास कार्यक्रमको सञ्चालन,
  - कृषिजन्य प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारी रोगको नियन्त्रण,
  - कृषि वातावरण संरक्षण तथा जैविक विविधताको संरक्षण र प्रवर्द्धन,
  - कृषि प्रसार तथा जनशक्तिको प्रक्षेपण, व्यवस्थापन र परिचालन,
  - उच्च मूल्ययुक्त कृषिजन्य वस्तुको प्रवर्द्धन, विकास तथा बजारीकरण,
  - कृषिसम्बन्धी वीमा र कर्जा सहजीकरण,
  - शीत भण्डारणको व्यवस्थापन,
  - कृषकहरुको क्षमता अभिवृद्धि, प्राविधिक सेवा, टेवा, सीप विकास र शशक्तिकरण,
  - कृषि बिउ बिजन, नश्ल, मलखाद र रसायन तथा औषधिहरुको आपूर्ति, उपयोग र नियमन,
  - कृषक समूह, कृषि सहकारी र कृषि सम्बन्धी स्थानीय संघ संस्थाहरुको समन्वय, व्यवस्थापन र नियमन,
  - कृषि सम्बन्धी प्रविधिको संरक्षण र हस्तान्तरण,
  - कृषि तथ्याङ्कको व्यवस्थापन र सूचना प्रणाली तथा कृषि सम्बन्धी सूचनाको प्रचार प्रसार,
  - कृषि स्रोत केन्द्रको स्थापना र व्यवस्थापन ।

- **पशुपन्छी विकासः-**
  - ➢ पशुपालन र पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
  - ➢ पशुपन्छी बजार सूचना, हाटबजारको पूर्वाधार निर्माण, तालिम, प्राविधिक टेवा, कृषक क्षमता विकास कार्यक्रमको सञ्चालन र नियमन,
  - ➢ पशुपन्छीजन्य प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारी रोगको नियन्त्रण,
  - ➢ पशुपन्छी चिकित्सा सेवाको व्यवस्थापन,
  - ➢ पशुनश्ल सुधार पद्दति विकास र व्यवस्थापन,
  - ➢ पशुपन्छी सम्बन्धी वीमा र कर्जा सहजीकरण,
  - ➢ स्थानीय चरन तथा खर्क विकास र व्यवस्थापन,
  - ➢ पशु आहारको गुणस्तर नियमन,
  - ➢ स्थानीय स्तरमा पशुपन्छी सम्बन्धी तथ्याङ्कको व्यवस्थापन र सूचना प्रणाली,
  - ➢ पशु बधशाला र शीत भण्डारणको व्यवस्थापन र नियमन,
  - ➢ पशुपालन तथा पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी अन्य कार्य।
- **सहकारी विकासः-**
  - ➢ सहकारी संस्था सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्डको निर्माण, कार्यान्वयन र नियमन,
  - ➢ स्थानीय सहकारी संस्थाको दर्ता, अनुमति, खारेजी र विघटन,
  - ➢ सहकारी वचत तथा ऋण परिचालन सम्बन्धी स्थानीय मापदण्ड निर्धारण र नियमन,
  - ➢ सहकारी सम्बन्धी राष्ट्रिय, केन्द्रीय, विषयगत, प्रादेशिक र स्थानीय संघसंस्थासँग समन्वय र सहकार्य,
  - ➢ सहकारी सम्बन्धी स्थानीय तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान,
  - ➢ स्थानीय सहकारीको क्षमता अभिवृद्धि,
  - ➢ स्थानीय सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन, विकास र परिचालन ।
- **वन, भू-संरक्षण, वन्यजन्तु, जलाधार, जडिबुटी तथा जैविक विविधताः-**
  - ➢ वन, जङ्गल, वन्यजन्तु, चराचुरुङ्गी, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
  - ➢ सामुदायिक, ग्रामीण तथा सहरी, धार्मिक, कबुलियती वनको संरक्षण, सम्वर्द्धन, उपयोग र नियमन,
  - ➢ वन उपभोक्ता समूहको व्यवस्थापन,
  - ➢ मध्यवर्ती क्षेत्रको सामुदायिक, धार्मिक र कबुलियती वनको व्यवस्थापन,
  - ➢ नदी किनार, नदी उकास, नहर किनार तथा सडक किनारमा वृक्षारोपण व्यवस्थापन,
  - ➢ निजी तथा व्यवसायिक वनको प्रवर्द्धन र नियमन,
  - ➢ सार्वजनिक खाली जग्गा, पाखा वा क्षेत्रमा वृक्षारोपण, सम्भार, उपयोग र व्यवस्थापन,
  - ➢ जडिबुटी तथा अन्य गैरकाष्ठ वन पैदावार सम्बन्धी, सर्भेक्षण, उत्पादन, संकलन, प्रवर्द्धन, प्रशोधन र बजार व्यवस्थापन,
  - ➢ वन विउ बगैचा स्थापना, व्यवस्थापन र प्रवर्द्धन,
  - ➢ नर्सरी स्थापना, विरुवा उत्पादन, वितरण, रोपण र प्रवर्द्धन,
  - ➢ वन्यजन्तु र चराचुरुङ्गीको संरक्षण, व्यवसायिक पालन, उपयोग र अनुगमन,

- वन्यजन्तुबाट स्थानीय समुदायमा पर्ने प्रभाव रोकथाम, व्यवस्थापन,
- स्थानीय प्राणी उद्यान (चिडियाखाना) को स्थापना र सञ्चालन,
- स्थानीय वन्यजन्तु पर्यटन र आयआर्जन,
- स्थानीय स्तरमा अखेटो पहारको व्यवस्थापन,
- वन, वन्यजन्तु तथा चराचुरुङ्गीको अभिलेखाङ्कन र अध्ययन अनुसन्धान,
- रैथाने प्रजातिको संरक्षण र प्रवर्द्धन,
- मिचाहा प्रजातिको नियन्त्रण,
- जैविक विविधताको अभिलेख,
- सामुदायिक भू-संरक्षण र सोमा आधारित आय आर्जन कार्यक्रम,
- भू-संरक्षण र जलाधार व्यवस्थापनजन्य सामूदायिक अनुकूलन,
- जलवायु परिवर्तन, अनुकूलन कार्य,
- आयआर्जनमा आधारित जडिबुटीको संरक्षण, प्रवर्द्धन, व्यवस्थापन,

- **उद्योग विकास:-**
  - लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको दर्ता, नवीकरण, खारेजी र नियमन
  - लघु, घरेलु तथा साना उद्योगको विकास र प्रवर्द्धन
  - उद्यमशिलता प्रवर्द्धन
  - व्यापारिक फर्म, पसलको दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी र नियमन
  - सीप विकास सम्बन्धी कार्यको प्रवर्द्धन

- **खानी तथा खनिज:-**
  - खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजनाको कार्यान्वयन र नियमन,
  - ढुङ्गा, गिटी, बालुवा, माटो, नुन, स्लेट, खरिढुङ्गा, फायरक्ले जस्ता खानिजन्य वस्तु सर्भेक्षण, अन्वेषण, उत्खनन,
  - ढुङ्गा, गिटी, बालुवा, नुन, माटो, खरिढुङ्गा, फायरक्ले तथा स्लेट आदि खानिजन्य वस्तुको संरक्षण, विकास, उत्खनन र उपयोग सम्बन्धी दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी र व्यवस्थापन,
  - खानी तथा खनिज पदार्थ सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्क संकलन अभिलेख तथा व्यवस्थापन,
  - भौगोर्भिक नक्सा प्रकाशन ।

- **रोजगार प्रवर्द्धन तथा गरिवी न्यूनिकरण:-**
  - गरिवी निवारण सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, नियमन र अध्ययन अनुसन्धान,
  - गरिबी निवारणको स्थानीय रणनीति तर्जुमा,
  - गरिब घरपरिवार पहिचान सम्बन्धी स्थानीय सर्भेक्षण, सूचना व्यवस्थापन र नियमन,
  - गरिवी निवारण सम्बन्धी राष्ट्रिय, प्रादेशिक र स्थानीय संस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य,
  - रोजगार तथा बेरोजगारको तथ्याङ्क सङ्कलन, प्रशोधन र सूचना प्रणालीको स्थापना,
  - स्थानीयस्तरमा रहेका विदेशी श्रमिकको लगत सङ्कलन तथा सूचना व्यवस्थापन,
  - पहिचान भएका गरिब घरपरिवार एवं लक्षित समूह सम्बन्धी स्थानीय योजना, कार्यक्रम, स्रोत परिचालन र व्यवस्थापन,
  - संघीय र प्रदेश कानून बमोजिम स्थानीय तहमा सुकुम्वासीको पहिचान र अभिलेख व्यवस्थापन,

- सुकुम्वासी सम्बन्धी जीविकोपार्जन र बसोबास व्यवस्थापन,
- रोजगारीका अवसर सिर्जना सम्बन्धी ।

- **आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षाः-**
  - प्रारम्भिक बाल शिक्षा तथा विद्यालय शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, खुला तथा वैकल्पिक शिक्षा (गुरुकुल, मदरसा, गुम्वा आदि), निरन्तर सिकाइ तथा विशेष शिक्षा सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाको निर्माण, कार्यान्वयन र नियमन,
  - प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिमको योजना तर्जुमा, सञ्चालन, अनुमति र नियमन,
  - पाठ्यक्रम र पाठ्यसामाग्रीको वितरण तथा कार्यान्वियन,
  - विद्यालय शिक्षक तथा कर्मचारी व्यवस्थापन,
  - विद्यालयको नक्साङ्कन, अनुमति, स्वीकृति, समायोजन तथा नियमन,
  - शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण र मर्मत सम्भार,
  - आधारभूत तह (कक्षा ८) को परीक्षा व्यवस्थापन,
  - विद्यार्थी सिकाई उपलब्धीक परीक्षण र व्यवस्थापन,
  - विद्यार्थि प्रोत्साहन तथा छात्रवृत्तिको व्यवस्थापन,
  - शैक्षिक परामर्श सेवाको अनुमति तथा नियमन,
  - स्थानीयस्तरको शैक्षिक ज्ञान, सीप र प्रविधिको संरक्षण, प्रवर्द्धन र स्तरीकरण,
  - माध्यमिक तहसम्मको शैक्षिक कार्यक्रमको समन्वय र नियमन,
  - पुस्तकालय एवं पत्रपत्रिका,
  - स्थानीय पुस्तकालय, वाचनालय तथा सामुदायिक अध्ययन केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापन ।
- **खेलकूद तथा अतिरिक्त क्रियाकलापः-**
  - स्थानीयस्तरमा खेलकूद प्रशासन तथा संघ संस्थाको नियमन र समन्वय,
  - खेलकूदको संरचनाको पूर्वाधार निर्माण सञ्चालन तथा विकास,
  - खेलकूदको विकास र प्रवर्द्धन,
  - खेलकूद प्रतियोगिताको आयोजना र सहभागिता,
  - अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धी विषय ।
- **आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाईः-**
  - आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाई सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाको निर्माण, कार्यान्वयन तथा नियमन,
  - राष्ट्रिय तथा प्रदेश स्तरीय लक्ष्य र मापदण्ड बमोजिम स्थानीय स्तरको स्वास्थ्य सम्बन्धी लक्ष्य र गुणस्तर निर्धारण,
  - राष्ट्रिय र प्रादेशिक मापदण्ड अनुरुप जनरल अस्पताल, नर्सिङ्ग होम, निदान केन्द्र तथा अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरुको क्लिनिक दर्ता, सञ्चालन अनुमति र नियमन,
  - आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सञ्चालन र प्रवर्द्धन,
  - अस्पताल र अन्य स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना तथा सञ्चालन,
  - स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार विकास तथा व्यवस्थापन,
  - सरसफाई सचेतनाको अभिवृद्धि,
  - रक्तसञ्चार सेवा तथा स्थानीय र सहरी स्वास्थ्य सेवा,

- औषधि पसल सञ्चालन र नियमन,
- औषधिजन्य वनस्पति, जडिबुटी र अन्य औषधिजन्य वस्तुको उत्पादन, प्रशोधन र वितरण,
- स्वास्थ्य वीमा लगायतका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको व्यवस्थापन,
- औषधि तथा अन्य मेडिकल उत्पादनहरुको न्यूनतम मूल्य निर्धारण र नियमन,
- औषधिको उचित प्रयोग र सुक्ष्म जीव निरोधक प्रतिरोध न्यूनिकरण,
- औषधि र स्वास्थ्य उपकरणको खरिद, भण्डारण र वितरण,
- स्वास्थ्य सूचना प्रणालीको व्यवस्थापन,
- जनस्वास्थ्य निगरानी (पब्लिक हेल्थ सर्भेलेन्स),
- प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक, पुनर्स्थापनात्मक र प्यालिएटिभ स्वास्थ्य सेवाको सञ्चालन,
- स्वस्थ जीवनशैली, पोषण, शारीरिक व्यायाम, योग अभ्यास, स्वास्थ्य वृत्तको पालना, पञ्चकर्म लगायतका जनस्वास्थ्य सेवाको प्रवर्द्धन,
- जुनोटिक र किटजन्य रोगको नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन,
- सुर्ति, मदिरा र लागुपदार्थजन्य वस्तुको प्रयोग नियन्त्रण तथा सचेतना अभिवृद्धि,
- आयुर्वेदिक, युनानी, आम्ची, होमियोप्याथिक, प्राकृतिक चिकित्सा लगायतका परम्परागत स्वास्थ्य उपचार सेवाको व्यवस्थापन,
- जनस्वास्थ्य, आपत्कालिन स्वास्थ्य तथा महामारीको नियन्त्रण, योजना र कार्यान्वयन,
- सरुवा तथा नसर्ने रोगको नियन्त्रण तथा रोकथाम,
- आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह,

- **खानेपानी व्यवस्थापनः-**
  - स्थानीय खानेपानी सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
  - खानेपानी महसुल निर्धारण र खानेपानी सेवा व्यवस्थापन,
  - सार्वजनिक स्थलमा पिउने पानि व्यवस्थापन,
  - स्वच्छ खानेपानी आपूर्ति सम्बन्धी विषय।
- **लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक सुरक्षाः-**
  - महिला हक सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यान्यवन र नियमन,
  - महिलाको आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, शसक्तिकरण तथा क्षमता विकास,
  - लैङ्गिक हिंसा निवारणको लागि निरोधात्मक, प्रवर्द्धनात्मक, संरक्षणात्मक उपाय र पुनर्स्थापना,
  - लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट,
  - बालबालिकाको हक हित संरक्षण सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
  - बालबालिकाको हक हित संरक्षण,
  - बालमैत्री शासकीय प्रवन्ध, बालक्लब, बाल संरक्षण समिति तथा बाल सञ्जाल,
  - बालबालिकाको हक हित संरक्षण सम्बन्धमा संघ, प्रदेश तथा अन्य निकायसँग सम्पर्क, समन्वय तथा सहकार्य,
  - बालबालिका परिवार सहयोग,
  - वैकल्पिक स्याहार पद्दतिको कार्यान्वयन,

- बाल न्याय,
- बाल गृह, पुनर्स्थापना केन्द्र, शिशु स्याहार केन्द्र र बालविकास केन्द्र व्यवस्थापन,
- असहाय बालबालिका, सडक बालबालिका व्यवस्थापन,
- बाल हिंसा नियन्त्रण,
- बालसुधार तथा पुनःस्थापना केन्द्र स्थापना, सञ्चालन अनुमती र नियमन,
- आपत्कालिन बाल उद्धार कोष स्थापना र व्यवस्थापन,
- युवा जागरण, सशक्तिकरण र परिचालन,
- युवा सीप, उद्यमशिलता तथा नेतृत्व विकास,
- ज्येष्ठ नागरिकको लगत, परिचयपत्र, सम्मान, स्वास्थ्य सुविधा, सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी कार्य,
- ज्येष्ठ नागरिकको क्लब, दिवा सेवा केन्द्र, भेटघाट स्थल, आश्रय केन्द्रको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,
- संघ तथा प्रदेससँगको समन्वयमा अपाङ्गता पुनःस्थापना केन्द्र तथा असक्त स्याहार केन्द्रको सञ्चालन र व्यवस्थापन,
- अपाङ्ग भएका व्यक्ति तथा असहायको लगत अद्यावधिक, परिचयपत्र वितरण, सामाजिक सुरक्षा तथा सुविधाको व्यवस्थापन तथा वितरण,
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिमैत्री पूर्वाधार निर्माण तथा सञ्चालन,
- अपाङ्गता भएका व्यक्ति र असक्तहरुको व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य,
- एकल महिला सम्बन्धी कार्य ।

- **गैरसरकारी संस्था परिचालन, समन्वय तथा नियमनः-**
  - स्थानीय स्तरमा समाज कल्याण सम्बन्धी संघ संस्था (गैरसरकारी, सामाजिक तथा सामुदायिक संघ संस्था) को दर्ता, नवीकरण तथा नियमन,
  - गुठी, कोष तथा अन्य ट्रष्टहरुको व्यवस्थापन,
  - निजी तथा गैरसरकारी क्षेत्रहरुसँग समन्वय र सहकार्य,
  - समन्वय र परिचालन,
  - सामाजिक संघ संस्था सम्बन्धी अन्य विषय ।
- **सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम तथा व्यक्तिगत घटना दर्ताः-**
  - सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, नियमन र अध्ययन अनुसन्धान,
  - संघ तथा प्रदेशले निर्धारण गरेको मापदण्ड बमोजिम सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वियन,
  - सामाजिक सुरक्षाको कार्यान्वयनको लागि संघ, प्रदेश र स्थानीय संघ संस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य,
  - स्थानीय सामाजिक सुरक्षा योजना र व्यवस्थापन तथा आवश्यक तथ्याङ्क संकलन एवं व्यवस्थापन ।
- **संस्कृति, सम्पदा, ललितकला तथा पर्यटन प्रवर्द्धनः-**
  - भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास सम्बन्धी स्थानीय स्तरको नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
  - पुरातत्व, प्राचीन स्मारक तथा संग्रहालयको संरक्षण, सम्भार, प्रवर्द्धन र विकास,
  - परम्परागत रुपमा चलिआएका जात्रा तथा पर्वको सञ्चालन र व्यवस्थापन,
  - स्थानीय महत्वका धार्मिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाको व्यवस्थापन,

- पर्यटकीय महत्वका स्थल, तथा सम्पदाको पहिचान, संरक्षण र प्रवर्द्धन,
- पर्यटन पूर्वाधार विकास तथा प्रोत्साहन,
- पुरातात्विक, धार्मिक महत्वका सम्पदाहरुको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन,
- भाषा, संस्कृति, जात्रा, पर्व र ललितकलाको संरक्षण, प्रवर्द्धन विकास ।

- **योजना तर्जुमा, कार्ययोजना तयारी, उपभोक्ता समिति परिचालनः-**
  - विकास आयोजना तथा परियोजना सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना र नियमन,
  - स्थानीय विकास नीति, अल्पकालीन, मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन विकास योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन,
  - आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, वातावरणीय, प्रविधि र पूर्वाधारजन्य विकासका लागि आवश्यक आयोजना तथा परियोजनाहरुको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन,
  - वार्षिक विकास कार्यक्रम, आयोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन,
  - विकास निर्माण प्रक्रियामा स्थानीय जनसहभागिता अभिवृद्धिका कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन,
  - विकास योजनाहरुको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन,
  - उपभोक्ता समितिको विवरण, क्षमता विकास,
  - विकासका प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र निर्धारण,
  - संघीय र प्रादेशिक आयोजना, परियोजना कार्यान्वयनमा समन्वय, सहजीकरण र सहयोग,
  - विकास आयोजना तथा परियोजना सम्बन्धी अन्य कार्य ।

- **अनुगमन तथा मूल्याङ्कनः-**
  - विकास आयोजनाको अनुगमन, आवधिक प्रगति तथा प्रतिफलको समिक्षा,
  - विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको आधार तथा प्रक्रिया निर्धारण,
  - आयोजनाको अध्ययन, अनुसन्धान तथा प्रभाव मूल्याङ्कन,
  - बिषय क्षेत्रगत नीतिको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ।

- **तथ्याङ्क व्यवस्थापनः-**
  - तथ्याङ्क संकलन, व्यवस्थापन तथा प्रयोग सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
  - सूचना तथा अभिलेख केन्द्रको स्थापना तथा सञ्चालन,
  - आधुनिक प्रविधि मार्फत व्यक्तिगत घटना दर्ता (जन्म, मृत्यु, विवाह, वसाईसराई, सम्बन्ध विच्छेद र धर्मपुत्र\धर्मपुत्री), अभिलेख व्यवस्थापन तथा प्रतिवेदन,
  - स्थानीय तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन, अभिलेखीकरण तथा वितरण,
    - आधारभूत तथ्याङ्क, संकलन र व्यवस्थापनः जनसाङ्ख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कुल ग्राहस्थ उत्पादन, प्रति व्यक्ति आय, मानव विकास सूचकांक, राजश्व तथा आय व्यय समेतको संयुक्त तथ्याङ्क संकलन र प्रशोधन गरी सूचना प्रणालीमा आवद्धता र पार्श्विचित्र तथा स्रोत नक्साको अद्यावधिक एवं अभिलेख,
    - बेरोजगारको तथ्याङ्क संकलन,
    - स्थानीय व्यापारको तथ्याङ्क प्रणाली र अध्ययन अनुसन्धान,
    - सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी स्थानीय तथ्याङ्क र सूचना व्यवस्थापन,

- सम्पन्न भएका तथा चालु योजनाको विवरण,
- विषय क्षेत्रगत सूचना, तथ्याङ्कको संकलन, अभिलेख।

➢ प्रदेश तथा संघसँग तथ्याङ्क एवं सूचना आदान प्रदान र समन्वय,

➢ सम्भाव्य प्राकृतिक स्रोत तथा साधनको अभिलेख (प्रोफाईल) व्यवस्थापन,

➢ गाउँपालिकाका आवधिक तथा वार्षिक कार्यक्रम र बजेट स्वीकृति।

वडा कार्यालय

- **वडा स्तरीय तथ्याङ्क संकलन तथा अद्यावधिक गर्नेः-**

  ➢ आफ्नो वडा भित्रको वस्तुगत विवरण (नदीनाला, जैविक विविधता, खनिज पदार्थ, जनसङ्ख्याको बनोट, आर्थिक अवस्था, उद्योगधन्दा, शिक्षा तथा स्वास्थ्य सम्बन्धी विवरण आदी) तयार गर्ने, अद्यावधिक गर्दै लैजाने,

  ➢ निजी घर तथा घरपरिवारको लगत राख्ने,

  ➢ ऐतिहासिक, पुरातात्विक, साँस्कृतिक तथा धार्मिक महत्वका सम्पदा, प्राचीन स्मारक, सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन, सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ति जग्गाको लगत राख्ने तथा संरक्षण गर्ने,

  ➢ खुला क्षेत्र, चोक, घाट, पाटी, पौवा, सत्तल, धर्मशाला, मठ, मन्दिर, गुम्वा, मस्जिद, देवस्थल, मदरसा, पर्ति जग्गा, डाँडापाखा, चरनक्षेत्र, पानीको मूल, पोखरी, तलाउ, इनार, कुवा, धारा, ढुङ्गेधारा, गुठीघर, बाटो, सडक, पुल पुलेसा, कुलो नहर, पानीघट्ट, मिलको तथ्याङ्क संकलन गरी अद्यावधिक लगत राख्ने, संरक्षण गर्ने र खण्डिकृत तथ्याङ्क र सूचना सहितको वडाको पार्श्विचित्र तयार तथा अद्यावधिक गर्ने।

- **वडाका विकास निर्माणका योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा आवधिक प्रगति समिक्षा गर्नेः-**

  ➢ सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रणाली अनुसार वस्ती वा टोलस्तरबाट योजना तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्बन गरी वस्ती तथा टोलस्तरीय योजनाको माग सङ्कलन, प्राथमिकीकरण तथा छनौट गर्ने,

  ➢ टोल विकास संस्थाको गठन र परिचालन तथा वडाभित्र सञ्चालन हुने योजनाहरुका लागि उपभोक्ता समितिको गठन तथा सोको अनुगमन गर्ने,

  ➢ वडाभित्रका योजना तथा भौतिक पूर्वाधारको संरक्षण, मर्मत सम्भार, रेखदेख तथा व्यवस्थापन गर्ने।

- **वडाका विकास निर्माणका कार्यहरु गर्नेः-**

  ➢ बालउद्यानको व्यवस्था गर्ने,

  ➢ अनौपचारिक शिक्षा कार्यक्रम तथा प्रारम्भिक वाल विकास केन्द्र सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने,

  ➢ पुस्तकालय, वाचनालय, सामुदायिक सिकाई केन्द्र, ,बालक्लब तथा बालसञ्जालको सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने,

  ➢ वडा तहको स्वास्थ्य केन्द्र तथा उप केन्द्रको व्यवस्थापन गर्ने,

  ➢ बालबालिकाहरुलाई बि.सि.जि., पोलियो, भिटामिन “ए” को व्यवस्था गर्ने,

  ➢ पोषण कार्यक्रमको सञ्चालन गर्ने,

  ➢ वडा तहमा स्वास्थ्य जनचेतना विकास तथा स्वास्थ्य सूचना कार्यक्रमको सञ्चालन गर्ने,

  ➢ शहरी तथा ग्रामीण स्वास्थ्य क्लिनिकको सञ्चालन गर्ने, गराउने,

  ➢ सार्वजनिक शौचालय तथा स्नान गृहको निर्माण र व्यवस्थापन गर्ने, गराउने,

  ➢ वडास्तरीय सामुदायिक धाराको प्रबन्ध, कुवा, इनार तथा पोखरीको निर्माण, संरक्षण र गुणस्तर नियमन गर्ने,

- घरबाट निकास हुने फोहोरमैलाको सङ्कलन र व्यवस्थापन, चोक तथा गल्लीहरुको सरसफाई, ढल निकास, मरेका जनावरको व्यवस्थापन, सतही पानीको निकास तथा पानीको स्रोत संरक्षण गर्ने, गराउने
- कृषि तथा फलफूल नर्सरीको स्थापना, समन्वय र प्रवर्द्धन तथा वडास्तरीय अगुवा कृषक तालिमको अभिमुखिकरण गर्ने,
- कृषि मलको माग सङ्कलन गर्ने,
- कृषिमा लाग्ने रोगहरुको विवरण तयार गर्ने,
- पशुपंछी विकास तथा छाडा चौपायाको व्यवस्थापन,
- वडाभित्रको चरण क्षेत्र संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- स्थानीय समुदायका चाडपर्व, भाषा संस्कृतिको विकासको लागि कला, नाटक, जनचेतनामूलक तथा सांस्कृतिक कार्यक्रम गर्ने गराउने,
- स्थानीय मौलिकता झल्किने सांस्कृतिक रीतिरिवाजलाई संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने
- वडाभित्र खेलकूद पूर्वाधारको विकास गर्ने,
- अन्तर विद्यालय तथा बालक्लब मार्फत खेलकूद कार्यक्रमको सञ्चालन गर्ने गराउने,
- वडा क्षेत्रभित्रको बाटोघाटो चालु अवस्थामा राख्ने तथा राख्न सहयोग गर्ने,
- वडाभित्रका सडक, अधिकारक्षेत्रमा अवरोध र अतिक्रमण गर्न नदिने,
- बाटोघाटोको बाढी पहिरो पन्छाउने,
- घरेलु उद्योगको लगत सङ्कलन तथा सम्भाव्यता पहिचान गर्ने,
- वडाभित्र घरेलु उद्योगको प्रवर्द्धन गर्ने,
- प्रचलित कानून बमोजिम व्यक्तिगत घटना दर्ता, अद्यावधिक र सोको अभिलेख संरक्षण गर्ने,
- व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण तथा अभिलेख अद्यावधिक गर्ने,
- वडालाई बालमैत्री बनाउने,
- वडाभित्र आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा पछि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, अल्पसङ्ख्यक, सीमान्तकृत समूदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने,
- विभिन्न समुदायका वीच सामाजिक सदभाव र सौहार्दता कायम गर्ने,
- बालविवाह, महिला बिरुद्धको हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव वेचबिखन, निरक्षरता जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने,
- प्रचलित कानूनको अधीनमा रही मालपोत तथा भूमि कर, व्यवसाय कर, बहाल कर, बिज्ञापन कर, स-शुल्क पार्किङ्ग, नयाँ व्यवसाय दर्ता, सिफारिस दस्तुर, सवारी साधन कर, मनोरञ्जन करको लेखाजोखा र सङ्कलन गरी गाउँपालिकामा प्रतिवेदन सहित रकम बुझाउने,
- असक्त बिरामी भएको वेवारिस वा असहाय व्यक्तिलाई नजिकको अस्पताल वा स्वास्थ्य केन्द्रमा पुऱ्याई औषधोपचार गराउने,
- असहाय वा वेवारिस व्यक्तिको मृत्यु भएमा निजको दाह संस्कारको व्यवस्था मिलाउने,
- सडक बालबालिकाको उद्धार र पुनर्स्थापना गर्ने, गराउने,
- वडाभित्रको सामुदायिक वन, वनजन्य सम्पदा र जैविक विविधताको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने,
- वडा, टोल, वस्तीस्तरमा हरियाली क्षेत्र विस्तार गर्ने गराउने,

- वडालाई वातावरणमैत्री बनाउने,
- प्राङ्गारिक कृषि, सुरक्षित मातृत्व, विद्यार्थी भर्ना, पूर्ण खोप, खुला दिशामुक्त सरसफाई, वातावरणमैत्री तथा बालमैत्री शासनजस्ता प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरु गर्ने, गराउने ।

- **कानून बमोजिमका नियमन कार्य गर्नेः-**
  - वडाभित्रका सञ्चालित विकास योजना, आयोजना तथा संलग्न उपभोक्ता समितिहरुका कार्यको नियमन गर्ने,
  - घर निर्माण गुणस्तर तथा भवन संहिता र मापदण्ड अनुसार भए नभएको अनुगमन गर्ने, सिकर्मी, डकर्मीलाई भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण सम्बन्धी तालिम दिने,
  - खाद्यान्न, माछा, मासु, तरकारी, फलफूल, पेय पदार्थ तथा उपभोग्य सामाग्रीको गुणस्तर र मूल्यसूची अनुगमन गरी उपभोक्ता हित संरक्षण गर्ने,
  - वडाभित्रका उद्योग धन्दा र व्यवसायको प्रवर्द्धन गरी लगत राख्ने,
  - हाट बजारको व्यवस्थापन गर्ने, गराउने,
  - विद्युत चुहावट तथा चोरी नियन्त्रण गर्ने,
  - नाता, नागरिकता आदिको सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने,
  - आफ्नो भौगोलिक क्षेत्र भित्रको निर्माण कार्य तथा अन्य सेवाको प्रयोजनको लागि निर्माण सामाग्री, ज्याला, भाडा, तथा महशुलको स्थानीय दररेट तोक्ने,
  - आफ्नो वडाभित्रका उपभोक्ता समित, सहकारी संस्था, निजी क्षेत्र लगायतका सबै विकास साझेदार,
  - हरुसँग विकास निर्माण तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा समन्वय गर्ने,
  - समय समयमा नेपाल कानूनले तोकेबमोजिम अन्य काम गर्ने ।

- **अभिलेख व्यवस्थापन, सिफारिस तथा प्रमाणित गर्नेः-**
  - गाउँपालिकामा व्यक्तिगत घटनाको स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
  - संघीय कानून र मापदण्ड बमोजिम गाउँपालिकामा व्यक्तिगत घटना (जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईसराई, सम्बन्ध विच्छेद र धर्मपुत्र र धर्मपुत्री) को दर्ता,
  - आधुनिक प्रविधि अपनाई व्यक्तिगत घटनाको अभिलेख व्यवस्थापन र प्रतिवेदन,
  - नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रका लागि सिफारिस लगायतका महत्वपूर्ण अभिलेखको नियमन,
  - स्थानीय स्तरको अभिलेख व्यवस्थापन,
  - नाता प्रमाणित गर्ने,
  - नागरिकता तथा नागरिकताको प्रतिलिपि लिनका लागि सिफारिस गर्ने,
  - बहाल करको लेखाजोखा सिफारिस गर्ने,
  - कोठा खोल्न रोहबरमा बस्ने,
  - मोही लगत कट्टाको सिफारिस गर्ने,
  - जन्म मिति प्रमाणित गर्ने,
  - व्यापार व्यवसाय बन्द भएको, सञ्जालन नभएको वा व्यापार व्यवसाय हुदैं नभएको सिफारिस गर्ने,
  - मिलापत्रको कागज गराउने निवेदन दर्ता गर्न सिफारिस गर्ने,
  - विवाह प्रमाणित तथा अविवाहित प्रमाणित गर्ने,
  - निःशुल्क वा सशुल्क स्वास्थ्य उपचारको सिफारिस गर्ने,

- अग्रेजी माध्यममा सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने,
- घर पाताल प्रमाणित गर्ने,
- व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित गर्ने,
- पूर्जामा घर कायम गर्ने सिफारिस गर्ने,
- फरक, फरक नाम, थर, जन्म मिति तथा प्रमाणित दुवै नाम गरेको व्यक्ति एकै हो भन्ने सिफारिस गर्ने,
- नाम, थर, जन्म मिति संशोधनको सिफारिस गर्ने,
- जग्गा धनीपूर्जा हराएको सिफारिस गर्ने,
- कागज र मन्जुरीनामा प्रमाणित गर्ने,
- कित्ताकाट गर्न सिफारिस गर्ने,
- संरक्षक प्रमाणित गर्ने तथा संस्थागत र व्यक्तिगत संरक्षक सिफारिस गर्ने,
- जीवितसँगको नाता प्रमाणित गर्ने,
- हकवाला वा हकदार प्रमाणित गर्ने,
- नामसारी गर्न सिफारिस गर्ने,
- जग्गाको हक सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने,
- मृतकसँगको नाता प्रमाणित तथा सर्जमिन सिफारिस गर्ने,
- उद्योग ठाउँसारी गर्न सिफारिस गर्ने,
- जीवित रहेको सिफारिस गर्ने,
- पूर्व प्राथमिक विद्यालय खोल्ने सिफारिस र अनुमति दिने,
- जग्गा मूल्याङ्कन सिफारिस प्रमाणित गर्ने,
- विद्यालयको कक्षा थप गर्न सिफारिस गर्ने,
- पालन पोषणको लागि सिफारिस गर्ने,
- वैवाहिक अङ्गिकृत नागरिकता सिफारिस गर्ने,
- आर्थिक अवस्था कमजोर वा विपन्नता प्रमाणित गर्न वा आर्थिक अवस्था बलियो वा सम्पन्नता प्रमाणित,
- विद्यालय ठाउँसारी गर्न सिफारिस गर्ने,
- धारा तथा विद्युत जडानको लागि सिफारिस गर्ने,
- प्रचलित कानून अनुसार प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिमको अन्य सिफारिस वा प्रमाणित गर्ने।

लिखु गाउँपालिकाको सम्पर्क विवरण

यस गाउँपालिकाको आधिकारिक सम्पर्क विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः-

लिखु गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	पत्रचार ठेगानाः लिखु गाउँपालिका-४, यसम, ओखलढुङ्गा, प्रदेश नं. १, नेपाल ई-मेलः info@likhumunokhaldhunga.gov.np, likhurmokhaldhunga@gmail.com वेभसाईटः www.likhumunokhaldhunga.gov.np
गाउँपालिका अध्यक्ष	श्री गोविन्द बहादुर पौडेल मोबाईलः ९८४३३३२१८९, ९७४११६६१२९ ई-मेलः gobindapaudel2076@gmail.com
गाउँपालिका उपाध्यक्ष	श्री शान्ता ढुङ्गेल मोबाईलः ९८६११५९६७८ ई-मेलः shanta.likhu@gmail.com
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	श्री अभय कुमार गुप्ता मोबाईलः ९८५२८४२१४२ ई-मेलः abhay.gupta@nepal.gov.np
सूचना अधिकारी	श्री द्रोण कुमार धमला मोबाईलः ९८५२८४४४२७ ई-मेलः ito.likhu.mun@gmail.com

लिखु गाउँपालिकाको संरचनागत व्यवस्था

नेपालको संविधान अनुसार सबै स्थानीय तहमा स्थानीय व्यवस्थापिका, कार्यपालिका तथा न्यायपालिकाको संरचना श्रृजना भएको छ भने लिखु गाउँपालिकाको कार्य सञ्चालन तथा कार्य विभाजन नियमावली, २०७४ ले उपरोक्त व्यवस्थालाई थप व्यवस्थित गरेको देखिन्छ। यसका साथै अन्य संघीय, प्रदेश तथा स्थानीय तहद्वारा निर्माण भएका कानूनहरु स्थानीय तहको विस्तृत संरचना सुक्ष्म रुपमा निर्धारण गर्न उल्लेखनीय रहेका छन्। लिखु गाउँपालिकाको संरचनागत व्यवस्था देहाय बमोजिम रहेको छः

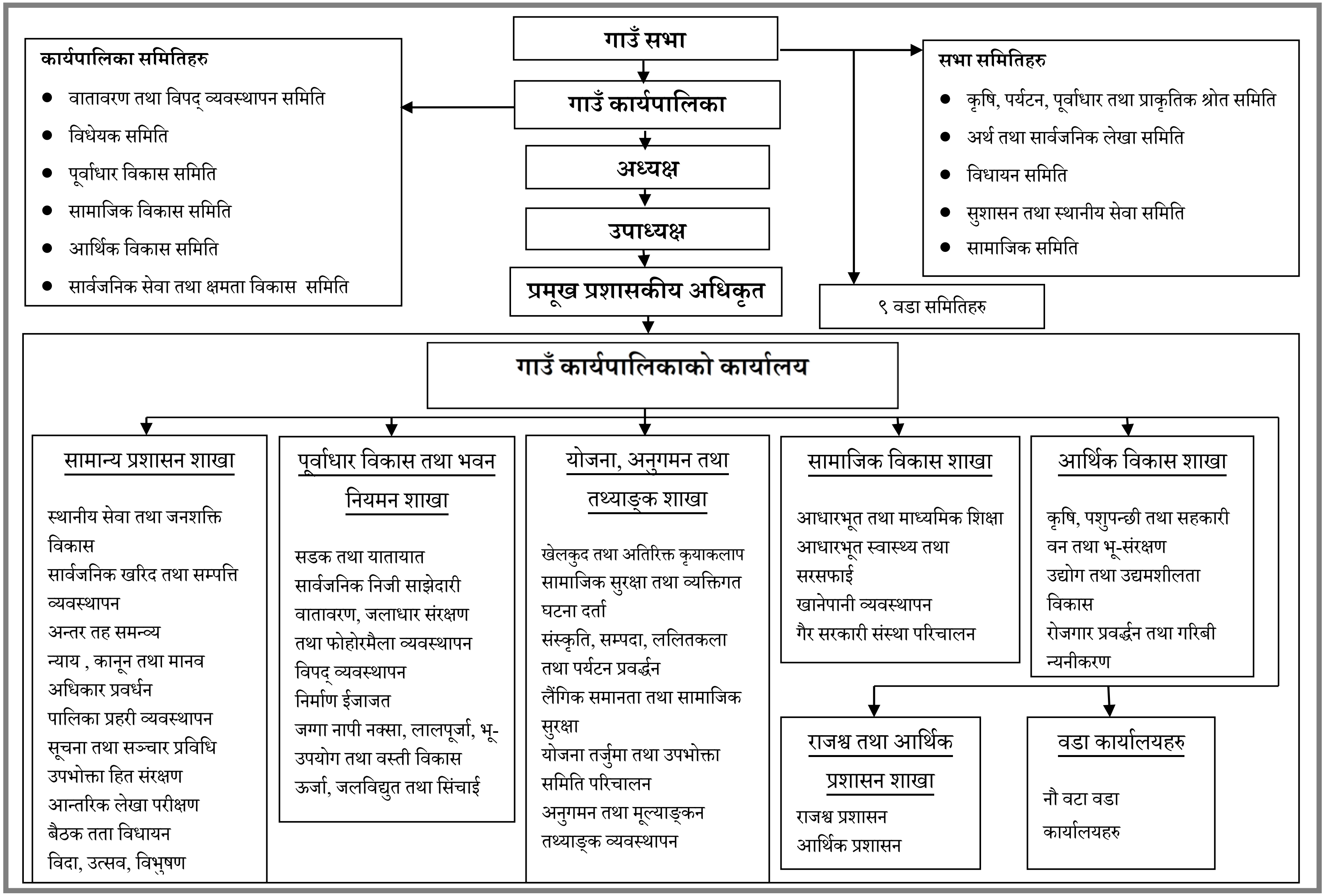
गाउँ सभा
गाउँ कार्यपालिका
अध्यक्ष
उपाध्यक्ष
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
कार्यपालिका समितिहरु
वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति
विधेयक समिति
पूर्वाधार विकास समिति
सामाजिक विकास समिति
आर्थिक विकास समिति
सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास समिति
सभा समितिहरु
कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार तथा प्राकृतिक श्रोत समिति
अर्थ तथा सार्वजनिक लेखा समिति
विधायन समिति
सुशासन तथा स्थानीय सेवा समिति
सामाजिक समिति
९ वडा समितिहरु
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
सामान्य प्रशासन शाखा
स्थानीय सेवा तथा जनशक्ति विकास
सार्वजनिक खरिद तथा सम्पत्ति व्यवस्थापन
अन्तर तह समन्व्य
न्याय , कानून तथा मानव अधिकार प्रवर्धन
पालिका प्रहरी व्यवस्थापन
सूचना तथा सञ्चार प्रविधि
उपभोक्ता हित संरक्षण
आन्तरिक लेखा परीक्षण
बैठक तता विधायन
विदा, उत्सव, विभुषण
पूर्वाधार विकास तथा भवन नियमन शाखा
सडक तथा यातायात
सार्वजनिक निजी साझेदारी
वातावरण, जलाधार संरक्षण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन
विपद् व्यवस्थापन
निर्माण ईजाजत
जग्गा नापी नक्सा, लालपूर्जा, भू-उपयोग तथा वस्ती विकास
ऊर्जा, जलविद्युत तथा सिंचाई
योजना, अनुगमन तथा तथ्याङ्क शाखा
खेलकुद तथा अतिरिक्त कृयाकलाप
सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता
संस्कृति, सम्पदा, ललितकला तथा पर्यटन प्रवर्द्धन
लैंगिक समानता तथा सामाजिक सुरक्षा
योजना तर्जुमा तथा उपभोक्ता समिति परिचालन
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
तथ्याङ्क व्यवस्थापन
सामाजिक विकास शाखा
आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा
आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई
खानेपानी व्यवस्थापन
गैर सरकारी संस्था परिचालन
आर्थिक विकास शाखा
कृषि, पशुपन्छी तथा सहकारी
वन तथा भू-संरक्षण
उद्योग तथा उद्यमशीलता विकास
रोजगार प्रवर्द्धन तथा गरिबी न्यनीकरण
राजश्व तथा आर्थिक प्रशासन शाखा
राजश्व प्रशासन
आर्थिक प्रशासन
वडा कार्यालयहरु
नौ वटा वडा कार्यालयहरु

यसका अतिरिक्त लिखु गाउँपालिका अन्तर्गत विभिन्न कानूनहरु द्वारा देहायका अन्य समितिहरु गठन भई कृयाशील रहेका छन्-

१. न्यायीक समिति
२. स्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारण समिति
३. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति
४. राजश्व परामर्श समिति
५. शिक्षा समिति
६. कृषि विकास समिति
७. स्थानीय कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन समिति
८. पूर्वाधार तथा योजना अनुगमन समिति
९. विपद् व्यवस्थापन समिति
१०. उपभोक्ता हित संरक्षण समिति
११. राष्ट्रिय परिचय पत्र तथा पञ्जिकरण समन्व्य समिति
१२. एम्बुलेन्स सेवा व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समिति
१३. कर्मचारी पदपूर्ति समिति
१४. परीक्षा सञ्चालन तथा समन्व्य समिति
१५. खरिद समिति
१६. चमेना गृह व्यवस्थापन समिति
१७. जिन्सी निरिक्षण समिति
१८. स्यानिटरी प्याड वितरण तथा व्यवस्थापन समिति
१९. गुनासो सुनुवाई समिति
२०. बजार व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समिति
२१. स्वास्थ्य अनुगमन समिति
२२. विपन्न नागरिक सिफारिस समिति
२३. अपाङ्ग परिचय पत्र वितरण समन्व्य समिति

गाउँ सभा, सभाका समिति, कार्यपालिका, कार्यपालिकाका समिति, वडा समिति र अन्य समितिहरुको विस्तृत विवरण अनुसूची-२ मा उल्लेख गरिएको छ।

लिखु गाउँपालिकाको भौतिक व्यवस्थापनको अवस्था

प्रमुख प्रशासकीय भवनको लागि प्रस्तावित DPR संरचना

गाउँपालिकाको आधुनिक प्रशासकीय भवन नभए तापनि आफ्नै जग्गामा पक्की भवन रहेको छ । जसमा प्रशासकीय भवन, विभागीय भवन, सभा भवन, विषयगत भवन, स्क्रयाप ब्लक गरि ५ वटा ब्लक रहेको छन् भने पालिका प्रहरी भवन निर्माणधीन छ । स्थायी प्रमुख प्रशासकीय भवनको लागि DPR तयार गरी सम्बन्धीत निकाय सँग भवन तथा संरचना निर्माणको लागि प्रस्ताव गरीएको छ । अधिकांश वडा कार्यालयका आफ्नै नाममा जग्गा रहेको छ भने ३ वटा वडा कार्यालय भाडामा रहेका छन् । सवारी साधन तर्फ २ वटा पिक अप गाडी छन् भने १२ थान मोटर साईकल सञ्चालनमा छन् । सूचना प्रविधि तर्फ गाउँपालिकाले आफ्नै तर्फबाट पूर्वाधार निर्माण गरि सम्पूर्ण वडा कार्यालय सम्म ईन्टरनेट सेवाको विस्तार गरिएको छ । गाउँपालिकाको भौतिक व्यवस्थापन तर्फको विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

जग्गा सम्बन्धी विवरण

सि.न.	क्षेत्रफल (रोपनीमा)	कित्ता न.	जग्गाधनी कार्यालयको नाम	ठेगाना	जग्गाको प्रकृति (समथर,भिरालो)	प्रयोजन
१	२-१३-०-०	२३५	गाविस यसम	साविक ५, लिखु ५	समथर	पुरानो गाविस

२	२-०-०-२ ३-२-२-२ २-४-०-०	४५३ ७६ ३०६	गा.पा. कार्यालय	साविक ५, लिखु ४ साविक ३, लिखु ४ साविक ३, लिखु ४	समथर	गा.पा. भवन (जम्मा ७-६-३-०)
३	०-८-०-० ४-४-२-१ ३-७-३-२ ०-९-१-० १-३-३-२ ०-८-०-० ०-१४-०-० ०-१०-०-२	७९८ ७९५ ३९ ७७१ ७७५ ७८९ ७७३ ६४६	गा.पा. कार्यालय	साविक ७, लिखु ५	समथर	गा.पा. प्रशासकीय भवन (जम्मा १२-१-२-३)
४	०-४-०-० (बाटो) २-०-०-० १-९-१-३	४७९ ४५७ ४६१	गा.पा. कार्यालय	साविक ५, लिखु ५	समथर	बजार व्यवस्थापन (जम्मा ३-१३-१-३)
५	०-८-०-० ६-०-०-० १-०-२-० (बाटो) २-०-०-०	७७९ ८०० ७८५ ७८१	गा.पा. कार्यालय	साविक ७, लिखु ५	समथर	बस पार्क व्यवस्थापन (जम्मा ९-८-२-०)
६	१-८-०-० ०-८-३-२ १-३-२-० १-२-०-१	४८३ ४८५ ४८७ २५	गा.पा. कार्यालय	साविक ५, लिखु ४ साविक ५, लिखु ४ साविक ५, लिखु ४ साविक ४, लिखु ४	समथर	खेल मैदान (जम्मा ४-६-१-३)
७	४-३-२-२	१२	गाउँ पञ्चायत, सिंहदेवी	साविक सिंहदेवी-८ लिखु २	समथर	२ नं. वडा कार्यालय
८	१-१२-१-१ १-३-३-०	८९ ३०९	३ नं. वडा कार्यालय	साविक नर्मदेश्वर-६ लिखु ३	समथर	३ नं. वडा कार्यालय
९	०-१३-०-० १-१४-०-१	३२६ ८४	गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	साविक यसम- ३ लिखु ४	समथर	४ नं. वडा कार्यालय
१०	३-०-०-०	४५७	५ नं. वडा कार्यालय	साविक यसम ८ लिखु ५	समथर	५ नं. वडा कार्यालय
११	०-१०-३-१	४५	गाविसको कार्यालय गाम्नाङ्टार	साविक गाम्नाङ्टार-४, लिखु ६	समथर	६ नं. वडा कार्यालय
१२	१८-०-०-१	६४५	गाविसको कार्यालय गाम्नाङ्टार	लिखु ७	भिरालो	
१३	३-१०-०-०	६७५	७ नं. वडा कार्यालय	साविक गाम्नाङ्टार-८,लिखु ७	समथर	७ नं. वडा कार्यालय
१४	३-१५-२-०	६३८	गाविसको कार्यालय टारकेराबारी	साविक टारकेराबारी-५, लिखु ८	समथर	८ नं. वडा कार्यालय

१५	१-८-१-२, ०-११-२-० ०-१५-३-२	५०५ ७६५ २६	गाउ पंचायत कार्यालय, पोकली	साविक पोकली-६, लिखु ९	समथर	९ नं. वडा कार्यालय

भवन सम्बन्धी विवरण

सि.न.	भवन संख्या	कोठा संख्या	भवन		तल्ला	प्रयोजन (कार्यालय/आवास/प्रयोगमा नआएको)	कैफियत
			पक्की	कच्ची			
१	भवन-१	१६		कच्ची	२	विषयगत कार्यालय	
२	भवन-२	८	पक्की		३	सभा भवन	
३	भवन-३	५		कच्ची	१	प्रशासकीय कार्यालय	
४	भवन-४	१५		कच्ची	२	विभागीय कार्यालय	
५	भवन-५	३		कच्ची	१	चमेनागृह	
६	भवन-६	१		कच्ची	१	स्क्रयाप स्टोर टहरो	
७	भवन-७	२		कच्ची	१	पालिका प्रहरी आवास	
८	भवन-८	४	पक्की		१	९ नं. वडा कार्यालय	
९	भवन-९	३		कच्ची	१	२ नं. वडा कार्यालय	
१०	भवन-१०	३		कच्ची	१	६ नं. वडा कार्यालय	
११	भवन-११	३		कच्ची	१	८ नं. वडा कार्यालय	

सवारी साधन सम्बन्धी विवरण

सि.न.	सवारी साधनको विवरण	सवारी साधन न.	सञ्चालनको अवस्था			बिमा (भएको/ नभएको)	कैफियत
			चालु	सञ्चालन गर्न नसकिने	मर्मत गरी सञ्चालन गर्न सकिने		
१	महिन्द्रा स्कारपियो	बा २ झ ४०९१	चालु			भएको	
२	टाटा योद्दा	प्रदेश न ३, ००२ झ ५०७०	चालु			भएको	
३	महिन्द्रा बोलेरो एम्बुलेन्स	प्रदेश न ३, ००२ झ ५११५		सञ्चालन गर्न नसकिने		भएको	दुर्घटना भइ क्षति ग्रस्त
४	अपाचे मोटरसाइकल	बा ३ ब ३१	चालु			भएको	
५	अपाचे मोटरसाइकल	बा ३ ब ३०	चालु			भएको	
६	अपाचे मोटरसाइकल	बा ३ ब २६	चालु			भएको	
७	अपाचे मोटरसाइकल	बा ३ ब ३२	चालु			भएको	
८	अपाचे मोटरसाइकल	बा ३ ब २७	चालु			भएको	
९	अपाचे मोटरसाइकल	बा ३ ब २९	चालु			भएको	
१०	अपाचे मोटरसाइकल	बा ३ ब ३५	चालु			भएको	
११	अपाचे मोटरसाइकल	बा ३ ब ३४	चालु			भएको	
१२	अपाचे मोटरसाइकल	बा ३ ब ३३	चालु			भएको	
१३	अपाचे मोटरसाइकल	बा ३ ब २८	चालु			भएको	
१४	पल्सर मोटरसाइकल	स १ ब ७५०	चालु			भएको	
१५	पल्सर मोटरसाइकल	स १ ब ७५४	चालु			भएको	

गाउँपालिकाको आ.व. २०७६/७७ को जिन्सी निरीक्षण प्रतिवेदन अनुसूची-३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

परिच्छेद -२

स्थानीय सरकारको विधायिकी, कार्यकारी तथा न्यायिक अधिकार प्रयोगको अवस्था

स्थानीय स्वायत्त शासनको अत्यन्त उत्तम अभ्यासको रुपमा स्थानीय तहमा नै विधायिकी, कार्यकारी तथा न्यायीक अधिकारलाई संवैधानिक रुपमा व्यवस्था गरिएको छ । नेपालको संविधानलको भाग १७ तथा १८ मा उपरोक्त अधिकारहरुको व्यवस्था हुनुको साथै भाग ५ मा राज्यका सबै तहको संरचना तथा शक्तिको बाँडफाँड पनि गरिएको छ एवं भाग २० मा स्थानीय, प्रदेश र संघ बीचको अन्तरसम्बन्ध पनि परिभाषित गरिएको छ । जसलाई स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ र अन्य महत्वपूर्ण प्रदेश तथा स्थानीय कानूनले थप व्यवस्थित गर्दै आईरहेको छ । यसरी व्यवस्थित भएको प्रणालीबाट जनताको ईच्छा, आकांक्षा तथा आवश्यकताहरु स्थानीय स्तरबाटै विधायिकी, कार्यकारी तथा न्यायीक अधिकारहरुको प्रयोगबाट सम्बोधन भई स्थानीय सरकार जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकारको रुपमा स्थापित हुने परिकल्पना गरिएको छ ।

लिखु गाउँपालिका पनि संविधान तथा कानून प्रदत्त अधिकारहरुको सक्रियता तथा विवेकशीलताका साथ प्रयोग गर्दै जनताको भावना एवं वास्तविक आवश्यकताका आधारमा कानून तर्जुमा गर्ने, वार्षिक विकास योजना तयार गरि कार्यान्व्यन गर्ने, अत्यावश्यक सेवाको प्रत्याभूति गर्ने साथै स्थानीय तहमा कानूनको अधीनमा रही न्यायीक सेवा पनि प्रदान गर्दै आईरहेको छ ।

विधायिकी अधिकारको प्रयोग

नेपालको संविधानले स्थानीय तहमा विधायिकी अधिकारको श्रृजना गरेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा प्रदेश कानूनले स्थानीय तहको कानून निर्माण प्रकृयालाई थप व्यवस्थित गरेको छ । यस गाउँपालिकामा कानून निर्माणका लागि गाउँ सभा तथा कार्यपालिका निकै सकृय देखिएको हुँदा कानून निर्माण उच्च प्राथमिकतामा परेको छ । **हाल सम्म स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भएदेखि सात पटक गाउँ सभा सफलताका साथ सम्पन्न भईसकेको छ भने जसबाट यस गाउँपालिकाले २३ ऐन जारी गरिसकेको छ । यसका साथै ३० नियमावली एवं कार्यविधीहरु पनि तर्जुमा भएका छन् ।** उपरोक्त कानूनहरु सबै स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित गर्ने गरिएको छ । कानूनको शासनको प्रत्याभूति गराउन सबभन्दा महत्वपूर्ण रहेको कानून निर्माण प्रकृयामा सभा अन्तर्गतको विधायन समिति तथा कार्यपालिका अन्तर्गतको विधेयक समिति आ-आफ्नो कार्यक्षेत्रमा सकृय देखिएका छन् ।

प्रदेश सरकारले जारी गरेका कानूनले निर्दिष्ट गरेका प्रकृयाहरुको पूर्ण रुपमा पालना गर्ने, सरोकारवाला संग पर्याप्त छलफल गर्ने, आवश्यक परेको अवस्थामा सेवा परामर्श लिने, नमुना कानूनहरुको महत्तम उपयोग गर्ने, जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको सकृय सहभागिता लिखु गाउँपालिकाको कानून निर्माण प्रकृयाको विशेषताको रुपमा रहेको देखिन्छ । यस गाउँपालिकाद्वारा निर्माण भएका कानूनहरु देहाय बमोजिम रहेका छन्-

ऐन

क्र. स.	ऐन	ऐन नं.	प्रमाणिकरण मिति
१	आर्थिक ऐन, २०७४	१/७४	२०७४/०७/२१
२	पूर्वाधार व्यवस्थापन ऐन, २०७५	१	२०७५/०२/२९
३	सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन,२०७५	२	२०७५/०२/२९
४	स्थानीय स्वास्थ्य तथा सरसफाई ऐन, २०७५	३	२०७५/०२/२९
५	व्यक्तिगत व्यवसाय दर्ता ऐन, २०७५	४	२०७५/०२/२९
६	न्यायीक समिति कार्यविधि ऐन,२०७५	५	२०७५/०२/२९
७	स्थानीय सेवा ऐन, २०७५	६	२०७५/०२/२९
८	आर्थिक कार्यविधि ऐन,२०७५	७	२०७५/०२/२९
९	स्थानीय कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन, २०७५	८	२०७५/०२/२९

१०	सहकारी ऐन, २०७५	९	२०७५/०२/२९
११	शिक्षा ऐन, २०७५	१०	२०७५/०२/२९
१२	व्यक्तिगत घटना दर्ता ऐन,२०७५	११	२०७५/०२/२९
१३	कर्मचारी दरबन्दी व्यावस्थापन ऐन, २०७५	१२	२०७५/०२/२९
१४	अनाथ तथा जोखिमयुक्त वालवालिका र सामाजिक कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि ऐन २०७५	१३	२०७५/०४/०२
१५	आर्थिक ऐन, २०७५	१४	२०७५/०२/२९
१६	लिखु गाउँपालिकाको संस्था दर्ता ऐन, २०७५	१५	२०७५/१०/१६
१७	स्थानीय विपद जोखिम न्युनिकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७५	१६	२०७५/१०/१६
१८	विनियोजन ऐन, २०७६	१७	२०७६/०४/०८
१९	गाउँपालिका प्रहरी ऐन, २०७६	१८	२०७६/११/०४
२०	तथ्यांक तथा अभिलेख व्यवस्थापन ऐन, २०७६	१९	२०७६/११/०४
२१	औधोगिक व्यवसाय ऐन, २०७६	२०	२०७६/११/०४
२२	विनियोजन ऐन, २०७७	२४	२०७७/०३/३१
२३	आर्थिक ऐन, २०७७	२५	२०७७/०३/३१

नियमावली तथा कार्यविधि

क्र. स.	नियमावली	नि. नं.	प्रमाणिकरण मिति
१	गाउँ सभाको कार्यसञ्चालन नियमावली, २०७४	१	२०७४/०७/२१
२	कार्यपालिकाको बैठक सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४	२	२०७४/०७/२१
३	कार्यपालिका कार्यविभाजन नियमावली, २०७४	३	२०७४/०७/२१
४	कार्यपालिका कार्यसम्पादन नियमावली, २०७४	४	२०७४/०७/२१
५	निर्णय आदेश वा अधिकारपत्रको प्रमाणीकरण (कार्यविधि) नियमावली, २०७४	५	२०७४/०७/२१
६	पदाधिकारीहरुको आचारसंहिता नियमावली, २०७४	६	२०७४/०७/२१
७	संक्रमणकालिन कर्मचारी व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७४	७	२०७५/०७/२१
८	शिक्षा नियमावली, २०७५	१	२०७५/०२/२९
९	व्यवसाय दर्ता नियमावली,२०७५	२	२०७५/०२/२९
१०	कर्मचारी आचरण नियमावली,२०७५	३	२०७५/०२/२९
११	एफ. एम. रेडियो सञ्चालन नियमावली, २०७५	४	२०७५/०२/२९
१२	बजार अनुगमन निर्देशिका, २०७५	५	२०७५/०२/२९
१३	करार जनशक्ति व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५	६	२०७५/०४/०२
१४	चमेनागृह व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५	७	२०७५/०४/०२
१५	"घ" वर्गको निर्माण व्यवसायि इजाजत पत्र कार्यविधि, २०७५	८	२०७५/०४/०२
१६	उर्जा विकास सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५	९	२०७५/०४/०२
१७	पालिका प्रहरी व्यवस्थापन तथा सञ्चालन नियमावली, २०७५	१०	२०७५/०५/२७
१८	स्थानीय राजपत्र प्रकाशन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५	११	२०७५/०७/०५
१९	उपभोक्ता समिति गठन परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि,२०७५	१२	२०७५/०८/०८
२०	विपद् व्यवस्थापन कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७५	१३	२०७५/११/०१
२१	संस्था दर्ता नियमावली, २०७५	१४	२०७५/११/०१
२२	अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय-पत्र वितरण कार्यविधि, २०७५	१५	२०७५/११/०१
२३	कृषि विकास कार्यक्रम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५	१६	२०७५/११/०१

२४	भवन निर्माण सम्वन्धी विनियम तथा नक्सा पास कार्यविधि, २०७५	१७	२०७५/१२/२४
२५	एकीकृत सम्पत्ति कर व्यवस्थापन कार्यविधि ,२०७५	१८	२०७६/०१/३०
२६	कृषि बिकास कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक मार्गदर्शन तथा मापदण्ड, २०७६	१९	२०७६/०२/२३
२७	सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७६	२०	२०७६/०९/२३
२८	बैठक तथा भ्रमण खर्च सम्बन्धी निर्देशिका,२०७६	२१	२०७६/१२/०२
२९	एम्बुलेन्स सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६	२२	२०७६/१२/०२
३०	असंगठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक वर्ग तथा असायहरुलाई उपलव्ध गराउने राहत सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६	२३	२०७६/१२/२६

यद्यपी कानून निर्माण प्रकृया आफैमा जटिल हुनु, कानूनमा विवेकशीलता अधिकाधिक रुपमा समाहित गर्नु, निष्पक्ष बनाउनु, सबै सरोकारवाला पक्षहरुहरुको राय समाविष्ट गर्नु, समयमै कानून निर्माणको आवश्यकता पूरा गर्नु र महत्वपूर्ण रुपमा आम जनभावनाको कदर गर्दै र कानूनका सर्वमान्य सिद्धान्तको परिपालना गर्दै सर्वस्वीकार्य कानून तर्जुमा गर्नु चुनौतिपूर्ण देखिन्छ भने जनप्रतिनिधि तथा स्थानीय कर्मचारीहरुमा कानून निर्माणको ज्ञान तथा अनुभव पर्याप्त रुपमा नहुनु, गाउँपालिकामा कानून अधिकृतको पदपूर्ति नहुनु, संघीय तथा प्रादेशिक कानूनहरु समयमै तर्जुमा नहुनु, समय समयमा प्रदेश स्तरबाट कानून तर्जुमा तथा कार्यान्वयन समबन्धमा समीक्षा एवं गोष्ठी नहुनु समस्याको रुपमा देखिएको छ ।

आधार तथा मापदण्ड एवं साझा अधिकार क्षेत्र सम्बन्धी कानूनहरु समयमै तर्जुमा र स्थानीय जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको कानून निर्माण सम्बन्धमा क्षमता विकासमा पर्याप्त ध्यान दिन सके धेरै हद सम्म स्थानीय तहमा देखिएको कानून निर्माण सम्बन्धी समस्या समाधान गर्न सकिन्छ भने कानून अधिकृतको पदपूर्ति, नमूना कानूको समयमै उपलब्धताले थप टेवा पूर्याउन सक्ने देखिन्छ । यसमा गाउँपालिका महासंघको समन्व्यकारी भूमिका पनि महत्वपूर्ण देखिन्छ ।

कार्यकारी अधिकारको प्रयोग

नेपालको संविधान बमोजिम स्थानीय तहको कार्यकारी अधिकार स्थानीय कार्यपालिकामा निहित रहने व्यवस्था छ । स्थानीय निर्वाचन सम्पन्न भए पश्चात लिखु गाउँ कार्यपालिका गठन भए पछि मासिक रुपमा नियमित तथा आकस्मिक रुपमा थप बैठक बसी महत्वपूर्ण निर्णय गर्दै आईरहेको छ । निर्णय कार्यान्वयनको स्तर पनि उच्च छ । आ.व. २०७६/७७ मा १९ पटक कार्यपालिकाको बैठक सम्पन्न भएको छ । कार्यपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारलाई थप व्यवस्थित गर्न लिखु गाउँपालिकाको संरचनागत व्यवस्था शीर्षकमा उल्लेखित ६ विषयगत समिति तथा कार्यपालिकालाई प्रतिवेदन गर्ने र विशेष क्षेत्रमा मात्र कार्य गर्ने गरि अन्य २३ समिति पनि गठन भई कृयाशील छन् भने नौ वटै वडामा वडा समितिहरु पनि आफ्नो काम कर्त्वय र अधिकार प्रयोग तथा निर्वाहमा सकृय छन् । आ.व. २०७६/७७ मा जम्मा २१६ पटक वडा समितिको बैठक बसेको देखिन्छ ।

प्रमूख रुपमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ र लिखु गाउँपालिका कार्य विभाजन तथा कार्य सञ्चालन नियमावली, २०७४ मा यस गउँ कार्यपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारहरु (परिच्छेद १ को शीर्षक नं. २ मा उल्लेख भएको) व्यवस्थित गरिएको छ साथै अन्य संघीय, प्रदेश तथा स्थनीय कानूनहरुले थप जिम्मेवारी पनि प्रदान गरेको अवस्था छ । यद्यपी प्रत्येक आर्थिक वर्षमा नीति तथा कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गरि सभामा प्रस्तुत गर्नु र सभा बाट स्वीकृत भए बमोजिम नीति तथा कार्यक्रम र बजेटको कार्यान्वयन कार्यपालिकाको अत्यन्त महत्वपूर्ण दायित्व हो ।

गत आ.व.मा फैलिएको कोभिड १९ महामारीको कारण आ.व. २०७७/७८ को बजेट तर्जुमा प्रकृया निकै प्रभावीत भएको अवस्थामा पनि माहामारी नियन्त्रणका लागि जनस्वास्थ्यका मापदण्ड अपनाउदै बजेट तर्जुमाका सबै चरणहरु पूरा गर्दै मिति

२०७७ असार ५ गते नै बजेट, नीति तथा कार्यक्रम कार्यपालिकामा पेश भएको थियो। **आ.व. २०७७/७८ को बजेट, नीति तथा कार्यक्रम देहाय बमोजिम तर्जुमा गरिएको थियो:**

- विगत वर्षमा नै स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिगदर्शन बमोजिम राजश्व परामर्श समिति, स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति तथा कार्यपालिका अन्तर्गत विषयगत समितिहरु गठन भई कृयाशील रहेको।
- २०७७/०१/१३ गते राजश्व परामर्श समितिको बैठक बसी आ.व. २०७६/७७ मा संकलित राजश्व विवरणको समीक्षा तथा आ.व. २०७७/७८ का लागि करको दर र दायरा प्रस्ताव गरेको।
- २०७७/०१/२८ गते संघीय अर्थ मन्त्रालयबाट राजश्व बाँडफाँड तथा वित्तीय समानीकरण अनुदानको अनुमानित विवरण प्राप्त भएको।
- २०७७/०१/३१ गते गाउँकार्यपालिकाको बैठकबाट वडा स्तरीय योजना तथा बजेट प्रस्ताव गर्न वडा समितिलाई २०७७/०२/२० गते सम्मको समयसीमा निर्धारण।
- २०७७/०२/०९ गते प्रदेश आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयबाट वित्तीय समानीकरण तथा सवारी साधन कर बाँडफाँडको अनुमानित विवरण प्राप्त भएको।
- २०७७/०२/२३ गते स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिबाट आ.व. २०७७/७८ का लागि स्रोत अनुमान र बजेटको सीमा तथा प्राथमिकता निर्धारण गरिनुका साथै बजेट तथा कार्यक्रम निर्धारणका लगि निर्देशन दिईएको।
- २०७७ जेष्ठ २० गते सम्म प्रत्येक वडामा बस्ती तहका योजना छनौट भई वडा तहमा योजनाको छनौट तथा प्राथमिकता निर्धारण गरि विषयगत शाखा र विषयगत समितिमा प्रस्ताव गरिएको।
- २०७७ जेष्ठ २५ गते सम्म विषयगत शाखाबाट विषयगत समितिमा छलफल भई बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिमा आ.व. २०७७/७८ को लागि नीति तथा कार्यक्रम र बजेट प्रस्ताव भएको।
- २०७७/०२/२७ र २०७७/०३/०४ गते दुई चरणमा छलफल गरि बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिबाट आ.व. २०७७/७८ का लागि वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट स्वीकृत गरि गाउँ कार्यपालिकामा पेश गरिएको।
- २०७७/०३/०५ र ०६ गते बसेको गाउँ कार्यपालिकाको बैठकबाट आ.व. २०७७/७८ का लागि पेश भएको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट स्वीकृतीका लागि गाउँ सभामा प्रस्ताव गर्ने सर्वसम्मत निर्णय भएको।

न्यायीक अधिकारको प्रयोग

नेपालको संविधानमा भएको संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम स्थानीय तहमा पनि न्यायीक अधिकार प्राप्त भएको छ। नेपालको संविधानको धारा २१७ उपधारा १ र २ अनुसार स्थानीय तहलाई प्राप्त न्यायीक अधिकार लाई स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को परिच्छेद ८ मा विस्तृतीकरण गरिएको छ। सोही बमोजिम लिखु गाउँपालिकामा **उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा ३ सदस्यीय न्यायीक समिति गठन तथा न्यायीक समिति कार्यविधि ऐन,२०७५** तर्जुमा गरि यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका अन्यायमा परेका सम्पुर्ण जनताहरुका लागि सर्वसुलभ र सहज तरिकाले स्थानीय स्तरमा न्याय दिलाउन स्थानीय सरकारको रुपमा रहेको लिखु गाउँपालिका नीतिगत तथा संरचनागत रुपमा सशक्त भई कार्य गर्दै आईरहेको छ।

न्यायीक समिति गठन गर्नुको उद्देश्यः-

- लिखु गाउँपालिका भित्र रहेका अन्यायमा परेका सम्पुर्ण जनताहरुका लागि सर्वसुलभ तरिकाले न्याय दिलाउनु।
- स्थानीय तहमा नै न्यायीक निरुपनको उपाय अबलम्वन गर्नु।
- स्थानीय तहमा नै मेलमिलापका अवयबहरुलाई स्थापित गर्नु।

न्यायीक समितिमा रहेका पदधिकारीहरु

संयोजकः- शान्ता ढुंगेल

सदस्यः- बिशाल कुमार पौडेल

सदस्यः- कुमारराज सुबेदी

यसका साथै न्यायीक समितिलाई थप प्रभावकारी बनाउन यसको सचिवालय समेत स्थापना गरिएको छ । जसमा कर्मचारीको रुपमा गाउँ कार्यपालिका कार्यालयका प्रशासन सहायक नानीराम खतिवडालाई जिम्मेवारी तोकिएको छ।

न्यायीक समिति पदाधिकारीहरु

आ.व. २०७६/७७ मा सम्पादित न्यायीक कार्यः-

- न्याय सम्पादन गर्ने क्रममा आ ब २०७६/७७ मा न्यायीक समितिको १५ वटा वैठक बसेको।
- २ वटा मुद्दामा मेलमिलापको माध्यमबाट विवादको निरुपण गरिएको ।
- २ वटा मुद्दामा छलफल भई रहेको र निरुपण हुन बाँकी रहेको ।
- ४ वटा उजुरी निबेदन माथि छलफल हुन बाँकी रहेको ।
- मेलमिलाप सम्बन्धी ४८ घण्टे तालिम सञ्चालन गरि तपसील बमोजिमका मेलमिलापकर्ता तयार गरिएको।

सि.नं.	नाम, थर	सि.नं.	नाम, थर
१	रमेश कुमार घिमिरे	१४	धन कुमार सुनुवार
२	डिक बहादुर तामाङ	१५	पूर्ण कुमारी बुढाथोकी खत्री
३	लक्ष्मी कुमारी तिम्सिना	१६	विष्णु कुमार कार्की
४	कमल बहादुर पौडेल	१७	शान्त खड्का (कार्की)
५	मदन बहादुर विष्ट	१८	चोक बहादुर मगर
६	निर्मल रोका	१९	तेज बहादुर जोगी
७	बुद्धि बहादुर खत्री	२०	कालिदास श्रेष्ठ
८	लाल प्रसाद भट्टराई	२१	शंकर प्रसाद ढुंगेल
९	विष्णु माया श्रेष्ठ	२२	प्रेम बहादुर वुढाथोकी
१०	भक्त बहादुर पौडेल	२३	तेज बहादुर बुढाथोकी
११	टुकमाया रिखाम	२४	ओमहरि खड्का
१२	शिवकुमार खड्का	२५	रुद्ध बहादुर खड्का
१३	रमेश कमार खत्री	२६	यूवराज सुबेदी

मुद्दाका प्रकृतिः लुटपिट/ कुटपिट, जग्गा किचलो, गाली बेइजती, अबैधानिक मदिरा भट्टी

स्थानीय तहमा न्याय सम्पादनका क्रममा देखिएका समस्याहरुः

- भौगोलिक बिकटताले गर्दा न्यायमा सहज र सर्वसुलभ पहुँच स्थापित गर्न कठीन हुनु।
- कानूनी बिज्ञताको सहज रुपमा उपलब्धता नहुनु ।
- न्याय सम्बन्धी स्वीकृत स्तरको कर्मचारीको अभाव हुनु।
- स्थानीय तहमा रहेको न्यायीक अधिकार बारे सर्वसाधारणमा चेतनाको कमी हुनु।

समस्या समाधानका लागि सुझाबहरुः

- न्याय सम्पादनका लागि आवश्यक कर्मचारीको व्यवस्था हुनु पर्ने ।
- मेलमिलाप केन्द्रको स्थापना छिटै गरिनु पर्ने ।
- सबै क्षेत्रमा न्यायीक समिति सम्बन्धी चेतनाको पहुँच पुर्यानु पर्ने ।
- जनप्रतिनिधि तथा उपलब्ध कर्मचारीहरुको न्याय सम्पादन सम्बन्धी क्षमता विकास गर्नुपर्ने।

परिच्छेद-३

विषयगत प्रगति प्रतिवेदन

सामान्य प्रशासन

“लिखु गाउँपालिकाको दृष्टि सुशासन मार्फत समृद्धि” भन्ने मूल नारालाई साकार पार्न आम लिखु बासीलाई सुशासन मार्फत गाउँपालिकाको सिंगो विकासका निम्ति सदा सर्वदा प्रशासनिक काम सञ्चालन गर्ने निकाय हो प्रशासन शाखा । यसले लिखु गाउँकार्यपालिका र मातहतका कार्यालयहरू मार्फत् अत्यावश्यक सार्वजनिक सेवा प्रदान गर्नु, सम्बन्धीत निकायवाट भए गरेका नीति निर्देशनहरू सूचना सम्प्रेषण मार्फत् कार्यान्वयन गर्नु गराउनु तथा कर्मचारी व्यवस्थापन यस शाखाको प्रमुख जिम्मेवारी रहेको छ । गाउँपालिकाको प्रशासन संयन्त्रलाई व्यवस्थित बनाउन गाउँपालिकाबाट देहायका स्थानीय कानूनहरु तर्जुमा गरिएका छन्:

- सुशासन, व्यवस्थापन तथा सञ्चालन कार्यविधि ऐन, २०७५
- स्थानीय सेवा ऐन, २०७५
- कर्मचारी दरबन्दी व्यवस्थापन ऐन, २०७५
- गाउँपालिका प्रहरी ऐन, २०७६
- निर्णय, आदेश वा अधिकार पत्रको प्रमाणीकरण (कार्यविधि) नियमावली, २०७४
- पदाधिकारीहरुको आचारसंहिता नियमावली, २०७४
- कर्मचारी आचरण नियमावली, २०७५
- पालिका प्रहरी व्यवस्थापन तथा सञ्चालन नियमावली, २०७५
- स्थानीय राजपत्र प्रकाशन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५

उद्देश्य:-

- स्थानीय सेवाको व्यवस्थापनका लागि नीति तर्जुमामा सहयोग गर्नुका साथै तर्जुमा भएको नीतिको कार्यान्वयन गर्नु,
- दैनिक प्रशासनिक कार्य सञ्चालन गर्नु,
- सम्बन्धीत निकायवाट सम्प्रेषित नीति तथा निर्देशनलाई कार्यन्वयन गर्नु,
- गाउँपालिकावाट सम्पन्न हुने कार्यहरु तथा विभिन्न शाखाहरुबाट जुने सेवा प्रवाहमा सहजीकरण गर्नु,
- कर्मचारी व्यवस्थापन गर्नु,
- कार्यालय बाहिरवाट आएका पत्रहरुलाई दर्ता, अभिलेखीकरण गरी आवश्यक कामकारवाही अगाडि वढाउनु,
- कार्यालयवाट प्रेसित चिठीपत्रहरूलाई चलानी गरी व्यवस्थित अभिलेखिकरण गर्नु,
- अन्तरतह समन्वय प्रभावकारी बनाउनु ।
- आन्तरिक लेखा परीक्षण गराउनु ।

कार्य प्रगति:-

लिखु गाउँपालिकामा विभिन्न कार्यालय, शाखा, उपशाखा, इकाईहरूको स्थापना गरि जम्मा १०६ जना कर्मचारी मार्फत् शाखागत सेवा प्रवाह गरिरहेको छ । यस गाउँपालिकाको माग बमोजिम स्थानीय सेवा अन्तर्गतका नयाँ कर्मचारीको आगमन सगैँ सेवा प्रवाहमा केही सहजता देखिएको छ । कर्मचारीको उपलब्धतानुसार गाउँपालिकावाट सम्पादन हुने कामहरू यथाशिघ्र सम्पन्न गर्नेमा सामान्य प्रशासन शाखा प्रतिबद्ध छ ।

- आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा लिखु गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयबाट ५०६१ वटा पत्रहरु चलानी भएका छन् भने ३९४९ वटा पत्र हरु दर्ता भएका छन्।
- आ.व. २०७६/७७ मा १३ आहोवा, ११ अ.न.मी., १ ह.स.चा. र ३ का.स. तथा प्रधानमंत्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत १ रोजगार संयोजक, राष्ट्रिय परिचय पत्र तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता अन्तर्गत १ MIS अपरेटर र १ फिल्ड सहायक करार प्रकृया द्वारा नियुक्ति गरि पदपूर्ति गरिएको छ,
- लोक सेवा आयोग द्वारा सिफारिस भई आउने विभिन्न सेवाका १९ कर्मचारी र करार प्रकृया द्वारा नियुक्ति हुने ३१ जना कर्मचारीलाई नियमानुसार पदस्थापना गरिएको छ,
- कर्मचारीको विदा तथा भ्रमण आदेशको अभिलेख दुरुस्त राखिएको छ,
- कर्मचारीको व्यक्तिगत फाईल व्यवस्थित गरिएको छ,
- आ.व. २०७५/७६ का लागि सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि, कर्मचारीहरुको सम्पत्ति विवरण समयमै सम्बन्धित निकायमा पठाउन सहजीकरण गरिएको,
- आ.व. २०७५/७६ का लागि कर्मचारीहरुको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन समयमै सम्पन्न गरिएको थियो,
- संघ, प्रदेश तथा अन्य स्थानीय तह र वडा कार्यालयहरु संग अन्तरतह समन्वय प्रभावकारी बनाउदै लगिएको छ,
- वडा कार्यालय, शिक्षण संस्था तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुको अनुगमन नियमित रुपमा गरिएको थियो।

कर्मचारी दरबन्दी तथा पदपूर्तिको अवस्थाः-

लिखु गाउँपालिका अन्तर्गत हाल ३५ स्थायी, ७५ करार गरि जम्मा १०६ जना कर्मचारी कार्यरत छन्। जसको विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम छः

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयतर्फः-

सि.नं.	पद/तह/श्रेणी	दरबन्दी	पदपूर्ति	स्थायी/करार	रिक्त	कैफियत
१	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत /रा.प. तृतीय	१	१	स्थायी	०	
२	लेखा अधिकृत /७/८	१	०	-	०	
३	शिक्षा अधिकृत /७/८	१	१	स्थायी	०	
४	ईञ्जिनियर /७/८	१	१	स्थायी	०	
५	प्रशासन अधिकृत /६	२	१	स्थायी	१	
६	प्रशासन सहायक /५	४	२	स्थायी	२	
७	लेखा सहायक/५	१	१	स्थायी	०	
८	आ.ले.प. सहायक / ५	१	१	स्थायी	०	
९	शिक्षा सहायक /५	१	१	स्थायी	०	
१०	सब-ईञ्जिनियर /५	१	१	स्थायी	०	
११	कम्प्युटर अपरेटर /५	१	१	स्थायी	०	
१२	हेल्थ असिस्टेन्ट /५/६	१	१	स्थायी	०	
१३	कम्यूनिटि नर्सिङ्ग निरिक्षक- ५/६	१	०	-	१	
१४	खा.पा.स.टे. /४/५	१	१	स्थायी	०	
१५	अ.स. इन्जिनियर ४ /५	१	०	-	१	
१६	स. महिला विकास निरिक्षक /४	१	०	-	१	
१७	ह.स.चा.	२	२	करार	०	
१८	का.स.	२	२	करार	०	
१९	स्वीपर	१	१	करार	०	
	जम्मा	**२५**	**१८**		**७**	

वडा कार्यालयतर्फ

सि.नं.	पद/तह/श्रेणी	दरबन्दी	पदपूर्ति	स्थायी/करार	रिक्त	कैफियत
१	प्रशासन सहायक /४	९	१४	५ स्थायी ९ करार	०	१ संघ
२	अ.स.ईञ्जिनियर /४/५	९	५	स्थायी	४	
३	का.स.	९	९	करार	०	

पालिका प्रहरीतर्फः-

सि.नं.	पद/तह/श्रेणी	दरबन्दी	पदपूर्ति	स्थायी/करार	रिक्त	कैफियत
1	प्रहरी जवान	५	५	करार	०	०

कृषि तथा पशुपन्छीतर्फः-

सि.नं.	पद/तह/श्रेणी	दरबन्दी	पदपूर्ति	स्थायी/करार	रिक्त	कैफियत
१	कृषि अधिकृत- ७/८	१	०	-	१	
२	कृषि सहायक- ५	२	०	-	२	
३	कृषि सहायक- ४	१	०	-	१	
४	कृषि सेवा (भेट)- ९/१०	१	०	-	१	
५	कृषि सेवा (भेट)- ५	२	०	-	२	
६	कृषि सेवा (भेट)- ४	२	१	करार	१	
	जम्मा	९	१		८	

स्वास्थ्य संस्थातर्फः-

सि.नं.	पद/तह/श्रेणी	दरबन्दी	पदपूर्ति	स्थायी/करार	रिक्त	कैफियत
१	हे.ई. छैटौं	६	१	स्थायी	५	
२	हे.ई. पाँचौ/चौथो	१५	१५	१३ करार २ स्थायी	०	
३	क.न. पाँचौ/चौथो	१७	१७	११ करार ६ स्थायी	०	
४	का.स.	१०	१०	७ करार २ स्थायी	०	१ स्वा.का.
५	स्वीपर	४	४	करार	०	१ स्वा.का.
	जम्मा	५२	४७		५	

आयुर्वेद औषधालय, पोकलीतर्फः-

सि.नं.	पद/तह/श्रेणी	दरबन्दी	पदपूर्ति	स्थायी/करार	रिक्त	कैफियत
१	कविराज/ पाँचौ	१	१	स्थायी	०	
२	वैद्य	१	०	-	१	
३	का.स.	२	२	करार	०	
	जम्मा	४	३		१	

विशेष कार्यक्रमतर्फः-

सि.नं.	पद/तह/श्रेणी	दरबन्दी	पदपूर्ति	स्थायी/करार	रिक्त	कैफियत
१	सूचना प्रविधि अधिकृत	१	१	करार	०	PLGSP
२	रोजगार संयोजक	१	१	करार	०	PMEP
३	MIS अपरेटर	१	१	करार	०	DoNIDCR
४	फिल्ड सहायक	१	१	करार	०	DoNIDCR
	जम्मा	४	४		०	

कर्मचारी पुरस्कारः-

कर्मचारी पुरस्कारलाई उत्प्रेरणा बढाउने तथा मनोबल जगाउने सशक्त माध्यमको रुपमा लिईन्छ । सोही अनुरुप आ.व. २०७६/७७ को वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनको आधारमा देहाय बमोजिमको कर्मचारीहरुलाई उत्कृष्ट कर्मचारीको रुपमा पुरस्कृत गरिएको थियोः

उत्कृष्ट शिक्षक तथा कर्मचारी प्रोत्साहन कार्यक्रम

१. **गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयतर्फः**

- श्री अशोक राउत, प्रशासन सहायक चौथो
- श्री रवि कटवाल, का.स.

२. **वडा कार्यालयतर्फः**

- श्री रेणुका मगर, कार्यालय सहायक, वडा नं. ४
- श्री रुपा कटवाल, का.स., वडा नं. २

३. **स्वास्थ्य संस्थातर्फः**

- श्री ज्ञानेन्द्र कुमार श्रेष्ठ, सि.अ.हे.ब., स्वास्थ्य चौकी, सिंहदेवी
- श्री दिपादेवी पौडेल, सि.अ.न.मी., स्वास्थ्य चौकी, टारकेराबारी
- श्री पुष्प कुमार खड्का, का.स., स्वास्थ्य चौकी, पोकली

४. **विद्यालयतर्फः**

- श्री वासुदेव गौतम, मा.शि., जाल्पा मा.वि., लिखु ८, टारकेराबारी
- श्री अर्जुन अधिकारी, नि.शि., जनजीवन मा.वि., लिखु ९, वाच्पु
- श्री अप्सरा सुवेदी, प्रा.शि., ज्ञानज्योति मा.वि., लिखु २, सिंहदेवी

गाउँ कार्यपालिका कार्यालयको संरचना:-

लिखु गाउँकार्यपालिका कार्यालयको संरचनागत व्यवस्था (परिच्छेद १ को शीर्षक ५ मा उल्लेख भएको) अनुरुप कर्मचारी संरचना (Organogram) देहाय बमोजिम रहेको छः

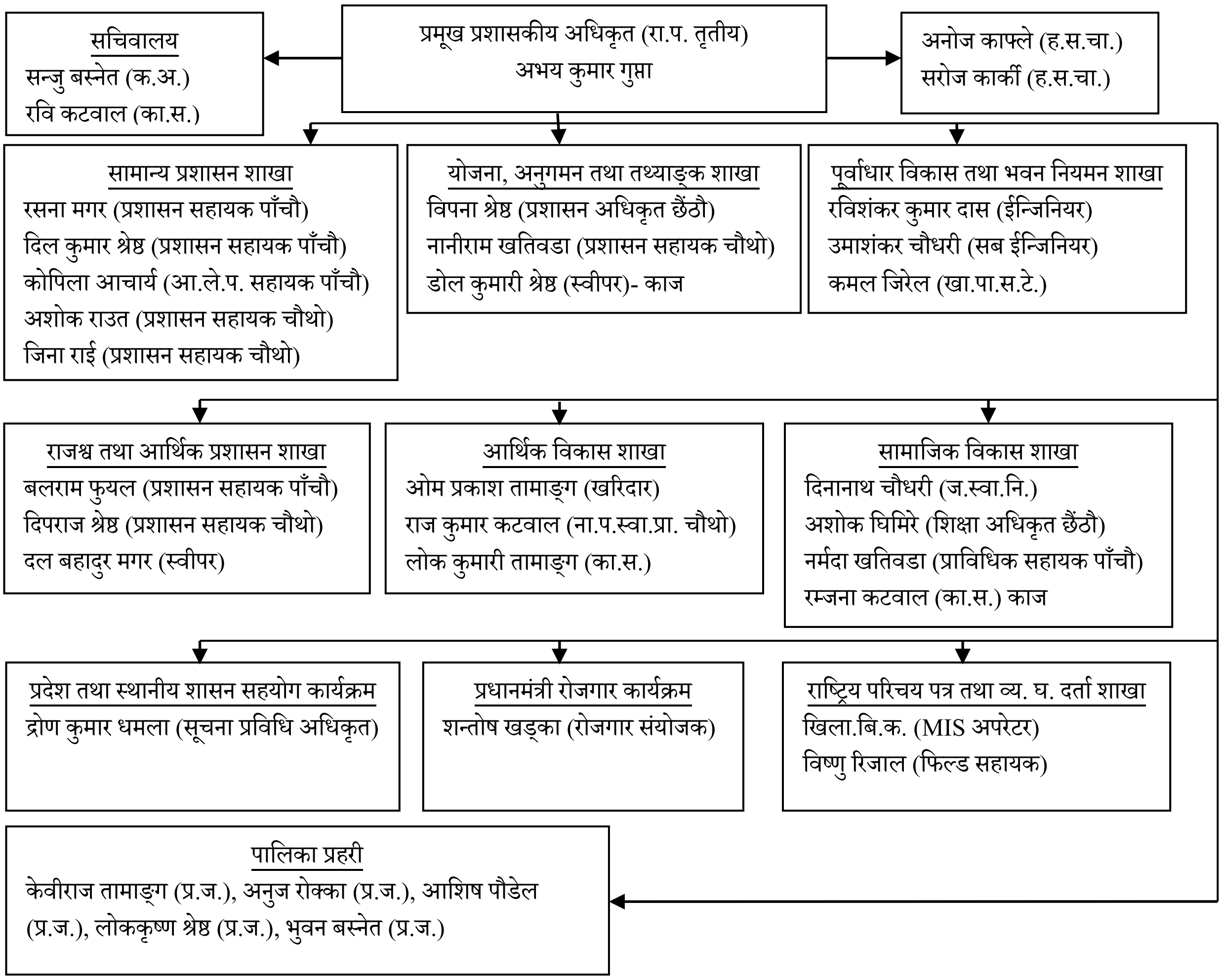

लिखु गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुको नामावली अनुसूची -४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

समस्या र चुनौति:-

- कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति अभाव कायम रहनु,
- दरबन्दी अनुसारको कर्मचारीको पदपूर्ति हुन नसक्नु,
- कर्मचारी उत्प्रेरणाका लागि तालिम, भ्रमण लगायत थप सुविधा समयानुकुल बनाउन चुनौतिपुर्ण देखिनु,
- सेवामैत्री वातावरण निर्माण चुनौतिपुर्ण देखिनु,
- कोभिड –१९ लगायतका महामारीको समयमा कर्मचारीको स्वास्थ्य तथा सुरक्षा व्यवस्थापन गर्न कठीन हुनु,
- कर्मचारी अभावका कारण आन्तरिक लेखा परीक्षण गराउन नसक्नु,
- अन्तर स्थानीय तह समन्वय प्राथमिकतामा नपर्नु ।

भावी योजना:-

- कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तर्जुमा र रिक्त दरबन्दी पदपूर्तिका लागि आवश्यक पहल गर्ने,
- कर्मचारीहरूलाई तालिमको व्यवस्थापन गर्ने गराउने,
- कर्मचारीहरूलाई समान तथा कार्यक्षमता अनुसारको प्रोत्साहन सुविधाको व्यवस्थापन गर्न पहल कदमी गर्ने गराउने,
- प्रशासनिक कामकाज चुस्तदुरुस्त, प्रभावकारी, छिटोछरितो र मितव्ययी ढङ्गवाट सञ्चालन गर्न सदैव उत्प्रेरित रहने,
- समन्वयका विषय तथा क्षेत्र पहिचान गरि अन्तर स्थानीय तह समन्वय प्रभावकारी बनाउने,
- आन्तरिक लेखा परीक्षणका लागि कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्ने ।

योजना, अनुगमन तथा तथ्यांक

गाउँपालिका मातहतमा सञ्चालन हुने विभिन्न क्षेत्रसँग सम्बन्धित भौतिक पूर्वाधार, कृषि, स्वास्थ्य, खानेपानी, सिंचाई जस्ता पक्षहरुलाई समेटि समग्र गाउँपालिकालाई समृद्धि र विकासतर्फ अग्रसर गराउन योजना, अनुगमन तथा तथ्यांक शाखाले सहजीकरणको भूमिका निर्वाह गर्दछ । योजना, अनुगमन तथा तथ्यांक शाखासँग सँगै रहेर पूर्वाधार विकास तथा भवन नियमन शाखाले स्थानीय स्तरमा उपलब्ध स्रोत साधनहरुको समुचित प्रयोग गरी सञ्चालित योजनाहरुको सर्वे, ड्रइङ्ग, डिजाइन, इस्टिमेट तयार गरी समग्र विकास निर्माणका कार्यहरुलाई अनुगमन मूल्यांकन मार्फत चुस्तदुरुस्त, गुणस्तरीय, प्रभावकारी र सुनियोजित ढंगबाट सञ्चालन गर्न सहयोग पुर्याउदछ ।

पोकली झरना पैदलमार्ग

यस गाउँपालिकामा योजना तथा पूर्वाधार विकासलाई व्यवस्थित गर्न पूर्वाधार व्यवस्थापन ऐन, २०७५, ऊर्जा विकास सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५, स्थानीय तहको उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५, भवन निर्माण सम्बन्धी विनियम तथा नक्सा पास कार्यविधी, २०७५ लगायतका स्थानीय कानूनहरु तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेका छन् ।

उद्देश्य:-

- स्थानीय तहको विकास व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा नियमन गर्ने,
- सडक सञ्जालहरुको विकास, विस्तार र स्तरोन्नती गरी दिगोपना कायम गर्ने,
- सिंचाई योजनाहरु सञ्चालन गरी कृषि क्षेत्रलाई टेवा पुर्याउने,
- स्वच्छ खानेपानी आपूर्ति गर्न उपलब्ध स्रोत साधनहरुको पहिचान गरी खानेपानी योजनाहरुलाई प्राथमिकता दिने,
- इन्जिनियरिङ नर्म्सको अधिनमा रहि भवन निर्माणसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण कार्यहरु गर्ने,

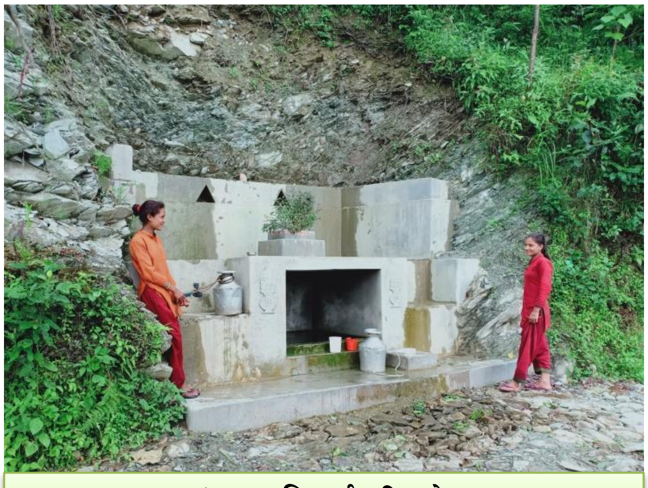

वडा नं. ५ मा निमार्ण गरिएको कुवा

- सामाजिक तथा आर्थिक विकाससँग सम्बन्धित विभिन्न कार्यक्रम तथा योजनाहरु सञ्चालन गर्ने,
- सञ्चालित योजनाहरुको नियमित अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने ।

कार्य प्रगतिः-

- गाउँपालिका तथा वडास्तरीय, संघीय र प्रदेश सशर्त गरि जम्मा २१३ योजना मध्ये आ.व. २०७६/७७ मा ९१.५% योजना सम्पन्न भएका छन् ,
- प्राविधिक कार्यका लागि गुणस्तर कायम गर्न सर्वे उपकरणहरुको खरिद गरिएको,
- ठेक्का प्रक्रियाद्धारा पोखरीचौर कोप्चे पोखरीडाँडा सडक निर्माण भएको,
- वडा नं. २, ५ र ७ मा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र निर्माणका लागि ठेक्का प्रक्रिया सुरु गरिएको र आ.व. ०७७/७८ मा सम्पन्न गर्ने लक्ष्य रहेको छ,

एक घर एक धारा कार्यक्रम अन्तर्गत वडा नं. ७ मा निर्माण गरिएको धाराको नमूना

- संघ, प्रदेशबाट प्राप्त एवम् गाउँपालिका स्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता क्षेत्रहरुसँग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मूल्यांकन भएको,
- कृषि सडक, ग्रामिण सडकहरुको विस्तार तथा स्तरोन्नती भएको,
- खानेपानीको पहुँचमा सहजता भएको,
- बजार व्यवस्थापन तथा बसपार्क निर्माणका लागि पूर्वाधार निर्माण भएको,
- पर्यटकीय गन्तव्यस्थलहरु (रामेश्वर पशुपतिमन्दिर, पोकली झरना) को विकास तथा विस्तार भएको ।

गाउँपालिका स्तरीय, वडा स्तरीय तथा संघ र प्रदेशबाट योजनाहरुको विस्तृत विवरण अनुसूची-५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

समस्या तथा चुनौतिः-

- तथ्यांकको स्पष्ट अभिलेखिकरण नहुँदा बार्षिक योजना तथा कार्यक्रमहरु बनाउन कठिनाई हुनु,
- रणनीतिक योजना भन्दा स-साना तथा खुद्रे योजनामा स्रोत वितरण बढ्दै जानु,
- प्रचलित नियम अनुसार उपभोक्ता समितिद्धारा अधिकाधिक जनश्रमदान जुटाउन कठीन हुनु,
- समयमा नै उपभोक्ता समिति गठन र सम्झौताको प्रक्रिया अगाडी नबढ्नु,
- भौगोलिक विकटताका कारण आवश्यक निर्माण सामाग्री जुटाउन नसक्दा योजना समयमा नै सम्पन्न नहुनु,
- उपभोक्ता समिति सचेतना अभावका कारण सम्झौता तथा अन्तिम भुक्तानी प्रक्रियाका लागि आवश्यक कागजात जुटाउन नसक्नु,
- कर्मचारी अभावका कारण योजना तथा कार्यक्रमहरुको प्रारम्भिक, मध्यस्त र अन्तिम चरणमा प्रभावकारी अनुगमन गर्न नसक्दा योजनाको गुणस्तर कायम गराउन कठीन हुनु ।

समाधानका उपायः-

- तथ्यांक संकलन गरी गाउँपालिका पार्श्वचित्र तयार गर्ने,
- उपलब्ध तथ्याङ्क तथा सरोकारवालाहरु तथा विज्ञको सक्रिय सहभागितामा आवधिक विकास योजना तथा मध्यमकालीन खर्च संरचना तयार गरिनु पर्ने,
- उपभोक्ता समिति सचेतना कार्यक्रम गर्ने,
- बार्षिक कार्ययोजना तर्जुमा गरि सो बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने,
- स्थानीय स्रोत साधनको समुचित प्रयोग गरी विकास निर्माणका कार्यहरुलाई अगाडि बढाउने,
- योजना तथा कार्यक्रमहरुको प्रारम्भिक, मध्यस्त र अन्तिम चरणमा अनुगमन तथा मूल्यांकनलाई थप प्रभावकारी बनाउने,
- योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन सम्बद्ध समितिहरु क्रियाशील बनाउने ।

आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा

वडा नं. २ मा अवस्थित ज्ञानज्योती माध्यमिक विद्यालयको भवन

शिक्षा मानव विकासको मेरुदण्ड हो । शिक्षा बिना मानिसको कुनैपनि पक्षको सही र समुचित विकास हुन असम्भव छ । राष्ट्रको हरेक क्षेत्रको विकास गरी समृद्द राष्ट्र निर्माणको लगि देशमा सर्बप्रथम राम्रो शैक्षिक विकास हुनुपर्ने कुरामा कुनै दुई मत हुन सक्दैन । लिखु गाउँपालिका अन्तरगतका विद्यालयहरुको पठनपाठन कार्यमा प्रभवकारीताको लागि शैक्षिक सुधारमा जोड दिई सक्षमता सहितको सिकाई उपलब्धि बृद्दि गरी शिक्षालाई गुणस्तरीय बनाउनु आजको अपरिहार्य एवं महत्वपूर्ण आवश्यकता भएकोले शैक्षिक उन्नयनमा सरोकारवालाहरुको सहयोगको अपेक्षा समेत गरिएको छ। शिक्षा प्रशासनमा कानूनी व्यवस्था गर्न गाउँपालिकामा शिक्षा ऐन, २०७५ र सो को नियमावली २०७५ तर्जुमा गरिएको छ।

यस गाउँपालिकामा एउटा सामुदायिक क्याम्पस, ८ मा.वि. र १४ आ.वि. गरि २२ सामुदायिक विद्यालय रहेका छन् । यसका साथै एउटा संस्थागत विद्यालय, २८ वटा बालविकास केन्द्र र ३ वटा सामुदायिक सिकाइ केन्द्रहरु रहेका छन् ।

उद्देश्यः-

- आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा सम्बन्धी नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा नियमन गर्नु,
- सामुदायिक विद्यालयको शिक्षण सिकाइमा सुधार गरी सिकाइ उपलब्धि वृद्धि गर्नु,
- शिक्षकको क्षमता विकासको लागि तालिम प्रदान गर्नु,
- गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत शैक्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन गराउनु,
- स्वीकृत कार्ययोजना अनुसार विद्यालय सञ्चालन भए नभएको सम्बन्धमा नियमित रुपले, निरीक्षण र सुपरीवेक्षण गरी त्यसको प्रतिवेदन तयार गर्नु,
- आधारभूत तह अन्तर्गतको परीक्षा व्यवस्थापन गर्नु,
- ऐन तथा नियमावली बमोजिम विद्यालयहरु सञ्चालन भए नभएको जाँचबुझ गरी नियमानुसार सञ्चालन गराउनु,

- सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरुको सेवा विवरण र अन्य अभिलेख अध्यावधिक गर्नु,
- शिक्षक तथा कर्मचारीको कार्यसम्पादन मूल्यांकन गरी त्यसको विवरण आयोगमा पठाउनु,
- गाउँपालिकाबाट विद्यालयलाई निकाशा भएको रकम सदुपयोग भए नभएको अनुगमन गर्नु,
- लेखा परीक्षकबाट प्राप्त प्रतिवेदनको आधारमा देखिएका अनियमितता र बेरुजु फछर्यौट गराउनु,
- विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षक अभिभावक संघ गठन गराउनु,

कार्यप्रगति:-

- समय-समयमा विद्यालयहरुको अनुगमन गरी पृष्ठपोषण प्रदान गरिएको,
- नियमानुसार विद्यालयहरुलाई निकासा दिनुपर्ने शीर्षकको रकमको विवरण तयार गरि निकासा गराइएको,
- गा.पा. भित्र सञ्चालित आठ वटै मा. वि. लाइ इन्टरनेट जडानको लागि प्रति विद्यालय रु.१२,००० ।०० का दरले निकासा प्रदान गरिएको,
- बडडाँडा आ.वि. र गोरखनाथ आ.वि.मा प्रति विद्यालय रु.७,००००० ।०० का दरले निकासा दिइ शौचालय निर्माण गरिएको,
- विद्यालयको शैक्षिक सुधारका लागि शिक्षा समितिको निर्णयानुसार रु.३५,००००० ।०० रकम निकासा गरिएको,
- राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगितामा सहभागी विद्यालयलाइ खेलमा भएको खर्चका आधारमा रु.१,६५,००० ।०० हजार प्रदान गरिएको,
- ICT,पुस्तकालय र विज्ञान प्रयोगशाला निर्माणका लागि च्युरीडाँडा मा वि,जनजीवन मा.वि. र यसम मा.वि. लाई प्रति विद्यालय रु.६,५०,००० ।०० का दरले रकम निकासा गरी कार्य सम्पन्न गरिएको,

राष्ट्पति रनिङ सिल्ड कार्यक्रम

- सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरुमध्येबाट ३ जना उत्कृष्ट शिक्षक छनौट गरी प्रतिव्यक्ति रु.१०,००० ।०० नगद र प्रमाणपत्र द्वारा पुरष्कृत गरिएको,
- गाउँपालिकाको शिक्षा ऐन तथा नियमावलीको अधिनमा रही आवश्यकीय सम्पूर्ण दैनिक कार्यहरु सञ्चालन गरेको,
- कक्षा ८ को पालिका स्तरीय परीक्षा सञ्चालन तथा सम्पन्न गरिएको,
- समय-समयमा गाउँपालिका शिक्षा समितिको बैठकको आयोजना गराई आवश्यक निर्णयहरु गराई कार्यान्वयन गराउने गरिएको,
- नियमानुसार विद्यालयहरुमा वि.व्य.स.गठन गर्ने गराउने गरिएको,
- समय-समयमा प्र.अ.हरुको वैठक सञ्चालन गरी आवश्यक निर्णय गर्ने, सुचना प्रवाह तथा आवश्यक निर्देशन दिने गरिएको,
- विद्यालयहरुले निर्णय तथा निर्देशनहरु कार्यान्वायन गरे नगरेको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी आवश्यक पृष्ठपोषण प्रदान गरिएको,
- रिक्त रहेका विद्यालयका शिक्षक पदको लागि अनुमति दिई अस्थायी करार शिक्षक पदपूर्ति गर्दै लगिएको ।

- गाउँपालिका भित्र सञ्चालित मा.वि. हरु बिच अन्तर मा.वि. स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ्ग शिल्ड प्रतियोगिता सञ्चालन गरी सम्पन्न गरिएको,
- सामुदायिक विद्यालयका किशोरी छात्राहरुका लागि स्यानिटरी प्याड वितरण कार्यक्रम अन्तर्गत कक्षा ५ देखि १२ सम्मका जम्मा १०१७ छात्राहरुका लागि स्यानिटरी प्याड खरिद गरिएको, कोभिड १९ का कारण विद्यालयहरु बन्द रहेकाले वितरण कार्य बाँकी रहेको,

आ.व. २०७६/७७ को संघ, प्रदेश तथा गाउँपालिकाबाट विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमको विस्तृत विवरण अनुसूची - ६ मा उल्लेख गरिएको छ।

सामुदायिक विद्यालयहरुको विवरणः-

क्र. सं.	विद्यालयको नाम	सञ्चालित कक्षा	विद्यार्थी संख्या	शिक्षक संख्या	प्र.अ को नाम	फोन नं.
१.	श्री जनजीवन मा.वि,लिखु-९	१-१२	४३०	१५	गोविन्द खत्री	९८४३०२७९५३
२.	श्री लेती मा.वि, लिखु-९	१-१०	१५७	८	कमल प्रसाद दंगाल	९८४२९६१९१५
३.	श्री पोखरी आ.वि, लिखु-९	१-८	१६७	३	पदम ब खत्री	९७४१०५९०६२
४.	श्री लाम्राङ आ.वि, लिखु-९	१-८	६३	३	विष्णु रुपाचा	९८४२९३९९४९
५.	श्री पटनादेवी आ.वि, लिखु-९	१-५	५०	३	प्रमिला दहाल	९७४४०४३७५६
६.	श्री जाल्पा मा.वि, लिखु-८	१-१०	१६९	१५	नरेश खड्का	९८४३६६०५६३
७.	श्री मनकामना आ.वि, लिखु-८	१-३	२१	२	मित्रचन्द्र पौडेल	९८६१५६३२२७
८.	श्री कालिका आ.वि, लिखु-८	१-५	४१	३	तारा पौडेल	९८६१४८६७०८
९.	श्री ग्रा यु सी मा.वि, लिखु-६	१-१२	४५०	२१	भुवन कुमार रोका	९७५२६०२२८५
१०.	श्री ग्रामज्योति आ.वि, लिखु-७	१-८	१५९	५	हेम कुमारी विष्ट	९८४०४११२३२
११.	श्री ग्रामोन्ति आ.वि, लिखु-६	१-८	८६	५	हरिशंकर भट्टराइ	९८६१३१७२०७
१२.	श्री राम्चे ग्रामविकास आ.वि, लिखु-७	१-५	७४	४	सञ्जिता तामाङ	९८६९१५२७४५
१३.	श्री यसम मा.वि, लिखु-४	१-१२	३३५	१३	चन्द्र ब श्रेष्ठ	९८४३२५८००७
१४.	श्री बडडाँडा आ.वि, लिखु-५	१-८	११२	६	कृष्ण गोपाल श्रेष्ठ	९८४९९४४२५६
१५.	श्री गणेश आ.वि, लिखु-५	१-५	४२	२	ऐन ब रोकाया	९८६९८७२७४८
१६.	श्री सिद्दमनपुरदेवी आ. वि, लिखु-४	१-५	२५	३	बिमला खत्री	९८४४४७५२०
१७.	श्री भीमसेनस्थान मा. वि, लिखु-३	१-१०	१७९	११	भीम प्रसाद सुवेदी	९८४१९८७२१३
१८.	श्री गोरखनाथ आ.वि, लिखु-३	१-५	३४	२	पार्वती श्रेष्ठ	९८६१७१८५६२
१९.	श्री सेती देवी आ.वि, लिखु-३	१-३	१६	२	थिर ब. जोगी	९८४४२१३०९५
२०.	श्री नर्मद्देश्वर आ.वि, लिखु-३	१-३	९	२	जनार्दन सुवेदी	९८६१५००७७१
२१.	श्री ज्ञानज्योति मा.वि, लिखु-२	१-१०	१५८	१०	हरिकृष्ण दहाल	९७५४२०३५६७
२२.	श्री च्युरीडाँडा मा.वि, लिखु-२	१-१०	१०२	१०	नोमराज सुवेदी	९८६१६६८१८०
जम्मा			२८७९	१४८		

सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारी विवरणः-

आधारभूत तह			मा.वि. तह			बा.वि.के.स.का.	स्टाफ नर्स	जम्मा	विद्यालय कर्मचारी
स्थायी	करार	राहत	स्थायी	करार	राहत				
५३	७	३१	४	६	१९	२७	१	१४८	३७

सामुदायिक विद्यालयहरुमा अध्ययनरत विद्यार्थी विवरणः-

बा.वि.के.	आधारभूत तह	मा.वि. तह	संस्थागत	जम्मा
३३२	२००२	८७७	७६	३२८७

समस्या र चुनौतिः-

- अधिकांश विद्यालयहरु प्रस्तावित रुपमा सञ्चालनमा रहेको हुँदा विद्यालयहरुमा तह अनुसार विषय शिक्षकको अभावको कारण विद्यालयको पठनपाठन कार्यमा प्रभावकारीता आउन नसकि सिकाई उपलब्धि वृद्दि हुन नसक्ने अवस्था रहेको ।
- विद्यालयहरुमा कार्यरत शिक्षक र विद्यार्थीहरुको अनुपात मिलाई दरबन्दी मिलान गर्ने कार्य नभएको हुँदा पनि जनशक्तिको न्यायोचित वितरण नहुँदा पठनपाठन कार्य प्रभावीत भै शैक्षिक सुधार हुन नसकेको ।
- केही विद्यालयहरुमा भौतिक साधनहरुको अभाव भएको, जस्तैः कक्षा ६ देखि कम्प्युटर कक्षा सञ्चालन हुन्छ तर हाल सम्म आधारभूत तहहरुमा कम्प्युटर, प्रिन्टर र फोटोकपी मेसिनको व्यवस्था हुन नसकिरहेको अवस्था छ ।

भावी योजनाः-

आगामी शैक्षिक सत्र (२०७७) बाट लागू हुने गरी शैक्षिक सुधारका लागि तपशिल अनुसारका कार्यहरु गर्ने लक्ष्य लिइएको छः

- विद्यालयहरुमा कार्यरत शिक्षक र अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको अनुपातको आधारमा नियमानुसार दरबन्दी मिलान गर्ने,
- जनशक्ति तथा भौतिक व्यवस्थापनको भरपर्दो अनुगमन र प्रतिवेदन विना विद्यालयहरुलाई कक्षा तथा तह थपको अनुमति नदिने,
- विद्यालय अनुगमन, सुपरीवेक्षण तथा कक्षा अवलोकन पश्चात नमूना पाठ प्रदर्शनको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन शाखामा कर्मचारी थपको लागि आवश्यक पहल गर्ने,
- विद्यालयहरुमा आवश्यक भौतिक सुविधा विस्तारको लागि आवश्यक पहल गर्ने,
- सबैका लागि शिक्षा भन्ने नारालाई सार्थक तुल्याउन विद्यार्थी भर्ना अभियानमा विशेष जोड दिदै बोलाउ, टिकाउ र सिकाउ अवधारणालाई मुर्त रुप दिने,
- सक्षमता सहितको सिकाई वृद्धि, योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनमा जोड दिने,
- विद्यालयमा प्रविधिमैत्री शिक्षण सिकाईलाई जोड दिने । त्यसको लागि शिक्षकलाई आवश्यक तालिमको व्यवस्था गर्ने,
- सरोकारवाला बीच अर्धवार्षिक र वार्षिक रुपमा समग्र पक्षको समिक्षात्मक कार्यक्रम गर्ने ,
- वालमनोवैज्ञानिक आधारमा शिक्षण सिकाई गर्न उपयुक्त कक्षाकोठा, बसाई व्यवस्थापन, सामग्री सहितको प्रारम्भिक बाल विकासलाई जोड दिने,
- विद्यार्थीको शारीरिक, मानसिक, वौद्दिक तथा संवेगात्मक विकासको लागि स्वच्छ प्रतिस्प्रर्धात्मक रुपमा वार्षिक अन्तर विद्यालय अतिरिक्त क्रियाकलापमा जोड दिने,
- शैक्षिक, सामाजिक, भौतिक तथा वातावरणीय पक्षको सुधारको लागि शिक्षक, वि.व्य.स., अभिभावक संघ, विद्यार्थी बीच मासिक भेटघाट तथा त्रैमासिक अन्तर क्रियात्मक क्रियाकलापमा जोड दिने,

- अपाङ्ग तथा वालमैत्री शिक्षण कक्षाकोठा, शौचालय, खानेपानीको पूर्वाधार विकासमा जोड दिने ,
- एक विद्यालय एक पुस्तकालय तथा एक खेल मैदानको अवधारणालाई अबलम्वन गर्ने,
- विद्यालयमा स्वच्छ र सफा वातावरण कायम गर्ने,
- शिक्षाको गुणस्तरलाई सुदृढीकरणका लागि सरोकारवालाहरुलाई सुधार, सुझाव र पुरस्कारको नीति अवलम्बन गर्दै जाने,
- बालविकास सहयोगी कार्यकर्ताहरुको पारिश्रमिक थप अनुदान व्यवस्था गर्न आवश्यक पहल गर्ने,
- निरन्तर विद्यार्थी मूल्याङ्कन प्रक्रियालाई थप प्रभावकारी बनाउने ।

सुझावहरुः-

- सञ्चालित तह र कक्षा अनुसार विषयगत रुपमा शिक्षकहरुको व्यवस्था गरिनु पर्ने,
- विद्यालयहरुमा न्युनतम भौतिक सुविधाको व्यवस्था गरिनु पर्ने,
- विद्यार्थी संख्याको आधारमा शिक्षकहरुको न्यायोचित वितरण गरिनु पर्ने,
- विद्यालय, शिक्षक तथा विद्यार्थीहरुलाई सूचकको आधारमा प्रोत्साहन बापत पुरस्कारको व्यवस्था गरिनु पर्ने,
- मासिक रुपमा अनुगमन टोली बनाई अनुगमन, निरीक्षण, सुपरीवेक्षण गरी पृष्ठपोषण प्रदान गरिनु पर्ने,
- शिक्षकको वृत्ति विकासको लागि समय-समयमा पुनर्ताजगी तालिमको व्यवस्था गरिनु पर्ने,
- सरोकारवालाहरुको सहभागितामा वृहत शैक्षिक जनचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गरिनु पर्ने ।

आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई

महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका आधारभूत तालिम कार्यक्रम

आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई सम्बन्धी सेवा सञ्चालन गर्नु प्रत्येक स्थानीय सरकारहरुको अधिकार क्षेत्र भित्र रहेको विषय हो । जसलाई कार्यान्वयनका लागि हरेक पालिका स्तरमा स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा सञ्चालनको आवश्यक व्यवस्था सम्बन्धित निकायहरुसँग समन्वय र सहजिकरण, सुचना आदान प्रदान, स्वास्थ्य सेवाको प्रणालीगत प्रतिवेदन, उपलव्ध स्रोत साधनको परिचालन, स्थानीय तहवाट भएका तत् सम्बन्धी निर्णय, निर्देशन र योजनाहरुको कार्यन्वयनका साथै नियमित स्वास्थ्य प्रशासनलाई सु-व्यवस्थित सञ्चालन गर्ने लगायतका जिम्मेवारीका साथ कार्यपालिका मातहतमा रहेको एउटा विषयगत शाखा आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई कार्यालय हो । जहाँ स्वास्थ्य सेवातर्फको हे.ई. समूह अन्तर्गत छैठौ तहको १ जना र स्वास्थ्य सेवा प.हे.न. समूहको छैठौ तहको १ जना कर्मचारी सहित २ जना स्वास्थ्य प्राविधिकको दरवन्दी रहने व्यवस्था छ । त्यसै गरी आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई कार्यालय अन्तरगत ६ वटा स्वास्थ्य चौकी र ३ वटा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र रहेका छन् । हाल लिखु गाउँपालिका अन्तरगत जम्मा ४८ जना स्वास्थ्यकर्मी रहेका छन् । यसका साथै नीतिगत व्यवस्थाको रुपमा आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई ऐन, २०७५ र सो को नियमावली, २०७५ पनि गाउँपालिकाबाट तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेको छ ।

उद्देश्यः-

- आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई सम्बन्धी नीति तर्जुमा सहयोग गर्नु, कार्यान्व्यन तथा नियमन गर्नु,
- आम नागरिकमा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउनु,
- सेवा प्रवाहका लागि स्रोत साधन व्यवस्थापन गर्न आवश्यक पहल गरि व्यवस्था मिलाउनु,
- संघ र प्रदेश स्तरका स्वास्थ्य सेवासंग सम्वन्धित कार्यालयहरुसंग सम्पर्क र समन्वय गर्नु,
- मातहतका स्वास्थ्य संस्थाहरवाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिने निःशुल्क व्यवस्था मिलाउनु ,
- मासिक रुपमा सेवाको प्रगति प्रतिवेदन सम्वन्धित निकायहरुमा समयमा नै पठाउनु,
- अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवाको पहुँचको सुनिश्चितता गर्न आवश्यक कार्य सञ्चालन गर्नु,
- मातहतका स्वास्थ्य संस्था एवं कर्मचारीहरुको कार्यको अनुगमन सुपरिवेक्षण गर्नु,
- विभिन्न स्वास्थ्य सम्वन्धी राष्ट्रिय कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने गराउनु,
- स्रोत,साधन र जनशक्ति व्यवस्थापनमा आवश्यक कार्य गर्दै समस्या समाधानको लागि सम्वन्धित निकायको ध्यानाकर्षण गराउनु ,
- स्वास्थ्य जनशक्तिको क्षमता विकासको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउनु ।

समग्रमा गुणस्तरीय र निःशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको पहुँच सवै वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग पुगेको सुनिश्चितता गर्दै आम नागरिकमा विभिन्न कारणले हुने मृत्यु दर, रोग लाग्ने दरमा कमी ल्याउदै सिकिस्तपनाबाट जोगाउनु र नेपालीहरुको औषत आयुलाई वृद्धि गर्दै स्वस्थ समाजको परिकल्पना नै आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको मूल मर्म हो ।

कार्यप्रगतिः-

- राष्ट्रिय भिटामिन 'ए' कार्यक्रम सञ्चालन,
- दादुरा रुवेला खोप अभियान सञ्चालन,
- ग्रामीण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रम सञ्चालन,
- रोटा खोप शुरुवात गर्नको लागि तालिम सञ्चालन,
- माइक्रोस्कोपिक क्याम्प सञ्चालन,
- महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका दिवस सञ्चालन,
- आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना तथा सञ्चालन,
- स्वास्थ्य संस्थामा कर्मचारी व्यवस्थापन,
- निःशुल्क वितरणका लागि अत्यावश्यक औषधी खरिद तथा वितरण,
- आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र भवन निर्माणको लागि सम्झौता गरिएको,

गाउँपालिका औषधि भण्डार

स्वास्थ्य सूचकहरुमा प्राप्त उपलव्धीः-

SN	PROGRAMME	COVERAGE

		074/075	075/076	076/077
1	Average no.of people served by FCHV	20.8	22.5	19.7
2	Average no.of people served from ORC (per clinic)	13.2	11.8	12.2
3	Average no. of people served from immunization clinic (per clinic)	6.4	6.5	5.6
4	Percentage of reporting status (EPI Clinic)	98.7	99.1	92.8
5	Percentage of reporting status (FCHV)	98.7	97.6	95.7
6	Percentage of reporting status (PHCORC)	100	100	73.4
7	Percentage of children fully immunized as per NIP schedule	51.1	51	44.1
8	% of pregnant women who received TD2 & TD2+	28.9	28.9	43.7
9	% of children under 1 year immunized with BCG	46.7	47.4	35
10	% of children under 1 year immunized with DPT HepB Hib1	52.4	57.7	41.8
11	% of children under 1 year immunized with DPT HepB Hib3	52.7	59.7	45.8
12	% of children aged 9-11 month immunized with MR 1	53	55.2	55.6
13	% of children aged 12-23 month immunized with MR 2	44.7	53.9	54.5
14	Drop out BCG vs Measles	-13.6	-16.3	-58.9
15	Drop out DPT HepBHib 1 vs 3	-0.61	-3.4	-9.4
16	Drop out Measles/rubella 1vs 2	18.6	6.4	7.1
17	Wastage rate BCG	94.1	95.5	95.9
18	Wastage rate DPT HepB Hib	66.2	59.3	64.2
19	Wastage Rate JE	80.3	79.1	81.6
20	Wastage Rate MR	83.8	83.9	80
21	Wastage Rate OPV	66	59.5	64.6
22	Wastage Rate TD	63.9	71.2	54.3
23	% of dehydration among U5 yrs registered diarrhoeal cases(facility&outreach)	35.9	25.8	38.4
24	% of new born with low birth weight (less than 2.5kg)	0.92	0.94	0.63
25	Incidence of pneumonia among children U5 yrs(per1000)	222.6	190.6	154.1
26	% of children U5 yrs treated with Zinc & ORS	86.6	86.7	84.5
27	% of Pneumonia cases treated with antibiotics	172.2	224	385.7
28	% of new borns who initiated breastfeeding within 1 hour of birth	91.5	46.8	45.6
29	% of children 0-11 months registered for growth monitoring who were under weight	0.4	0.3	1
30	% of children 12-23 months registered for growth monitoring who were under weight	0.5	1.3	0.7

31	% of children aged 0-11 month registered for growth monitoring	74.6	94.5	67.6
32	% of children aged 0-23 month registered for growth monitoring	68	85.7	59.6
33	% of children aged 12-23month registered for growth monitoring	61.2	76.4	51
34	ANC 1st visit Total	157	106	143
35	ANC 4th visit Total	98	114	86
36	Institutional Deliveries Total	47	77	49
37	Home Deliveries Total	0	2	5
38	% of Birth attended by SBA	12.6	24.4	16.8
39	% of Birth attended by HW other than SBA	1.8	0.31	0.32
40	% of women receiving maternity incentives	100	100	100
41	% of women receiving ANC incentives	68.3	91.5	100
42	% of mothers group meeting held	97.4	100.4	89.7
43	% of postpartum women visited by FCHVs	38	21.9	25.6
44	condom users	107	115	105
45	Depo new users	215	148	231
46	IUCD new users	35	16	15
47	Implant new users	115	105	105
48	Pills new users	66	65	54
49	FP methods New acceptor among as 5 of MWRA	17.6	14.6	16.5
50	No.of new TB cases	0	0	5
51	No.of new leprosy cases	0	0	0
52	No.of new malaria cases	0	0	0
53	No.of new kalazar cases	0	0	0
54	No. of TB cases treatment completed	0	0	0
55	No.of TB cases in treatment regimen	0	0	4
56	Total relapse cases	0	0	0
57	% of OPD New visits among total population	112	103.6	128.6
58	Total New OPD visits Female	8808	8459	10703
59	Total New OPD visits Male	6966	6149	7438
60	Total new OPD visits	15774	14608	18141

आ.व. २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमको प्रगति अनुसूची-७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

समस्या:-

नियमित प्रभावकारी र गुणस्यरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न प्रयाप्त स्रोत साधन जनशक्ति एंव भौतिक अवस्था समेतले प्रभाव पार्ने हुन्छ । त्यसमध्ये पनि वर्तमान अवस्थामा जनशक्तिको चरम अभावका कारण स्वास्थ्य सेवा गम्भीर रुपमा प्रभावीत हुनुको साथै केही स्वास्थ्य संस्थाको भौतिक अवस्था कमजोर रहेको हुँदा सेवाको प्रभावकारितामा प्रत्यक्ष, अप्रत्यक्ष असर रहेको अवस्था छ । कर्मचारीलाई आधारभूत तालिमको अभाव, औषधी लगायतका सामाग्रीहरुको समयमा व्यबस्थापन हुन नसक्नु र कोभिड-१९ को महामारीले समयमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न थप चुनौति सिर्जना गरेको अवस्था देखिन्छ ।

समाधानका उपायः-

आगामी आर्थिक वर्षमा स्वास्थ्य क्षेत्र सुधारका लागि आपूर्ति, सुपरिवेक्षण तथा तथ्याङ्क समीक्षा (Supply, Supervision and Statistics) को रणनीति लिनु पर्ने उपयुक्त देखिन्छ । कर्मचारीहरुको नियमानुसार पदपूर्ति गरि आधारभूत तालिमको व्यवस्थापन आवश्यक छ भने अत्यावश्यक औषधी तथा स्वास्थ्य उपकरण र अन्य सामग्रीहरुको मागका आधारमा परिपूर्ति गर्नुपर्ने देखिन्छ । नियमित सहयोगात्मक सुपरीवेक्षण गरि सेवाको गुणस्तरीयता तथा उपलब्धता बढाउन सकिन्छ साथै गुणस्तर र पर्याप्त तथ्याङ्कको आधारमा स्वास्थ्य सेवाको समीक्षा तथा विश्लेषण हुनु जरुरी छ । यसका अतिरिक्त स्वास्थ्य संस्थाहरुको भौतिक संरचनात्मक क्षेत्रमा पनि सुधारको आवश्यकता देखिन्छ ।

आयूर्वेद

आयूर्वेद चिकित्सा हाम्रो मौलिक चिकित्सा पद्धति हो । मानव सभ्यता सँगै मानव स्वास्थ्यको संरक्षण र सम्वर्द्धनका लागि यसको अहम भूमिका छ । आज पनि सबैलाई “स्वस्थ जीवन सबैका लागि” भन्ने अवधारणा अनुरुप आयुर्वेद चिकित्सा प्रणालीको सुदृढीकरण र स्तरीयता कायम गरी जनमानसमा सुरक्षित, प्रभावकारी र गुणस्तरीय सेवा पुर्याउनु आवश्यक भएकोले आयुर्वेद उपचार प्रणाली एक महत्वपूर्ण पद्धतिको रुपमा स्थापित भएको छ ।

स्थानीय जडिबुटी परिचयात्मक कार्यक्रम

आयूर्वेद संस्थाबाट आम जनसमुदायको लागि आयूर्वेद चिकित्सा सेवा निःशुल्क रुपमा प्रदान गरिँदै आएको छ । विश्व स्वास्थ्य संगठनले विकासशील राष्ट्रहरुमा आवश्यक ठानिएका ओखति मूलोको अभावलाई स्वीकार्दै ती देशहरुमा आयूर्वेद लगायत परम्परागत चिकित्सा पद्धतिले गरिबीबाट पिडित जनताहरुको स्वास्थ्य सेवाको पहूँच बढाउन महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने कुरालाई स्वीकारेको छ । त्यसैले विद्यालय स्तरदेखि नै विद्यार्थीहरुलाई देशको मौलिक चिकित्सा पद्धतिबारे जानकारी दिने, स्थानीयस्तरको जडिबुटी बढी भन्दा बढी प्रयोग गर्ने, जडिबुटीको संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्ने र नागरिकको स्वास्थ्य रक्षा गरी स्वस्थ समाज र समृद्ध देश विकासमा आयूर्वेद चिकित्सा प्रणालीको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको छ ।

उद्देश्यः-

पंचकर्म सेवा

- विरामी परीक्षण गर्नु, स्वस्थ मानिसको स्वास्थ्य रक्षा गर्नु र रोगीको रोग निवारण गर्नु ,
- ज्येष्ठ नागरिकका लागि रसायन औषधि निःशुल्क वितरण तथा परामर्श दिनु,
- स्थानीय स्तरमा प्राप्त जडीबुटीको उपयोगिताबारे जनचेतना जगाई त्यसको प्रयोग तथा संरक्षण गराउनु,
- स्वास्थ्य संस्थाको सेवाबाट वञ्चित रहेका स्थानमा गाउँघर क्लिनिक सञ्चालन गर्नु,
- मातृशिशु सुरक्षार्थ तथा कुपोषणबाट जोगाउन दुग्धबर्धक औषधि वितरण गर्न, शरीरका

विकार निर्हरण हेतु पञ्चकर्म र पूर्वकर्म सेवा सञ्चालन गर्नु,

- विद्यालय स्तरमा आयूर्वेद चिकित्साको जनचेतना जगाई स्वास्थ्यकर्मी, समुदाय र विद्यार्थीबीच सकारात्मक समन्वय गर्नु ।

कार्यप्रगतिः-

- बिरामी परीक्षण तथा औषधि वितरण गरिएको,
- योग दिवस मनाइएको,
- जेष्ठ नागरिकको लागि रसायन औषधी वितरण गरिएको,
- स्तनपायी आमालाई मातृशिशु सुरक्षार्थक जटिबुटीजन्य औषधि वितरण गरिएको,
- स्थानिय जडिवुटी परिचयात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको,
- पञ्चकर्म/पूर्वकर्म सेवा सञ्चालन गरिएको ।

विद्यालयमा सञ्चालित आयुर्वेद तथा योग शिक्षा कार्यक्रम

बजेट तथा कार्यक्रम प्रगति विवरणः-

क्र.स.	खर्च शीर्षक स्रोत	विवरण	वार्षिक बजेट रु. हजारमा	खर्च भएको रकम रु. हजारमा
१	ने.स.	अत्यावश्यक आ. औषधी खरिद	२००	२००
२	ने.स.	विद्यालयमा आ. तथा योग शिक्षा कार्यक्रम	६०	६०
३	ने.स.	स्तनपायी मातृशिशु सुरक्षार्थक जडिबुटि जन्य औषधी वितरण कार्यक्रम	७८	७८
४	ने.स.	शिरोधारा टेबल तथा चिकित्सा उपयोगी सामग्री खरिद	५०	४६.३
५	ने.स.	फर्निचर	२०	२०
६	ने.स.	पञ्चकर्म/पूर्बकर्म कार्यक्रम	४०	४०
७	ने.स.	राष्ट्रिय- अन्तराष्ट्रिय तथा आरोग्य धन्वन्तरी दिवश	१२	१२
८	ने.स.	स्थानीय जडीबुटी परिचयात्मक कार्यक्रम	३०	३०
९	ने.स.	जेष्ठ नागरिकको लागि स्वास्थ्य प्रर्बधन सेवा	५०	५०
१०	ने.स.	गाउँघर क्लिनिक औषधी खरिद	९०	९०
११	ने.स.	निशुल्क टिकट दर्ता शुल्क	१०	१०
१२	ने.स.	गाउँघर क्लिनिक सञ्चालन तथा ब्यबस्थापन	६०	०
१३	ने.स.	तलब भत्ता तथा कार्यालय सञ्चालन खर्च	२२००	
१४	सामानिकरण	अत्यावश्यक आयुर्बेदिक औषधी खरिद	५००	५००

आ.व. २०७६/०७७ मा लाभान्वित सेवाग्राहीहरुः-

- रोगी परीक्षण २६५३ जना,
- निशुल्क औषधि वितरण ,
- पञ्चकर्म र पूर्वकर्म सेवा १८३ जनाले सेवा प्राप्त गरेको ,

- विद्यालयमा आयुर्वेद शिक्षाः यसम मा.वि., लेति मा.वि. र ग्रा.यु.सि.मा.वि. मा सञ्चालन गरेको ,
- जडिबुटी परिचयात्मक कार्यक्रम संचालनः गाउँ कार्यपालिकामा,
- स्तनपायी मातृशिशु सुरक्षार्थक जडिबुटी जन्य औषधि वितरण ८४ जनालाई,
- ज्येष्ठ नागरिकलाई रसायन औषधि वितरण १५१ जनालाई ।

समस्या र चुनौति:-

- पर्याप्त औषधिको अभाव हुनु,
- भौतिक पूर्वाधारको अभाव हुनु,
- कर्मचारीको अभाव हुनु,
- भौगोलिक विकटता हुनु,
- लिखु गा.पा.मा आयूर्वेद औषधालय एउटा मात्र रहेकाले सबै वडामा आयूर्वेद सेवाको पहुँच नहुनु,
- कोभिड १९ को कारण देश बन्दाबन्दीले गाउँघर क्लिनिक सञ्चालन गर्न नसक्नु ।

भावी योजनाः-

- जेष्ठ नागरिकलाई सम्बोधन हुने गरि वडा स्तरीय घुम्ति शिविर कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- मातृ शिशु सुरक्षा कार्यक्रम प्रत्येक वडामा गर्ने,
- योग शिविर सञ्चालन गर्ने,
- कर्मचारी पदपूर्तिका लागि पहल गर्ने,
- अत्यावश्यक औषधी पर्याप्त मात्रामा खरिद गरी स्थानीय पहुँचलाई सहज बनाउने,
- आयुर्बेद औषाधालयको लागि जग्गा खरिद गर्ने ।

सुझावहरुः-

- समयमा नै औषधिको आपूर्ति गर्नुपर्ने,
- सशर्तबाट प्राप्त औषधि खरिदको रकम न्यून रहेकोले गा.पा.बाट पनि औषधि खरिदको लागि रकम विनियोजन गर्नुपर्ने,
- प्राथमिक उपचारका लागि सामग्री उपलब्ध गर्नुपर्ने ,
- पञ्चकर्म / पूर्वकर्मको लागि आवश्यक पूर्वाधार विकास गर्नुपर्ने,
- प्रत्येक वडामा गाउँघर क्लिनिक सञ्चालन गर्नुपर्ने,
- औषधि भण्डारणका लागि उपयुक्त कोठाको व्यवस्थापन गर्नुपर्ने,
- स्थानीय तहमा उपलब्ध हुन सक्ने जडीबुटीहरुको अन्वेषण गरि प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने,
- आयूर्वेद औषधालयको लागि फर्निचर उपलब्ध गर्नुपर्ने ।

कृषि तथा पशुपंक्षी

यस लिखु गाउँपालिकाका करिब ९५ प्रतिशत बासिन्दाहरु कृषि पेशामा रहेका छन । यहाँको प्रमुख अन्नबालीमा धान, मकै, गहुँ, आलु, कोदो साथै नगदेवालीमा अलैँचि र बेसार रहेको छ । यस पालिकामा कुनै हाटबजार नभए पनि नजिकै साँघुटार, सिरिसे, रानीवनमा हाट भर्ने काम गर्छन् । यहाँको हावापानीको विविधताले तराईमा उत्पादन हुने कृषि उपज तथा हिमालमा हुने कृषि उपज यस पालिकामा उत्पादन हुन्छ । दुध र मासु उत्पादनमा लगभग आत्म निर्भर भए पनि यस गाउँपालिकको कृषि पेशा निर्वाहमूखी नै देखिन्छ ।

५०% अनुदानमा कृषक समूहलाई वितरित बोयर बोका

विश्वभर फैलिएको कोभिड १९ महामारीले समग्र विकास प्रक्रियामा चुनौति थपिरहेको सन्दर्भमा कृषि क्षेत्रको विकासका लागि कृषक समूह निर्माणका साथै मौरीपालन, बाख्रापालन, बंगुरपालन, कुखुरापालन, आधुनिक प्रविधिको प्रयोग, फलफूल खेती लगायत औषधि उपचार, निरन्तर रुपमा कृषि परामर्श, कृषि क्षेत्रमा अनुदान, बिमा लगायत विविध कार्यक्रम कृषक माझ पुर्याउन आवश्यक देखिन्छ । स्थानीय तहमा कृषि क्षेत्रको समग्र विकास तथा प्रवर्द्धनका लागि स्थानीय कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन ऐन, २०७५, कृषि विकास कार्यक्रम सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५ र कृषि विकास कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक मार्गदर्शन तथा मापदण्ड, २०७६ पनि तर्जुमा भई कार्यान्व्यनमा रहेको छ।

उद्धेश्यः-

- स्थानीय कृषि नीति तर्जुमा, कार्यान्व्यन तथा नियमन गर्नु,
- कृषि व्यवसायको दर्ता, नवीकरण, प्रवर्द्धन तथा नियमन गर्नु,
- अनुसन्धानबाट प्राप्त उन्नत प्रविधिको प्रयोगमा जोड दिनु ,
- नियमित रुपमा कृषि तथा पशु उपचार तथा खोप सञ्चालन गर्नु ,
- कृषकहरुको सहभागीतामा मागमा आधारित कार्यक्रम तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गर्नु ,
- नश्ल सुधार गरि उत्पादन बढाउनु,
- सम्भावना भएका क्षेत्र पहिचान गरि पकेटको रुपमा विकास गर्नु,
- स्थानीय तथा प्रदेश र सघंको कानूनको परिधिमा रहि विविध क्रियाकलाप गर्नु ।

कार्य प्रगतिः-

स्थानीय सामाग्रीबाट निर्मित सधारिएको बाख्राको खोर

- फलफूल क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम अन्तर्गत ९ कृषि समूह, ५ कृषि फर्म तथा २१० किसानलाई फलफूलका विरुवा वितरण गरिएको,
- मौरीपालन र च्याउ खेति सम्बन्धी तालिम सम्पन्न भएको,
- ४० किसानलाई च्याउ खेतीका लागि प्रवर्द्धन गरिएको,
- मौरी पकेट क्षेत्र बनाई १२५ घार मौरी सहितका गोला बाँडिएको,
- १५०० किसानलाई कृषि र ८४३ किसानलाई पशु उपचार सेवा प्रदान गरिएको,

- ३० भकारो सुधार तथा ५० खोर सुधार गरिएको,
- २ समूहका ४८ किसानलाई बंगुरका पाठापाठी वितरण गरिएको,
- ६१ किसानलाई डाले घाँसका विउ तथा वेर्ना उपलब्ध गराईएको,
- निजी क्षेत्रलाई समेत उपयोग गरि पशु सेवा अन्तर्गत ६००० डोज PPR को खोप लगाईएको,
- तरकारी खेती प्रवर्द्धनका लागि ९ समूहका २३० किसानलाई तरकारीको विउ वितरण गरिएको,
- ५१ वटा कृषक समूह गठन तथा नविकरण गरिएको ,

सतप्रतिशत अनुदानमा कृषक समूह, फार्म र कृषकहरुलाई वितरित फलफूलका बेर्ना

- ३० फार्महरु दर्ता भई ६ वटाले कृषि अनुदान प्राप्त गरेको,
- कृषि ज्ञान केन्द्र, ओखलढुंगासँग समन्वय गरि अमेरिकन फौजी किराको प्रकोपको विषादी वितरण गरिएको,
- कृषकको लागि आवश्यक पर्ने विविध सूचनाहरु रेडियो मार्फत प्रसारण गरिएको,
- माटो परीक्षणका सामाग्रीहरु खरिद गरि प्रत्येक वडाका १०० नमुना परीक्षण गर्न सकिने अवस्था रहेको,
- तरल नाईट्रोजनका विविध सामाग्रीहरु खरिद गरिएको,
- वडास्तर तथा पालिकास्तरिय वार्षिक कृषि योजना तर्जुमा गरिएको ,
- नियमित रुपमा कृषि विकास समितिको बैठक बसिएको (१२ पटक),
- वडास्तरीय तथा पालिकास्तरीय कृषि विकास समितिको क्षमता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको,
- कृषकहरुको सहभागीतामा मागमा आधारित योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको,
- प्रत्येक वडामा वडास्तरीय कृषि विकास समिति गठन गरिएको ।

आ.व. २०७६/७७ को बजेट तथा कार्यक्रमको विस्तृत प्रगति, वस्तुगत तथा नगद अनुदान पाउने लाभग्राही र वडागत कृषक समूहको विवरण अनुसूची-८ मा उल्लेख गरिएको छ ।

समस्या तथा चुनौति :-

- कर्मचारीको अभावले गुणस्तरीय सेवा प्रवाह नभएको,
- बन्दाबन्दीले कार्य सम्पादनमा चुनौति थपिएको ,
- साधान र स्रोतको कमीले समयमा कृषकको घरदैलोमा पुग्न नसकिएको,
- बाख्रा, राँगा, लगायत जीवित पशुको ढुवानी गर्न समस्या भएको ,
- मागमा आधारित कृषि कार्यक्रम बनाउन जटिल भएको ।

अवसर:-

- प्रशस्त मात्रामा जग्गाको उपलब्धता,
- स्थानीय स्रोत साधानको उपलब्धता,

- आधुनिक खेतिपातीको ठूलो सम्भावना हुनुको साथै प्रविधि विस्तारमा सहज हुनु,
- उपयुक्त र विविध हावापानी,
- चाक्लावन्दी खेतिको सम्भावना,
- कार्यक्रम गर्न सहज भएको,
- कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन सकिने ।

समग्रमा विद्यमान अवसरहरुको उपयोग गर्दै वर्तमान सन्दर्भमा उपयुक्त हुने गरि कर्मचारीहरुको रिक्त दरबन्दी पदपूर्ति गर्ने, कृषि तथा पशु सेवा केन्द्रको विस्तार गर्ने, कृषक समूहरुको समेत सहभागितामा मागमा आधारित योजना तर्जुमा गरि सोही बमोजिम बजेट तयार गर्ने, योगदानमा आधारित कृषि अनुदान अभिवृद्धि गर्ने, तुलनात्मक लाभका क्षेत्रमा पकेट निर्धारण गरि लगानी बढाउने तथा युवाहरुलाई कृषि क्षेत्रमा परिचालन गरि स्वरोजगार बनाउने जस्ता उपायहरु अवलम्बन गरि यस गाउँपालिकाले कृषि क्षेत्रमा भोगिरहेको समस्या समाधान गर्न सकिने देखिन्छ ।

सहकारी

समानता, खुल्लापन, प्रजातान्त्रिक कार्यशैली, सद्भाव, सहयोग र समझदारी, सामूहिक उद्देश्य र ऐक्यबद्धता, सामूहिक भावनाको उपज र सेवामुलक संस्था हो सहकारी। राज्यले लिएको तिन खम्बे अर्थनीति मध्ये सहकारी एक महत्वपूर्ण पाटो हो। स्थानीय सरकारले पनि सहकारी क्षेत्रलाई सामाजिक न्याय र आर्थिक विकासका लागि एक महत्वपूर्ण संवाहक रुपमा अंगिकार गरेको छ।

संघीयता लागु भए पश्चात सहकारी सम्बन्धी अधिकार संविधानतः तीनै तहको साझा अधिकारको रुपमा व्यवस्था भए संगै सहकारी संस्थाको दर्ता परिचालन र नियमन गर्न यस गाउँपालिकामा सहकारी ऐन, २०७५ तर्जुमा गरिएको छ भने सहकारी कार्यालय पनि स्थापना गरिएको छ।

उद्देश्यः-

- स्थानीय तहमा सहकारी क्षेत्रको विकास तथा प्रवर्द्धनका लागि नीति निर्माणमा सहयोग, कार्यान्व्यन र नियमन गर्ने,
- शिक्षा, तालिम र सूचनाको माध्यमबाट सहकारीको संस्थागत क्षमता विकास र सहकारी सम्बन्धी जनचेतनाको अभिवृद्धि गर्ने,
- कृषि क्षेत्र लगायत अन्य उत्पादन र सेवामा आधारित सबै प्रकारका व्यवसायमा सहकारीलाई क्रियाशिल तुल्याउने,
- लिखु गाउँपालिकाका सम्पूर्ण नागरिकको जीबनस्तरमा सुधार ल्याउन सहकारीको पहूँच अभिवृद्धि गर्ने,
- सहकारी प्रबद्र्धित उद्योग व्यवसायको विकास तथा विस्तार गर्दै सहकारी क्षेत्रलाई प्रभावकारी, प्रतिस्पर्धी एवं गुणस्तरीय बनाउने,
- सहकारी उद्योग व्यवसायको विकास, विस्तार र प्रबद्र्धन गर्न सरकार, सहकारी र निजी क्षेत्र बिच सहकार्य र सहयोगलाई प्रबद्र्धन गर्ने,
- डिभिजन सहकारी कार्यालयमा दर्ता भई यस गा.पा. को कार्यक्षेत्रमा पर्ने सहकारीहरुलाई सूचीकरण गर्ने,
- सहकारी संस्थाहरुलाई सहकारीको मुल्यमान्यता अनुरुप सञ्चालन, परिचालन र नियमन तथा समन्वय गर्ने।

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सहकारी संस्थाहरुको विवरणः-

सि.नं.	विवरण	सूचीकरण भएको	गा.पा.मा दर्ता	खारेज	जम्मा
१	कृषि सहकारी संस्था	६	१	०	७
२	बचत तथा ऋण सहकारी संस्ता	६	०	०	६
३	बहुउद्देशिय सहकारी संस्था	१	०	०	१
जम्मा		१३	१	०	१४

सहकारी कार्यक्रम अन्तर्गत सहकारी प्रवर्द्धनका लागि गाउँपालिकाबाट रु ५ लाख विनियोजन भए तापनि कोभिड १९ महामारीका कारण कार्यान्वयन हुन सकेन।

सहकारी संस्थाहरुको विस्तृत विवरण अनुसूची-९ मा उल्लेख गरिएको छ।

समस्या /चुनौतिः-

- लिखु गाउँपालिकाको सहकारी नियमावली नबनिसकेकोले कामकाज गर्न असहज भएको,
- सहकारी संस्थाहरुलाई नियमन, परिचालन गर्न आवश्यक तालिमको अभाव हुनु,
- भौतिक सामग्रीको अभाव हुनु,
- सहकारी संस्थाहरुको आफ्नो सदस्य बाहेक करोबार, ऋइएइःक्ष्क् मा आबद्ध नहुनु, संस्थागत सुशासन कमजोर हुनु,
- सहकारी संस्थालाई विकास साझेदारको रुपमा उपयोग गर्न नसक्नु ।

सुझावः-

- लिखु गाउँपालिकाको सहकारी नियमावली बनाइ कार्यसञ्चालनका लागि सहज वातावरण सिर्जना गर्नु पर्ने,
- सहकारी संस्थाहरुलाई नियमन, परिचालन गर्न आवश्यक तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्ने,
- भौतिक सामाग्री अभाव परिपूर्ति गर्नुपर्ने,
- सहकारी संस्थाहरुलाई COPOMIS मा आबद्ध गराई प्रभावकारी नियमन गर्नुपर्ने,
- सहकारी संस्थाहरुमा संस्थागत सुशासन सुदृढ बनाउन सदस्य सचेतना, सुपरिवेक्षण, लेखा परीक्षण, कर्मचारी तालीम लगायतका थप प्रभावकारी उपाय अवलम्बन गरिनुपर्ने,
- कृषि तथा पशुपालन, युवा स्वरोजगार, महिला उत्थान लगायतका क्षेत्रमा सहकारी संस्थाहरुलाई परिचालन गरि विकास साझेदारको रुपमा उपयोग गर्नुपर्ने,
- अन्तर सहकारी संस्था विच समन्वय गर्ने वातावरणको सिर्जना गरि कार्य सम्पादनमा प्रभावकारिता बढाउने।

गैह्रसरकारी संस्था तथा व्यवसाय

लिखु गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका संघसंस्था तथा व्यवसायहरुको परिचालन, समन्वय र नियमन गर्न गैर सरकारी संस्था परिचालन, समन्वय तथा नियमन इकाई रहेको छ । गै.स.स. तथा व्यवसाय परिचालन, नियमन तथा प्रवर्द्धनका लागि गाउँपालिकाबाट संस्था दर्ता ऐन, २०७५ र सो को नियमावली, २०७५, व्यवसाय दर्ता ऐन, २०७५ र सो को नियमावली, २०७५, औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०७६ तथा “घ” वर्गको निर्माण व्यवसायी ईजाजत पत्र सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ तर्जुमा गरिएको छ।

उद्देश्य तथा मुख्य कार्यः-

- गैसस तथा व्यवसाय परिचालन, नियमन तथा प्रवर्द्धनका लागि नीति निर्माणमा सहयोग, कार्यान्वयन र नियमन गर्ने,
- गैर सरकारी संस्थाहरुको परिचालन, समन्वय र नियमन गर्ने,
- व्यवसायीलाई उद्यमशील बनाउने,
- आम उपभोक्ताको अधिकार संरक्षण गर्नु,
- आम जनतालाई गुणस्तरीय वस्तु तथा सेवाहरु उचित मुल्यमा उपलब्ध गराउनु,
- बजारमा हुन सक्ने कालोबजारी तथा एकाधिकारलाई नियन्त्रण गर्नु,
- आर्थिक गतिविधिलाई बृद्धि गरि आर्थिक समृद्धि हासिल गर्नु ।

गाउँपालिकामा दर्ता भएका व्यवसायहरुको विवरणः-

क्र.स.	व्यवसायको संख्यागत विवरण				जम्मा	कै.
	व्यवसायको प्रकार	गत आ.व.को दर्ता	चालु आ.व. को दर्ता	हाल सम्म खारेज भएका		
१	होटल व्यवसाय	५	८	१	१२	
२	व्यापारीक व्यवसाय	७२	५०	२	१२०	
३	कृषि तथा पशुपालन	८	२५	०	३३	
जम्मा		**८५**	**८३**	**३**	**१६५**	

लिखु गाउँपालिकामा दर्ता तथा सूचीकरण भएका संस्थाहरुको विवरणः-

क्र.स.	संस्थाको संख्यागत विवरण				जम्मा	कै.
	गत आ.व. को दर्ता	चालु आ.व. को दर्ता	सूचीकरण भएको	खारेज भएको		
१	८	३	३	०	१४	

लिखु गाउँपालिका मा दर्ता भएको "घ" वर्गको निर्माण व्यवसायी विवरणः-

क्र.स.	निर्माण व्यवसायीको संख्यागत विवरण		जम्मा	कै.
	गत आ.व. को दर्ता	चालु आ.व.को दर्ता		
१	१	०	१	

समस्या र चुनौतिः-

- सम्पूर्ण व्यवसायीहरु तथा संघसंस्थालाई दर्ताको प्रकृयामा ल्याउन नसकेको,
- व्यापार व्यवसायमा अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा हुन सक्ने जस्तैः कालोबजारी, एकाधिकार,
- व्यवसायीहरुले व्यवसायको दर्ता प्रकृति भन्दा अन्य प्रकारको कारोवार पनि गर्ने गरेको ।

समाधानका लागि सुझावः-

- सम्पूर्ण व्यवसायीहरु तथा संघसंस्थालाई दर्ताको प्रकृयामा ल्याउन आवश्यक कदम चाल्नुपर्ने,
- व्यापार व्यवसायमा अस्वस्थ प्रतिस्पर्धा हुन सक्ने जस्तैः कालोबजारी, एकाधिकार अन्त्य गर्न नियमित बजार अनुगमन गर्ने,

- व्यवसायीहरुलाई व्यवसाय दर्ता प्रकृति अनुरुप कारोवार गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।

भावी योजनाः-

- दर्ता नभएका संघसंस्था तथा व्यवसायलाई अनिवार्य दर्ता गराउन सचेत गरी दर्ता प्रकृयामा ल्याउने,
- प्रत्येक व्यवसायीहरुलाई आफ्नो व्यवसायको मूल्यसूची, साइनबोर्ड र दर्ता प्रमाणपत्र उपभोक्ताले देखिने ठाउँमा राख्न लगाउने,
- सम्पूर्ण व्यवसायीहरुलाई आफ्नो व्यवसायको दर्ताको प्रकृति अनुसार मात्र कारोवार गर्न गराउन सुसूचित गराउने,
- स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित लघु, घरेलु, साना तथा मझौला उद्योगहरुलाई प्रवर्द्धन गर्ने ।

समग्रमा गाउँपालिका भरि रहेका सम्पूर्ण संघसस्था तथा व्यवसायहरुलाई दर्ताको दायरामा ल्याई व्यापार व्यवसाय गर्न उत्प्रेरणा गर्नु र बजारमा रहेको एकाधिकार र कालोबजारीको अन्त्य गर्दै बजार अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइ उपभोक्ता हित संरक्षण गर्नु आवश्यक देखिन्छ ।

लैंगिक समानता

बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक र अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई सामाजिक सुरक्षाको आवश्यकता हुन्छ । आर्थिक रुपले विपन्न अशक्त र असहाय अवस्थामा रहेका, असहाय एकल महिला अपाङ्गता भएको व्यक्ति, बालबालिका, आफ्नो हेरचाह आफै गर्न नसक्ने अवस्था तथा लोपोन्मुख जातिका नागरिकलाई सामाजिक सुरक्षाको हक हुने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ । सोही बमोजिम यस लिखु गाउँपालिकाले ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभूति गराई सामाजिक न्याय, सुशासन, कानुनी राज्य स्थापना गर्न लैंगिक समानता तथा सामाजिक विकास उपशाखा स्थापना गर्नुको साथै नीतिगत रुपमा अनाथ तथा जोखिमयुक्त बालबालिका र सामाजिक कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि ऐन, २०७५ तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय-पत्र वितरण कार्यविधि, २०७५ पनि तर्जुमा गरेको छ ।

उद्देश्यः-

- संघ र प्रदेशको कानूनको अधिनमा रहि सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको कार्यान्वयन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न,
- ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको लगत अद्यावधिक, परिचयपत्र वितरण गर्न,
- ज्येष्ठ नागरिक क्लव, दिवा सेवा केन्द, भेटघाट स्थल, आश्रय केन्द्रको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्न,
- अपाङ्गता पुनस्थापना केन्द्र, ज्येष्ठ नागरिक केन्द्र तथा अशक्त स्याहार केन्द्रको सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न,
- महिला, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएको व्यक्ति र अशक्तहरुको व्यवस्थापन सम्वन्धी अन्य कार्य गर्न ।

अपांगता परिचय-पत्र वितरणको हालसम्मको प्रगति विवरणः–

क्र.स.	अपाङ्गताको प्रकार	क वर्गको संख्या			ख वर्गको संख्या			ग वर्गको संख्या			घ वर्गको संख्या			कूल जम्मा संख्या		
		म	पू	जम्मा	म	पू	जम्मा	म	पू	जम्मा	म	पू	जम्मा	म	पू	जम्मा
१	शारीरिक अपाङ्गता	८	७	१५	१६	१६	३२	१२	१०	२२	०	०	०	३६	३३	६९
२	दृष्टि सम्बन्धी अपाङ्गता	०	०	०	१	१	२	१	०	१	०	०	०	२	१	३

३	सुनाई सम्बन्धी अपाङ्गता	०	०	०	१	-	१	१	-	१	०	०	०	२	-	२
४	श्रवण दृष्टि विहिन अपाङ्गता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
५	स्वर र बोलाई सम्बन्धी अपाङ्गता	१	०	१	-	३	३	२	१	३	०	०	०	३	४	७
६	मानसिक वा मनोसामाजिक अपाङ्गता	१	०	१	४	५	९	१	-	१	०	०	०	६	५	११
७	बौद्धिक अपांगत	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
८	अनुवंशीय रक्तश्राव(हेमोफिलिया)	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
९	अटिजम सम्बन्धी अपाङ्गता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
१०	बहुअपाङ्गता	६	४	१०	१२	१५	२७	-	-	-	-	-	-	१८	१९	३७

हाल सम्म जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र (६० वर्ष उमेर भन्दा माथिका) जम्मा ९३४ जनालाई वितरण गरिएको छ ।

कार्यक्रमगत प्रगति विवरण:-

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा गाउँपालिकाबाट विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमको प्रगति विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

क्र.स.	कार्यक्रमको विवरण	बजेट	वित्तिय प्रगति	कार्यान्वयनको अवस्था	कैफियत
१	महिला सिपमूलक कार्यक्रम अन्तर्गत सिलाई कटाई	५,५०,०००।००	१००%	१८ जना महिलालाई ३ महिने तालिम दिइएको	
२	सुत्केरीहरुका लागि कोशेलि भुटघाट कार्यक्रम	२,९६,०००।००	१००%	१३९ जना सुत्केरीलाई वितरण गरेको	

समस्या र चुनौतिः-

- शाखामा कर्मचारीको अभाव कारण प्रतिफल आउने कार्यक्रमहरु गर्न नसकिएको,
- ज्येष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएको व्यक्ति र अशक्तहरुको व्यवस्थापन गर्न उचित बजेटको अभाव,
- हालसम्म पनि यस गाउँपालिका भित्र अपाङ्गता पुनस्थापना केन्द्र, अशक्त स्याहार केन्द्र र ज्येष्ठ नागरिक केन्द्र स्थापना हुन नसक्नु ।

भावी योजनाः-

- ज्येष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएको व्यक्ति र अशक्तहरुको व्यवस्थापन गर्न उचित बजेटको बिनियोजन गर्ने,
- शाखामा आवश्यकता अनुसारको कर्मचारी र भौतिक सामग्रीहरुको उपलब्ध गराउने,

- गाउँपालिका भित्र अपाङ्गता पुनस्थापना केन्द्र, अशक्त स्याहार केन्द्र र ज्येष्ठ नागरिक केन्द्र स्थापना गर्ने,
- ज्येष्ठ नागरिक क्लव, दिवा सेवा केन्द, भेटघाट स्थल, आश्रय केन्द्रको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने,
- महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने (सुत्केरी भेटघाट, सिपमुलक कार्यक्रम सञ्चालन),
- चेतनामुक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने ।

समग्रमा संविधानले नै ज्येष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्तहरुको व्यवस्थापन स्थानीय तहले गर्नुपर्ने व्यवस्था भए बमोजिम यस गाउँपालिकाले पनि उक्त क्षेत्रमा उचित बजेट विनियोजन गरि ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्तहरुलाई सामाजिक सुरक्षाको प्रत्याभुति गराई सामाजिक न्याय कायम गर्नु आवश्यकता देखिन्छ ।

सूचना तथा सञ्चार प्रविधि

आवश्यक सूचना, तथ्य र तथ्यांक, बिचार, सन्देश वा जानकारी सञ्चार गर्न तिनीहरूको पहिचान, संकलन, वर्गीकरण, प्रशोधन, उपयोग र भण्डारण गर्ने मानवीय वा कम्प्युटरमा आधारित साधनहरूको संयोजनले बनेको व्यवस्थित संयन्त्र वा प्रणालीलाई नै सूचना तथा सञ्चार प्रविधि भनिन्छ । यसले उपयोगिता, प्रयोग, प्राथमिकता, औचित्य, आवश्यकता र महत्वको आधारमा सूचना संकलन गर्न, जटिल सन्देशलाई बोधगम्य बनाउन, सूचनाको बहुआयामिक उपयोगलाई संभव बनाउन, प्रगति मूल्यांकन गर्न, नीति र योजना, कार्यक्रम तथा परियोजना तयार पार्न, नियमित अनुगमन, मूल्यांकन गर्न सबैलाई निर्णय प्रकृयामा सहभागी बनाउन, ट्रान्सपरेन्सी, एकाउन्टिविलिटी, रेस्पोन्सिविलिटी हाँसिल गर्न तथा गभरनेन्सलाई सरल, सहज र सुलभ बनाउन मद्दत गर्दछ ।

नेपालका विभिन्न स्थानीय तहमा जस्तै लिखु गाउँपालिका ओखलढुंगामा पनि प्रविधिको प्रयोग बढिरहेको छ, जसले गर्दा कार्य सम्पादन छिटो, सजिलो, मितव्ययी र जनमुखी भएको महसुस गरिएको छ ।

ईन्टरनेट कन्नेक्टिभिटिको लागि वडा नं. ५ मानेडाँडामा निर्माण गरिएको टावर

स्थानीय तहमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधि स्थापना र प्रयोगका उद्देश्य:-

- Open Governance, Democratic Governance, Networking Governance जस्ता शासकीय धारणाहरूको उपयोग गर्न,
- Paperless Governance, E-governance, Online Governance जस्ता प्रशासकीय प्रबन्ध आत्मसात गरी Global Governance/Bureaucracy को माध्यमवाट विश्वमा नेपालको छुट्टै स्थान बनाउन,
- Globalization, Privatization र Service Contract को माध्यमबाट निजी क्षेत्रसँग साझेदारी बढाउन तथा Cooperative Governance को माध्यमद्धारा Corporate Social Responsibility पूरा गर्न,
- कार्यालयमा हुने कामकाजलाई प्रविधिको प्रयोग गरि छिटो छरितो, मितव्ययी, भरपर्दो र सहज बनाउन,
- Software System को प्रयोग गरि काममा एकरुपता, सहजता, मितव्ययी र भरपर्दो बनाउन,
- सूचनालाई छिटो र सहजरुपमा आदान प्रदान गर्न ।

विनियोजित बजेट कार्यान्वयनको अबस्था:-

भौगोलिक रुपमा विकट यस गाउँपालिकामा E-Governance को शासकीय अवधारणा कार्यान्वयन गर्न **सूचना प्रविधि**को क्षेत्रमा ईन्टरनेट बिस्तारको लागि आफ्नो प्राईभेट नेटवर्क सहितको ईन्टरनेट कनेक्टिभिटिको सञ्जाल गाउँपालिका तथा यस अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरु तथा अन्य आवश्यक स्थानमा बिस्तार गरिएको छ भने गाउँ कार्यपालिकाको कार्यलयमा ईन्टरनेटको थप व्यवस्थापनको लागि Networking तथा Firewall जडान गरिएको छ । पेपरलेस गभर्मेन्स जस्ता शासकीय प्रबन्धलाई अबलम्बन गर्न गाउँपालिका अन्तर्गतका शाखा तथा वडा कार्यालयहरुमा सफ्टवेयर सिस्टमको प्रयोग गरी सेवाग्राहिहरुलाई छोटो छरितो र सहज रुपमा सेवा लिने वातावरण मिलाईएको छ । कार्यालयबाट प्रेषित सूचना तथा समाचारहरु गाउँपालिकाको वेभसाइट, गाउँपालिका मोवाईल एप्स, अडियो नोटिस बोर्ड, ग्रुप एस.सम.एस.तथा आधिकारिक सामाजिक संजालमा राखी सबै सामु पहुँचयोग्य बनाईएको छ ।

लिखु गाउँपालिकाको आर्थिक बर्ष ०७६/७७ को पाचौँ गाउँसभाबाट सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको विकास तथा विस्तारको लागि एकमुष्ट रुपमा रु. ४०,००,००० (अक्षेरुपि चालीस लाख मात्र) बजेट बिनियोजन भएकोमा सो को कार्यान्वयनको अवस्था देहाय बमोजिम रहेको छः

सि.नं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलाप को नाम	विनियोजन रु.	प्रगति विवरण (प्रतिशतमा)		कैफियत
			भौतिक	वित्तिय	
१	सूचना प्रविधि तालिम तथा गोष्ठि	१,००,०००.००	१००.००	९९.५९	
२	गाउँपालिका भिडियो डकुमेन्ट्री निर्माण	५,००,०००.००	०.००	०.००	
३	मातहतका कार्यालयहरुमा IT Support & Supervision	१,००,०००.००	१००.००	६२.८८	
४	सफ्टवेयर खरिद तथा सञ्चालन	१०,००,०००.००	५०.००	५७.६३	
५	ईन्टरनेट जडान तथा विस्तार	२३,००,०००.००	१००.००	९६.१४	
	जम्मा	४०,००,०००।००	७०.००	६३.२५	

बजेट कार्यान्वयनको अवस्थाको थप विवरण:-

- गाउँपालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरु तथा अन्य आवश्यक ठाउमा ईन्टरनेट जडान तथा विस्तारको लागि Feasibility Study को कार्य सम्पन्न भएको,
- सोहि Feasibility Study को आधारमा ईन्टरनेट विस्तारको लागि सिल्ड कोटेशन ठेक्का आव्हान गरि आवश्यक प्रक्रिया पुर्याई कार्य सम्पन्न भएको,
- गाउँ कार्यपालिकाको कार्यलयमा ईन्टरनेट व्यवस्थापनको लागि Networking तथा Firewall जडान कार्य सम्पन्न भएको,
- गाउँपालिकाको भिडियो डकुमेन्ट्रि निर्माण कार्य उपयुक्त मौसम तथा विश्व माहामारीको रुपमा फैलिरहेको COVID-19 को कारणले गर्दा यस आ.व. मा कार्य सम्पन्न गर्न नसकिएको,
- आ.व. ०७७/७८ शुरुवातबाट सफ्टवेयर लागु हुने गरी सफ्टवेयर खरिद तथा सञ्चालनको कार्य सम्पन्न भएको,
- कार्यरत कर्मचारीहरुको सूचना प्रविधिमा दक्षता अभिबृद्धि गर्न ८ दिने सूचना प्रविधि सिपमूलक तालिमको सञ्चालन गरि सम्पन्न भएको,
- यस कार्यालय तथा मातहतका कार्यलयमा IT Support & Supervision नियमित रुपमा भैरहेको ।

भाबी योजनाः-

लिखु गाउँपालिकाको सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको क्षेत्रको विकास तथा विस्तारको लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरि तपसिल बमोजिमका प्रविधिहरुको स्थापना तथा प्रयोग हुन सके लिखुवासी जनताले पाउने सेवा प्रदान गर्न, कार्यालय व्यवस्थापन गर्न सहज हुने साथै कार्यवोझ घट्न गई कार्यालयको कामकाज सहज सञ्चालन हुने र सुशासनको क्षेत्रमा ठुलो टेवा पुग्ने देखिन्छ ।

- डिजिटल भिलेज प्रोफाइल तयार,
- सम्पुर्ण वडामा इथरनेट connectivity,
- कार्यालयमा local server को स्थापना र सञ्चालन,
- Queue management system को सञ्चालन,
- हस्तलिखित दस्तावेजहरुलाई कम्पुटरकृत,
- GIS प्रविधिको प्रयोग गरी गाउँपालिका क्षेत्र भित्रको सम्पूर्ण प्रकृतिको नक्सा तयार गर्ने,
- गाउँपालिका भित्र पर्ने सम्पूर्ण विद्यालयहरु संग समन्वय गरि biometric-attendence र school management system को स्थापना र सञ्चालन,
- प्राबिधिक बिधालयको स्थापना र सञ्चालनका लागि सम्बन्धीत निकाय संग पहल,
- स्थानीय FM Radio स्थापना र सञ्चालनका लागि पहल,
- कार्यालयमा Intra connected Telephone को व्यवस्थापन,
- लिखु गाउँपालिका तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरुमा टेलिफोनको व्यवस्थापन,
- कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिलाई सूचना प्रविधि सगँ सम्बन्धीत आबश्यक औपचारिक तथा अनौपचारिक तालिम सञ्चालन ।
- गाउँपालिकाले व्यवस्थापन तथा सञ्चालन गरेको बजारमा डिजिटल मूल्य सूची बोर्ड तथा CCTV Camera को जडान तथा सञ्चालन ।

यस गाउँपालिकामा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको क्षेत्रमा ठुलो फड्को मारेको छ तर पनि विकास र विस्तार गर्नु पर्ने क्षेत्रहरु धैरै भएकोले समयानुकुल प्रविधिको नँया अन्वेषण हुने हुदाँ सोही बमोजिमका प्रविधिको प्रयोग गर्न सके Paperless Governance, E-governance, Online Governance जस्ता शासकीय प्रबन्धमा सघाउ पुग्दछ ।

सार्वजनिक खरिद तथा सम्पत्ति व्यवस्थापन

लिखु गाउँ कार्यपालिका अन्तर्गत रहेका बिभिन्न शाखा उपशाखा मध्ये सार्वजनिक खरिद तथा सम्पत्ति व्यवस्थापन उप शाखा पनि एक हो । विभिन्न शाखा तथा उपशाखा लगायतका वडा कार्यालयहरुका आवश्यकता अनुसारका सामानहरु प्रचलित ऐन तथा नियम बमोजिम खरिद तथा आपूर्ति गरि आन्तरिक व्यवस्थापन गर्नु यस उपशाखाको महत्वपूर्ण कार्य हो ।

उद्देश्यः-

- आवश्यक सामग्रीहरु बजेटको परिधि भित्र रही खरिद गर्ने ।
- गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको सम्पत्तिको संरक्षण गर्ने ।
- खरिद गरिएका सामग्रीहरु नियमानुसार आम्दानी बाँध्ने ।
- यस कार्यालय अन्तर्गतका शाखा, उपशाखा र वडा कार्यालयहरुलाई आवश्यक सामग्री आपूर्ति गर्ने ।

क्रियाकलाप तथा बजेट कार्यान्वयनको अवस्थाः-

क्र.स.	बजेट खर्च शीर्षक	बार्षिक बजेट रु हजारमा	खर्च रु हजारमा	प्रगति प्रतिशत
१	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	३०००	२९९१	९९.७%
२	फर्निचर तथा फिक्चर्स	२२००	९१८	४१.७%
३	सवारी साधन खरीद	२७००	२६८८	९९.५%
४	मेसिनरी तथा औजार	२३००	६३३	२८%
५	सवारी साधन मर्मत खर्च	८००	७६३	९५%
६	मेसिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार	१५०	३५	२३%

समस्याः-

- भौगोलिक विकटताले गर्दा समयमा सामान आपूर्ति तथा मर्मत सम्भार गर्न समस्या भएको ।
- जिन्सी श्रेस्ता कम्प्युटराईज हुन नसकेको ।
- जिन्सी श्रेस्ता सम्बन्धी आबश्यक तालीमको अभाव रहेको ।
- सामग्रीको भण्डारण र सुरक्षाका लागि व्यवस्थित भण्डारणको अभाव रहेको ।

सुझावः-

- सामग्रीहरुको सुरक्षाका लागी पर्याप्त भण्डारण व्यवस्था मिलाईनु पर्ने ।
- खप्ने जिन्सी सामग्रीको संरक्षण तथा टिकाउपनका लागी समयमै रंगरोगन तथा मर्मत गरिनु पर्ने ।
- जिन्सी श्रेस्तालाई कम्प्युटराईज गरिनु पर्ने ।

रोजगार सेवा केन्द्र

नेपालको संविधानको धारा ३३ ले रोजगारीको हकलाई मौलिक हकको रुपमा समावेश गरेको छ । सोही मौलिक हकलाई कार्यान्वयन गर्न रोजगारको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ जारी गरि रोजगार सेवा केन्द्र स्थापना मार्फत बेरोजगार व्यक्तिहरुको पहिचान र सूचिकरण गर्ने, सूचिकृत व्यक्तिलाई एक वर्षमा न्यूनतम एक सय दिन रोजगारीको प्रत्यभूति गरिने अन्यथा बेरोजगार परिवारलाई एक व्यक्ति मानि न्युनतम दिन रोजगार दिन नसकेको दिनको न्युनतम ज्यालाको पचास प्रतिशत रकम निर्वाह भत्ता दिनु पर्ने व्यवस्था गरेको छ । सोही बमोजिम कुनै पनि व्यक्तिले बाध्यताबश वैदेशिक रोजगारीमा जानु पर्ने अवस्थाको अन्त्य गर्न तथा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिलाई रोजगारीको सुनिश्चितता गर्न व्यवसायिक कृषि, सिंचाई, खानेपानी, नदी नियन्त्रण, वन, पर्यटन, यातायात जस्ता पूर्वाधार विकास लगायत सार्वजनिक निर्माण तथा अन्य सार्वजनिक कार्यहरुमा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारका कार्यक्रमहरुमा सहकार्य, समन्वय एंव योजनाबद्ध ढंगले कार्यान्वयन गर्ने प्रवन्ध गर्न वि.सं. २०७५/११/०१ गते नेपाल सरकारले प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम समेत सञ्चालनमा ल्याएको हो ।

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत निजी, सरकारी, गैह्र सरकारी तथा सहकारी क्षेत्रसँग समेत समन्वय र सहकार्य गरी ती क्षेत्रहरुमा थप रोजगारी सिर्जना गरिन्छ । श्रमिक बजारमा रहेका माग र आपूर्ति बीचमा रहेको अन्तरलाई कम गर्न श्रमिकको क्षमता तथा सीप विकास तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै वेरोजगार व्यक्तिलाई आफ्नो ज्ञान, सीप र अनुभवको आधारमा स्वरोजगार हुन चाहेमा आवश्यक पर्ने सीप, उद्यमशीलता अभिवृद्धि गर्न तालिम तथा उद्यमशीलताको प्रस्ताव पत्रको मूल्यांकनको आधारमा सहुलियतपूर्ण ऋण उपलब्ध गराउन, निजी, सहकारी, सार्वजनिक निकायमा हुने श्रमिकको माग बमोजिमको आपूर्ति गर्ने कार्यको सूचिकरण र संयोजनको भूमिका रोजगार सेवा केन्द्रले गर्दछ ।

उद्देश्यः-

- बेरोजगार व्यक्तिलाई न्युनतम रोजगारीको प्रत्याभूति गर्न आवश्यक रोजगार सेवा तथा सहायता प्रदान गर्नु,
- दक्ष तथा सक्षम जनशक्तिको विकास गरि रोजगारीको प्रवर्द्धन र विकास गर्ने,
- सरकारी, निजी, सहकारी तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरु बीचको समन्वयबाट थप रोजगारी सिर्जना गर्ने,
- सार्वजनिक पूर्वाधारहरुको निर्माण, स्तरोन्नति र विस्तारमा योगदान पुर्याउने,
- रोजगारीका नयाँ क्षेत्रहररुको पहिचान गर्ने,
- बेरोजगार व्यक्तिलाई स्वरोजगार हुनको लागि आवश्यक तालिम तथा वित्तीय सहयोगको लागि सम्बन्धित निकायमा समन्वय गर्ने,
- रोजगारी सिर्जना हुने किसिमका आयोजना छनौट गर्नको लागि सिफारिस गर्ने,
- रोजगार आयोजनाहरुको अनुगमन, मूल्यांकन र प्रतिवेदन गर्ने,
- बेरोजगार व्यक्ति, रोजगारदाताहरुको तथ्यांक संकलन, प्रविष्टिकरण, प्राथमिकीकरण, प्रमाणीकरण गर्ने तथा नियमित रुपमा तथ्यांकको आद्यवधिक विवरण राख्ने तथा सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने,
- श्रमिकको ज्याला र निर्वाह भत्ता बैङ्किक प्रणालीबाट भुत्तानी दिने व्यवस्था गर्ने,

कार्य प्रगति तथा बजेट कार्यान्वयनको अवस्थाः-

- लिखु गाउँपालिका भित्रका बेरोजगार आवेदनकर्ताको तथ्यांक तोकिएको अनसूची बमोजिम कार्यपालिकाको बैठकमा पेश गरिएपछि कार्यपालिकाबाट बेरोजगार ठहरिएका ८४४ बेरोजगार नामावली प्रकाशन गरिएको,
- सूचीकृत ८४४ बेरोजगारहरु मध्ये ७३९ जनालाई बेरोजगार परिचयपत्र वितरण गरिएको,

- बेरोजगार व्यक्तिहरुको सूची र छनौट भएका कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित रोजगार आयोजनाहरुको विवरण श्रम रोजगार तथा समाजिक सुरक्षा मन्त्रालयमा पठाइएको,
- बेरोजगार व्यक्तिहरुको विवरण रोजगार सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (EMIS) मा प्रविष्ट गर्नको लागि बेरोजगार व्यक्तिको विवरण अपूर्ण रहेको हुँदा अपूर्ण फारम पूर्ण गरि भरि ल्याउन सूचना जारी गरि समय दिइएको । प्राप्त पूर्ण विवरण बमोजिम EMIS मा प्रविष्टि भएको बेरोजगारको विवरण देहाय अनुसार छन् । आ. व. ०७६/७७ मा जम्मा ४१ जना प्राथमिकता क्रममा रहेका बेरोजगार व्यक्तिलाई ३० दिनसम्मको रोजगार उपलब्ध गराईएको ।

विवरण	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं. ३	वडा नं. ४	वडा नं. ५	वडा नं. ६	वडा नं. ७	वडा नं. ८	वडा नं. ९	जम्मा
बेरोजगार व्यक्तिको संख्या	१३	२०	२७	५७	१०३	२५	६१	१२९	६७	५०२
बेरोजगार व्यक्तिले रोजगार पाएको संख्या	–	–	–	–	–	२	८	२८	३	४१
बेरोजगार व्यक्तिले रोजगार पाएको दिन	–	–	–	–	–	५३	२२२	८१६	८८	११७९

नेपाल सरकारले लिखु गाउँपालिकालाई कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित रोजगार आयोजना कार्यन्वयन गर्न आ.व. ०७६/७७ को लागि रु १३,७४,०००।– सशर्त अनुदान दिएकोमा कार्यपालिकाको बैठकबाट पालिकास्तरीय आयोजना मध्ये पहिलो प्राथमिकतामा परेको दम्की डुँडेखोला – सडक सोलिङ ड्रेन निर्माण आयोजना सञ्चालन गर्ने निर्णय गरेकोमा उक्त आयोजना ०७७ साल असार १५ गते सम्पन्न भएको छ ।

आ. व. ०७६/७७ मा रोजगार सेवा केन्द्रको आर्थिक तथा भौतिक प्रगति विवरण तपसिल बमोजिम रहेको छ ।

क्र.स.	विवरण	विनियोजित रकम	वित्तिय प्रगति	मौज्दात रकम	भौतिक प्रगति
१	रोजगार संयोजकको तलब	४,१७,०००।००	२,६६,३१२।००	१,५०,६८८।००	-ड्रेन निर्माण ४१० मि^{३} - सोलिङ् ७२३ मि^{३}
२	रोजगार संयोजकको लागि स्थानीय भत्ता	४८,०००।००	२१,६४०।००	२३,३६०।००	
३	रोजगार संयोजकको लागि पोसाक भत्ता	१०,०००।००	१०,०००।००	–	
४	कार्यालय सञ्चालन तथा मसलन्द खर्च	५०,०००।००	५०,०००।००	–	
५	दम्कि डुँडेखोला सडक सोलिङ् तथा ड्रेन निर्माण आयोजना	१३,७४,०००।००	ज्यालाः ९,६४,२००।०० अन्यः ३,९५,८३१।०० जम्माः १३,६०,०३१।००	१३,९६८।००	

भावी योजना:-

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबारे जनप्रतिनिधि र वडाका कर्मचारीसँग अन्तक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- लिखु गाउँपालिकामा रहेका रोजगारदाताबाट बेरोजगार व्यक्तिलाई रोजगारी दिलाउन प्रयत्न गर्ने,
- बेरोजगार व्यक्तिलाई स्वरोजगार बनाउन उपलब्ध तालिमहरुमा सहभागी गराउने,
- यस कार्यालयबाट हुने सेवामा अझ चुस्तता प्रदान गर्ने ।

सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरण

राज्यमा बसोबास गर्ने प्रत्येक व्यक्तिका महत्वपूर्ण व्यक्तिगत घटनाहरुलाई आधिकारिक रुपमा रेकर्ड राख्नुलाई व्यक्तिगत घटना दर्ता भनिन्छ। कस्ता कार्यलाई घटना दर्ता मान्ने भन्ने विषयमा देशको आवश्यकता अनुसार फरक पर्ने सन्दर्भमा हाम्रो देशमा भने जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईँसराई र सम्बन्ध विच्छेद गरी पाँच किसिमका घटनाहरुलाई लिइन्छ। स्थानीय तहमा व्यक्तिगत घटना दर्तालाई थप प्रभावकारी बनाउन गाउँपालिकाबाट व्यक्तिगत घटना दर्ता ऐन, २०७५ तर्जुमा गरि लागु गरिएको छ।

मानिस सक्रिय जीवन यापन गरिरहेको बेलामा होस् या असक्त अवस्थामा होस उसका आधारभूत मानवीय आवश्यकताहरु पूरा हुने सुनिश्चितता हुनु नै सामाजिक सुरक्षा हो। सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत वृद्ध, दलित, अपाङ्ग, लोपोन्मुख, विधवा, एकल महिला तथा पिछडिएका क्षेत्रका बालबालिका जस्ता उच्च जोखिममा रहन सक्ने समूह प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने कार्यक्रम भएकाले यो नेपाल सरकारको अत्यन्त लोकप्रिय कार्यक्रम पनि हो।

उद्देश्यः-

- सबै वडामा अनुगमन गरी पञ्जिकरण सम्बन्धी विभिन्न समस्याहरुको पहिचान गर्दै त्यहाँ भएका व्यक्तिगत घटना दर्ताको तथ्याङ्क संकलन र समस्याहरुको समाधान गर्ने गराउने,
- पञ्जिकरण सम्बन्धी तथ्यङ्कहरु सूचना मार्फत सार्वजनिक तथा सूचना प्रविधिद्वारा सञ्चार गर्ने गराउने,
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने प्रावधान पुगेका तथा योग्य सेवाग्राहीहरुको विवरण एम.आई.एस. प्रणालीमा दर्ता गरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता लाभग्राहीहरुमा समावेश गर्न सहयोग गर्ने गराउने,
- पञ्जिकरणको कार्य गर्न आवश्यक पर्ने ठोस प्रमाण–पत्र तथा कागजातहरुको बारेमा सल्लाह दिँदै नियमसंगत कार्य सम्पादन गर्न सहजता प्रदान गर्ने गराउने।

कार्यप्रगतिः-

यस लिखु गाउँपलिकाको पञ्जिकरण शाखाद्वारा हालसम्म गरिएका कार्यहरु यस प्रकार रहेका छन्

- वडा कार्यालयहरुको अनुगमन र वडास्तरमा भएका तथ्याङ्कहरुको संकलन गरी अभिलेख राखिएको,
- पञ्जिकरण सम्बन्धी आवश्यक विभिन्न फर्मका ढाँचाहरु उपलब्ध गराई फर्म भर्न आवश्यक पर्ने सल्लाह सुझाव र जानकारी प्रदान गरिएको,
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने लाभग्राहीहरुको विवरण अनलाईन मार्फत नयाँ नाम दर्ता गराई लगत कायम गर्ने, तथ्याङ्क सच्याउने तथा लगत कट्टा गराउने र अभिलेख कायम भएको कुरा वडामा जानकारी गराई त्यस्ता विवरणहरुको अभिलेख राखि वडा कार्यालयमा पठाएको,
- आगामी आर्थिक वर्षको लागि आवश्यक पर्ने सा.सु. भत्ता नामावली नवीकरण गरिएको,
- वडाबाट आएका पञ्जिकरण डाटाहरुलाई अनुगमनमा डाटा दोहोरो मिलान गरी गतल तथ्याङ्कलाई सच्याई पुनः अभिलेख राखिएको।
- आ.व ०७६/७७ को व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा भत्ताको विवरणको तथ्याङ्क तपसिल बमोजिम रहेकोः

व्यक्तिगत घटना दर्ताको वडागत विवरण:

क्र.स.	किसिम	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं. ३	वडा नं. ४	वडा नं. ५	वडा नं. ६	वडा नं. ७	वडा नं. ८	वडा नं. ९	जम्मा
१	जन्म दर्ता	५४	५६	५७	६३	९४	६२	४८	८८	२५	**५४७**
२	मृत्यु दर्ता	८	१७	११	९	११	८	११	१६	३	**९३**
३	विवाह दर्ता	१४	११	९	२०	२४	१६	१७	२७	१३	**१५१**
४	बसाईसराई दर्ता	५	६	२	१	२	१	५	६	१	**२९**
५	सम्बन्ध विच्छेद दर्ता	०	०	०	०	०	०	०	०	०	**०**

व्यक्तिगत घटना दर्ताको एकीकृत विवरण:

क्र.स.	किसिम	आ.व. ०७६/७७		जम्मा	कैफियत
		महिला	पुरुष		
१	जन्म दर्ता	२५५	२९२	**५४७**	
२	मृत्यु दर्ता	३७	५६	**९३**	
३	विवाह दर्ता	१५१	१५१	**१५१**	
४	बसाईसराई दर्ता	३१	३२	**२९**	
५	सम्बन्ध विच्छेद दर्ता	०	०	**०**	

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने व्यक्तिको विवरण

क्र.सं.	किसिम	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं. ३	वडा नं. ४	वडा नं. ५	वडा नं. ६	वडा नं. ७	वडा नं. ८	वडा नं. ९	जम्मा
१	जेष्ठ नागरिक भत्ता(बर्ष माथि ७०)	५८	८०	१०१	१०६	९७	१०४	१३७	१२५	२२९	**१०३७**
२	जेष्ठ नागरिक भत्ता (दलित)	९	७	१७	८	३	६	११	१८	१२	**९१**
३	जेष्ठ नागरिक एकल महिला	१४	११	१६	१९	१४	१०	२५	२७	२९	**१६५**
४	विधवा (आर्थिक सहायता)	९	१३	१४	२१	३३	१५	२०	१८	३५	**१७८**
५	क बर्ग	४	६	१२	४	१०	६	५	२९	७	**८३**
६	ख बर्ग (आर्थिक सहायता)	८	३	६	११	१३	९	१२	१७	१८	**९७**
७	दलित बालबालिका	७	४३	४७	१९	७	१४	२१	५९	३१	**२४८**
	जम्मा	**१०९**	**१६३**	**२१३**	**१८८**	**१७७**	**१६४**	**२३१**	**२९३**	**३६१**	**१८९९**

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नया लगत कायम गरिएको व्यक्तिगरुको विवरण

क्र.सं.	किसिम	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं. ३	वडा नं. ४	वडा नं. ५	वडा नं. ६	वडा नं. ७	वडा नं. ८	वडा नं. ९	जम्मा
१	जेष्ठ नागरिक भत्ता(माथि बर्ष ७०)	९	६	११	७	१३	१२	११	११	२३	**१०३**
२	जेष्ठ नागरिक भत्ता (दलित)	-	२	५	४	१	१	२	३	७	**२५**
३	जेष्ठ नागरिक एकलमहिला	१	७	-	-	८	-	५	१	७	**२९**
४	विधवा (आर्थिक सहायता)	-	१	-	-	-	-	-	-	-	**१**
५	क बर्ग अपांगता	१	२	३	३	५	-	-	-	६	**२०**
६	ख बर्ग (आर्थिक सहायता)	२	२	-	९	११	-	४	९	१३	**५०**
७	दलित बालबालिका	-	१२	१०	४	१	४	४	२१	६	**६२**
	जम्मा	**१३**	**३२**	**२९**	**२७**	**३९**	**१७**	**२६**	**४५**	**६२**	**२९०**

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा लगत कट्टा गरिएको व्यक्तिगरुको विवरण

क्र.सं.	किसिम	वडा नं. १	वडा नं. २	वडा नं. ३	वडा नं. ४	वडा नं. ५	वडा नं. ६	वडा नं. ७	वडा नं. ८	वडा नं. ९	जम्मा
१	जेष्ठ नागरिक भत्ता (अन्य)	४	१३	१७	२५	१४	१६	२३	२५	२२	**१५९**
२	जेष्ठ नागरिक भत्ता (दलित)	-	१	२	३	-	१	२	१	२	**१२**
३	विधवा भत्ता	१	३		६	३		५	२	११	**३१**
४	एकल महिला भत्ता	-	-	-	-	-	-	-	-	-	**-**
५	पूर्ण अपांग भत्ता	-	३	१		-	-	७	-	१	**१२**
६	अति अशक्त अपांग भत्ता	-	३	२	४	-	-	३	-	-	**१२**
७	बालबालिका सुरक्षा भत्ता (दलित)	-	-	४	-	-	-	१३	३०	-	**४७**

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमको कार्यान्व्यनको अवस्था;

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	जम्मा रकम	खर्च भएको रकम	बाँकि रकम
१	ईन्टरनेट सेवा / सञ्चार खर्च	८३,०००।००	६४,४९२।२०	१८,५०८।२०
२	मेशिनरी औजार तथा फर्निचर मर्मत	३०,०००।००	२९,३८०।००	६२०।००
३	मसलन्द खरीद	३५,०००।००	३५,०००।००	००।००
४	एम. आई. एस. अपरेटर पारीश्रमिक तथा पोषाक खर्च	४,५९,०००।००	४,५८,४८०।००	५२०।००
५	अनुगमन तथा मूल्यांकन खर्च	१,३८,०००।००	१,३७,५३०।००	४७०।००
६	अन्य विविध खर्च	४३,०००।००	४३,०८०।००	९२०।००
७	मेशिनरी तथा औजार	१,१०,०००।००	१,१०,०००।००	००।००
८	फर्निचर तथा फिक्चर्स	७४,०००।००	५३,१३५।००	२०,८६५।००
	जम्मा	९,७२,०००।००	९,३०,०९७।२	४१५०३।२

समस्याः-

- सबै वडा कार्यालयहरुमा इन्टनेटको पँहुच नपुगेको,
- वडा सचिवहरुलाई सेवा परामर्श सम्बन्धी तालिमको अभाव रहेको,
- सामाजिक सुरक्षा लाभग्राहीहरुको बैंक सम्म पहुँच स्थापित गर्न नसक्नु,
- वडा कार्यालयहरुमा स्थायी कर्मचारीको अभाव हुनु।

भावी योजनाः-

- गाउँपालिका अन्तर्गतका विभिन्न वडा कार्यालयहरुमा अनलाइन मार्फत व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्ने गराउने,
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने लाभग्राहीहरलाई आ–आफ्नै बैंक खाता मार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वापतको रकम उपलब्ध गराउने,
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने व्यक्तिगत घटना तथा सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम सम्बन्धी तथ्याङ्कहरु यथार्थ, दुरुस्त अभिलेख राखिने,
- कर्मचारी पदपूर्तिका लागि आवश्यक पहल गर्ने ।

राजश्व तथा आर्थिक प्रशासन

स्रोत साधनको संकलन तथा परिचालन सम्बन्धी सम्पूर्ण योजना, नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने औपचारिक संस्थागत संयन्त्रलाई राजश्व तथा आर्थिक प्रशासन भनिन्छ। राजश्व तथा आर्थिक प्रशासनले स्रोतको आवश्यकता तथा उपलब्धता बीच सन्तुलन कायम गराउनुको साथै विनियोजन खर्चमा नियन्त्रण पनि गराउँछ । जसलाई व्यवस्थित गर्न संघीय कानून साथै गाउँपालिकाको आर्थिक कार्यविधी ऐन, २०७५ तथा वार्षिक रुपमा आर्थिक र विनियोजन ऐन पनि तर्जुमा हुँदै आईरहेका छन् ।

उद्देश्यः-

- बजेटको स्रोत पहिचान गरि संकलन, बजेट बाँडफाड तथा अख्तियारी तयारी गर्ने,
- बिनियोजन र धरौटी सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- लेखा परीक्षण गराउने,
- लेखापरीक्षणको प्रारम्भिक बेरुजुको जवाफ पठाउने,
- बेरुजु फछर्यौट सम्बन्धी कार्य दिने,
- अन्य शाखा तथा कार्यालयलाई आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी राय दिने तथा निकासा, रकमान्तर तथा थप बजेट सम्बन्धी काम गर्ने,
- प्रतिवेदन तयार गर्ने।

सम्पादित मुख्य क्रियाकलापहरुः-

- प्रचलित ऐन कानून बमोजिम लेखा राख्ने गरिएको,
- प्रचलित कानून बमोजिम सरकारलाई प्राप्त हुने राजश्व संकलन गरि दाखिला गरिएको,
- समयमा नै प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्ने गरिएको,
- सफ्टवेयर प्रणालीमा आधारित लेखा प्रणाली अवलम्बन गरिएको,
- फाइलिङ प्रक्रियालाई व्यवस्थित गरिएको ।

स्रोतगत आम्दानी तथा खर्चको विवरणः-

सि.नं	स्रोत समूह	बजेटको स्रोत/तह	स्रोत	आम्दानी	खर्च	मौज्दात
१	संघीय सरकार	नेपाल सरकार	समानिकरण अनुदान	७२००००००।००	६०५९५७५३।१८	११४०४२४६।८२
२	संघीय सरकार	नेपाल सरकार	शसर्त अनुदान चालु	१४१५२६०००।००	११११६८५७३१।५२	२९८४०२६८।४८
३	संघीय सरकार = बैदेशिक स्रोत	नेपाल सरकार = एस.एस. डि. पि.	शसर्त अनुदान चालु	२४७००००।००	१४४७०००।००	१०२३०००।००
४	संघीय सरकार = बैदेशिक स्रोत	नेपाल सरकार = एस.एस. डि. पि.	शसर्त अनुदान चालु	४४२००००।००	३६४१५८०।००	७७८४२०।००
५	संघीय सरकार = बैदेशिक स्रोत	नेपाल सरकार = स्वीट्जरल्याण्ड - एस डी सी	शसर्त अनुदान चालु	११७४३२५८।००	८२१११८५।००	३५३२०७३।००
६	प्रदेश सरकार	प्रदेश नंबर १	समानिकरण अनुदान	८३६०४५४.३५	८६९७५४४	-३३७०८९.६५
७	प्रदेश सरकार	प्रदेश नंबर १	शसर्त अनुदान चालु	११४७५०००।००	११४५१२३२।००	२३७६८।००
८	प्रदेश सरकार	प्रदेश नंबर १	विषेश अनुदान चालु	२४४१०००।००	२४४०६००।००	४००।००
९	प्रदेश सरकार	प्रदेश नंबर १	समपुरक अनुदान	१००००००००।००	१००००००००।००	०।००
१०	राजस्व बाडफाड	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	राजस्व बाँडफाँड	३६३५२५६५।८८	४३९९५६६७।७७	-७६४३१०१।८९
११	अन्तरिक स्रोत	आन्तरिक स्रोत	आन्तरिक स्रोत	१८००४४६२।००	१५२७२४११।४१	२७३२०५०।५९
जम्मा				**३१८७९२७४०।२३**	**२७७४३८७०४।८८**	**४१३५४०३५।३५**

अन्य विवरणः-

- राजश्व संकलनः रु. १८,८२,८७०।६३
- प्रकृति अनुसारको खर्चः
  - चालूः ५२.८५%
  - पूँजीगतः ३४.१७%
  - फ्रिज रकमः १२.९८%
- विविध खर्च (कन्टिजेन्सी) को विवरणः

- जम्मा रकमः २५,२३,४८९.०२
- जम्मा खर्चः ८६.१%
- पूँजीगत खर्चः ५१.२२%

एकल कोष खाता प्रणालीबाट प्राप्त बजेट तथा खर्चको विवरणः-

सि.नं.	कार्यक्रम	प्राप्त बजेट	खर्च रकम
१	राष्ट्रिय परिचय पत्र तथा पञ्जिकरण चालू	१०२३०००।००	७६६८६१।२
२	राष्ट्रिय परिचय पत्र तथा पञ्जिकरण पूँजीगत	१८४०००।००	१६३१३५।००
४	पर्यटन पूर्वाधार निर्माण	५००००००।००	५००००००।००
५	स्थानीय विकास साझेदारी कार्यक्रम	१००००००००।००	१००००००००।००
६	राष्ट्रपति महिला उत्थान कार्यक्रम	१००००।००	०।००
७	सामाजिक सुरक्षा	५७१८५०००।००	५५१९००००।००
	जम्मा	७३४०२०००।००	७१११९९६।२

राजश्व तथा चालू खर्च सम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची-१० मा उल्लेख गरिएको छ।

समस्या र चुनौतिः-

- सबै जनतालाई करको दायरामा ल्याउन नसकेको र कर चुहावटको सम्भावना रहेकाले आन्तरिक क्षमता कमजोर हुनु,
- दीर्घकालीन राजश्व नीतिको अभाव हुनु,
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने संयन्त्र सुदृढ हुन नसक्नु,
- आवश्यकता अनुसार आन्तरिक लेखा परीक्षण गर्न नसक्नु,
- कार्यालयमा पर्याप्त जनशक्तीको अभाव हुनु।

समाधानका उपायः-

- कार्यालयमा भौतिक सामाग्री तथा जनशक्तीको अभावलाई क्रमिक रुपमा सूधार गर्ने,
- प्रत्येक वडा कार्यालयमा सङ्कलन भएको राजश्व नियमित रुपमा दाखिला गर्न लगाउन,
- वर्तमान परिपेक्षलाई नियाल्दा बिशेष गरि वडा बाट संकलन हुने घरधुरी कर न्युन देखिएको हुदा सबै जनताहरुलाई कर को दायारामा ल्याउनु पर्ने,
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने संयन्त्र सुदृढ गर्दै लैजाने,
- आवश्यकता अनुसार आन्तरिक लेखा परीक्षण गराउने।

विपद् व्यवस्थापन

विकासको प्रमूख बाधकको रुपमा रहेको विपद् वर्तमान सन्दर्भमा कोभिड १९ महामारी लगायतका कारणले थप चुनौतिपूर्ण बन्दै गएको देखिन्छ । महामारी लगायतका मानव श्रृजित तथा प्राकृतिक विपदबाट हुने क्षति न्यूनीकरण, खोज तथा उद्दार, पुनर्स्थापना गरि उत्थानशीलता प्राप्त गर्न योजनाबद्ध पूर्वतयारी, स्रोत व्यवस्थापन, अन्तरसम्बन्धित समन्वय आवश्यक छ। विपद् व्यवस्थापनका लागि संघीय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७५ तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेको छ भने यस गाउँपालिकामा पनि स्थानीय विपद् व्यवस्थापन ऐन, २०७५ तथा कोष व्यवस्थापनका लागि विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि, २०७५ तर्जुमा गरिएको छ । विपद्को समग्र व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिका अध्यक्ष ज्यूको अध्यक्षतामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन भई सकेको अवस्था छ ।

उद्देश्यः

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको उद्देश्य संघ, प्रदेश तथा स्थानीय ऐन तथा नियमावलीद्वारा व्यवस्थित भएको छ। तथापि यस समितिका प्रमूख उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम छन्-

- विपद्को समग्र व्यवस्थापनका लागि नीति निर्माण गर्ने,
- विपद्को जोखिम विश्लेषण गरि विपद् प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गराउने,
- विपद् व्यवस्थापनका लागि स्रोत व्यवस्थापन गर्ने,
- विपद् कार्यमा भएका खर्चको अनुगमन गरि अनुमोदन गर्ने।

सम्पादित कार्यः-

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको तीन पटक बैठक बसेको छ भने सोही आ.व.मा भएका प्रमुख कार्यहरु देहाय बमोजिम छन्-

- साँघुटार र सिरिसे नाकामा बन्दाबन्दीको समयमा हेल्थ डेस्क सञ्चालन भएको,
- साँघुटार नाकामा व्यक्तिको अव्यवस्थित प्रवेश रोक्न सशस्त्र प्रहरी बलको समन्वयमा चेक जाँच बढाईएको,
- वडा कार्यालयहरु मार्फत् माईकिङ्ग लगायतका चेतनामूलक कार्यक्रम गरिएको,
- अन्यत्र जिल्लाबाट आएका व्यक्तिहरुलाई होम क्वारेन्टाईनमा बस्न प्रेरित गरिएको,
- विदेशबाट आएका व्यक्तिहरुको लगत संकलन गरि RDT मार्फत् जाँच गरिएको र जम्मा १५ जनाको जाँच गरिएकोमा सबैको रिपोर्ट नेगेटिभ आएको,

साँघुटारमा सञ्चालित हेल्थ डेक्स

- क्वारेन्टिनमा रहेका १७ जना र अन्य व्यक्तिहरुमध्ये जम्मा २१ जनाको PCR परीक्षण गरिएको र जसमध्ये ४ जनाको रिपोर्ट पोजिटिभ आएकमा तिनीहरुलाई Isolation मा पठाईएकोमा सबै जना निको भएर फर्किएका,

- विपद् सम्पर्क व्यक्ति, एम्बुलेन्स चालक लगायतका बढी जोखिममा रहेका कर्मचारीहरुको PCR परीक्षण गरिएको,
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई अभिमुखिकरण गरि परिचालन गरिएको,
- गाउँपालिकाभरि कुनै पनि प्रकारका सभा, सम्मेलन निषेध गरिएको,
- गाउँपालिका भरिमा २८ बेडको क्वारेन्टिन कक्षको व्यवस्थापन गरिएको र आवश्यकता अनुरुप थप व्यवस्थापन गर्न सकिने अवस्था रहेको,

बिदेशबाट आएका नागरीकहरुको RDT परीक्षण गरिएको

- अत्यावश्यक कार्यका लागि गाउँपालिकाभन्दा बाहिर जानुपर्ने व्यक्तिका लागि सवारी पास व्यवस्थपानमा सहजीकरण गरिएको,
- स्वास्थ्य संस्था तथा हेल्थ डेस्कमा देहायका सामग्री आपूर्ति गरिएको: थर्मल गन, मास्क, स्यानिटाईजर, ह्याण्डवास तथा साबुन, पन्जा ईत्यादी,
- गाउँपालिका तथा अन्तर्गतका कार्यालयहरुको मुख्य द्वारमा प्रवेश गर्ने प्रत्येक आगन्तुकलाई स्यानिटाईजरले हात सफा गर्ने र थर्मल गनले ज्वरो नाप्ने व्यवस्था गरिएको,
- देहायका विषयमा लगत संकलन गरिएको:
  - राहत पाउने परिवार: १,१३७ परिवार
  - विदेशमा रहेको जनसंख्या: ६०० जना (अनुमानित)
- प्रत्येक गाउँपालिकावासीको स्वास्थ्य सुरक्षाका लागि प्रति परिवार ४ थान साबुन र ५ थान मास्क वितरण गरिएको,
- स्वास्थ्यकर्मी तथा एम्बुलेन्स चालकको सुरक्षाका लागि PPE व्यवस्थापन गरिएको,
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्व्यमा अन्य कार्यहरु सम्पादन गरि प्रतिवेदन गरिएको,
- स्वास्थ्य संस्था तथा हेल्थ डेस्कको अनुगमन नियमित रुपमा गरिएको,
- यस गाउँपालिकाको साँघुटार क्षेत्रमा भएको आगलागी तथा अन्य विपद् पीडितलाई राहत प्रदान गरिएको।

स्रोत तथा खर्च व्यवस्थापन:-

आय		व्यय	
आन्तरिक स्रोत	१०,५३,००५।००	कोरोना संक्रमण जाँचका लागि यातायात तथा विविध खर्च	७५,७५०।००
प्रदेश सरकार	५,००,०००।००	कोभिड १९ सचेतना अभियान	३६,२००।००
कर्मचारी योगदान	७३,८९५।००	राहत तथा क्षतिपूर्ति	१,२५,०००।००
		क्वारेन्टाईन निर्माण	९५,१३८।५
		राहत सामग्री खरिद (चामल, दाल, तेल, नुन, चिनी)	३५,५००।००

		सावास्थ्य सामग्री खरिद (PPE, Mask, Gloves, Thermal gun, Sanitizer)	१०,६७,९११।०४
		मौज्दात	१,९१,४००।४६
जम्मा	**१६,२६,९००।००**	**जम्मा**	**१६,२६,९००।००**

देहायका व्यक्ति तथा संस्था र खरिद भई तपसील बमोजिमका सामग्री प्राप्त भएका छनः-

सि.नं	दाता / खरिद	मास्क	स्यानिटाईजर	पन्जा	साबुन	ह्याण्डवास	PPE	थर्मलगन	अन्य औषधी	राहत समाग्री*
२.	पूर्व माननीय रामहरि खतिवडा	१,०००					२			
३.	यसम से. समाज				१,०००					
४.	माननीय यज्ञराज सुनुवार	५००			१७१	४८				
५.	पोकली झरना	१,८००					७			
६.	लायन्स क्लब	५००	१४	२००	१,०३२		५		२ का.	
७.	ट्रेड यनियन			५००	२००					
८.	जि. कमाण्ड पोष्ट							२		
९.	प्रदेश मेडिकल स्टोर	२१०	१०	२००			१०			
१०.	सहास नेपाल		४३			६१				२००
११.	लिखु हाईड्रो		५				२			
१२.	खरिद	१५४८०	५०		१४१५२		४	१३		
	जम्मा	१९,४९०	५०लि. र ७२ बोतल	९००	१६,५५५	१०९	३०	१५	२ का.	२००

*राहत सामग्रीमा प्रति प्याकेट ३० के.जी. चामल, २ के.जी. नुन, ३ के.जी. दाल, २ के.जी. चिनी, २ लिटर तेल, ४ थान साबुन समावेश छ।

समस्याः-

- स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार नभएको,
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी तालीम हुन नसकेको,
- विपद् सामग्रीको थप व्यवस्थापन हुन नसकेको,
- कोषमा रकम न्यून भएको।

समधानका लागि सुझावः-

- स्थानीय विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्नुपर्ने,
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी तालीम व्यवस्थापन हुनुपर्ने,
- विपद् सामग्रीको थप व्यवस्थापन गर्नुपर्ने,
- कोषमा रकम थप गरिनुपर्ने।

परिच्छेद-४

वार्षिक बजेट, नीति तथा कार्यक्रम

नेपालको संविधानले संघीय शासन व्यवस्थाको संरचना तयार गरे संगै जनताको सबै भन्दा नजिकको सरकारको रूपमा स्थानीय सरकारको स्थापना भएको छ । स्थानीय तहको निर्वाचन पछिको तेस्रो बर्ष पार गर्दै चौथो बर्षको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दा विगतको समयमा व्याप्त रहेको नीतिगत अभाव, कर्मचारीहरुको अभाव, श्रम तथा सीपको अभाव लगायतका समस्याहरु क्रमशः समाधान हुंदै आएका छन् । संवैधानिक रुपमा व्यवस्था भएका राज्यका राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, सास्कृतिक उद्देश्यहरु पुरा गर्ने क्रममा यस गाउँपालिकाले लिखु गाउँपालिकाको दृष्टिः सुशासन मार्फत समृद्धिको नीति अख्तियार गरेको छ । जसबाट यस गाउँपालिका प्रति जनताको अपन्त्व पनि बढ्दै गईरहेको छ । नेपालको संविधानमा भएको व्यवस्था तथा आर्थिक कार्यविधि ऐन, २०७६, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४, स्थानीय सरकार सञ्चाल ऐन, २०७४ तथा प्रदेश र स्थानीय कानूनहरुमा भएको मापदण्ड तथा प्रकृया बमोजिम आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को नीति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरि मिति २०७७/०३/१० गते गाउँ सभामा प्रस्तुत गरिएको थियो।

आ.व. ०७७/७८ को नीति तथा कार्यक्रम

सोचः- लिखु गाउँपालिकाको दृष्टि, सुशासन मार्फत समृद्दि ।

लक्ष्यः- भौगोलिक, क्षेत्रिय, वर्गिय सन्तुलन कायम गर्दै आर्थिक, प्रशासनिक एंव राजनीतिक सुशासन मार्फत समृद्ध, समुन्नत, न्यायपूर्ण तथा सुखी लिखुको निर्माण गर्न ।

उद्देश्यः-

- आर्थिक, प्रशासनिक तथा राजनीतिक क्षेत्रमा पारदर्शिता, जवाफदेहिता, सहभागिता कायम गरी सुशासन स्थापित गर्नु,
- कृषि तथा पशुपन्छी क्षेत्र, उद्योग तथा व्यापार, पर्यटन तथा अन्य सेवा क्षेत्रको समूचित व्यावस्थापन गरी गरिवी निवारण गर्नु,
- दिगो पूर्वाधार विकासको जग स्थापित गरी हरेक महिना सञ्चालन हुने गरी सडक व्यवस्थापन गर्नु,
- सिंचाई, खानेपानी विद्युत, ईन्टरनेट लगायतका पूर्वाधार सेवा दिगो, भरपर्दो र विश्वसनीय बनाउनु,
- विद्यमान समयमा देखा परेको COVID-19 महामारी लगायत अन्य विपद्का अवस्था सँग लड्न सक्ने गरी स्वास्थ्य क्षेत्रको विकास गर्नु,
- गुणस्तरीय शिक्षा, खेलकुद, महिला विकासका क्रियाकलापको पहुँच र सेवा विस्तार गर्नु,
- प्रशासनिक संरचना चुस्त, दुरुस्त तयार गरी रिक्त दरवन्दी पदपूर्ति गरिनुका साथै क्षमता विकास गर्नु ।

अपेक्षित उपलब्धिः-

- गाउँपालिकाको स्रोत व्यावस्थापन लक्ष्य अनुरुप भई समग्र वित्तिय व्यवस्थापनमा सुशासन कायम हुने,
- सडक, खानेपानी, सिंचाई, विद्युत, ईन्टरनेटको सेवाको विस्तार हुने साथै गुणस्तर तथा पहुँचका दृष्टिले विश्वसनीय र भरपर्दो हुने,
- कृषि तथा पशुपन्छी, उद्योग व्यापार तथा पर्यटन सेवा गरिवी निवारणको आधारको रुपमा तयार हुने,
- प्रशासनिक संरचना मर्यादित, कर्तव्यनिष्ट, सदाचारी तथा नतिजा उन्मुख हुने,
- सामाजिक क्षेत्रमा आमूल परिवर्तन भई जनजीवन गुणस्तरीय हुने,

- महामारी लगायतका विपद् व्यावस्थापनको लागि क्षमता विस्तार हुने,

बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका प्रमुख नीति तथा आधारहरुः-

प्राथमिकता तथा मागलाई सम्बोधन नगरि वास्तविक रुपमा जनताका समस्या, इच्छा, आकांक्षालाई फलिभूत गर्न नसकिने हुँदा मूलतः जनताका माग, आवश्यकता समेत बिश्लेषण गरि राज्यले प्रत्याभूत गरेका जनताका मौलिक हक, राष्ट्रिय लक्ष्य तथा उद्देश्य, आवधिक योजना, स्थानीय कानून, स्रोत साधनको विद्यमान अवस्थालाई मध्यनजर गरी देहायका प्राथमिकता निर्धारण गरिएको छः-

- आर्थिक विकास तथा गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने।
- उत्पादनमूलक छिटो प्रतिफल दिने।
- जनताको जीवनस्तर, आम्दानी तथा रोजगारी बढ्ने।
- स्थानीय सहभागिता जुट्ने, स्वयं सेवा परिचालन गर्न सकिने तथा लागत कम लाग्ने।
- स्थानीय स्रोत साधन र सीपको अधिकतम उपयोग हुने।
- महिला, बालबालिका, पिछडिएका क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने।
- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि हुने।
- दिगो विकास, वातावरण संरक्षण तथा सम्वर्द्धन गर्न सघाउ पुग्ने।
- भाषिक तथा सांस्कृतिक पक्षको जगेर्ना र सामाजिक सदभाव तथा एकता अभिवृद्धि सघाउ पुग्ने।
- कोभिड १९ लगायतका महामारी तथा विपद् व्यवस्थापन।

समग्र नीति तथा आधारहरुः-

लिखु गाउँपालिकाको दृष्टिः सुशासन मार्फत समृद्दि मूल नीतिका साथ समृद्द, समुन्नत, न्यायपूर्ण समाज निर्माण गर्ने लक्ष्यका साथ आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार, संस्थागत विकास एवं सुशासन तथा वातावरण विपद् व्यावस्थापन लगायत समग्र क्षेत्रगत विकास सन्तुलन कायम गर्न वार्षिक नीति निर्धारण गरिएको छ । तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेका स्थानीयकानून तथा नीतिहरु, कर्मचारी पदपूर्ति व्यावस्थापन, गाउँपालिका तथा वडातहहरुमा निर्माण भएका भवन संरचना, विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, खोप केन्द्र एवं गाउँघर क्लिनिकका निर्माण भएका संरचनाहरु, विद्यमान आन्तरिक, संघिय र प्रादेशिक स्रोत साधन, प्रशासनिक तथा राजनीतिक दक्षताका साथै प्रणाली निर्माण एवं जनताको अगाध विश्वास र अपनत्व यस गाउँपालिकाको समग्र नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको आधारको रुपमा लिईएको छ ।

नीति तथा कार्यक्रम

सातौ गाउँसभाको सुभारम्भको घोषणा गर्दै सभाध्यक्ष

१. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन प्रणालीलाई स्थानीय तह देखि नै सुदृढीकरण गरी स्थानीय तहमा विधायिकी,कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न नेपालको संविधान वमोजिम गठित स्थानीय सरकाररुपमा लिखु गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ नीति तथा कार्यक्रम देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

२. राष्ट्रलाई निरङ्कुश सामन्ती शासनप्रणालीको अँध्यारो युगबाट जनताका प्रतिनिधिमार्फत राज्य सञ्चालन गर्ने संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको उज्यालो युगमा पुर्याउने क्रममा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरुप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । राष्ट्रियता,लोकतन्त्र र जनजीविकाको आन्दोलनमा अगुवाइ गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रजहरुको योगदानको उच्च सम्मानसहित स्मरण गर्न चाहन्छु ।

३. हाल विश्वव्यापी डरलाग्दो महामारीको रुपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) का कारण देशभित्र र देश बाहिर ज्यान गुमाउने नेपालीहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । कोभिड-१९ को संक्रमणमा परी उपचाररत सबैको शिघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गर्दै कोभिड-१९ लाई पराजित गरी घर फर्कनु हुने सबैलाई बधाई तथा शुभकामना ब्यक्त गर्दछु।

कोभिड-१९ महामारीको यस विषम परिस्थितिमा अग्रपंक्तिमा रहेर सेवा गर्ने चिकित्सक, नर्स, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, सरसफाइकर्मी, एम्बुलेन्स चालक र महामारी रोकथाम, नियन्त्रणमा खटिने सम्पूर्ण कर्मचारीको उच्च प्रशंसा गर्दछु । अत्यावश्यक वस्तुको आपूर्तिलाई सहज बनाउन योगदान गर्ने सबै व्यक्ति तथा संघसंस्थालाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । कोभिड-१९ संक्रमण रोकथाम र नियन्त्रणका लागि स्थानीय सरकारले चालेका कदममा पूर्ण साथ दिई सहयोग गर्नु भएकोमा म सम्पूर्ण दिदीबहिनी तथा दाजुभाइप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।

४. लोकतन्त्रको आधारस्तम्भको रुपमा एवं जनताले महसुस गर्न सक्ने र भेट्न सक्ने सरकारको रुपमा रहेको स्थानीय सरकारसंग जनताको विकास प्रतिको उच्च आकांक्षालाई समयोचित सम्वोधन गर्दै समग्र गाउँपालिका समृद्धि तर्फ तिव्र गतिको यात्रा तय गर्नु पर्ने अवस्थामा हामी स्थानीय सरकार रहेको छौं ।यस बीचमा स्थानीय सरकारको स्वरुपलाई संविधान प्रदत्त व्यापक क्षेत्राधिकार भएको वलियो स्थानीय सरकारको रुपमा रुपान्तरण गर्ने प्रक्रियालाई संगसंगै र सावधानीपूर्वक अघि बढाउनु परेको छ । यस्तो जटिल र चुनौतिपूर्ण मोडमा लोकतन्त्रको संस्थागत विकास गर्न सदा सजग र संवेदनशील रहि स्थानीय सरकार काम गर्दैछ,नतिजा ल्याउँदैछ र अघि बढ्दैछ ।

बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्नुहुँदै गाउँपालिका उपाध्यक्ष

५. नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको तीन तहको सरकार,त्यसका अधिकार क्षेत्र र संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारवीचको सहकार्य,समन्वय र सहअस्तित्व समेतको मर्म अनुसार नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले प्रस्तुत गरेको दिगो विकासको लक्ष्य प्राप्तिसहितको नीति तथा कार्यक्रम समेतलाई ह्दयंगम गरी हाम्रो स्थानीय सरकार सञ्चालनको तिन वर्षको अनुभव र गाउँसभा मार्फत पारित ऐन, नियम तथा कार्यविधि साथै लिखु गाउँपालिकाको दृश्टी शुशासन मार्फत सबृद्धिसोचका साथ आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ नीति तथा कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

६. आ.व. २०७७-०८८ को लक्ष्य भौगोलिक, क्षेत्रिय, वर्गिय, सन्तुलन कायम गर्दै आर्थिक प्रशासनिक एंव राजनैतिक शुशासन मार्फत समृद्ध सम्मुनत न्यायपूर्ण तथा सुखी लिखुको निर्माण गर्ने रहेको छ ।

७. स्थानीय सरकार जनभावना,जनआकांक्षा र आवश्यकताका आधारमा स्थानीय नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार गर्न तथा विकास र अपेक्षा पूरा गर्न दृढ संकल्पका साथ अगाडि बढिरहेको छ । भौतिक संरचना पर्याप्त नहुनु,कर्मचारी र अन्य

स्रोतसाधनको कमी हुनु तथा संघ,प्रदेश र स्थानीय तहवीच आयोजनाको वर्गीकरण समयमा नहुनु जस्ता अनेकन प्रतिकूलताका बाबजुद स्थानीय सरकारले हासिल गरेका केही महत्वपूर्ण उपलब्धिहरु यस गरिमामय सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

८. नेपालको सन्दर्भमा स्थानीय सरकार नवीनतम प्रयोग भएकाले स्थानीय सरकारको सुशासन,विकास र समृद्धिको लागि स्थानीय सरकार सञ्चालनका क्रममा स्थानीय तहलाई प्राप्त अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा २० वटा महत्वपूर्ण ऐन, ३१वटा नियम,कार्यविधि मापदण्ड तथा निर्देशिका,जारी भई कार्यान्वयनमा आएका छन् । यसबाट स्थानीय सरकारलाई संविधान एवं कानुन वमोजिम प्रदत्त विधायिकी अधिकारको संस्थागत हुंदै गएको र गाउँपालिकामा कानुनी र कार्यविधिगत आधार तयार भई काम कारवाहीमा थप सहजता आएको छ ।

९. स्थानीय तहमा न्यायीक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न नेपालको संविधान र कानुन वमोजिम न्यायिक समिति गठन भई न्यायिक समिति समक्ष दर्ता भएका विवादहरुको आपसी छलफल र मेलमिलापको माध्यमबाट समाधान गरिएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा ४७ ले व्यवस्था गरेको न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्रको मेलमिलापको माध्यमबाट विवाद समाधान गर्न मेलमिलापकर्ता सूचिकृत गरी कामकारवाही अगाडि बढाइएको छ ।

१०. गाउँपालिका भित्रको पर्यटकीय महत्व, सांस्कृतिक तथा धार्मिक महत्व बोकेका पोकली झरना,भोल्टकोट,रामेश्वर पशुपति मन्दिर, नर्मदेश्वर महादेव मन्दिर, ढुंगढुंगे मन्दिर,दुग्देश्वर महादेव,गुप्तेश्वर महादेव लगायतका पर्यटकीय तथा सांस्कृतिक क्षेत्रको पहिचान,संरक्षण रप्रवर्द्धन गर्न कार्यक्रम तथा वजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।

११. नेपालको संविधानको अनुसूचि ८ को बुँदा नं. ४ मा उल्लेखित स्थानीय कर संकलनका लागि आवश्यक ऐन, नियमावली तथा कार्यविधि बनाईस्थानीय कर संकलन गरिनुका साथै व्यवसाय दर्ता लगायत राजश्वको स्रोतको दायरा फराकिलो बनाई चालु आर्थिक वर्ष ०७६/०७७ आन्तरिक आय रु.३४२३६९९ ।-प्राप्त अनुमान गरिएको छ ।

१२. स्थानीय स्तरको शैक्षिक ज्ञान,सीप र प्रविधिको संरक्षण,प्रवर्दन र स्तरीकरण गर्न गाउँ शिक्षा समितिको गठन गरिएको छ । आधारभूत तहको परीक्षा सञ्चालन,अनुमगन र व्यवस्थापन गर्न गाउँपालिकाको शिक्षाऐन तथा नियमावली बमोजिम गठित परीक्षा व्यवस्थापन समिति मार्फत कक्षा आठको परीक्षा मर्यादित एवं व्यवस्थित रुपमा सम्पन्न गरिएको छ ।

१३. गाउँपालिकाले सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रकृयामार्फत चालु आर्थिक वर्ष ०७६/०७७ मा स्थानीयस्तरको विकासका लागि करिब२२८वटा वार्षिक योजना बनाई कार्यान्वयन गर्दै गर्दा हाल सम्म ८४% सम्झौता भएको, सम्झौता हुन बाकि १६%, जाँचपास भएको ३४% र जाँचपास हुन बाकि ६४% रहेको छ । त्यस्तै संस्थागत सुशासन र सेवा प्रवाह संग जोडिएका योजना तथा कार्यक्रम हाल कार्यान्वयन भई रहेको अवस्था छ । यसका लागि जनप्रतिनिधिहरुको भूमिका नीति निर्माण र विकास निर्माणको अगुवाइ,अनुगमन एवं जनताको सुख दु;खमा साथ दिने गरी स्थानीय सरकार सशक्तभई रहेको छ ।

१४. स्थानीय सरकारले आफ्नो कार्य सञ्चालन गर्दा लागत न्यूनीकरण,स्रोत साधनको अधिकतम उपयोगको लागि नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार संग साझेदारी एवं संयुक्त व्यवस्थापनमा पूर्वाधार निर्माण लगायतका कार्य गर्दै आएको छ । जस्तै सिंहदेवी-नर्मदेश्वर- यसम-गाम्नाङ- खिजिफलाटे सडक निर्माणमा प्रदेश संग र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रममा नेपाल सरकार संग साझेदारी गरी समन्वय,सहकारीता र सहअस्तित्वको सिद्धान्तलाई स्विकार गरेको छ ।

१५. पालिका भित्र रहेका प्रमुख सडकहरुलाई संघ प्रदेश सँगको साझेदारी कार्यक्रम गरि स्तर उन्नति गरिनेछ । वडा स्तरिय प्रमुख सडकको स्तर उन्नति गरिनेछ । वातावरण संरक्षणलाई समेत मध्ये नजर गरि नँया ट्र्याक खन्ने क्रमलाई क्रमश नियन्त्रण गरै लगिनेछ । प्रमुख पूर्बाधार बिकासका लागि समपुरक कोषको व्यवस्था गरिनेछ । बाहै महिना मोटर चल्ने गरि सडकको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

१६. कृषि, सिचाईको विकास र विस्तारको लागिSIP संग साझेदारी गरी यसलाई अगाडि बढाइने छ ।

१७. नयाँ संरचना,कर्मचारीअभाव,भौगोलिक कठिनाई,कानुनी अस्पष्टता र अन्यौलताका बावजूद पनि सार्वजनिक सेवा प्रवाह र सुशासनलाई पहिलो प्राथमिकता दिंदै जनताको सुख दु;खमा अभिभावकत्व ग्रहण गर्दै विभिन्न वडाहरुमा नेपाल सरकार,प्रदेश सरकार तथा जिल्ला प्रशासन कार्यालय संग समन्वय र सहकार्य गर्दै सेवा प्रवाह मार्फत गाउँगाउँमा सिंदरवारको अनुभूति गराउन स्थानीय सरकार सदा प्रयत्नशील छ ।

१८. प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निशुल्क प्राप्त गर्न पाउने संवैधानिक अधिकारलाई प्रत्याभूत गर्न स्थानीय सरकारले स्वास्थ्यकर्मी लगायतको सुविधा सहित १९ वटा ठाउँमा खोप केन्द्र र १८ वटा गाउँघर क्लिनिक सञ्चालन भईरहेको छ र जनतालाई स्वास्थ्यको पहुँचबाट टाढा हुन नदिनको लागि आवश्यकता महशुस गरी सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईपनि स्थापना गरी सेवा प्रवाह भई रहेको छ । सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा वर्थिङ सेन्टरको नीति अवलम्बन गरिएको भएता

पनि ३ वटा स्वास्थ्य चौकीहरुमा वर्थिङ सेन्टर सञ्चालन भईरहेको रबाँकी स्वास्थ्य चौकीहरुमा सञ्चालनका लागि कार्यप्रारम्भ भएको छ । त्यसैगरी नागरिकहरुको सेवाको लागि सबै वडाहरुमा चिकित्सक सहितको टोली मार्फत स्वास्थ्य परीक्षण गरिएको छ । साथै गर्भवती महिलाहरुको लागि सहजै स्वास्थ्य संस्थामा गर्भवती परीक्षण किटको व्यबस्था गरिएको छ रगर्भवती महिलाहरुको लागि ग्रामीण अल्ट्रा साउण्ड कार्यक्रम वडा वडाको स्वास्थ्य चौकीमा गई शिबिरको रुपमा सञ्चालन गरिएको छ भने पोकली स्वास्थ्य चौकी प्रत्येक महिनामा आवश्यकता अनुसार जुनसुकै अबस्थामा पनि सेवा प्रवाह गरि रहेको र विभिन्न सहयोगी संस्थाहरुको सहयोगमा स्वास्थ्य सम्वन्धी वृहत्त शिविर समेत विविध स्थानमा सञ्चालन गरी स्वास्थ्य सेवा नागरिकको घरघर सम्म विस्तार गरी नागरिकको स्वास्थ्य सम्वन्धि मौलिक हकप्रति स्थानीयसरकार प्रतिवद्ध छ ।

१९. स्वास्थ्य क्षेत्रका खम्बाका रुपमा रहेका महिला स्वास्थ्य स्वंम सेविकाहरुलाई स्वास्थ्यको पहुँचमा बृद्धि गर्नको लागि उनिहरुको आत्मावल बढाउन प्रोत्साहन भत्ता थप गर्दै लगिनेछ ।

२०. पूरानो चिकित्सा आयुर्वेद प्रति जागरण ल्याउन सबै वडामा आयुर्वेद कार्यक्रम सहित आर्थिक रुपले विपन्न, वृद्ध,असक्त अवस्थामा रहेका,असहाय एकल महिला,अपाङ्गता भएका,वालवालिका,आफ्नो हेरचाह आफैं गर्न नसक्ने नागरिकलाई नागरिक सम्मान कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ । यस्ता कार्यक्रमलाई थप सुदृढ बनाउदै लगिनेछ ।

२१. कर्मचारी समायोजन पश्चात सृजित कर्मचारी अभावको अवस्थामा समेत कर्मचारीहरुको उच्च कार्यसम्पादन एवं लगनशिलताका कारण सेवा प्रवाहमा चुस्तता आएको छ ।स्थानीय सरकारका प्रतिफलहरुलाई नागरिक समक्ष पुर्याउन कर्मचारी वर्गबाट भएको सकारात्मक भूमिकाको सदा सर्वदा स्मरण गरिनेछ ।

२२. विकासमा निश्चित उद्देश्य हासिल गर्न अपनाईने रणनीति,समय,क्रियाकलापहरु र साधन स्रोतको संयोजन गरी योजनावद्ध विकासको शुरुवात गर्न स्थानीय सरकारको आवधिक गुरु योजना तयार गरी जस अनुसार तिव्र रुपमा काम सञ्चालनलाई अगाडी बढाएको छ ।

२३. गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय र सो अन्तर्गतका कार्यालय तथा विद्धालयहरुमा विद्धुतीय हाजिरी जडान गरी प्रयोग स्वरुप विधुतीय शासनको अभ्यास गरिएको छ । त्यस्तै गाउँकार्यपालिका कार्यालयको सुरक्षाका लागि सिसि क्यामेरा जडान गरिएको छ । स्थानीय सरकारले गरेको गतिविधि यथार्थ चित्रण गर्न डकुमेन्ट्री निर्माण गर्ने कार्य भै राखेको छ ।

२४. नागरिकको सूचनाको हक स्थापित गर्दै स्थानीय सरकारका सूचनाको सही प्रवाहीकरण गर्ने अपेक्षा लिईएको छ । सूचना प्रबिधिलाई थप प्रभाबकारी बनाउन सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरुमा ईन्टरनेटको टावर विस्तार गरिदै छ । त्यस्तै सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम मार्फत हाम्रो सरकारको सेवा प्रवाह प्रतिको आम नागरिकको धारणा बुझ्ने कार्य समेत गर्ने नीति लिएकोछ ।

२५. अनुदानमा आधारित विविध कृषिजन्य सामाग्री वितरण गरी कृषिमा आधुनिकीकरण गर्ने नीति अख्तियार गरिएको छ । आगामी वर्ष एक वार्ड एक अर्गानिक नर्सरी स्थापना गरी व्यावसायिक खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

२६. स्थानीय सरकारले गाउँपालिका भित्र प्राकृतिक तथा मानवीय सृजित कारणबाट हुन पुगेका घटनाहरुको तत्कालै सम्वोधन गरी स्थानीय सरकारको अनुभूति दिने प्रयास गर्दै आएको छ । त्यसका लागि विपद व्यवस्थापन कोषबाट वजेट प्रवन्ध गर्नुका साथै असाध्य रोग लागेका विपन्न नागरिकको स्वास्थ्य उपचारार्थ आर्थिक सहायता समेत प्रदान गर्दै आएको छ र दिर्ग रोगी र नियमित औषधी सेवन गर्नेहरुको लागि निशुल्क रुपमा बितरण गरिएको छ ।

२७. सवै वडाहरुमाज्येष्ठ नागरिक तथा अपाङग परिचयपत्र वितरण गरिरहेको छ । महिला क्षमता तथा अभिबृद्धि सशक्तिकरण कार्यक्रम लगायत लक्षित वर्ग संग सम्वन्धित सिलाई कटाई, सुत्केरी भेट जस्ता कार्यक्रम समेत सञ्चालन गरीरहेको छ र यसलाई प्रभाबकारी रुपमा अघि बढाउदै लगिनेछ ।

२८. यस वर्षका हाम्रा उपलब्धिहरु उत्साहवर्धक छन् । स्थानीय सरकारले लिएका नीतिहरुको कार्यान्वयनबाट स्थानीय नेतृत्वको विकास र स्थानीय शासन पद्धति सुदृढ हुने प्रशस्त आधारहरु तयार भएका छन् । लिखु गाउँपालिकको दृष्टि सुशासन मार्फत समृद्धि भन्ने दृष्टिकोण र कार्य शैलीका कारण सम्पूर्ण लिखुवासी नागरिकमा उत्साहको सञ्चार भएको अनुभूत गरिएकोछ ।

२९. यस प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रमले मानवीय क्षमता विकास,पूर्वाधार निर्माण,उद्धमशीलता र रोजगारी वृद्धि,स्थानीय नेतृत्व विकास,दिगो विकास,प्रभावकारी सेवा प्रवाह, भौगोलिक, क्षेत्रीय, वर्गिय, सन्तुलन कायम गर्दै सम्मुनत न्यायपूर्ण र कानुनी शासनको प्रत्याभूतिलाई प्राथमिकतामा राख्दै समृद्ध नेपाल,सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकाङ्क्षा पूरा गर्ने तर्फ केन्द्रित छन् ।

३०. पोकली झरना,भोल्टकोट,नर्मदेश्वर महादेव मन्दिर, ढुंगढुंगे मन्दिर, दुग्देश्वर मन्दिर तथा गुप्तेश्वर मन्दिर लगायत पालिका भित्रका प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक महत्वका क्षेत्रलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रुपमा विकास गरी लिखु गाउँपालिकाको पहिचान तथा अर्थतन्त्रको आधारशिलाको रुपमा विकास गरिनेछ ।यसको लागि पर्यटन मैत्री संरचना निर्माण तथा पर्यटन पूर्वाधार निर्माण

गर्न विस्तृत पर्यटन गुरुयोजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ । निजी क्षेत्र संग समेत समन्वय गरी लिखु पर्यटकीय पूर्वाधार विकासका कार्य अगाडि बढाईनेछ ।

३१. जोखिम युक्त वस्ती पहिचानका साथै सुकुम्वासी तथा विपन्न नागरिकको पहिचान र अभिलेख व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित गरी सुकुम्वासी तथा विपिन्न नागरिक सम्वन्धी जीविकोपार्जन र वसोवासको व्यवस्थापनका लागि उचित प्रवन्धका लागि पहल गरिनेछ।

३२. गाउँपालिकाको भौगोलिक क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने सहकारी संस्थाको दर्ता, अनुमति, नियमन र व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउदै स्थानीय सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि गरी सहकारी संस्थाको प्रर्वदन, परिचालन र विकास गरिनेछ । सहकारी सम्वन्धी स्थानीय तथ्यांक व्यवस्थापन र अध्ययन तथा अनुसन्धान गरी दैनिक उपभोग्य वस्तु, कृषि, वन, मत्स्य तथा पशुजन्य पदार्थ उत्पादन र विक्री वितरण गर्ने सहकारीलाई प्रर्वदन गरी प्रोत्साहन गरिनेछ ।

३३. बाली र पशुपन्छी बिमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै सम्पुर्ण समूदायमा जानकारी प्रबाहलाई बिस्तार गरनेछ ।

३४. गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र व्यापार,व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लागनी र आर्थिक कारोवारको आधारमा व्यवसाय कर लगाइदै आएकोमा यसलाई थप व्यवस्थित गर्न साना तथा ठूला व्यवसायलाई अनिवार्य रुपमा दर्ता एवं नवीकरणको दायरामा अगाडी बढाउदै लगिनेछ । र । गाउँपालिका भित्रका वस्तीहरुमा स्थानीय उत्पादन विक्रीको बजार लाई ब्यबस्थित बनाउदै स्थानीय हाटको व्यबस्था गरिनेछ । साथै गाउँपालिका भित्रका कृषकहरुले उत्पादन गरेकाबस्तुहरुलाई संलकन केन्द्र बनाई व्यबस्थित गर्दै लगिनेछ ।

३५. स्थानीय सरकारको सेवा प्रवाहलाईसूचना प्रविधिसहितको सेवा संग जोड्न प्रत्येक वडामा ईन्टरनेट जडान गरी software system अपनाई सूचना प्रविधिमा आधारित गाउँपालिका बनाइनेछ ।

३६. गाउँपालिकाबाट नक्सापास नगरी भौतिक संरचना तथा घर निर्माण गर्ने र स्वीकृत मापदण्ड विपरित निर्माण कार्य गरिएका संरचनालाई कानुनी दायरामा ल्याइ त्यस्ता कार्य गर्नेलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।गाउँपालिकाले तोकेको सडकको अधिकार क्षेत्रभित्र बनेका संरचना जुनसुकै वखत हटाईनेछ ।

३७. गाउँपालिका भित्र विगतदेखि सञ्चालित क्रमागत योजनाहरुलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइनेछ भने मर्मत सम्भार कोष खडा गरी आवश्यक कार्यविधि बनाई व्यवस्थित बनाउँदै लगिनेछ ।

३८. जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गरी विकास र सेवा प्रवाहमा गुणस्तर कायम गर्न तालिम,प्रशिक्षण र अभिमुखीकरणका साथै भ्रमण अवलोकन गराईनेछ ।त्यसै गरी गाउँपालिका अध्यक्षले वडाध्याक्षसंग र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले शाखा प्रमुख संग मापन योग्य सूचकहरुसहित कार्यसम्पादन सम्झौता गरी सम्वन्धित पदाधिकारीहरुलाई नतिजा प्रति थप जवाफदेही बनाईनेछ ।

३९. ज्येष्ठ नागरिक,एकल महिला,अपांगता भएका व्यक्ति,विधुवा,वालवालिका लगायतलाई नेपाल सरकारबाट सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रत्याभूत गरिदै आएकोमा स्थानीय सरकारले आर्थिक र सामाजिक रुपमा जोखिम रहेका नागरिकहरुलाई सुरक्षा प्रदान गर्न तथा सभ्य र लोककल्याणकारी राज्य व्यवस्थाका लागि सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रणालीलाई चुस्त बनाउन आवश्यक कार्य गरिनेछ ।

४०. लिङ्गको आधारमा गरिने बिबेदलाई न्यूनिकरण गर्नको लागि छोरी मात्र जन्माई बन्ध्याकरण गर्ने परिवारलाई प्रोत्साहन स्वरुप सम्माग गरिने छ ।

४१. बृद्ध बृद्धाहरुलाई उचित तरीकाले पालन पोषण गर्ने बुहारीहरुलाई प्रोत्साहन स्वरुप सम्मान गरिनेछ । साथैबिपन्न, सुकुम्बासीहरुलाई पहिचान मृत्यु पछि थप केही सहुलियतका कार्यक्रम गरिदै लगिनेछ ।

४२. सामूदायिक विद्यालयहरुमा अंग्रेजी माध्यमबाट आधाभूत तह सम्मको शिक्षा दिनको लागि अंग्रजी विषय पढाउने तालिमको व्यबस्था गरिएको छ ।

४३. कोभिड-१९ को बिपद घडिमा समुदायमा पर्ने मानसिक तनाब, डिप्रेशन, मा परेकाहरुलाई बिभिन्न चेतनामुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

४४. कोभिड-१९ महामारीको कारण बन्दाबन्दीको अबस्थामा रहेका बिद्यालयवाट पठन पाठन सूचारु गर्नको लागि बैकल्पिक माध्यम अपनाई शिक्षा मन्त्रालयले लिएको लक्ष्य अनुरुप स्वंयमसेवक शिक्षकको व्यवस्था गरिदै पठन पाठनलाई लगिनेछ ।

४५. सामूदायिक विद्यालयमा कार्यरत छात्रहरुलाई सेनिटरी प्याड तत्काल वितरण गरि निरन्तरता दिईनेछ ।

४६. पालिका भित्र रहेको आधारभूत विद्यालयहरु मध्येबाट कुनै विद्यालयलाई नमूना विद्यालयको रुपमा सञ्चालन गर्दै लगिने व्यबस्था मिलाईनेछ ।

४७. सवै सामूदायिक विद्यालयलाई सूचना तथा संचारको पहुँच पुर्याउन कम्प्युटर शिक्षा प्रयोगलाई क्रमशः व्यवस्था गदै लगिनेछ ।

४८. गाउँपालिका भित्रका सवै वालवालिकालाई आधारभूत तथा माध्यमिक तहका सबै विद्धालयलाई वालमैत्री बनाउनुका साथै सवैका लागि शिक्षा अभियान संञ्चालन गरी प्राविधिक शिक्षालय स्थापनाका लागि प्रोत्साहन र थप सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । प्रचलित ऐन, नियमलाई कडाईका साथ पालना गरी विद्यार्थी सिकाइ उपलव्धिको परीक्षण र व्यवस्थापन समेत गरी विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्वी मार्फत सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार कार्यक्रम,मर्मत सम्भार,सञ्चालन र व्यवस्थापनलाई विशेष जोड दिईनेछ ।

४९. गाउँपालिका भित्रका नागरिकहरुलाई सफा र स्वच्छ पिउनेपानी उपलव्ध गराउन विभिन्न संघ संस्थाहरु संग सहकार्य गरी खानेपानी आयोजनाहरु सञ्चालन गरिनेछ । पानीका मुहानहरुको संरक्षण एवं आवश्यक अन्य केही ठाउँमा लिफ्ट प्रविधिको पूर्वाधारहरु तयार गरिने छ । एक घर एक धारा खानेपानी आयोजनालाई प्राथमिकता दिई कार्यान्वयन गरिनेछ ।

५०. समृद्धि र विकास निर्माणको आधार, महिलाको क्षमताको विकास नारालाई कार्यान्वयन गर्दै गाउँपालिका क्षेत्रभित्र महिला सशक्तिकरणका साथै उद्धमशिलताको विकास गर्न उपाध्यक्ष संग महिला कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

५१. वैक तथा वित्तीय संस्थाहरु संगको सहकार्यमा सवै नागरिकरुमा वैक तथा वित्तीय साक्षरता अभिवृद्धि गर्न आगामी वर्षहरुमा सघन रुपमा वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम सञ्चालन गरिंदै लगिनेछ ।

५२. गाउँपालिकाले हाल लिदै आएको कर,राजस्व,शुल्क आदिलाई थप व्यवस्थित र नियमन गरिनेछ ।यस गाउँपालिका हाम्रो कर,समृद्ध बनाउने हाम्रै रहर भन्ने नारालाई साकार पार्न असल करदातालाई सम्मान र तोकिएको समयमै कर तिर्ने करदातालाई विशेष छुटको व्यवस्था गरिनेछ ।आगामी आर्थिक वर्ष देखि सम्पत्ति कर लगाईनेछ ।

५३. जनसांख्यिक,प्राकृतिक,आर्थिक,सामाजिक,सांस्कृतिक,भौतिक पूर्वाधार,रोजगारीको अवस्था,कुल गार्हस्थ्य उत्पादन,प्रतिव्यक्ति आय,मानव विकास तथा लैंगिक सशक्तिकरण सूचकांक,राजस्व तथा आयव्यय समेतको तथ्यांक संकलन र प्रशोधन गरी नवीनतम प्रविधियुक्त र राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आवद्धता र पाश्व चित्र तथा स्रोत नक्साको अद्यावधिक अभिलेखन गरिनेछ ।

५४. सार्वजनिक तथा सरकारी सम्पत्तिको अभिलेख राखी संरक्षण र सदुपयोग गरिने छ । सबै सार्बजानिक जग्गा र पालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण बस्तुको तथ्यांङ्क संकलन गरि तथार्थ विवरणको खाका तयार गरिनेछ ।

५५. लिखु गाउँपालिका भित्र रहेका जडिबुटीहरुलाई पहिचान गरी पत्पादन र प्रशोधनमा जोड दिदै लगिनेछ ।

५६. यस लिखु गाँपालिकामा आवश्यक अनुसार औंधोगिक क्षेत्र बिस्तार गरिनेछ ।

५७. गाउँपालिकामा स्वास्थ्य विमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा लागू गरिनेछ ।

५८. विवाद समाधानको लागि मेलमिलाप तथा मध्यस्थता सेवालाई न्यायिक समिति मार्फत थप प्रभावकारी बनाईनेछ । मेलमिलाप मार्फत विवाद समाधान गरी शान्ति स्थापना गर्नप्रभावकारी रुपमा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

५९. गाउँपालिका भित्रका खेतीयोग्य जमिन तथा वाँझो जमिनमा आवश्यक सिँचाइको व्यवस्था गरी कृषि उत्पादन बढाईनेछ । पशुपालन तथा कृषि कार्यका लागि दीर्घकालीन योजना तयारी गरी कृषि सडक तथा स्थानीय स्तरका सिँचाइ प्रणालीको निर्माण गरिनेछ । कृषि लगायत विकासका पक्षहरुमा व्यापक छलफल तथा स्थानीय सरकारका कामकारवाहीमा एकरुपता एवं सामाज्यस्यता कायम गर्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

६०. कोभिड -१९ लगायत स्थानीय स्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, पूर्व सूचना प्रणाली,खोच तथा उद्धार,राहत सामग्रीको पूर्वभण्डारण,स्थानीय तटवन्ध,नदी र पहिरोको नियन्त्रण,विपद जोखिम क्षेत्रको नक्सांकन तथा वस्तीहरुको पहिचान र स्थानान्तरण गर्नका लागि पहल गरिनेछ । विपद् व्यवस्थापनका लागि वडा/वडामा गठित विपद् व्यवस्थापन समिति लाई थप क्रियाशील बनाउदै युवा परिचालनका लागि युवा कार्यक्रम यथाशीध्र सञ्चालन गरिनेछ ।

६१. कोभिड -१९ को कारण बिदेशबाट फर्केका युवाहरुको तथांङ्क संकलन गरि उनीहरुमा भएको सीपलाई मध्यनजर गर्दे कार्यक्रम तय गरीनेछ । र यूवाहरुको सीप र क्षमतालाई कदर गर्दै कार्यक्रम गरिनेछ ।

६२. यूवाहरुलाई रोजगार प्रति उन्मुख गराउनको लागि र बेरोजगार बाट पिडित हुन नदिन यूवा विभिन्न प्रकारका तालिमहरु सञ्चालन गरि यूवालाई रोजगार प्रति उन्मुख गराईनेछ ।

६३. विगतबाट पाठ सिक्दै आगामी आर्थिक वर्षमा टुक्रे योजना तथा कार्यक्रम पूर्णत निरुत्साहित गर्दै एक वार्ड एक गौरवको योजना सञ्चालन गरिनेछ ।असारे विकासलाई आगामी वर्ष अन्त्य गर्न योजना सम्झौताका कार्यलाई श्रावण महिनाबाट शुरु गरिनेछ । साथै गौरवका योजना र मेशिनरी उपकरणको आवश्यकता पर्ने योजनालाई यथासम्भव कार्यान्वयन गरिनेछ ।

६४. रोजगारमूलक कार्यक्रमका माध्यम मार्फत गरिवी न्यूनिकरण गर्न एक घर एक महिला सीपमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । गाउँपालिकालाई खाद्यान्न तथा तरकारी विउ विजनमा आत्मनिर्भर बनाउन फलफूल तथा मसौमजन्य तरकारीको बीउबिजनमा कृषकको मागलाई ध्यानमा राखि व्यबस्था मिलाउदै लगिनेछ ।

६५. जिल्ला प्रहरी कार्यालय र स्थानीय सरकारविचको समन्वयमा सञ्चालन गरिदै समुदायिक प्रहरी साझेदारी कार्यक्रम तथा लागुपदार्थ दुव्यर्सन सम्वन्धी कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी वनाईनेछ ।

६६. गाउँपालिका भित्र रहेको गुठीको समस्यालाई यथाशीघ्र सम्वोधन गर्न प्रदेश सरकार मार्फत नेपाल सरकार समक्ष आवश्यक पहल गरिनेछ ।

६७. गाउँपालिका भित्र राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाका रुपमा सञ्चालनमा रहेको लिखु एक्वार लगायतका संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट कार्यान्वयन हनेआयोजना समयमा नै सम्पन्न गर्न स्थानीय सरकारका तर्फबाट आवश्यक सहयोग एवं समन्वय गरिनेछ । साथै गाउँपालिका सेवा क्षेत्र भित्र रहेका जलविधुत उत्पादनका आयोजनाहरुलाई समन्वय गरी सहजिकरणमार्फत सहयोग गरिनेछ ।

६८. झोलुङ्गे पुल निर्माणका लागि आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।

६९. सामाजिक संजालमा व्यक्त हुने अमर्यादित तथा असभ्य व्यवहारहरुलाई कानुनी दायरामा ल्याई सभ्य समाज निर्माणमा जोड दिईनेछ । पारदर्शी सरकार निर्माणमा जोड दिन गाउँपालिकाको डकुमेन्ट्री निर्माण कार्यलाई प्राथमिकता दिईने छ ।

७०. स्थानीय पूर्वाधार विकास कार्यक्रम समेत उपभोक्ता समितिमार्फत कार्य गरी सम्पन्नको अन्तिम तयारीमा रहेको छ । महिला,वालवालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक कार्यक्रमका लागि वजेट विनियोजन भै योजना कार्यान्वयनको अन्तिम चरणमा पुगेको अवस्था छ ।

७१. गैरसरकारी संघ संस्थामा आवद्ध रही गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कार्यरत रहेका संघ संस्थाकोयथार्थ विवरण गाउँकार्यपालिकाको कार्यालयमा अनिवार्य रुपमा अध्यावधिक गरी जानकारी गराउनुपर्ने नीति अविलम्व लिईनेछ ।

७२. सार्वजनिक प्रशासनलाई राजनीतिक सिद्धान्तबाट अलग राखी सरकारका नीति तथा कार्यक्रम निष्पक्ष रुपमा कार्यान्वयन गरी समृद्ध लिखु गाउँपालिका निर्माणमा समर्पित गराईनेछ ।

७३. यी नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वनयबाट " लिखु गाउँपालिकाको दृष्टि सुशासन मार्फत समृद्धि" भन्ने नारालाई आत्मसाथ गर्दै समृद्ध नेपाल,सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्न स्थानीयसरकारका प्रत्येक कार्यहरुको केन्द्रविन्दु आम नागरिक हुनेछन् ।सबैलाई समान अवसर,समान अधिकार,उत्तिकै सुरक्षा,उत्तिकै सम्मानको प्रत्याभूति गरिनेछ ।

७४. अन्त्यमा,प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि सवैको सहकार्य र स्वामित्व अपरिहार्य छ । यसको सफल कार्यान्वयनका लागि सम्पूर्ण सरोकारवाला लगायत सवैको सद्भाव, र सहयोग हुनेमा विश्वस्त छु । गरिमामय यस गाउँसभाबाट रचनात्मक सुझावको अपेक्षासहित विदा हुन्छु ।

सातौं गाउँसभामा उपस्थित गाउँसभाका सदस्य

वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम

आर्थक वर्ष २०७७/७८ का लागि स्रोत तथा सीमा निर्धारण, वस्ती स्तरीय योजना छनौट, वडा तहमा प्राथमिकीकरण, विषयगत समितिमा छलफल लागायतका चरण पार गरि बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति हुँदै कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भई मिति २०७७ साल असार १० गते गाउँसभामा पेश भएको थियो। सभामा घनिभूत छलफल भई वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम मिति २०७७ साल असार २५ गते सर्वसम्मतबाट स्वीकृत भएको थियो।

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम

आय तथा व्यय अनुमान **आ.व. २०७७/७८** **रु हजारमा**

राजश्व शीर्षक	शीर्षक	चालू आ.व.२०७६/७७ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७७/७८ कोअनुमान
राजश्व			
	आन्तरिक राजश्व		
११३११	सम्पत्तिकर	८००.९०५	६००.०
११३१४	भूमिकर/मालपोत	१४४.५६७	१६०.०
११३२१	घर बहाल कर	२०.२७७	५५.०
११३२२	बहालबिटौरी कर	०.०००	६०.०
११४७२	बिज्ञापनकर	०.०००	१०.०
११४७३	मनोरञ्जनकर	०.०००	५०.०
११६१३	व्यावसायकर	७६.१००	११७.५
११६१४	रेडियोसञ्चालन दस्तुर	०.०००	०.०
११६३१	कृषि तथा पशुजन्य वस्तुको व्यवासायिक कारोबारमा लाग्ने कर	०.०००	०.०
१४१७२	खानीरोयल्टी	७५०.०००	७५०.०
१४१७६	पर्यटनसेवा शुल्क	०.०००	२०.०
१४१७७	घर जग्गारजिष्ट्रेसन	८००.०००	८६०.०
१४२१२	सरकारी सम्पत्तिको बिक्रीबाट प्राप्त रकम	०.०००	०.०
१४२१३	अन्यबिक्रीबाट प्राप्त रकम	०.०००	०.०
१४२२१	न्यायिकदस्तुर	०.०००	०.०
१४२२४	परीक्षाशुल्क	४९.३००	०.०
१४२२९	अन्यप्रशासनिक सेवा शुल्क	०.०००	०.०
१४२४१	पार्किङ्गशुल्क	०.०००	०.०
१४२४३	सिफारिसदस्तुर	५०८.०६४	८००.०
१४२४४	व्यक्तिगतघटना दर्ता दस्तुर	१२२.९००	२००.०
१४२४५	नाताप्रमाणित दस्तुर	३५.७००	१००.०
१४२४९	अन्यदस्तुर	६८.३२५	१००.०
१४३१२	प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र दस्तुर	४७.५६१	१००.०
१५१११	बेरुजु	०.०००	०.०
	गत वर्षकोनगद मौज्दात	१३४१४.९३३	२३०१५.५
जम्मा		**१६८३८.६३२**	**२६९९८.०**
११४११	**बाँडफाँड भई प्राप्त हुने मू.अ.कर**	५३७००	५६५२०
१४१७८	सवारी साधनकर	३००६	२४०५

जम्मा		**५६७०६**	**५८९२५**
अन्तर सरकारी वित्तीय हस्ताणतरण			
नेपाल सरकारबाटप्राप्त अनुदान			
१३३११	समानीकरणअनुदान	७२०००.०	७४८००.०
१३३१२	शसर्तअनुदान	१४४३८०.०	१६७७००.०
१३३१३	विशेषअनुदान	१३७०७.०	०.०
१३३१४	समपूरकअनुदान	०.०	०.०
१३३१५	अन्यअनुदान	५५५९४.४०	५५५९४.४०
जम्मा		२८५६८१.४	२९८०९४.४
प्रदेश सरकारबाटप्राप्त अनुदान			
१३३११	समानीकरणअनुदान	६९८६.०	६९९३.०
१३३१२	शसर्तअनुदान	११३९२.०	१००.०
१३३१३	विशेषअनुदान	२०८९.०	०.०
१३३१४	समपूरकअनुदान	१००००.०	१००००.०
१३३१५	अन्यअनुदान	०.०	०.०
जम्मा		३०४६७.०	१७०९३.०
अन्य स्थानीय तहबाटप्राप्त अनुदान			
१३३१२	शसर्तअनुदान	०	०
१३३१३	विशेषअनुदान	०	०
१३३१४	समपूरकअनुदान	०	०
जम्मा		०	०
व्यय			
	चालू खर्च	२२९५०३.५९	२९२२६७.४
	पूँजीगत खर्च	१६९९१०.९४	१०८८४३
	बजेट बचत (+)/ न्यून (-)	०	०
जन सहभागिता			
	नगदसहभागिता		
	श्रम तथावस्तु सहायता	९७२१.४९८	९९८९.०
जम्मा		९७२१.४९८	९९८९.०
कुल जम्मा		३९९४१४.५३०	४११०९९.४

कार्यक्षेत्रगत व्यय अनुमान

संकेत नं.	**शीर्षक**	**चालू आ.व. २०७६/७७ कोसंशोधित अनुमान**	**आ.व. २०७७/७८ को अनुमान**
१०	आर्थिकविकास	२२९०७.००	१२९००.००
२०	सामाजिकविकास	१४४८६४.०३	२२००९४.४०
३०	पूर्वाधारविकास	१६५६३१.००	९९१९६.००
४०	वातावरणतथा विपद व्यवस्थापन	२५९१.००	५२००.००
५०	संस्थागतविकास, सेवा प्रवाह तथा सुशासन	५३७००.००	६३७२०.००
	कुल जम्मा	३८९६९३.०३	४०१११०.४०

स्रोत बाँडफाँड

सि.नं.	स्रोत	चालू	पूँजीगत	जम्मा
१	संघीय राजश्व	५६५२०.०	०.०	५६५२०.०
२	प्रदेश राजश्व	२४०५.०	०.०	२४०५.०
३	संघीय समानीकरण	३०००.०	७१८००.०	७४८००.०
४	प्रदेश समानीकरण	२६८३.०	४३१०.०	६९९३.०
५	प्रदेश समपूरक	०.०	१००००.०	१००००.०
६	आन्तरिक स्रोत	१२२५०.०	१४७४८.०	२६९९८.०
७	सामाजिक सुरक्षा	५५५९४.४	०.०	५५५९४.४
८	संघीय सशर्त	१५९६९५.०	८००५.०	१६७७००.०
९	प्रदेश सशर्त	१००.०	०.०	१००.०
जम्मा		२९२२४७.४	१०८८६३.०	४०१११०.४
प्रतिशत		७२.९	२७.१	१००.०

लिखु गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, ओखलढुंगा
संचित कोषबाट बिनियोजन हुने अनुमानको खर्च शीर्षकगत र स्रोतगत बिबरण

आ.व. : २०७७/७८ रकम रू. हजारमा

शीर्षक	स्रोत	निकासा बिधि	२०७७/७८			
			कुल बजेट	संघीय सरकार	प्रदेश सरकार	अन्तरिक स्रोत
८०११०५०६३०० लिखु गाउँपालिका, ओखलढुंगा			३४५५१८	२४२५०२	१७०९३	८५९२३
८०११०५०६१०१ लिखु गाउँपालिका			५६५२०	०	०	५६५२०
२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१०२६४	०	०	१०२६४
२१११२ पारिश्रमिक पदाधिकारी	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	६८२२	०	०	६८२२
२११२१ पोशाक	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	६९०	०	०	६९०
२११२२ खाद्यान्न	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	३८३	०	०	३८३
२११३१ स्थानीय भत्ता	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१०२७	०	०	१०२७
२११३२ महंगी भत्ता	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	८८८	०	०	८८८
२११३३ फिल्ड भत्ता	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१८०	०	०	१८०
२११३४ कर्मचारीको बैठक भत्ता	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	७००	०	०	७००
२११३५ कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	२००	०	०	२००
२११३९ अन्य भत्ता	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१५०	०	०	१५०
२११४१ पदाधिकारी बैठक भत्ता	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	३०००	०	०	३०००
२१२१४ कर्मचारी कल्याण कोष	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	५००	०	०	५००

२२१११ पानी तथा बिजुली	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	२००	०	०	२००
२२११२ संचार महसुल	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	४८६	०	०	४८६
२२११३ सार्वजनिक उपयोगिताको सेवा खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	२७२	०	०	२७२
२२२१२ इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	८५०	०	०	८५०
२२२१३ सवारी साधन मर्मत खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१०००	०	०	१०००
२२२१४ बिमा तथा नवीकरण खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	५००	०	०	५००
२२२२१ मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	५००	०	०	५००
२२२३१ निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	३०००	०	०	३०००
२२३११ मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	३०००	०	०	३०००
२२३१३ पुस्तक तथा सामग्री खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	५०	०	०	५०
२२३१४ इन्धन - अन्य प्रयोजन	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	२००	०	०	२००
२२३१५ पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	४००	०	०	४००
२२३१९ अन्य कार्यालय सञ्चालन खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१००	०	०	१००
२२४११ सेवा र परामर्श खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	२००	०	०	२००
२२४१३ करार सेवा शुल्क	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	७३१७	०	०	७३१७
२२४१९ अन्य सेवा शुल्क	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	६५०	०	०	६५०
२२५११ कर्मचारी तालिम खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	५००	०	०	५००
२२५१२ सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	८००	०	०	८००

२२५२२ कार्यक्रम खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१०००	०	०	१०००
२२५२९ विविध कार्यक्रम खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	५००	०	०	५००
२२६११ अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	८००	०	०	८००
२२६१२ भ्रमण खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१५००	०	०	१५००
२२६१३ विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिनिधि मण्डलको भ्रमण खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	७००	०	०	७००
२२६१९ अन्य भ्रमण खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	२००	०	०	२००
२२७११ विविध खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१०००	०	०	१०००
२२७२१ सभा सञ्चालन खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	५००	०	०	५००
२५३११ शैक्षिक संस्थाहरूलाई सहायता	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१२९१	०	०	१२९१
२५३१२ स्वास्थ संस्थाहरूलाई सहायता	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	५००	०	०	५००
२५३१५ अन्य सस्था सहायता	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	५००	०	०	५००
२७११२ अन्य सामाजिक सुरक्षा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	२००	०	०	२००
२७२१२ उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१२००	०	०	१२००
२८१४२ घरभाडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	२००	०	०	२००
२८१४३ सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१०००	०	०	१०००
२८१४९ अन्य भाडा	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	१००	०	०	१००
२८९११ भैपरी आउने चालु खर्च	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार	नगद	५००	०	०	५००
८०११०५०६१०२ लिखु गाउँपालिका - सूचना प्रविधि			१३००	८००	०	५००
२२४१२ सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर सञ्चालन खर्च	आन्तरिक स्रोत	नगद	२००	०	०	२००

२२५११ कर्मचारी तालिम खर्च	आन्तरिक स्रोत	नगद	१२५	०	०	१२५
२२५२२ कार्यक्रम खर्च	आन्तरिक स्रोत	नगद	७५	०	०	७५
२२६११ अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	आन्तरिक स्रोत	नगद	१००	०	०	१००
३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	३००	३००	०	०
३११७२ पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	५००	५००	०	०
८०११०५०६१०३ लिखु गाउँपालिका - सहकारी,कृषि तथा पशुपंछी			३५००	०	२००	३३००
२२५११ कर्मचारी तालिम खर्च	आन्तरिक स्रोत	नगद	६००	०	०	६००
२२५२१ उत्पादन सामग्री / सेवा खर्च	आन्तरिक स्रोत	नगद	७१०	०	०	७१०
२२५२२ कार्यक्रम खर्च	आन्तरिक स्रोत	नगद	६४०	०	०	६४०
२२६११ अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	आन्तरिक स्रोत	नगद	१५०	०	०	१५०
२५३१५ अन्य संस्था सहायता	आन्तरिक स्रोत	नगद	७००	०	०	७००
२७२१३ औषधीखरिद खर्च	आन्तरिक स्रोत	नगद	५००	०	०	५००
३११२२ मेशिनरी तथा औजार	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	२००	०	२००	०
८०११०५०६१०४ लिखु गाउँपालिका - महिला विकास			२७७८	०	०	२७७८
२२५२२ कार्यक्रम खर्च			२४५१	०	०	२४५१
	राजस्व बाँडफाँड - प्रदेश सरकार	नगद	१४२६	०	०	१४२६
	आन्तरिक स्रोत	नगद	१०२५	०	०	१०२५
२५३१५ अन्य संस्था सहायता	आन्तरिक स्रोत	नगद	३२७	०	०	३२७
८०११०५०६१०५ लिखु गाउँपालिका - वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन			५२००	५२००	०	०
२७२१२ उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	३०००	३०००	०	०
३११५४ तटबन्ध तथा बाँधनिर्माण	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	२२००	२२००	०	०
८०११०५०६१०६ लिखु गाउँपालिका - आधारभूत स्वास्थ्य सरसफाई			६५९८	०	३२३३	३३६५

२२५११ कर्मचारी तालिम खर्च	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	३८३	०	३८३	०
२२५२२ कार्यक्रम खर्च	आन्तरिक स्रोत	नगद	३३६५	०	०	३३६५
२७२१३ औषधीखरिद खर्च	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	२३००	०	२३००	०
३११२२ मेशिनरी तथा औजार	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	५५०	०	५५०	०
८०११०५०६१०७ लिखु गाउँपालिका - आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा			७१२४	०	२४१२	४७१२
२११३४ कर्मचारीको बैठक भत्ता			१५०	०	०	१५०
	राजस्व बाँडफाँड - प्रदेश सरकार	नगद	११९	०	०	११९
	आन्तरिक स्रोत	नगद	३१	०	०	३१
२२३१५ पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	राजस्व बाँडफाँड - प्रदेश सरकार	नगद	५०	०	०	५०
२२५११ कर्मचारी तालिम खर्च	आन्तरिक स्रोत	नगद	३४४	०	०	३४४
२२५१२ सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	राजस्व बाँडफाँड - प्रदेश सरकार	नगद	१२०	०	०	१२०
२२५२२ कार्यक्रम खर्च			८९०	०	०	८९०
	राजस्व बाँडफाँड - प्रदेश सरकार	नगद	४४०	०	०	४४०
	आन्तरिक स्रोत	नगद	४५०	०	०	४५०
२२६११ अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	राजस्व बाँडफाँड - प्रदेश सरकार	नगद	२५०	०	०	२५०
२५३११ शैक्षिक संस्थाहरूलाई सहायता	आन्तरिक स्रोत	नगद	२९०८	०	०	२९०८
३११२२ मेशिनरी तथा औजार	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	३९०	०	३९०	०
३११२३ फर्निचर तथा फिक्चर्स	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	३५०	०	३५०	०
३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	१३९	०	१३९	०
३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	१५३३	०	१५३३	०
८०११०५०६१०८ लिखु गाउँपालिका - पूर्वाधार विकास			८३९२०	५८९२४	११९४८	१३८४८

३११११२ गैर आवासीय भवन निर्माण/खरिद			२५००	१४५०	०	१०५०
	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	१४५०	१४५०	०	०
	आन्तरिक स्रोत	नगद	१०५०	०	०	१०५०
३११११३ निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च			९००	४६	५००	३५४
	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	४६	४६	०	०
	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	५००	०	५००	०
	आन्तरिक स्रोत	नगद	३५४	०	०	३५४
३११५१ सडक तथा पूल निर्माण			४७७२६	३२०५१	१००००	५६७५
	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	३२०५१	३२०५१	०	०
	समपुरक अनुदान चालु	नगद अनुदान	१००००	०	१००००	०
	आन्तरिक स्रोत	नगद	५६७५	०	०	५६७५
३११५५ सिंचाई संरचना निर्माण			७४१९	५३२१	६४८	१४५०
	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	५३२१	५३२१	०	०
	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	६४८	०	६४८	०
	आन्तरिक स्रोत	नगद	१४५०	०	०	१४५०
३११५६ खानेपानी संरचना निर्माण			६७००	५५७५	०	११२५
	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	५५७५	५५७५	०	०
	आन्तरिक स्रोत	नगद	११२५	०	०	११२५
३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण			४२२५	३१२५	०	११००
	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	३१२५	३१२५	०	०
	आन्तरिक स्रोत	नगद	११००	०	०	११००
३११७१ पूँजीगत सुधार खर्च सार्वजनिक निर्माण			९७५०	७३५०	०	२४००
	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	७३५०	७३५०	०	०

	आन्तरिक स्रोत	नगद	२४००	०	०	२४००
३११७२ पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श			४७००	४००६	०	६९४
	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	४००६	४००६	०	०
	आन्तरिक स्रोत	नगद	६९४	०	०	६९४
८०११०५०६१०९ लिखु गाउँपालिका – पूँजीगत			१०७७७	९८७७	०	९००
३११२२ मेशिनरी तथा औजार	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	५४७७	५४७७	०	०
३११२३ फर्निचर तथा फिक्चर्स	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	१०००	१०००	०	०
३१४११ जग्गाप्राप्ति खर्च			३९००	३०००	०	९००
	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	३०००	३०००	०	०
	आन्तरिक स्रोत	नगद	९००	०	०	९००
३१५११ भैपरी आउने पूँजीगत	समानिकरण अनुदान	नगद अनुदान	४००	४००	०	०
८०११०५०६५०२ प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम			१००	०	१००	०
२२५२२ कार्यक्रम खर्च	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	१००	०	१००	०
८०११०५०६५११ संघीय सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम (शसर्त अनुदान)			१६७७०१	१६७७०१	०	०
२११११ पारिश्रमिक कर्मचारी	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	२१८९०	२१८९०	०	०
२११२१ पोशाक			२०	२०	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	१०	१०	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१०	१०	०	०
२११३१ स्थानीय भत्ता			८७	८७	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	४८	४८	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	३९	३९	०	०
२११३९ अन्य भत्ता	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	६०	६०	०	०

२२१११ पानी तथा बिजुली	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	१०५	१०५	०	०
२२११२ संचार महसुल			२७७	२७७	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	१५२	१५२	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१२५	१२५	०	०
२२२१२ इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	२२२	२२२	०	०
२२२१३ सवारी साधन मर्मत खर्च	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	२००	२००	०	०
२२२२१ मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	४२	४२	०	०
२२२३१ निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	५२०	५२०	०	०
२२३११ मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री			६२४	६२४	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	५००	५००	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१२४	१२४	०	०
२२३१४ इन्धन - अन्य प्रयोजन	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	३०	३०	०	०
२२३१५ पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च			३९५	३९५	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	२७०	२७०	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१२५	१२५	०	०
२२३१९ अन्य कार्यालय सञ्चालन खर्च			३००	३००	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	५०	५०	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	२५०	२५०	०	०

२२४११ सेवा र परामर्श खर्च			२३४९	२३४९	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	११६२	११६२	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	११८७	११८७	०	०
२२४१९ अन्य सेवा शुल्क	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	५०७	५०७	०	०
२२५११ कर्मचारी तालिम खर्च	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	१००	१००	०	०
२२५२२ कार्यक्रम खर्च			२१७५७	२१७५७	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आन्तरिक ऋण	नगद अनुदान- नगद ऋण	६००	६००	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - एस.एस. डि. पि.	नगद अनुदान- सोधभर्ना अनुदान (बैदेशिक)	७१	७१	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - एस.एस. डि. पि.	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१००	१००	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	१५०४९	१५०४९	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	५९३७	५९३७	०	०
२२६११ अनुगमन, मूल्यांकन खर्च			५०७	५०७	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	४३५	४३५	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	७२	७२	०	०
२२६१२ भ्रमण खर्च			५८२	५८२	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	४८०	४८०	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१०२	१०२	०	०
२२७११ विविध खर्च			६७८	६७८	०	०

	शसर्त अनुदान चालु - आन्तरिक ऋण	नगद अनुदान- नगद ऋण	३००	३००	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	२३६	२३६	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१४२	१४२	०	०
२६४१२ सरकारीनिकाय, समिति, प्रतिष्ठान एवं बोर्डहरूलाई सशर्त चालु अनुदान			१०४८६०	१०४८६०	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - एस.एस. डि. पि.	नगद अनुदान- सोधभर्ना अनुदान (बैदेशिक)	४१५३	४१५३	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - एस.एस. डि. पि.	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	५८७५	५८७५	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	९४८३२	९४८३२	०	०
२७२११ छात्रवृत्ति			७०८	७०८	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - एस.एस. डि. पि.	नगद अनुदान- सोधभर्ना अनुदान (बैदेशिक)	११८	११८	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - एस.एस. डि. पि.	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	१०२	१०२	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	४८८	४८८	०	०
२७२१३ औषधीखरिद खर्च			२६२२	२६२२	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - एस.एस. डि. पि.	नगद अनुदान- सोधभर्ना अनुदान (बैदेशिक)	१५८	१५८	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - एस.एस. डि. पि.	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	२२३	२२३	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	२२४१	२२४१	०	०
२८१४२ घरभाडा	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	२४	२४	०	०
२८१४३ सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	२३०	२३०	०	०

३११२२ मेशिनरी तथा औजार			११४५	११४५	०	०
	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	२००	२००	०	०
	शसर्त अनुदान चालु - आई डि ए	नगद अनुदान- सोधभर्ना हुने ऋण (बैदेशिक)	९४५	९४५	०	०
३११२३ फर्निचर तथा फिक्चर्स	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	६०	६०	०	०
३११५१ सडक तथा पूल निर्माण	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	२५००	२५००	०	०
३११५३ विद्युत संरचना निर्माण	शसर्त अनुदान चालु - आन्तरिक ऋण	नगद अनुदान- नगद ऋण	२३००	२३००	०	०
३११५९ अन्य सार्वजनिक निर्माण	शसर्त अनुदान चालु	नगद अनुदान	२०००	२०००	०	०

परिच्छेद-५

स्थानीय सरकार सञ्चालनः समस्या तथा समाधान

स्थानीय सरकार सञ्चालनः सबल पक्षहरु

१. **नीतिगत व्यवस्थाः** यस गाउँपालिकाद्वारा २३ ऐन, ३० नियमावली तथा कार्यविधि तयार भएका छन् र आवश्यकता अनुसार संशोधन पनि भएका छन् । जुन यस गाउँपालिकाका सम्पूर्ण गतिविधि सञ्चालनका आधारका रुपमा रहेका छन् । साथै प्रदेश तथा संघीय कानूनले समेत महत्वपूर्ण मार्गदर्शन गरेको छ ।

२. **संरचनागत व्यवस्थाः** यस गाउँ कार्यपालिका केन्द्रमा प्रमुख प्रशासकीय भवन, विभागीय भवन, विषयगत भवन, चमेना गृह लगायत ५ वटा ब्लक छन् भने पालिका प्रहरी भवन निर्माणको क्रममा छ । विभिन्न वडामा गरि ६ वटा हेल्थ पोष्ट, ३ वटा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, १ क्याम्पस, ८ माध्यमिक विद्यालय, १४ आधारभूत विद्यालय रहेका छन् । ९ वटा वडा कार्यालय मध्ये ३ वटा भाडामा रहेका छन् ।

   यस गाउँपालिकामा ५ सभा समिति, ६ कार्यपालिका समिति तथा विभिन्न कानून द्वारा निर्मित २३ अन्य समिति रहेका छन् । अधिकांश समितिका बैठक आवश्यकता अनुसार तथा नियमित रुपमा बसेका छन् भने बैठकमा भएका निर्णय दुर्त कार्यान्वयनमा रहेको अवस्थामा छ ।

३. **कर्मचारी प्रशासनः** यस गाउँपालिकामा स्थायी र करार गरि जम्मा १०६ जना कर्मचारी कार्यरत छन् । विद्यालय तर्फ १४८ शिक्षक, ३८ विद्यालय कर्मचारी, २७ बाल विकास सहयोगी कार्यकर्ता र १ स्टाफ नर्स रहेका छन् । सार्वजनिक सेवा प्रवाहका लागि यसै वर्ष लोक सेवा आयोगको परीक्षा उत्तीर्ण गरि आएका नव प्रवेशी कर्मचारीहरुले यस लिखु गाउँपालिकाको कर्मचारीतन्त्रमा नयाँ रक्तसञ्चार गरेका छन् ।

४. **आर्थिक प्रशासनः** यसै आर्थिक वर्षमा राजश्व तथा आर्थिक प्रशासनलाई सूचना प्रविधिमा आधारित बनाउन SuTRA कार्यान्व्यन गरिएको छ । प्राप्त बिल भर्पाई १५ दिन भित्र भुक्तानी गर्ने प्रयास गरिएको छ । यस आ.व.मा आन्तरिक राजश्व रू १७ लाख ३९ हजार ४ सय ६ सहित संचित कोषमा जम्मा रु. ३० करोड ८३ लाख ९३ हजार प्राप्त भएको छ भने चालू र पूँजीगत खर्च क्रमशः ७७.५% र ५३% भएको छ ।

५. **पूर्वाधार व्यवस्थापनः** चालू आ.व. मा विनियोजन भएका जम्मा २२५ योजना मध्ये करीब ८७% योजना सम्झौता भई ९०% भन्दा बढी सम्पन्न हुने क्रममा छन् ।

६. **योजनाबद्ध विकास व्यवस्थाः** यस आ.व. मा आगामी आ.व.को नीति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा स्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारण समितिको निर्देशन प्राप्त भई वस्ती स्तरीय योजना छनौट हुँदै वडा स्तरमा प्राथमिकता तय गरि विषयगत समितिमा घनिभूत छलफल हुँदै बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिबाट नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गरि कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भई सम्मानित सभा समक्ष पेश भएको छ ।

७. **विपद् व्यवस्थापनः** विकासको प्रमुख बाधकको रुपमा रहेको विपद्को सन्दर्भमा COVID 19 महामारीले थप चुनौति श्रृजना गरेको अवस्थामा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोष, प्रदेश सरकार तथा विभिन्न संघ संस्था एवं मनकारी व्यक्तित्वहरुको सहयोगमा हेल्थ डेस्क तथा क्वारेन्टाईन स्थल व्यवस्थापन भएको छ, साथै प्रत्येक स्वास्थ्य संस्था, वडाकार्यालयहरुमा स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्रीको व्यवस्थापन गरिएको छ । गाउँपालिकाका सम्पूर्ण घर परिवारलाई स्वास्थ्य सामग्रीको रुपमा मास्क तथा साबुन वितरण गरिएको छ । बन्दाबन्दीको कारण गम्भीर असर परेका विपन्न २५० घर परिवारलाई असंगठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक वर्ग तथा असहायलाई उपलब्ध गराउने राहत सम्बन्धी मापदण्ड, २०७७ अनुरुप राहत वितरण गरिएको छ । यद्यपी रोजगारको सिलसिलामा

भारत गई लिखु फर्किएका १ जना व्यक्तिमा कोरोना भाईरसको संक्रमण भेटिएको छ भने हाल सम्म १४ जना क्वारेनटिन भर्ना भएका थिए। तथापी यस गाउँपालिकामा समुदाय स्तरमा यस रोगको प्रसारण नभएको स्थिति छ।

८. **अन्यः**

- प्रधानमंत्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत रु १३ लाख ७४ हजार लगत अनुमान भएको दुम्की डुँडेखोला सडक सोलिङ्ग ड्रेन निर्माण योजना सम्पन्न भएको छ भने यस बाट प्राथमिकता प्राप्त ४१ जनाले रोजगार पाएका छन्।
- सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत सामाजिक सुरक्षा भत्ता समयमै वितरण भईरहेको छ।
- सहास नेपाल, प्रयास हेल्भटास लगायत १४ भन्दा बढी गैसस र १४ सहकारी संस्था यस गाउँपालिकामा कार्यरत छन्।

स्थानीय सरकार सञ्चालनः सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु

- नीतिगत रुपमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरुको सुक्ष्म कार्य विस्तृतीकरणको अभावमा समय समयमा अन्योलको अवस्था श्रृजना हुने गरेको छ।
- संघीय ईकाईहरु बीचको अन्तर समबन्ध लगायतका नीतिगत अभाव रहेको छ।
- कर्मचारी प्रशासन समबन्धमा रहेको नीतिगत अभावका कारण कर्मचारीको थप पदपूर्ति, संगठन संरचना निर्माण तथा समग्र व्यवस्थापन प्रभावीत भईरहेको छ।
- वडा कार्यालयहरुमा स्थायी कर्मचारी नहुँदा व्यक्तिगत घटना दर्ता लगायतका जिम्मेवारी पूर्ण कार्यहरु प्रभावीत भएका छन्।
- गाउँपालिकाको प्रमूख प्रशासकीय भवन निर्माण हुन नसक्नु तथा अधिकांश वडा कार्यालयहरुको आफ्नै व्यवस्थित भवन नहुँदा कार्यसम्पादन प्रभावीत भएको छ।
- कर्मचारी उत्प्रेरणाका महत्वपूर्ण तत्वहरु जस्तै तालीम, भ्रमण, आवास लगायतका सुविधा, सुरक्षा व्यवस्थापन थप जोड गरिनुपर्ने देखिन्छ।
- वित्तीय व्यवस्थापनमा आन्तरिक क्षमता तुलनात्मक रुपमा कमजोर देखिन्छ।
- आर्थिक प्रशासन अन्तर्गत अनुभवी कर्मचारीको कमी, आन्तरिक लेखा परीक्षण हुन नसक्नु, असारे भुक्तानी जस्ता प्रमुख समस्या विद्यमान छन्।
- योजनाबद्ध विकासका लागि वडा समिति तथा विषयगत समितिको थप सक्रियता आवश्यक देखिएको छ भने ढिलो सम्झौता तथा अझ ढीलो कार्यान्व्यन योजना कार्यान्व्यनका प्रमुख समस्याको रुपमा देखिएको छ।
- विपद् व्यवस्थापनका सन्दर्भमा विपद् सामग्रीको अभाव, तालीम प्राप्त कर्मचारीको अभाव, कोषको न्यूनता तथा संघीय ईकाई तथा सरोकारवालाहरू बीचको समन्व्यको अभाव देखिन्छ।

स्थानीय सरकार सञ्चालनः अवसरहरु

- निकट भविष्यमा सँघीय ईकाईहरु बीचको अन्तर सम्बन्ध, कार्य विस्तृतीकरण तथा कर्मचारी व्यवस्थापन सम्बन्धमा संघ तथा प्रदेशबाट कानूनहरु तर्जुमा हुने अवस्थामा छन्।
- यस गाउँपालिकामा रहेका अनेकन पर्यटकीय गन्तव्यहरुले पनि आर्थिक विकासको मूल फुटाउने सम्भावना रहेको छ।

- COVID 19 महामारीले देश विदेशमा रहेका लिखुवासीलाई गाउँ फर्काएको अवस्था गाउँमा रहेको विविध जनशक्तिको अभाव पूर्ति भएको छ।
- गाउँपालिकावासीको स्थानीय सरकार प्रतिको अगाध विश्वास यस गाउँपालिकाको महत्वपूर्ण पूँजीको रुपमा छ।
- विकास व्यवस्थापनमा आम जनता, उपभोक्ता समिति, गैसस, सहकारी संस्था तथा अन्य सरोकारवालाको सकृयताले थप ऊर्जा श्रृजना गर्ने सम्भावना छ।

स्थानीय सरकार सञ्चालनः चुनौतिहरु

- कमजोर आन्तरिक क्षमताले गाउँपालिकालाई केन्द्र र प्रदेश प्रति बढी निर्भर बनाउने सम्भावना विद्यमान रहेको देखिन्छ।
- COVID 19 महामारी नियन्त्रण आफैमा चुनौति हो भने यसका कारणले अर्थ व्यवस्था तथा योजना कार्यान्व्यनमा परेको नाकारात्मक प्रभाव न्यूनीकरण, राहत व्यवस्थापन तथा गाउँ फर्किएका युवाहरुको रोजगारी व्यवस्थापन चुनौतिपूर्ण देखिन्छ।
- जनताको विकास प्रतिको अधिक आकांक्षा तथा स्रोत साधनको न्यूनता बीच सन्तुलन कायम गरि मागमा आधारित प्राथमिकता प्राप्त योजनामा स्रोत व्यवस्थापन आफैमा जटील छ।
- सामजिक सञ्जालको नाकारात्क पक्ष, सार्वजनिक निकाय प्रति युवा जमातमा देखिएको वितृष्णा तथा समय समयमा कार्यालय प्रति देखिने रोस सचेतनाका माध्यमबाट व्यवस्थापन गरि स्थानीय सरकार प्रति विश्वास तथा अपन्त्व श्रृजना गर्नु पनि चुनौतिपूर्ण छ।
- लाभ लागतका आधारमा प्राथमिकता निर्धारण गरि राष्ट्रिय योजना तथा दिगो विकास लक्ष्य संग अनूकुल हुने गरि नीति तथा कार्यक्रम तय गर्नु, योजना छर्ने प्रवृति अन्त्य गर्नु र दिगो पूर्वाधार विकास गर्नु विद्यमान परिवेशमा जटिल देखिन्छ।

समग्रमा

- संघीय शासन प्रणाली नयाँ भएकाले यसको मर्म र मान्यतालाई आत्मसाथ नभइरहेको।
- तीनै तहको सरकारको समन्वयात्मक भूमिका परिपक्क भई नसकेको।
- आन्तरिक श्रोत र साधनलाई उचित ढंगबाट उपयोग गरी राजश्व अभिबृद्धि गर्न सम्बन्धीत पक्ष तत्पर नहुनु।
- कर्मचारीको उचित प्रवन्ध र व्यवस्थापन हुन नसक्नु।
- युगको आवश्यकता र जनचाहाना अनुरुप योजनावद्ध कार्यक्रम लागु गर्न सबै औजारले आकार लिई नसकेको।
- अति आवश्यकतालाई परिपूर्ति गर्न उचित वित्तिय व्यवस्थाको अभाव।
- सही तथ्याङकको आधारमा सरकारको गुरुयोजना र बजेट हस्तान्तरण नहुनु।
- समयमा नै आवश्यक कानूनको तर्जुमा हुन नसक्नु।

समस्या समाधानका लागि सुझाव तथा अबको बाटो

- तीनै तहका सरकारले संघीय शासन जनस्तरमा प्रत्याभूत गराउन समन्वयात्मक ढंगबाट सम्बन्धीत पक्षलाई थप व्यवस्थित र क्रियाशील बनाउने ।
- अन्तर सम्बन्ध परिभाषित गर्ने, कार्य विस्तृतीकरण, मानवीय स्रोत व्यवस्थापन सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्थापन गर्ने ।

- सबै पक्षलाई सकारात्मक सोचको विकास गराउने वातावरण बनाउने ।
- संघीय शासन प्रणाली माथि विश्वास र आत्मसाथ अभिबद्धि गर्ने प्रयास गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- भौतिक विकास, आर्थिक विकास र सामाजिक विकासलाई समन्वयात्मक ढंगबाट अगाडी बढाउने ।
- शताब्दी देखि समाजमा जडका रुपमा रहेका विभेद, कुरिती, विकृती र विसंगतीलाई निर्मुल गर्न तिनै तहका सरकारले अभियान सञ्चालन गर्ने छुट्टै नीति तयार गर्ने ।
- आवश्यक कानूनको समयमा नै तर्जुमा गरि सरकारहरु बीच आदान प्रदान गर्ने ।
- आवश्यकतानुसार कर्मचारी जनशक्तिको व्यवस्था तथा उचित तालिमको व्यवस्था गर्ने ।
- प्राकृतिक स्रोत र साधनको सहि परिचालन तथा व्यवस्थापन र करको दायरालाई फराकिलो बनाइ राजश्व बढाई आन्तरिक स्रोतमा बृद्धि गर्ने ।

अनुसूचीहरु

अनुसूची १

लिखु गाउँपालिकाको राजनीतिक नक्सा

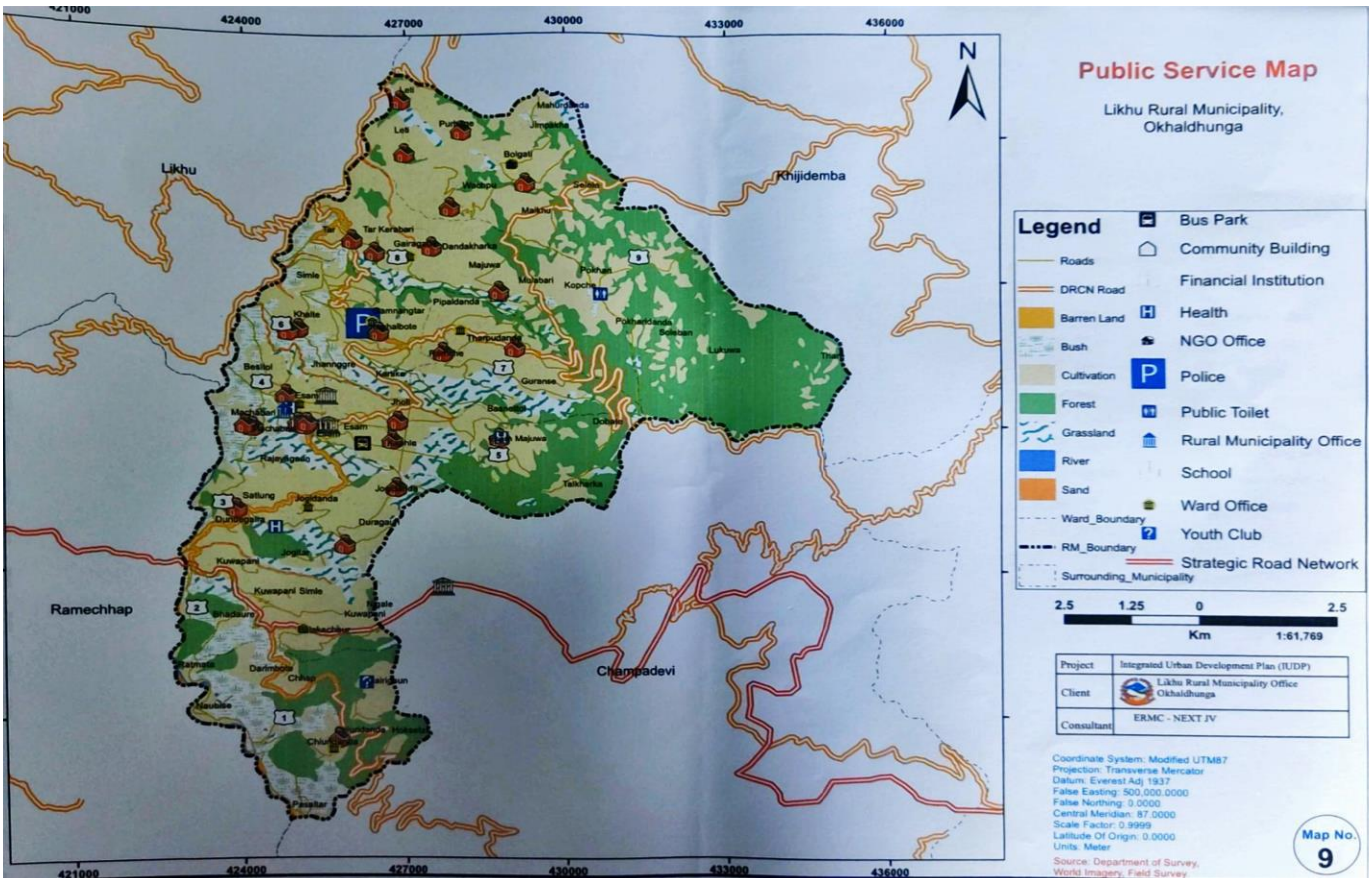

अनुसूची २

गाउँसभा, सभाका समिति, कार्यपालिका, कार्यपालिकाका समिति, वडा समिति र अन्य समितिहरुको विस्तृत विवरण

गाउँसभा सदस्य नामावली

क्र.सं.	पद	नाम थर	ठेगाना	सम्पर्क नं.
१	सभाध्यक्ष	गोविन्द बहादुर पौडेल	लिखु-८	९७४११६६१२९
२	सभा सदस्य	शान्ता ढुंगेल	लिखु-९	९८६११५९६७८
३	,,	कुमार राज सुवेदी	लिखु- १	९८६४०१५६८१
४	,,	रामहरी बूढाथोकी	लिखु-२	९८४४४१५६६६
५	,,	गोपाल खड्का	लिखु-३	९८४३६३२८५८
६	,,	घनबहादुर कार्की	लिखु-४	९८४१८१५३१९
७	,,	गोपाल बहादुर खत्री	लिखु-५	९८४३५८१०२८
८	,,	टिकाराम क्याप्छाकी मगर	लिखु-६	९८४९८००१७०
९	,,	वेदबहादुर कार्की	लिखु-७	९८४९८७०२६५
१०	,,	विशाल कुमार पौडेल	लिखु-८	९८४३१४८२६४
११	,,	शुकवीर तामाङ	लिखु-९	९८४९८५५२९०
१२	,,	मावर सुनुवार	लिखु-९	९८४३०९०५००
१३	,,	टेकबहादुर वि.क.	लिखु-१	९७४२६४८९२१
१४	,,	लाल कुमारी तोलाङ्गी बर्मे	लिखु-९	९८६१३३६१५५
१५	,,	तिलकमायाँ खत्री	लिखु-७	९७४१२४७७१६
१६	,,	अप्सरी पाण्डे सुवेदी	लिखु-३	९८४३६५९५१८
१७	,,	सीता खत्री	लिखु-२	९८४०२३१९७३
१८	,,	ओमप्रकाश सुवेदी	लिखु-१	९८६५१२२९९७
१९	,,	नरमायाँ कार्की	लिखु-१	९८४२३९८३४९
२०	,,	मखमली वि.क	लिखु-१	९८६८८४४९३५
२१	,,	रामकुमार बोगटी	लिखु-२	९७४११३८२१७
२२	,,	खेटबहादुर तामाङ	लिखु-२	९७४१०२५२६९
२३	,,	रामचन्द्र बोगटी (जि.स.स. सदस्य)	लिखु-२	
२४	,,	गीता विश्वकर्मा	लिखु-२	९८४३५४५११९
२५	,,	सोकर्ण श्रेष्ठ	लिखु-३	९८५४०४०२३१
२६	,,	विष्णु कुमार श्रेष्ठ	लिखु-३	९८५१२४०४२५
२७	,,	केशरी मायाँ नेपाली	लिखु-३	९७४३०४२६७४
२८	,,	भोजबहादुर पाण्डे	लिखु-४	९७४४०२८१७५
२९	,,	भीमबहादुर मगर	लिखु-४	९८४३५८१०२८

३०	,,	सकलीमायाँ पाण्डे	लिखु-४	९८६०००९४१४
३१	,,	राम्रीमायाँ सार्की	लिखु-४	९८६१७१८५६८
३२	,,	छत्र बहादुर श्रेष्ठ	लिखु-५	९७४१२७५९४६
३३	,,	लक्ष्मी तामाङ	लिखु-५	९७४११९५१०३
३४	,,	रेखा कुमारी तामाङ	लिखु-५	९८४०१७६८२२
३५	,,	सन्त माया नेपाली	लिखु-५	
३६	,,	जागेश्वर भट्टराई	लिखु-६	९८४२९७०७५८
३७	,,	णकृष्ण भट्टराई	लिखु-६	९८६०१९४१६३
३८	,,	सीता पौडेल	लिखु-६	९८६०८०१८१२
३९	,,	अम्बिका वि.क.	लिखु-६	९८६९२३६००६
४०	,,	कुमार श्रेष्ठ	लिखु-७	९८६१०९२०२०
४१	,,	होमबहादुर भट्टराई	लिखु-७	९८६३८५४३२४
४२	,,	खमीमायाँ वि.क	लिखु-७	९८६०८४६११९
४३	,,	विमल कुमार विष्ट	लिखु-८	९८६०७१९१०१
४४	,,	होमबहादुर विष्ट	लिखु-८	९७४११९१०६०
४५	,,	मेनुका अधिकारी	लिखु-८	९८४३७६९१३२
४६	,,	मिना कुमारी वि.क.	लिखु-८	९८६०२५६३७६
४७	,,	आङ रेन्जी शेर्पा	लिखु-९	९७४१०६९९४५
४८	,,	बेद बहादुर खत्री	लिखु-९	९८४१३८२८२२
४९	,,	विष्णुमायाँ भुजेल	लिखु-९	९८६०९१३६१४
५०	सभा सचिव	अभय कुमार गुप्ता	सप्तरी	९८५२८४२१४२

सभा समितिको विवरणः-

समितिको नाम	सदस्यहरुको नाम, थर र पद	आ.व. २०७६/७७ मा बसेको बैठक संख्या
कृषि, पर्यटन, पूर्वाधार तथा प्राकृतिक स्रोत समिति	संयोजकः सोकर्ण श्रेष्ठ सदस्यः टेक ब. वि.क. सदस्यः भीम ब. मगर सदस्यः छत्र ब. श्रेष्ठ सदस्यः मखमली वि.क.	०
अर्थ तथा सार्वजनिक लेखा समिति	संयोजकः गोपाल खड्का सदस्यः खेट ब. तामाङ्ग सदस्यः णकृष्ण भट्टराई सदस्यः विमल कुमार विष्ट सदस्यः गीता वि.क.	०
विधायन समिति	संयोजकः गोपाल खत्री	१२

	सदस्यः माया वि.क. सदस्यः रेखा कुमारी तामाङ्ग सदस्यः मेनुका अधिकारी सदस्यः होम बहादुर भट्टराई	
सुशासन तथा स्थानीय सेवा समिति	संयोजकः मावर सुनुवार सदस्यः अम्बिक विश्वकर्मा सदस्यः भोज बहादुर पाण्डे सदस्यः राम कुमार बोगटी सदस्यः होम बहादुर विष्ट	११
सामाजिक समिति	संयोजकः विष्णु श्रेष्ठ सदस्यः वेद ब. खत्री सदस्यः जागेश्वर भट्टराई सदस्यः सीता पौडेल सदस्यः केशरी माया नेपाली	०

कार्यपालिका सदस्यहरुको विवरणः-

क्र.स.	पद	नाम थर	सम्पर्क नं.
१	अध्यक्ष	गोविन्द बहादुर पौडेल	९७४११६६१२९
२	उपाध्यक्ष	शान्ता ढुंगेल	९८६११५९६७८
३	१ नं. वडा वडाध्यक्ष	कुमार राज सुवेदी	९८६४०१५६८१
४	२ नं. वडा वडाध्यक्ष	रामहरि बूढाथोकी	९८४४४१५६६६
५	३ नं. वडा वडाध्यक्ष	गोपाल खड्का	९८४३६३२८५८
६	४ नं. वडा वडाध्यक्ष	घनबहादुर कार्की	९८४१८१५३१९
७	५ नं. वडा वडाध्यक्ष	गोपाल बहादुर खत्री	९८४३५८१०२८
८	६ नं. वडा वडाध्यक्ष	टिकाराम क्याप्छाकी मगर	९८४९८००१७०
९	७ नं. वडा वडाध्यक्ष	वेदबहादुर कार्की	९८४९८७०२६५
१०	८ नं. वडा वडाध्यक्ष	विशाल कुमार पौडेल	९८४३१४८२६४
११	९ नं. वडा वडाध्यक्ष	शुकवीर तामाङ	९८४९८५५२९०
१२	कार्यपालिका सदस्य	मावर सुनुवार	९८४३०९०५००
१३	कार्यपालिका सदस्य	टेकबहादुर वि.क.	९७४२६४८९२१
१४	कार्यपालिका सदस्य	लाल कुमारी तोलाङ्गी बर्मे	९८६१३३६१५५
१५	कार्यपालिका सदस्य	तिलकमायाँ खत्री	९७४१२४७७१६
१६	कार्यपालिका सदस्य	अप्सरी पाण्डे सुवेदी	९८४३६५९५१८
१७	कार्यपालिका सदस्य	सीता खत्री	९८४०२३१९७३
१८	सदस्य सचिव	अभय कुमार गुप्ता	९८५२८४२१४२

कार्यपालिकाका समितिहरुको विवरणः-

समितिको नाम	सदस्यहरुको नाम, थर र पद	आ.व. २०७६/७७ मा बसेको बैठक संख्या
वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन समिति	संयोजकः टिकाराम ब. क्याप्छाकी मगर सदस्यः टेक ब. वि.क. सदस्यः लाल कुमारी तोलाङ्गी बर्मे सदस्यः सुकवीर तामाङ्ग सदस्यः सीता खत्री	३
विधेयक समिति	संयोजकः कुमार राज सुवेदी सदस्यः वेद ब. कार्की सदस्यः विशाल कुमार पौडेल सदस्यः रेखा कुमारी तामाङ्ग सदस्यः भीम बहादुर मगर	११
पूर्वाधार विकास समिति	संयोजकः वेद ब. कार्की सदस्यः विशाल कु. पौडेल सदस्यः कुमार राज सुवेदी सदस्यः गोपाल ब. खत्री सदस्यः टेक ब. वि.क.	१५
सामाजिक विकास समिति	संयोजकः विशाल कु. पौडेल सदस्यः मावर सुनुवार सदस्यः तिलक माया खत्री सदस्यः जागेश्वर भट्टराई सदस्यः नरमाया कार्की	३
आर्थिक विकास समिति	संयोजकः रामहरी बुढाथोकी सदस्यः विशाल कु. पौडेल सदस्यः मावर सुनुवार सदस्यः गोपाल खड्का सदस्यः सोकर्ण श्रेष्ठ	१०
सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास समिति	संयोजकः घन ब. कार्की सदस्यः रामहरी बुढाथोकी सदस्यः टेक ब. वि.क. सदस्यः रामचन्द्र बोगटी सदस्यः भोज ब. पाण्डे	०

वडा समितिको विवरणः-

वडा नं.	सदस्यहरुको नाम, थर र पद	आ.व. २०७६/७७ मा बसेको बैठक संख्या
१	वडाध्यक्षः कुमार राज सुवेदी सदस्यः नरमाया कार्की सदस्यः मखमली वि.क. सदस्यः ओम प्र. सुवेदी	२४
२	वडाध्यक्षः रामहरी बुढाथोकी सदस्यः राम कुमार बोगटी सदस्यः सिता खत्री सदस्यः गीता वि.क. सदस्यः खेट ब. तामाङ्ग	२४
३	वडाध्यक्षः गोपाल खड्का सदस्यः सोकर्ण श्रेष्ठ सदस्यः अप्सरी पाण्डे सुवेदी सदस्यः केसरी माया दमाई सदस्यः विष्णु कुमार श्रेष्ठ	२४
४	वडाध्यक्षः घन ब. कार्की सदस्यः भोज बहादुर पाण्डे सदस्यः सक्कलीमाया पाण्डे सदस्यः राम्रीमाया सार्की सदस्यः भीम ब. मगर	२४
५	वडाध्यक्षः गोपाल ब. खत्री सदस्यः रेखा कुमारी तामाङ्ग सदस्यः लक्ष्मी तामाङ्ग सदस्यः सन्तमाया नेपाली सदस्यः छत्र ब. श्रेष्ठ	२४
६	वडाध्यक्षः टिकाराम क्यापछाकी मगर सदस्यः जागेश्वर भट्टराई सदस्यः णकृष्ण भट्टराई सदस्यः सीता पौडेल सदस्यः अम्बिका वि.क.	२४
७	वडाध्यक्षः वेद ब. कार्की सदस्यः कुमार श्रेष्ठ सदस्यः होम ब. भट्टराई सदस्यः खमीमाया वि.क. सदस्यः तिलकमाया खत्री	२४

८	वडाध्यक्षः विशाल कु. पौडेल सदस्यः होम ब. विष्ट सदस्यःविमल कु. विष्ट सदस्यः मेनुका अधिकारी सदस्यः मीना वि.क.	२४
९	वडाध्यक्षः सुकवीर तामाङ्ग सदस्यः आङ रेन्जी शेर्पा सदस्यः वेद ब. खत्री सदस्यः लाल कुमारी तोलाङ्गी बर्मे सदस्यः विष्णुमाया भुजेल	२४

अन्य समितिहरुको विवरणः-

समितिको नाम	सदस्यहरुको नाम, थर र पद	आ.व. २०७६/७७ मा बसेको बैठक संख्या
न्यायीक समिति	संयोजकः शान्ता ढुङ्गेल सदस्यः कुमार राज सुवेदी सदस्यः विशाल कु. पौडेल	१५
स्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारण समिति	संयोजकः गोविन्द ब. पौडेल सदस्यः शान्ता ढुङ्गेल सदस्यः गोपाल खड्का सदस्यः अप्सरी पाण्डे सुवेदी सदस्यः लाल कुमारी तोलाङ्गी बर्मे सदस्यः मावर सुनुवार सदस्य सचिवः अभय कुमार गुप्ता	१
बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति	संयोजकः शान्ता ढुङ्गेल सदस्यः कुमार राज सुवेदी सदस्यः रामहरी बुढाथोकी सदस्यः घन ब. कार्की सदस्यः टिकाराम क्यापछाकी मगर सदस्यः वेद ब. कार्की सदस्यः विशाल कु. पौडेल सदस्य सचिवः अभय कुमार गुप्ता	२
राजश्व परामर्श समिति	संयोजकः शान्ता ढुङ्गेल सदस्यः अभय कुमार गुप्ता सदस्यः घन ब. कार्की सदस्यः अप्सरी पाण्डे सुवेदी सदस्य सचिवः बलराम फुयल	४

शिक्षा समिति	संयोजक- गोविन्द बहादुर पौडेल सदस्य- विशाल कुमार पौडेल सदस्य- भुवन कुमार रोक्का सदस्य- तेज बहादुर वि.क. सदस्य- अप्सरी पाण्डे सुवेदी सदस्य - शान्ता खड्का कार्की सदस्य सचिव- अशोक घिमिरे	११
कृषि विकास समिति	संयोजक- रामहरी बुढाथोकी सदस्य- रामहरी पाण्डे सदस्य- डुकिन्द्रराज कट्वाल सदस्य- टेक बहादुर वि.क. सदस्य- सिता खत्री सदस्य – तस्मिरा बुढाथोकी सदस्य- गुञ्जमाया बुढाथोकी सदस्य- योजना शाखा सदस्य सचिव- राज कुमार कट्वाल	१२
स्थानीय कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन समिति	संयोजक- गोबिन्द बहादुर पौडेल सदस्य- रामहरी बुढाथोकी सदस्य- एकिन्द्रराज कट्वाल सदस्य- प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सदस्य सचिव- राज कुमार कट्वाल	१
पूर्वाधार तथा योजना अनुगमन समिति	संयोजक- शान्ता ढुंगेल सदस्य- सम्बन्धीत वडा अध्यक्ष सदस्य सचिव- बिपना श्रेष्ठ	४०
विपद् व्यवस्थापन समिति	संयोजकः गोविन्द ब. पौडेल सदस्यः शान्ता ढुङ्गेल सदस्यः अभय कुमार गुप्ता सदस्यः कुमार राज सुवेदी सदस्यः रामहरी बुढाथोकी सदस्यः गोपाल खड्का सदस्यः घन ब. कार्की सदस्यः टिकाराम क्यापछाकी मगर सदस्यः वेद ब. कार्की सदस्यः विशाल कु. पौडेल सदस्यः मेघ ब. कार्की सदस्यः एकिन्द्र राज कटवाल	३

	सदस्यः अशोक घिमिरे सदस्यः रविशंकर कुमार दास सदस्यः होम ब. वि.क. सदस्यः सिताराम भण्डारी सदस्यः केबिराज तामाङ्ग सदस्य सचिवः दिनानाथ चौधरी	
उपभोक्ता हित संरक्षण समिति	संयोजकः शान्ता ढुङ्गेल सदस्यः रामहरी बुढाथोकी सदस्यः दिनानाथ चौधरी सदस्य सचिवः ओमप्रकाश तामाङ्ग	५
राष्ट्रिय परिचय पत्र तथा पञ्जिकरण समन्व्य समिति	संयोजकः शान्ता ढुङ्गेल सदस्यः अभय कुमार गुप्ता सदस्यः अशोक घिमिरे सदस्यः सुकवीर तामाङ्ग सदस्य सचिवः खिला वि.क.	३
एम्बुलेन्स सेवा व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समिति	संयोजकः गोविन्द ब. पौडेल सदस्यः गोपाल खड्का सदस्यः विशाल कुमार पौडेल सदस्यःअप्सरी पाण्डे सुवेदी सदस्यः टेक बहादुर वि.क. सदस्यः अभय कुमार गुप्ता सदस्य सचिवः दिनानाथ चौधरी	४
कर्मचारी पदपूर्ति समिति	संयोजकः प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सदस्यः विषय बिज्ञ सदस्य सचिवः सम्बन्धीत शाखा प्रमुख	२२
परीक्षा सञ्चालन तथा समन्व्य समिति	संयोजक- गोविन्द बहादुर पौडेल सदस्य- धुर्वराज लुइटेल सदस्य- चन्द्र बहादुर श्रेष्ठ सदस्य- देवराज गौतम सदस्य सचिव- अशोक घिमिरे	४
खरिद समिति	संयोजकः दिनानाथ चौधरी सदस्यः बलराम फुयल सदस्यः दिल कु. श्रेष्ठ	२७
चमेना गृह व्यवस्थापन समिति	संयोजकः शान्ता ढुङ्गेल सदस्यः गोपाल खड्का सदस्यः टिकाराम क्यापछाकी मगर	६

	सदस्यः घन ब. कार्की सदस्यः मावर सुनुवार सदस्यः वेद ब. कार्की सदस्यः अप्सरी पाण्डे	
जिन्सी निरिक्षण समिति	संयोजकः विपना श्रेष्ठ सदस्यः रसना मगर सदस्यः नानीराम खतिवडा	२
स्यानिटरी प्याड वितरण तथा व्यवस्थापन समिति	संयोजक-शान्ता ढुंगेल सदस्य- सिता खत्री सदस्य- दिनानाथ चौधरी सदस्य- नर्मदा खतिवडा सदस्य सचिव- अशोक घिमिरे	२
गुनासो सुनुवाई समिति	अध्यक्षः गोविन्द ब. पौडेल सदस्यः शान्ता ढुङ्गेल सदस्यः भुवन अधिकारी (ईन्जिनयर) सदस्यः सीताराम भण्डारी सदस्य सचिवः प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत	०
बजार व्यवस्थापन तथा सञ्चालन समिति	सदस्यः शान्ता ढुङ्गेल सदस्यः गोपाल खत्री सदस्यः गोपाल खड्का सदस्यः सिता खत्री सदस्यः मावर सुनुवार सदस्यः विपना श्रेष्ठ सदस्य सचिवः ओमप्रकाश तामाङ्ग	०
स्वास्थ्य अनुगमन समिति	संयोजक- रामहरी बुढाथोकी सदस्य- सुकविर तामाङ्ग सदस्य- सजिता बुढाथोकी सदस्य- मान बहादुर थापा सदस्य- दिनानाथ चौधरी	३
विपन्न नागरिक सिफारिस समिति	संयोजक- गोविन्द बहादुर पौडेल सदस्य- अभय कुमार गुप्ता सदस्य- दिनानाथ चौधरी	१०
अपाङ्ग परिचय पत्र वितरण समन्व्य समिति	संयोजक- शान्ता ढुंगेल सदस्य- तिलक कुमारी खत्री सदस्य- गोपाल बहादुर खत्री सदस्य- गोपाल खड्का	१२

	सदस्य- अप्सरी पाण्डे सदस्य- देवी लुइटेल सदस्य- घन बहादुर काफ्ले सदस्य- सिताराम भण्डारी सदस्य- मानहरी अधिकारी सदस्य सचिव- ओम प्रकाश तामाङ्ग	

अनुसूची ३

जिन्सी निरिक्षण प्रतिवेदन (आ.व. २०७६/७७)

आर्थिक बर्षः. २०७६/७७ | म.ले.प.फारम नं: ४११

साबिकको फारम नं: ४९

क्र.स.	जिन्सी सङ्केत नं.	खाता पाना नं.	बिवरण	एकाइ	जिन्सी खाता बमोजिमको मौज्दात		स्पेसिफिकेसन अनुसार		भौतिक परीक्षण गर्दा			चालू हालतमा		सामानको अवस्था				कुल परिमाण	कैफियत
					परिमाण	मूल्य	भिडेको	नभिडेको	घट सं.	बढ सं.	घट । बढको मूल्य	रहेको	नरहेको	मर्मत गर्नु पर्ने	लिलाम / बिक्रि गर्नु पर्ने	मिन्हा गर्नु पर्ने	संरक्षण गर्नु पर्ने		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१		१	डाइनिङ सेट	थान	४	८६०००	√					√							
२		२	ग्यास सिलिन्डर	थान	१४	५२८३९	√					√							
३		३	प्रेसर कुकर	थान	१०	१७३५०	√					१०		२					
४		४	अफिस टेबल	थान	२४	१०७५३०	√					√							
५		६	सोफा सेट सानो ठुलो	थान	५	१००४२८	√					√							
६		७	रिबल्बिङ चियर	थान	३	६३४६५	√					√							
७		८	रिबल्बिङ चियरमि.	थान	१०	११२२११	√					√							
८		९	कम्प्युटर चियर	थान	७	२४३१०	√					√							
९		१०	टि टेबल	थान	१३	७५४००	√					√							
१०		११	काठको कम्प्युटर टे.	थान	३	१४०५८	√					√							
११		१२	फोल्डिङ पलङ्ग	थान	८	९८२८५	√					√							
१२		१३	ग्लास डोर अ. दराज	थान	२	५६८०३	√								√				
१३		१४	६६'अफिस दराज	थान	३२	४८५१०	√					√							
१४		१५	पुसपिन बोर्ड	थान	१	३९५५	√					√							
१५		१६	किचन र्याक	थान	२	१४८००	√					√							
१६		१७	ओपन र्याक	थान	८	७८८००	√					√							
१७		१८	चेक राइटर	थान	२	१८०००	√							√					
१८		१९	ग्लास चुलो	थान	१४	४७८१९	√					१२		२					
१९		२०	पल्सर बाइक	थान	२	४७५८००	√							√					
२०		२१	प्रिन्टर क्यानन	थान	११	२६५८४४	√					√							
२१		२२	साउन्ड सिस्टम/क्यामरा	थान	१	१३०००	√							√					

२२		२३	साम्सुङ टिभी	थान	२	५७९५९	√					√							
२३		२४	ल्यापटप डेल	थान	११	९१९०३४	√					१		१०					
२४		२५	ल्यापटप एसर	थान	२	११७६८०	√					१		१					
२५		२६	डेक्सटप कम्प्युटर	थान	११	६५५७२१	√					√							
२६		२७	डिस होम	थान	२	६१००	√					√							
२७		२८	ईन्भटर४८v३.५kva	थान	२	२०५००	√					√							
२८		२९	एसिइन ब्याट्री २००a	थान	२०	४६४९०२	√					√							
२९		३०	सोलार प्यानल	थान	२४	४८८०००	√					√							
३०		३१	कन्ट्रोलर	थान	१	३६०००	√					√							
३१		३२	पलास्टिक ट्याङ्क	थान	२	१९२००	√					१			१				
३२		३३	हुलास जस्ता	थान	९	३३१६४	√					√							
३३		३६	फिल्टर	थान	४	३७६००	√					√							
३४		३७	कपर जग	थान	१३	९५५०	√					√							
३५		३८	स्ट्याण्ड पंखा	थान	१९	५३९९४	√					√							
३६		३९	फ्रिज यसोदा	थान	२	३३३००	√					√							
३७		४१	अपाच्य बाईक	थान	१		√							√					
३८		४२	इन्डियन काठको कु.	थान	१	६०००	√							√					
३९		४३	रिबलबिङ अ.चियर	थान	१२	१४४०००	√					√							
४०		४४	इलेक्ट्क हाजिरी	थान	१	५७०००	√						√						
४१		४५	सफट वेयर	थान	१	१६०००	√					√							
४२		४६	काठकोअफिस कुर्सी	थान	१०	६७०००	√					√							
४३		४७	यु.पि.एस.	थान	१	४५९००	√					√							
४४		४८	काठको र्याक	थान	९	१३९३४८	√					√							
४५		४९	काठको बेन्च	थान	१	३८१२५	√					√							
४६		५०	पलास्टिक कुर्सी	थान	९६	७३९२०	√					८६			१०				
४७		५१	मिक्स्चर्स मसला	थान	१	७८००	√						√						
४८		५४	प्रोजेक्टर	थान	१	६१०००	√					√							
४९		५५	सि.डि.एम.ए.टेलीफोन	थान	१	९६००	√								√				
५०		५६	इलेक्ट्क हटपट	थान	१	७०००	√					√							
५१		५७	चियादानी सिलबरे	थान	५	४७५०	√					√							
५२		५८	सि.सि. क्यामरा	थान	९	३१७७२०	√					√							
५३		५९	सोनी टि.भी.	थान	३	३००४५६	√					√							

५४		६१	महेन्द्र बोलेरो गाडी	थान	१	३७९०००००	√							√					
५५		६२	डस्बिन	थान	१५	८१००	√					√							
५६		६३	ट्रि ह्याङगर	थान	३	१०५००	√					√							
५७		६४	टेबल पंखा	थान	१	३०००	√					√							
५८		६५	भयाकुम किल्नर	थान	१	४०००	√					√							
५९		६६	सुचना पाटी	थान	१	७००	√					√							
६०		६७	सिसावाला र्याक	थान	१	६०००	√					√							
६१		६८	स्क्यनर	थान	२	१५०००	√					√							
६२		६९	ग्यस गिजर	थान	१	७२००	√					√							
६३		७०	इलेक्ट्रिक किल्ली	थान	१	१५००	√					√							
६४		७१	कपडा स्ट्याण्ड	थान	२	१३०००	√					√							
६५		७२	किटको कराई	थान	५	४६३०	√					√							
६६		७३	स्टिलको थाल	थान	३७	१६३२०	√					√							
६७		७४	सिल्बरे डाडु पुन्याऊ	थान	६	८००	√					√							
६८		७५	डेक्स टेबल	थान	१	३७१८७	√					√							
६९		७६	किस्ती	थान	४	२०००	√					√							
७०		७९	घर्रा वाला टेबल	थान	२	१४०००	√							√					
७१		८३	स्क्यानर	थान	१	१३०००	√					√							
७२		८५	वाटर डिस	थान	१	९४३०	√					√							
७३		८६	फायल ट्रे	थान	४	८०००	√					√							
७४		८७	पलास्टिक डाईनिङ सेट	थान	१	४०००	√					√							
७५		८८	रोस्टम	थान	१	२००००	√					√							
७६		८९	प्रिन्टर ब्रदर	थान	१	२१०००	√							√					
७७		९५	मोबाइल	थान	४	२०९०५	√					√							
७८		९८	भिजिटर फो. चियर	थान	५	१२५००	√					√							
७९		९९	pcu5kva96suram	थान	१	१३७१६८	√					√							
८०		१००	instation चार्जर	थान	१	१३२७४	√					√							
८१		१०१	Mcb	थान	२	५३०९	√					√							
८२		१०२	dc wire	थान	१	२९२०३	√					√							
८३		१०३	lighting proportion	थान	१	२४७७८	√					√							
८४		१०४	stand cost	थान	१६	६३७१६	√					√							

८५		१०५	झुम्का पानस	थान	२	१९९९०	√					√							
८६		१०६	पलास्टिक टि टेबल	थान	२	३४५०	√					√							
८७		१०८	लेखा शाखा डेकोरेसन	थान	८	१६००००	√					√							
८८		१०९	सि.जि. सिलिङ फेन	थान	५	१९८७५	√					√							
८९		११०	लिखु गापाको रिपोट बुक	थान	१	७९०००५	√					√							
९०		१११	र्याक काठको	थान	१३	४५५३९०	√					√							
९१		११२	फायर सिलिण्डर	थान	१२	५३०९४	√					√							
९२		११४	टाटा योध्दा गाडी	थान	१	२६६००००	√							√					
९३		११५	खुकुरी	थान	५	३७५०	√					√							
९४		११६	wifi router	थान	१		√					√							
९५		११९	घुम्ने कुर्षी	थान	४	३२०००	√					√							
९६		१२१	हार्डिक्स २ TB	थान	२	१२५००	√					√							
९७		१२२	ई. सामान(abney level)	थान	२	५६६३७	√					√							
९८		१२३	Auto Level	थान	२	१३६०००	√					√							
९९		१२४	Gps	थान	१	४३०००	√					√							
१००		१२५	Digital caliper	थान	२	८८५०	√					√							
१०१		१२६	Stsff Leveling	थान	२	६०८०	√					√							
१०२		१२७	Ranging Rod	थान	९	१२७४३	√					√							
१०३		१२८	Brunton compass	थान	२	१८०५३	√					√							
१०४		१२९	Digital Theodolite	थान	१	१४५०००	√					√							
१०५		१३१	सेन्टर स्टिज	थान	१	६०००	√					√							
१०६		१३२	किचन टेबल	थान	२	६५००	√					√							

अनुसूची ४

लिखु गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुको नामावली

सि.नं.	नाम, थर	सिटरोल नं.	पद	स्थायी/करार
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयतर्फ				
१	अभय कुमार गुप्ता	२०३८६७	प्रमुख प्रशासकी अधिकृत	स्थायी
२	दिनानाथ चौधरी	२००८५४	ज.स्वा.नि.	स्थायी
३	विपना श्रेष्ठ	२३५७३५	प्रशासन अधिकृत छैंठौ	स्थायी
४	रविशंकर कुमार दास	२१९११५	ईन्जिनयर	स्थायी
५	अशोक घिमिरे	२३९२५७	शिक्षा अधिकृत छैंठौ	स्थायी
६	रसना मगर	२३५७१०	प्रशासन सहायक पाँचौ	स्थायी
७	बलराम फुयल	२३५७००	लेखा सहायक पाँचौ	स्थायी
८	दिल कुमार श्रेष्ठ	२३५६८९	प्रशासन सहायक पाँचौ	स्थायी
९	कोपिला आचार्य	२१६१३७	आ.ले.प. सहायक पाँचौ	स्थायी
१०	सन्जु बस्नेत	२३९१९६	कम्प्युटर अपरेटर	स्थायी
११	नर्मदा खतिवडा	२३९४१३	प्राविधिक सहायक	स्थायी
१२	उमाशंकर चौधरी	२३९२९६	सब-ईन्जिनयर	स्थायी
१३	ओम प्रकाश तामाङ्ग	२१९४२८	खरिदार	स्थायी
१४	नानीराम खतिवडा	२३५८३७	प्रशासन सहायक चौथो	स्थायी
१५	जिना राई	२३५८३४	प्रशासन सहायक चौथो	स्थायी
१६	दिपराज श्रेष्ठ	२३५८३२	प्रशासन सहायक चौथो	स्थायी
१७	अशोक राउत	२३५८२९	प्रशासन सहायक चौथो	स्थायी
१८	कमल जिरेल	२३९७६३	खा.पा.स.टे.	स्थायी
१९	द्रोण कुमार धमला		सूचना प्रविधि अधिकृत	करार
२०	सन्तोष खड्का		रोजगार संयोजक	करार
२१	राज कुमार कटवाल		ने.प.स्वा.प्रा.	करार
२२	खिला वि.क.		MIS अपरेटर	करार
२३	विष्णु रिजाल		फिल्ड सहायक	करार
२४	केवीराज तामाङ्ग		प्रहरी जवान	करार
२५	अनुज रोक्का		प्रहरी जवान	करार
२६	लोक कृष्ण श्रेष्ठ		प्रहरी जवान	करार
२७	आशिष पौडेल		प्रहरी जवान	करार
२८	भुवन बस्नेत		प्रहरी जवान	करार
२९	अनोज काफ्ले		ह.स.चा.	करार
३०	सरोज कार्की		ह.स.चा.	करार
३१	रवि कटवाल		का.स.	करार
३२	लोक कुमारी तामाङ्ग		का.स.	करार

३३	रम्झना कटवाल		का.स.		करार
३४	दल बहादुर मगर		स्वीपर		करार
३५	डोल कुमारी श्रेष्ठ		स्वीपर		करार
वडा कार्यालयतर्फ					
	नाम, थर	**सिटरोल नं.**	**पद**	**वडा नं.**	**स्थायी/करार**
३६	कल्पना ढुङ्गेल		कार्यालय सहायक	१	करार
३७	रुद्र घिमिरे	-	अ.स.ई.	२	स्थायी
३८	दिनेश खड्का		कार्यालय सहायक	२	करार
३९	शिव कुमार राई	२३९७७१	अ.स.ई.	३	स्थायी
४०	विनोद प्रसाद दाहाल		कार्यालय सहायक	३	करार
४१	सुशिला सापकोटा	-	अ.स.ई.	४	स्थायी
४२	रेणुका मगर		कार्यालय सहायक	४	करार
४३	विमला अधिकारी		कार्यालय सहायक	५	करार
४४	अर्जुन कुमार आले	२३९७७०	अ.स.ई.	६	स्थायी
४५	होमहरी अधिकारी		कार्यालय सहायक	६	करार
४६	थिर कुमार भट्टराई		कार्यालय सहायक	७	करार
४७	गोकुल पौडेल		कार्यालय सहायक	८	करार
४८	प्रकाश कुमार राउत	२३९७६९	अ.स.ई.	९	स्थायी
४९	राज कुमार खड्का		कार्यालय सहायक	९	करार
५०	सुमित्रा ढुङ्गेल कार्की		कार्यालय सहयोगी	१	करार
५१	रुपा कटवाल		कार्यालय सहयोगी	२	करार
५२	कल्पना मगर		कार्यालय सहयोगी	३	करार
५३	शान्ता चौलागाईं		कार्यालय सहयोगी	४	करार
५४	गीता श्रेष्ठ		कार्यालय सहयोगी	५	करार

५५	डिल्ली सागर भट्टराई		कार्यालय सहयोगी	६	करार
५६	गोपाल श्रेष्ठ		कार्यालय सहयोगी	७	करार
५७	कल्याण दाहाल		कार्यालय सहयोगी	८	करार
५८	डम्बर बहादुर विष्ट		कार्यालय सहयोगी	९	करार

आयुर्वेद औषधालय, पोकलीतर्फ

	नाम, थर	सिटरोल नं.	पद	स्थायी/करार
५९	सरस्वती आले	२०९०१९	कविराज	स्थायी
६०	संगिता ढुङ्गेल		कार्यालय सहयोगी	करार
६१	निर्मल बराल		कार्यालय सहयोगी	करार

स्वास्थ्य चौकी तथा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रतर्फ

सि.नं.	**नाम, थर**	**सिटरोल नं.**	**पद**	**स्वास्थ्य संस्था**	**स्थायी/करार**
६२	मानहरी अधिकारी	१६८१३०	ज.स्वा.नि.	स्वा.चौ. पोकली	स्थायी
६३	अन्जुदेवी अधिकारी	१७०५१३	सि.अ.न.मी.	स्वा.चौ. पोकली	स्थायी
६४	पुजना तामाङ्ग		अ.हे.व.	स्वा.चौ. पोकली	करार
६५	गीता धमला		अ.हे.व.	स्वा.चौ. पोकली	करार
६६	ममता तामाङ्ग		अ.न.मी.	स्वा.चौ. पोकली	करार
६७	साधना रुपचा सुनुवार		अ.न.मी.	स्वा.चौ. पोकली	करार
६८	पुष्प कुमार खड्का		का.स.	स्वा.चौ. पोकली	करार
६९	मीन कुमारी ढुङ्गेल		स्वीपर	स्वा.चौ. पोकली	करार
७०	दिपादेवी ढुङ्गेल	१८१७८८	सि.अ.न.मी.	स्वा.चौ. टारकेराबारी	स्थायी
७१	मोहम्मद हुसेन मन्सुरी		अ.हे.व.	स्वा.चौ. टारकेराबारी	करार
७२	सविना तामाङ्ग		अ.हे.व.	स्वा.चौ. टारकेराबारी	करार
७३	संचिता वि.क.		अ.न.मी.	स्वा.चौ. टारकेराबारी	करार
७४	मान कुमारी मगर		अ.न.मी.	स्वा.चौ. टारकेराबारी	करार
७५	एक बहादुर रोक्का	१७२३३९	का.स.	स्वा.चौ. टारकेराबारी	स्थायी
७६	अप्सरा पौडेल		स्वीपर	स्वा.चौ. टारकेराबारी	करार

७७	संगिता ढुङ्गेल	१८२०९१	सि.अ.न.मी.	स्वा.चौ. नर्मदेश्वर	स्थायी
७८	सदिका खड्का	२२५७३९	अ.न.मी.	स्वा.चौ. नर्मदेश्वर	स्थायी
७९	मीन कुमार धमला		अ.हे.व.	स्वा.चौ. नर्मदेश्वर	करार
८०	मनिका खड्का		अ.हे.व.	स्वा.चौ. नर्मदेश्वर	करार
८१	पार्वती श्रेष्ठ		का.स.	स्वा.चौ. नर्मदेश्वर	करार
८२	ज्ञानेन्द्र कुमार श्रेष्ठ	१७४०८२	सि.अ.हे.व.	स्वा.चौ. सिंहदेवी	स्थायी
८३	अनिता राई	१९३४१२	सि.अ.न.मी.	स्वा.चौ. सिंहदेवी	स्थायी
८४	मेलिना कार्की		अ.हे.व.	स्वा.चौ. सिंहदेवी	करार
८५	रविन्द्र बुढाथोकी		का.स.	स्वा.चौ. सिंहदेवी	करार
८६	विजय कुमार साह	२२७७७१	अ.हे.व.	स्वा.चौ. गाम्नाङ्टार	स्थायी
८७	शिवशंकर यादव		अ.हे.व.	स्वा.चौ. गाम्नाङ्टार	करार
८८	रुचिका भट्टराई		अ.न.मी.	स्वा.चौ. गाम्नाङ्टार	करार
८९	संगिता प्रधान		अ.न.मी.	स्वा.चौ. गाम्नाङ्टार	करार
९०	एक कुमारी थापा	१८८५१६	का.स.	स्वा.चौ. गाम्नाङ्टार	स्थायी
९१	मुना कार्की		स्वीपर	स्वा.चौ. गाम्नाङ्टार	करार
९२	देवी लुईटेल	२१५२३४	अ.न.मी.	स्वा.चौ. यसम	स्थायी
९३	कैलाश खत्री		अ.हे.व.	स्वा.चौ. यसम	करार
९४	अनिता कटवाल		अ.हे.व.	स्वा.चौ. यसम	करार
९५	कमला खड्का		अ.न.मी.	स्वा.चौ. यसम	करार
९६	सर्मिला श्रेष्ठ		अ.न.मी.	स्वा.चौ. यसम	करार
९७	ज्ञानु श्रेष्ठ		का.स.	स्वा.चौ. यसम	करार
९८	मेनुका खड्का		अ.हे.व.	आ.स्वा.के. सिंहदेवी	करार
९९	अम्बिका देवी श्रेष्ठ		अ.न.मी.	आ.स्वा.के. सिंहदेवी	करार
१००	रन्जिना वि.क.		का.स.	आ.स्वा.के. सिंहदेवी	करार
१०१	दिपन्द्र कुमार यादव		अ.हे.व.	आ.स्वा.के. मझुवा	करार
१०२	सुनिता राई		अ.न.मी.	आ.स्वा.के. मझुवा	करार
१०३	चिना खत्री		का.स.	आ.स्वा.के. मझुवा	करार
१०४	सोनिया विष्ट		अ.हे.व.	आ.स्वा.के. गाम्नाङ्टार	करार

१०५	हिमा वि.क.		अ.न.मी.	आ.स्वा.के. गाम्नाङ्टार	करार
१०६	विनु श्रेष्ठ		का.स.	आ.स्वा.के. गाम्नाङ्टार	करार

अनुसूची ५

गाउँपालिका स्तरीय, वडा स्तरीय तथा संघ र प्रदेशबाट प्राप्त योजनाहरुको विवरण

आ.व. ०७६/७७ को प्रगति प्रतिवेदन						
वडा नं.	योजनाको नाम		बजेट	प्रगति		कैफियत
				भौतिक	वित्तिय	
1	1	महिला सिलाई बुनाई पुनर्ताजकी कार्यक्रम	200000.00	100%	100%	
	2	तल्लो राङ्चा कुलो मर्मत योजना	100000.00	100%	100%	
	3	पानीमुनी धारो पोखरी निर्माण योजना	100000.00	100%	100%	
	4	दाडिमबोट युवाक्लब सडक निर्माण योजना	315000.00	100%	100%	
	5	रातेडाँडा बिरौटा घोरेटो बाटो निर्माण योजना	200000.00	100%	100%	
	6	सिलढुङ्गे पधेंरो चौतारीडाँडा सडक निर्माण योजना	175000.00	100%	100%	
	7	दाडिमबोट रातमाटा सडक निर्माण योजना(रकमान्तर)	800000.00	100%	100%	
	8	सुनारपानी कुवा निर्माण योजना	50000.00	100%	100%	
	9	वडा सुशासन तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	200000.00	100%	100%	
	10	च्युरीडाँडा पसलटार घोरेटोबाटो मर्मत योजना	40000.00	100%	100%	
	11	गरिबी निवारण (बाख्रा पालन,माझी वस्ती, दलित वस्ती, गैह्री माथ्लो वस्ती	150000.00	100%	100%	
	12	भलायो डाँडा सिल्खुगाँउ मोटर बाटो	200000.00	100%	100%	
	13	कर्कले भस्मे बिरौटा सडक	1050000.00	100%	100%	
	14	जिम्मल टोल रातेटार सडक निर्माण	210000.00	100%	100%	
	15	सिंचाई तथा खानेपानी पाइप खरिद	100000.00	100%	100%	
	16	काफ्लेबेंसी नौबिसे कुलो मर्मत	380000.00	100%	100%	
2	1	हुलाकचौर मुलपधेंरो रानीबन सडक निर्माण योजना	360000.00	100%	100%	
	2	हुलाकचौर ढलेपिपल कुडारटोल रिट्ठाबोट सिम्ले सडक योजना	335000.00	100%	100%	
	3	ठूलो चिलाउनेघारी बाङगेटार भण्डारीटोल पहिरो तटबन्धन योजना	200000.00	100%	100%	
	4	प्रतिक्षालय निर्माण, प्यागर ग्याल्बो भवन निर्माण योजना	200000.00	100%	100%	
	5	बाङ्गेटारचौर र हात्तीढुङ्गा संरक्षण योजना	50000.00	100%	100%	
	6	सुन्तले सिंचाई कुलो मर्मत तथा पाइप खरिद योजना	200000.00	100%	100%	
	7	आरुबोट सिंचाई पोखरी निर्माण योजना	150000.00	100%	100%	
	8	बाझघरे सानो निगाले सिंचाई पाइप खरिद योजना	50000.00	100%	99.98%	
	9	सुन्तले सिंचाई पोखरी निर्माण योजना	225000.00	100%	100%	
	10	पिपलगैह्रा आँपडाँडा सिकरकटेरी झोलुङगे पुल सडक योजना	150000.00	100%	100%	
	11	सिपमुलक तालिम(बेतबाँस सम्बन्धी जनचेतना अभिमुखीकरण तालिम/जेष्ठनागरिक, अशक्त, अपाङ्ग सम्मान)	75000.00	100%	100%	
	12	वडा कार्यालय अगाडी पर्खाल निर्माण	100000.00	100%	100%	
	13	भिरबारी पालेबारी कोलचौर फेदी पडारे सडक	340000.00	100%	100%	
	14	अर्चले टुनीबोट बासबोटे भोटेघडेरी सिंचाइ योजना	140000.00	100%	99.94%	
	15	खेलमैदान तथा हेलिप्याड निर्माण	100000.00	100%	100%	

	16	आले सिंचाइ कुलो पाइप खरिद योजना	150000.00	100%	100%	
	17	सिम्ले सानो निगाले सालबिसौना रिट्ठाबोट आँपडाँडा सडक निर्माण	260000.00	100%	100%	
	18	कोतघर गोलेडाँडा सडक	100000.00	100%	100%	
	19	न २ वडा खानेपानी योजना	125000.00	100%	100%	
	20	बाघखोर साउने पिङडाँडा किपट सडक	200000.00	100%	100%	
	21	वडा कार्यालय व्यावस्थापन र आर्यघाट निर्माण	240000.00	100%	100%	
	22	बाँगेटार चौर भण्डारी टोल आँपडाँडा सडक	150000.00	100%	100%	
	23	अनुगमन तथा मूल्यांकन, वडा स्तरीय योजना तर्जुमा, सुरक्षा व्यवस्थापन, सूचना प्रविधि र शासन प्रणाली	50000.00	0.00%	0.00%	सम्झौता नभएको
3	1	घ्याङ्ले डुडेगैह्रा खानेपानी योजना	100000.00	100%	100%	
	2	सिम्ले सिंचाई योजना	150000.00	100%	100%	
	3	आलेटार पोखरी निर्माण योजना	100000.00	100%	100%	
	4	जोगीटार पोखरी निर्माण योजना	100000.00	100%	100%	
	5	सिमटोल सिंचाई पोखरी निर्माण योजना	100000.00	100%	98.89%	
	6	बाघखोरडाँडा म्याट्ले माझीटार कृषि सडक योजना	250000.00	100%	100%	
	7	बरपिपल प्रतिक्षालय निर्माण योजना	100000.00	100%	100%	
	8	स्वास्थ्यचौकी बाघखोरडाँडा आसपास सडक मर्मत योजना	200000.00	100%	100%	
	9	लाकुरी भञ्ज्याङ्ग चिलाउने गैह्रा जोगीडाँडा सडक योजना	300000.00	100%	100%	
	10	भिमसेनस्थान पसलटार राङभाती मानेडाँडा सडक योजना	300000.00	100%	100%	
	11	भैंसेमुहान कुप्रीखोला देउसा दलित बस्ती खानेपानी योजना	200000.00	100%	100%	
	12	महिला सिपमूलक कार्यक्रम	200000.00	100%	100%	
	13	महिला सञ्जाल भवन निर्माण	150000.00	100%	100%	
	14	दुरा गाउँ प्रतिक्षालय निर्माण	100000.00	100%	100%	
	15	देउरालीडाँडा प्रतिक्षालय निर्माण	100000.00	100%	100%	
	16	जालपादेवी प्रतिक्षालय निर्माण	100000.00	100%	100%	
	17	कैदल पोखरी निर्माण	100000.00	89.45%	89.45%	
	18	नर्मदेश्वर भूक्षय योजना	100000.00	100%	100%	
	19	संसारी मन्दिर मर्मत योजना	150000.00	100%	100%	
	20	नर्मदेश्वर कृषि सडक मर्मत योजना	200000.00	100%	100%	
	21	गाम्नाडटोल भीमसेन मन्दिर निर्माण योजना	100000.00	100%	100%	
	22	नर्मदेश्वर सिंचाई पाइप खरिद योजना	200000.00	92.77%	92.77%	
	23	खानेपानी पाइप खरिद योजना	200000.00	100%	100%	
	24	वडा कार्यालय व्यवस्थापन	100000.00	0%	0.00%	सम्झौता नभएको
	25	वडा कार्यालय मर्मत	200000.00	0%	0.00%	सम्झौता नभएको
	26	राङ्भाती पसलटार खानेपानी ट्याङकी	100000.00	0%	0.00%	सम्झौता नभएको
4	1	महभिर माथिल्लो कुलो मर्मत योजना	250000.00	100%	100%	
	2	छत्तिवन बत्ती कुलो मर्मत योजना	150000.00	100%	100%	
	3	बाङगे पिपल मन्दिर भुई प्लास्टर योजना	150000.00	100%	100%	
	4	बाङ्गेपिपल बाटो स्तरोन्नती योजना	300000.00	100%	100%	
	5	वडा स्तरीय खेलकुद कार्यक्रम	50000.00	100%	100%	
	6	जामुनेटोल ट्याङकी निर्माण योजना	50000.00	100%	100%	
	7	चुवाडाँडा सिंचाई कुलो मर्मत योजना	100000.00	100%	100%	
	8	बाङ्गे पिपल सिंचाई योजना	50000.00	100%	100%	
	9	तरुके खानेपानी योजना	150000.00	100%	97.35%	
	10	दलित आरन सुधार कार्यक्रम	75000.00	100%	100%	

	11	वडा नं ४ बर्थिङ सेन्टर मर्मत योजना	150000.00	100%	100%	
	12	ठूलो पधेंरो ट्याङ्की मर्मत योजना	150000.00	100%	100%	
	13	गंगटे मचाबारी खानेपानी योजना	250000.00	100%	100%	
	14	छत्तिवने बाटो स्तरोन्नती योजना	1400000.00	100%	100%	
	15	झगरे सिचाइ मर्मत योजना	100000.00	100%	100%	
	16	वडा नं ४ को वडा कार्यालय जग्गा खरिद	200000.00	100%	100%	
	17	बाङगे पिपल ट्याङकी	50000.00	100%	100%	
	18	जेष्ठ नागरिक स्वयंसेविका सम्मान	75000.00	0.00%	0.00%	सम्झौता नभएको
	19	स्वास्थ्य चौकी अक्षयकोष	100000.00	0.00%	0.00%	सम्झौता नभएको
	20	सहकारी प्रवर्द्धन कार्यक्रम	150000.00	0.00%	0.00%	सम्झौता नभएको
	21	जलबायु परिवर्तन सम्बन्धी कार्यक्रम	50000.00	0.00%	0.00%	सम्झौता नभएको
5	1	खोप केन्द्र भवन प्लास्टर योजना	300000.00	100%	100%	
	2	कुटीडाँडा मझुवा सडक स्तरोन्नती योजना	850000.00	100%	100%	
	3	खड्का खोला तटबन्धन योजना	100000.00	100%	100%	
	4	बसपार्क वडा कार्यालय सडक स्तरोन्नती	200000.00	100%	100%	
	5	कोप्चे खानेपानी योजना	100000.00	100%	100%	
	6	पुलामीटोल खानेपानी	50000.00	100%	100%	
	7	तामाङटोल लुम्रेडाँडा वडा कार्यालय घोरेटो बाटो निर्माण	200000.00	100%	100%	
	8	महाकालीदेवी घेराबार	50000.00	100%	100%	
	9	जुके दोभान लघुजलविद्युत कुलो मर्मत	200000.00	100%	100%	
	10	वडडाँडा विद्यालय जग्गा खरिद	800000.00	100%	100%	
	11	डबली पधेंरो खानेपानी योजना	50000.00	100%	100%	
	12	वडा कार्यालय जग्गा सम्याउने (५ नं. वडा)	100000.00	100%	100%	
	13	वडा कार्यालय जग्गा खरिद	500000.00	100%	100%	
	14	कुलस्थान मन्दिर निर्माण	50000.00	100%	100%	
	15	एडिबि खानेपानी मर्मत काफ्लेगाँउ	100000.00	100%	100%	
	16	गणेश प्रा.वि. मझुवा ग्राउण्ड सम्याउने	100000.00	0.00%	0.00%	सम्झौता नभएको
	17	हर्कटे खानेपानी योजना	100000.00	0.00%	0.00%	सम्झौता नभएको
	18	महिला सिप विकास कार्यक्रम	150000.00	0.00%	0.00%	सम्झौता नभएको
6	1	डुडेखोला खर्क लघु जलविद्युत योजना	100000.00	100%	100%	
	2	खाल्टे ढाँडपाखाबारी सडक निर्माण योजना	600000.00	100%	100%	
	3	मेच्छे बिर्ताटोल खानेपानी मर्मत योजना	100000.00	100%	100%	
	4	खाल्टे ढाँडपाखाबारी सडक निर्माण योजना	600000.00	100%	100%	
	5	लिखु ६ वडा स्तरीय सडक स्तरोन्नती योजना	500000.00	100%	100%	
	6	राम लक्ष्मण सिद्धथान मन्दिर संरक्षण योजना	100000.00	100%	100%	
	7	लिखु गाउँपालिका वडा स्तरीय खेलकुद कार्यक्रम	125000.00	100%	100%	
	8	सिम्ले भालुखोप खानेपानी मर्मत योजना	100000.00	87.02%	87.02%	
	9	खाल्टे पहरा प्रतिक्षालय तथा धारा निर्माण योजना	100000.00	100%	100%	
	10	आहालडाँडा बिरौटा मूलपानी सिंचाई योजना	100000.00	100%	99.41%	
	11	डुँडेखोला फेदी भालुखोप सिंचाई योजना	100000.00	100%	97.68%	
	12	लिखु ६ गाम्नाङ्गटार खानेपानी मर्मत योजना	150000.00	84.27%	84.27%	
	13	केन्द्रिय जलविद्युत लाइन मर्मत योजना	100000.00	100%	100%	
	14	मुहाने झाक्रीथान कात्तिके सडक निर्माण योजना	300000.00	100%	100%	
	15	जुकेखोला खाल्टे खानेपानी मर्मत	100000.00	100%	100%	
	16	ग्रामोन्नती आ.वि खेलमैदान बिस्तार	150000.00	100%	100%	

	17	ग्रा.यु.सि.मा.वि. खेलमैदान बिस्तार	150000.00	100%	100%	
	18	ग्रा.यु.सि.क्याम्पस पुस्तकालय व्यावस्थापन	200000.00	100%	100%	
	19	मौला महादेव र देवीथान मन्दिर संरक्षण योजना	100000.00	100%	100%	
	20	मेच्छेपारी गाँउ खानेपानी मर्मत योजना	100000.00	100%	100%	
	21	वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	125000.00	0.0%	0.00%	सम्झौता नभएको
7	1	चुहानगाउँ खत्रीगाउँ धारापानी निर्माण सडक योजना	390000.00	100%	100%	
	2	फेदी रायबारी सिद्धथान पोखरी गैह्री खोल्सा सडक निर्माण योजना	1310000.00	100%	100%	
	3	तामाङ्गटोल गुरुङगाउँ डुडेखोला मोटर बाटो निर्माण योजना	140000.00	100%	100%	
	4	राम्चे तेस्रो सिद्धथान काफ्लेगाउँ सडक निर्माण योजना	450000.00	100%	100%	
	5	गाम्नाङ्गटार खानेपानी योजना	400000.00	100%	100%	
	6	काफ्ले डाँडा पहिरो नियन्त्रण योजना	160000.00	100%	100%	
	7	जलस्रोत मुहान संरक्षण योजना	200000.00	100%	100%	
	8	पिपलडाँडा रक्तमाला देवीस्थान सडक निर्माण योजना	400000.00	100%	100%	
	9	साउने चौतारा बालविकास केन्द्र फर्निचर निर्माण	50000.00	100%	99.00%	
	10	महिला सिलाई कटाई कार्यक्रम	100000.00	100%	100%	
	11	ग्राम ज्योती आ.वि. खेलमैदान बिस्तार	200000.00	0%	40%	पेश्की फछ्र्यौट नभएको
	12	श्री राम्चे ग्राम बिकास आ.वि. खेलमैदान बिस्तार	100000.00	100%	100%	
8	1	टारकेराबारी खानेपानी योजना	450000.00	100%	100%	
	2	खुट्टेको डिल पोखरी संरक्षण योजना	50000.00	100%	100%	
	3	वडा स्तरीय खेलकुद कार्यक्रम	50000.00	100%	100%	
	4	टारकेराबारी सडक निर्माण योजना	3000000.00	100%	100%	
	5	टारकेराबारी सिंचाई योजना	450000.00	100%	100%	
	6	बाढी पहिरो नियन्त्रण तोरीबारी	56000.00	100%	100%	
	7	महिला उत्थान कार्यक्रम	50000.00	100%	100%	
	8	बालबालिका उत्थान कार्यक्रम	100000.00	0%	0.00%	सम्झौता नभएको
	9	टारकेराबारी विद्युत योजना	250000.00	0%	0.00%	सम्झौता नभएको
	10	म्याचिङ फण्ड स्वास्थ्य चौकी	44000.00	0%	0.00%	सम्झौता नभएको
9	1	सिरिसे माझभिर गोरेटोबाटो मर्मत योजना	150000.00	100%	100%	
	2	लेती पुर्वजे बौद्ध सडक मर्मत योजना	500000.00	100%	100%	
	3	ओडारे जोरधारा सडक सोलिङ योजना	150000.00	100%	100%	
	4	दुग्धेश्वर स्वास्थ्य आमा समूह भवन मर्मत घेराबार योजना साविक पोकली ३	100000.00	100%	100%	
	5	लेती पिपलबोट वाच्पु सडक मर्मत योजना	700000.00	100%	100%	
	6	भोर्लाको झ्याङ्ग हुदैं दमैडाँडा जाने सडक निर्माण योजना	300000.00	100%	100%	
	7	बिजुली मर्मत योजना पोकली साविक ४ नं. वडा	200000.00	100%	100%	
	8	पोखरी भेडेपानी सडक निर्माण योजना	700000.00	100%	100%	
	9	स्वास्थ्यचौकी पोकली मैदान सम्याउने योजना	400000.00	100%	100%	
	10	चुप्लु खाम्साङ हर्कटे सडक निर्माण योजना	700000.00	100%	100%	
	11	ज्योती स्वास्थ्य आमा समूह भवन निर्माण योजना	100000.00	0%	40%	पेश्की फछ्र्यौट नभएको
	12	लाम्राङ विद्यालय खेलमैदान सम्याउने (रकमान्तर)	300000.00	100%	100%	
	13	जोर लाकुरी डाँडा सम्याउने योजना	100000.00	100%	100%	
	14	आमा समुह भवन निर्माण साविक (१-६) पोकली	400000.00	100%	100%	
	15	खानेपानी पाइप खरिद पोकली	200000.00	100%	100%	

	16	पर्बुजे बोल्कती सडक सोलिङ योजना	800000.00	100%	100%	
	17	वडा कार्यालय चौर सम्याउने	50000.00	100%	100%	
	18	बोल्कती स्वास्थ्य युनिट भवन मर्मत	100000.00	67.49%	67.49%	
	19	कोठे साँगु निर्माण ४ सेलेले चाम्बोटे खोला ५-७	150000.00	0%	0.00%	सम्झौता नभएको
	20	लेती मा.वि. मन्दिर निर्माण	100000.00	0%	0.00%	सम्झौता नभएको
गा.पा. स्तरीय	१	बाघखोर कुटीडाँडा सडक स्तरोन्नती योजना	4000000.00	100%	100%	
	२	गाउँपालिका परिसर भित्रको बाटो व्यवस्थापन योजना	700000.00	100%	100%	
	३	बजार व्यवस्थापन तथा पूर्वाधार निर्माण योजना	5000000.00	92.66%	92.66%	
	४	पोकली झरना पर्यटन पूर्वाधार	1000000.00	100%	100%	
	५	वडा नं. ९ वडा कार्यालय मर्मत	1000000.00	100%	100%	
	६	खाल्टे जाल्पा टारकोडिल सडक स्तरोन्नती योजना	1500000.00	100%	100%	
	७	जालपा पिङडाँडा सडक स्तरोन्नती	2000000.00	100%	98.51%	
	८	सिलाई कटाइ तालिम कार्यक्रम संचालन	1100000.00	100%	50%	50% अन्य तालिम
	९	मझुवा भञ्ज्याङ्ग माहुरेडाँडा सडक स्तरोन्नती	2000000.00	100%	100%	
	१०	टावर हाउस बत्ति जडान योजना (नेपाल टेलिकमबाट)	280688.40	100%	100%	
	११	वडा नं ७ को वडा कार्यालयको जग्गा खरिद	750000.00	100%	88%	
	१२	पालिका प्रहरी आवास गृह निर्माण	569570.00	100%	100%	
	१३	कुटीडाँडा जोगीडाँडा भैसे सडक स्तरोन्नती योजना	1000000.00	100%	100%	
	१४	भञ्ज्याङ गैरी दोबाटो बतासे सडक स्तरोन्नती योजना	2000000.00	100%	100%	
	१५	कुटीडाँडा गाम्नाडटार मझुवा भञ्ज्याङ सडक स्तरोन्नती	1000000.00	66.73%	66.73%	
	१६	डुंडे गैह्रा जुकेखोला सडक स्तरोन्नती	2000000.00	86.72%	86.72%	
	१७	वडा न. ९ शौचालय मर्मत	300000.00	100%	100%	
	१८	वाच्पु माथ्लो विद्युत मर्मत	300000.00	100%	100%	
	१९	वडा न. ४ को वडा कार्यालय जग्गा खरिद	350000.00	100%	96.43%	
	२०	पोखरी चौर कोप्चे पोखरीडाँडा सडक स्तरोन्नती	13900000.00	100%	95.22%	१ करोड समपुरक
	२१	बाघखोर रामेश्वर चिउरीडाँडा सडक स्तरोन्नती	2000000.00	100%	100%	
	२२	बिचारी आहाल चण्डी भञ्ज्याङ सडक स्तरोन्नती	2000000.00	100%	100%	
	२३	जुकेदोभान विद्युत मर्मत	500000.00	100%	100%	
	२४	होक्से माहुरडाँडा मुख्य डिपिआर	1800000.00	100%	100%	
	२५	महिला विकास कार्यक्रम	700000.00	100%	42.35%	
	२६	खेलकुद विकास विस्तार तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम	1100000.00	100%	37.45%	
प्रदेश स्तरीय	१	खेलमैदान रंगशाला निर्माण/स्तरोन्नती योजना	2000000.00	100%	99.96%	
	२	माझीटार स्वास्थ्यचौकी जोगीडाँडा सडक योजना	1000000.00	100%	100%	
	३	जालपा मा.वि. भकारेढुंगा चिनेटार लेती सडक योजना	1000000.00	100%	100%	
	४	बिचारी आहाल भदौरे रातमाटे काफ्लेबेँसी सडक	5010000.00	100%	100%	
	५	यसम बसपार्क निर्माण वडा न. ५	1000000.00	100%	100%	
	६	पोकली पिपलडाँडा डाँडाखर्क मझुवा देविटार सडक, लिखु ८,९	1010000.00	100%	100%	

	७	डिहि मुहान गरि मुडकेटार पसलटार खानेपानी योजना, लिखु १	555500.00	97.52%	97.52%	
	८	टंकराज इश्वरी स्मृती प्रतिष्ठान दलित सशक्तिकरण कार्यक्रम	203000.00	100%	100%	
	९	पटनादेवी आ.वि. शैक्षिक सुधारको लागि कार्यालय व्यवस्थापन, लिखु ९	50500.00			शिक्षा
संघ स्तरीय	१	पोकली झरना पर्यटन पूर्वाधार विकास योजना	2500000.00	100%	100%	
	२	पोकली झरना पर्यटन पूर्वाधार विकास योजना	2500000.00	100%	100%	
	३	टारकेराबारी भञ्ज्याङ्ग पोखरी डाँडा मोटरबाटो स्तरोन्नती योजना	2500000.00	100%	100%	
	४	पर्यटकीय गन्तव्य स्थल पोकली झरना पूर्वाधार कार्यक्रम	5000000.00	100%	100%	
	५	माटे खाल्टे राम्चे गाम्नाङटार मोटरबाटो	700000.00	100%	100%	
	६	लिखु ७ गाम्नाङटार खानेपानी योजना	1800000.00	99.14%	99.14%	
	७	रामेश्वर पशुपती पर्यटन पूर्वाधार कार्यक्रम	1500000.00	100%	100%	
स्वास्थ्य सशर्त	८	खोप केन्द्र भवन निर्माण पोकली	350000.00	98%	98%	
	९	खोप केन्द्र भवन निर्माण वडा न. ८	350000.00	100%	100%	
शिक्षा सशर्त	१०	वडडाँडा आ.वि शौचालय निर्माण	700000.00	100%	100%	
	११	गोरखनाथ आ.वि शौचालय निर्माण	700000.00	100%	100%	
		जम्मा	118099258.40			

आ.ब. २०६७/७७ को योजना कार्यन्वयनको संक्षिप्त विवरण

आ.ब. २०६७/७७ को योजना कार्यन्वयन विवरण				
वडा नं.	जम्मा योजना	सम्झौता भएका	सम्झौता नभएका	कैफियत
१	१६	१६	०	
२	२३	२२	१	
३	२६	२३	३	
४	२१	१७	४	
५	१८	१५	३	
६	२१	२०	१	
७	१२	१२	०	१ पेश्की फर्छौट नभएको
८	१०	७	३	
९	२०	१८	२	१ पेश्की फर्छौट नभएको
गा. पा.	२६	२६	०	
प्रदेश	९	८	१	१ शिक्षा तर्फ
संघ	११	११	०	
जम्मा	२१३	१९५	१८	

अनुसूची ६

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षा तर्फ विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमको प्रगति विवरण

संघीय सशर्ततर्फः-

सि. नं	क्रियाकलापकोनाम	विनियोजित रकम	खर्च भएको रकम	भौतिक प्रगति	वित्तीय प्रगति	मौज्दात	कैफियत
१	आधारभूत तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षकका लागितलब भत्ता अनुदान (विशेष शिक्षा परिषद अन्तर्गतका शिक्षक/ कर्मचारीहरु समेत)	44623000.0	44623000.0	100%	100	0.0	
२	आधारभूत तथा माध्यमिक तहमा स्वीकृत दरबन्दी तथा अनुदानमा कार्यरतशिक्षकको थप तलब भत्ता	12296390.0	7541764.0	100%	61	4754626.0	
३	माध्यमिक तहका स्वीकृत दरबन्दीका शिक्षक, राहत अनुदान शिक्षककालागि तलब भत्ता समेत	13220000.0	13220000.0	100%	100	0.0	
४	प्रारम्भिक वाल विकास सहजकर्ताहरुको पारिश्रमिक तथा विद्यालयकर्मचारी व्यवस्थापन अनुदानर पोशाक खर्च	6563000.0	6014650.0	100%	91.6	548350.0	
५	प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा शिक्षण सिकाई सामग्री एवम् कक्षा ८को परीक्षा व्यवस्थापन अनुदान	1189000.0	1188991.0	100%	100	9.0	
६	सार्वजनिकविद्यालयका विद्यार्थीहरुका लगि नि: शुल्क पाठ्यपुस्तक अनुदान	1606000.0	1606000.0	100%	100	0.0	
७	सार्वजनिक विद्यालयका विद्यार्थीहरुका लगि छात्रवृति (आवासीय तथागैह्र आवासीय)	904000.0	542400.0	100%	60	361600.0	
८	विद्यालयसञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान	1546000.0	1176000.0	100%	76	370000.0	
९	शैक्षिक पहुँच सुनिश्चितता, अनौपचारिक तथा वैकल्पिक शिक्षाकार्यक्रम (परंपरा विद्यालय, वैकल्पिक विद्यालय, साक्षरता र निरन्तर शिक्षाकाकार्यक्रम समेत)	600000.0	600000.0	100%	100	0.0	
१०	तोकिएकोविद्यार्थीको दिवा खाजाका लागि विद्यालयलाई अनुदान	6256000.0	3073680.0	100%	49	3182320.0	
११	विद्यालयभौतिक पुर्वाधार निर्माण अनुदान	1400000.0	1400000.0	100%	100	0.0	
१२	विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढीकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारितप्रोत्साहन अनुदान	2512000.0	2494000.0	100%	99	18000.0	
१३	सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरुलाई नि:शुल्क सेनिटरी प्याडव्यवस्थापन (शैक्षिक कार्यक्रम)	1202000.0	1202000.0	100%	100	0.0	
१४	COVID- 19 बाट भएको शैक्षिक क्षति न्युनीकरण तथा विद्यार्थीकोसिकाई प्रवर्द्धन कार्यक्रम	300000.0	252221.0	100%	84	47779.0	2,3,4 र 5 कक्षा मात्र
	जम्मा	**94217390.0**	**84934706.0**	**100%**		**9282684.0**	

गा.पा.समानीकरणतर्फः-

क्र सं	कार्यक्रम	विनियोजित रकम	खर्च रु.	भौतिक प्रगति	वित्तीय प्रगति	मौज्दात

१	गुणस्तरीय शिक्षाका लागि शैक्षिक सुधार	३५०००००	३५०००००	१००	१००	०
२	कक्षा आठको परीक्षा सञ्चालन	३१००००	३१००००	१००	१००	०
३	राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड	२१००००	२१००००	१००	१००	०
४	विद्यालय अनुगमन	२५००००	२२७६६६	१००	९१	२२३३४
५	शिक्षकलाइ प्रोत्साहन	३००००	३००००	१००	१००	०

समानीकरण तर्फ विभिन्न शीर्षकमा रु.५५,००,००० ।- बिनियोजन भएकोमा जम्मा रु. ४२,७७,६६६ ।- खर्च भई ८१% कार्य सम्पन्न भएको र बाँकी कार्यक्रम देश बन्दाबन्दीका कारण सम्पन्न हुन नसको ।

प्रदेश ससर्त तर्फ:-

क्र.सं.	कार्यक्रम	विनियोजित रकम	खर्च	भौतिक प्रगति	वित्तीय प्रगति	मौज्दात	कै.
१.	प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रका बाविकेसका प्रोत्साहन अनुदान	२७००००	२७००००	१००	१००	०	
२.	विद्यालय नर्सिङ कार्यक्रम	४४१६००	४४११५८	१००	९९.९	४००	
जम्मा		७११६००	७१११५८				

अनुसूची ७

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई तर्फ विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रमको प्रगति विवरण

क्र. स.	स्रोत	विवरण	भौतिक प्रगति	वितिय प्रगति
१	ने.स	स्थानिय तहका स्वास्थ्य चौकी,प्रा.स्वा.के.र अस्पतालहरुमा कार्यरत कर्मचारीहरुको तलब महंगी भत्तास्थानिय भत्ता पोषाक भत्ताप्रशासनिक खर्च समेत	१००	७१.२१
२	ने.स	विश्व क्षयरोग दिवश	०	०
३	ने.स	उपचार केन्द्रहरुमा आकस्मिक अवस्थामा औषधी,ल्याब सामाग्री ढुवानी,स्थानिय तह सञ्चालनखर्च)फर्म फर्मेट फोटो कपी,मर्मत संभार,ल्याब तथा आवश्यकसामाग्री खरिद(एवं क्षयरोगका	१००	१००
४	ने.स	स्वास्थ्य संस्थावाट टाढा रहेका वस्ती तथा स्वास्थ्य सेवामा पहुँच कम भएको जनसंख्यामा माइक्रोस्कोपिक क्याम्प सञ्चालन	१००	१००
५	ने.स	पि.वि.सी.तथा क्षयरोगका विरामी तथा क्षयरोग भएका सबैवालवालिकामा सम्पर्कका सबै घरपरिवारका सदस्यहरुमा सम्पर्क परीक्षण एवं विरामीका घरपरिवारमा पाँच वर्ष मुनिका	०	०
६	ने.स	समुदायमा निदान नभएका क्षयरोगका विरामी उपचार दायरामा ल्याउन शिक्षक,समाजसेवी,म.स्वा.से . परिचालन	१००	१००
७	ने.स	उपचाररत क्षयरोगका विरामीको उपचारको कोहर्ट नतिजा,कार्यक्रमको प्रगति एवं चुनौति र क्षयरोगका कार्यक्रममाभएका नयाँ विषयमा उपचार केन्द्रका स्वास्थ्यकर्मीहरुलाइ अध्यावधिक गर्ने	१००	१००
८	ने.स	परिवार योजन तथा प्रजनन् स्वास्थ्य कार्यक्रमका लागि औजार उपकरण खरिद	१००	१००
९	ने.स	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रमका लागि व्यक्ति करार	०	०
१०	ने.स	परिवार योजन तथा प्रजनन् स्वास्थ्य कार्यक्रम	१००	७०
११	ने.स	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम	१००	८३.२०
१२	ने.स	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण	१००	१००
१३	ने.स	मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अन्तर्गत आमा सुरक्षा,ANC,न्यानो झोला ,Vitamin K,Magnesium Sulphate,Calcium Carbonate	१००	८९.९५
१४	ने.स	पोषण कार्यक्रम	१००	७१.४७
१५	ने.स	दादुरा रुबेला खोप अभियान	१००	१००

१६	ने.स	रोटा खोप सुरुवात	१००	१००
१७	ने.स	नियमित तथा पुर्ण खोप दिगोपना र खोप ढुवानी	१००	१००
१८	ने.स	खोप केन्द्र निर्माण	१००	१००
१९	ने.स	रेविज,सर्पदंश आदिको जनचेतना सम्बन्धी प्रचार प्रसार तथा दिवशमनाउने पशुपंक्षी आदि बाट हुने ईनफ्लुएन्जा,वडफ्लु, ए यम आर सिष्टासर्कोसिस ,टक्सोप्लाज्मोसिस आदिविभिन्न सरुवा रोग	१००	१००
२०	ने.स	नसर्ने रोग सम्बन्धी कार्यक्रम)अभिमुखिकरण, नसर्ने रोग तथा मानसिकस्वास्थ्य सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम(Hypertension,Diabetes,COPD,	१००	२८.५७
२१	ने.स	मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी महत्वपुर्ण दिवस मनाउने)आत्महत्या रोकथाम दिवश ,मानसिक स्वास्थ्यदिवस, अल्जाइमर दिवस (मानसिक स्वास्थ्य समस्यावाट प्रभावीत व्यत्तिका परिवारका	०	०
२२	ने.स	महामारि तथा प्रकोप जन्य रोगहरुको अवस्थामा RRT/CRRTपरिचालन गर्ने ,चौमासिक रिभ्यु तथा	१००	१००
२३	ने.स	विश्व कुष्ठरोग दिवश तथा अपांगता दिवशको उपलक्ष्यमा कार्यक्रम	१००	१००
२४	ने.स	स्थानिय तहका स्वास्थ्यहरुको मासिक,चौमासिक समिक्षा,सुचना संकलन,गुणस्तर सुधार साथै	१००	६०
२५	ने.स	विधालय स्वास्थ्य शिक्षा,आमा समुह तथा स्थानिय तहमा स्वास्थ्यका लागि व्यवहारपरिवर्तन,प्रवर्द्धन अभियान	१००	१००
२६	ने.स	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको लागि औषधी खरिद	१००	१००
२७	ने.स	औषधिको समुचित प्रयोग प्रवधनको लागि साथी शिक्षा कार्यक्रम)peer group discussion)तथा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी स्तरिय उपचार पदध्ती अभिमुखिकरण तथा	१००	८५.३०
२८	ने.स	आधारभूत तथा आकस्मिक सेवा स्वास्थ्य चौकी/प्रा.स्वा.के./प्राथमिक अस्पतालको न्युनतम सेवा मापदण्ड अनुगमन सम्बन्धी अभिमुखिकरण कार्यक्रम	१००	१००
२९	ने.स	आधारभूत तथा आकस्मिक सेवाको सुनिश्चितताका लागि औषधी आपुर्ति र उपयोग,सम्बन्धीकार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मुल्याङकन)अनुगमन मुल्याङकन तथाकार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च(	१००	९९
३०	ने.स	न्युनतम सेवा मापदण्द कार्यान्वयनका लागि आवश्यक औजार उपकरण तथा सामाग्री खरिद,मर्मत तथा व्यवस्थापन	१००	१००
३१	ने.स	विरामिको लागि ओ.पि.डि.टिकट) कार्वन कपी सहितको (छपाई	१००	१००
३२	ने.स	औषधि लगायतका सामाग्रीको ढुवानी तथा रिप्याकिङ र वितरण समेत	१००	९९.६०
३३	ने.स	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको लागि औषधीको पूर्वानुमान,परिमान निधार्रण तथास्पेशिफिकेशन तयार गर्न	१००	१००
३४	ने.स	शहरी स्वास्थ्य केन्द्र/सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई स्थापना तथा सञ्चालन खर्च	०	०
३५	ने.स	महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविका कार्यक्रम)अर्ध बार्षिक समिक्षा र दिवश मनाउने	१००	१००
३६	ने.स.	स्वास्थ्य संस्था नभएका वडाहरुमा करार सेवा शुल्क रकम	१००	९७.८७
३७	ने.स.	स्वास्थ्य संस्था नभएका वडाहरुमा सञ्चालन खर्च	१००	९९.९०
३८	ने.स.	स्वास्थ्य संस्था नभएका वडाहरुमा भवन निर्माण	०	०
३९	ने.स.	म.स्वा.से.पोशाक भत्ता	१००	१००
४०	ने.स.	म.स्वा.से.विदाई खर्च	१००	१००
४१	ने.स.	म.स्वा.से.यातायात खर्च	१००	१००
१	गा.पा.	निशुल्क औषधी खरिद	१००	९९.२
२	गा.पा	म.स्वा.से .अर्ध वार्षिक गोष्टी	१००	१००
३	गा.पा.	म.स्वा.से .मासिक प्रोत्साहन	१००	१००
४	गा.पा.	बार्षिक समिक्षा गोष्टि	१००	१००
५	गा.पा.	स्वास्थ्य सम्बन्धी बिवश	१००	१००
६	गा.पा.	म.स्वा.से.आधारभूत तालिम	१००	१००

अनुसूची ८

आ.व. २०७६/७७ को बजेट तथा कार्यक्रमको विस्तृत प्रगति, वस्तगत तथा नगद अनुदान पाउने लाभग्राही र वडागत कृषक समूहको विवरण

नेपाल सरकारको शसर्त बजेट

रु.हजारमा

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	इकाई	परिमाण	बजेट	भौतिक प्रगति (%)	बित्तिय प्रगति (%)	कैफियत
१.	पशुपन्छि तथा मत्स्य उपचार सेवा	पटक	३	६०	१००	१००	
२.	पशु स्वास्थ्य व्यवस्थापनको लागि औषधि वितरण	पटक	१	१४५	१००	१००	
३.	विभिन्न खोपहरु लगाए वापत भ्याक्सिनेटहरुलाई पारिश्रमिक	वटा	१	१२५	१००	१००	
४.	भकारो सुधार कार्यक्रम	संख्या	३०	३००	१००	१००	
५.	फलफूल क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम	पटक	१	२,०००	१००	१००	
६.	माटो सुधारको लागि सामाग्री,प्रविधि हस्तान्तरण	पटक	१	२००	१००	१००	
७	तरल नाईट्रोजन ढुवानी ,भन्डारण,वितरण तथा व्यवस्थापन	पटक	१	२४०	१००	१००	
८	वर्डफ्लु रोग लगायत अन्य रोगहरुको नियन्त्रणको लागि बैठक तथा नमुना संकलन गरी पठाउने तथा प्रदेश र संघमा रिपोटिङ्ग गर्न	पटक	३	७५	१००	८२.६	
जम्मा				३,६४५		९९.६	

लिखु गाउँपालिका तर्फको बजेटः-

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	इकाई	परिमाण	बजेट	भौतिक प्रगति (%)	बित्तिय प्रगति (%)	कैफियत
१.	पशु औषधि खरिद र वितरण	पटक	१	५००	१००	१००	
२	माटो परीक्षण	पटक	१	१०००	०	०	
			जम्मा	१५००		३३.३	

प्रयास/हेल्भेटास तर्फः-

क्र.स.	कार्यक्रमको नाम	इकाई	परिमाण	बजेट	भौतिक प्रगति (%)	बित्तिय प्रगति (%)	कैफियत
१.	विकेन्द्रित एवं बहुपक्षिय कृषि प्रसार कार्यक्रम	पटक	१	४५३७	१००	९९.८	

राँगा प्राप्त गर्ने समूहको विवरणः-

क्र.स.	समूहको नाम	ठेगाना
१	रमाइलो डाँडा कृषक समूह	लिखु ९
२	नमुना बाख्रापालन कृषक समूह	लिखु ८
३	उन्नत घाँसउत्पादन कृषक समूह	लिखु ७
४	मौला मुलपधेरा पशुपालन कृषक समूह	लिखु ६
५	उदयमाला पशुपन्छी कृषक समूह	लिखु ५
६	प्रगतिशिल गाईभैसि पालन कृषक समूह	लिखु ५

७	श्री नमुना अगुवा पशुपालन कृषक समूह	लिखु २
८	श्री सिर्जनशिल पशुपालन समूह	लिखु १

व्यवसायिक फार्ममा सहयोग पाउनेको विवरणः-

क्र.स.	फार्मको नाम	ठेगाना	सञ्चालकको नाम
१	सेतिदेवी पशुपालन तथा कृषि फार्म	लिखु -२	नारयण बहादुर बुढाथोकी
२	कुवापानी मुलपधेरा पशुपालन तथा कृषि फार्म	लिखु -२	चिना देविबुढाथोकी
३	नारायणि हिमगंगा कृषि फार्म	लिखु -४	रामहरि पाण्डे
४	लिखु दिप पशु तथा कृषि जन्य वस्तु उत्पादन तथा बिक्रि केन्द्र	लिखु -५	उत्तम राज कटुवाल
५	हिमगंगा एकिकृत कृषि फार्म	लिखु -६	कृष्ण बहादुर अधिकारि
६	कलेक्सन कृषि तथा बिक्रि केन्द्र	लिखु -८	रेशम बिष्ठ

पोखरी कुलो मर्मत सहयोग पाउनेको विवरणः-

क्र.स.	समूहको नाम	ठेगाना
१	हातेमालो कृषक समूह	लिखु ९
२	लिखु खोला कृषक समूह	लिखु ८
३	सयपत्री कृषक समूह	लिखु ६
४	सिद्दि गणेश कृषि सप्लायर्स	लिखु ४
५	पूर्णमाता देवि कृषि तथा पशुपालन फार्म	लिखु ३

संस्थागत विकासको सामाग्रीहरु पाउने समूहको विवरणः-

क्र.सं.	समूहको नाम	ठेगाना	निर्णय पुस्तिका	स्टाम प्याड	छाप	लेटर प्याड	बचत पासबुक
१	श्री सिर्जनशिल पशुपालन समूह	लिखु-१	२	१	१	१००	२५
२	श्री लिखु युवा बाख्रापालन समूह	लिखु-१	२	१	१	०	०
३	श्री धारापानी आँपडाँडा पशालन कृषक समूह	लिखु-२	२	१	१	१००	२५
४	श्री सिँहदेवी पशुपालन कृषक समूह	लिखु-२	२	१	१	१००	२५
५	श्री मिलिजुलि पशुपालन कृषक समूह	लिखु-२	२	१	२	०	०
६	श्री दुरागाउँ पशुपालन कृषक समूह	लिखु-३	२	१	१	०	०
७	श्री उद्यमशिल बंगुरपालन कृषक समूह	लिखु-३	२	१	१	०	०
८	श्री यसम पशुपालन कृषक समूह	लिखु-४	२	१	१	१००	२५
९	श्री उन्नती पशुपालन कृषक समूह	लिखु-४	२	१	१	१००	२५
१०	श्री बिहानी बाख्रापालन समूह	लिखु-५	२	१	१	०	०
११	श्री बालकन्या देवि पशुपन्छी कृषक समूह	लिखु-५	२	१	१	१००	२५
१२	श्री उन्नतशिल गाईभैसिपालन समूह	लिखु-५	२	१	१	०	०
१३	श्री स्वावलम्बी पशुपालन कृषक समूह	लिखु-५	२	१	१	१००	२५
१४	श्री नबोदित कृषक समूह	लिखु-६	२	१	१	१००	२५
१५	श्री उन्नत घाँस उत्पादन समूह	लिखु-७	२	१	१	०	०
१६	श्री नमुना बाख्रापालन कृषक समूह	लिखु-८	२	१	१	१००	२५
१७	श्री वरपिपल बंगुरपालन कृषक समूह	लिखु-८	२	१	१	०	०

कृषक समूहको वडागत विवरणः-

क्र.स.	वडा नं.	समूह संख्या	महिला				पुरुष			
			दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा	दलित	जनजाती	अन्य	जम्मा
१	१	३	२	९	३१	४२	१	१	३९	४१
२	२	१३	४०	२९	७२	१४१	३२	३९	७३	१४४
३	३	११	२४	७४	११	१०९	१९	६५	३१	११५
४	४	१२	२६	४०	८४	१५०	४	२४	७६	१०४
५	५	९	१	५३	४६	१००	०	५३	६४	११७
६	६	८	१४	२०	६१	९५	९	१३	४९	७१
७	७	६	३	१	८	१२	४	२१	५३	७८
८	८	४	१६	८	२३	४७	५	५	१७	२७
९	९	९	६	२९	६०	९५	५	३४	६३	१०१
	जम्मा	**७५**	**२६०९**	**५२३**	**७७४**	**१५५७**	**१५३**	**४७६**	**८६७**	**१४७५**

अनुसूची ९

सहकारी संस्थाको विवरण आ.व. २०७६/७७																
क्र. स.	नाम ठेगाना	दर्ता नं. र मिति	किसिम	मुख्य कारोबार	सदस्य संख्या			पछिल्लो आ.ब. को वितिय विवरण					प्रत्यक्ष रोजगारी	कोपोमि समा आबद्ध	सम्पति शद्धिकरण सम्बन्धी प्रतिवेदन पेश
					महिला	पुरुष	जम्मा	शेयर पूँजी	बचत संकलन	ऋण लगानी	स्थिर सम्पति	जम्मा सम्पति दायित्व			
१	श्री गाम्नाङटार ब. स. सं. लि., लिखु-६	३० / २०६३/०२/१४	बहुउद्देशीय	बहुउद्देशीय	१५५	२५५	४१०	४०४	१२९०.	५६१३.	०.	६०९५.	-	नभएको	नगरेको
२	प्रगती बचत तथा ऋण सहकारी सं. लि. लिखु-९	२९/ २०६६/०७/०१	बचत तथा ऋण	बचत तथा लगानी	२६	२५	५१	२५.५	४१७.५	३८०.	४१७.५	४१७.५	-	नभएको	नगरेको
३	श्री ग्रामविकास कृषि सहकारी सं. लि. लिखु-६	३६/ २०६९/११/१४	कृषि	कृषि पशुपालन	३५	७०	१०५	११.	१६.	१२.	०.	२६.	-	नभएको	नगरेको
४	ग्रामोदय बचत तथा ऋण सहकारी सं. लि. लिखु-६	३५०/ २०५०/१०/७	बचत तथा ऋण	बचत तथा लगानी	७२	७२	१४४	२८८.	१०८०.	५६२०.	०.	०.	-	नभएको	नगरेको
५	नागरिक बचत तथा ऋण सहकारी सं. लि. लिखु-४	८०/ २०६७/१०/२०	बचत तथा ऋण	बचत तथा लगानी	७४	१४३	२१७	२४७७.	११७६.	३२७१.	२४४८.	१३०६.	१.	नभएको	नगरेको
६	संगम जाल्पा देवि कृषि सहकारी सं. लि. लिखु-३	१९- २०७३/०९/८	कृषि	कृषि पशुपालन	१२४	१३५	२५९	५०२.	१८५१.	१४५२.	१४५२.	२३५३.	१.	नभएको	नगरेका
७	जनसेवा बचत तथा ऋण सहकारी सं.लि. लिखु-२	०१- २०६३/०९/१३	बचत तथा ऋण	बचत तथा लगानी	३८३	५१५	८९८	१६३७.	१९७३०.	२७५४९.	१०९.	२७.	२.	नभएको	नगरेको
८	नमस्ते कृषि सहकारी सं. लि. लिखु-४	१४/ २०६९/०६/२२	कृषि	कृषि र वित्तीय	५६	१५०	२०६	१६७५.	२८१४.	२७७०.	२६३.	५८४.	५.	नभएको	नगरेको
९	श्री जाल्पा ब. तथा ऋण सहकारी सं.लि. लिखु-८	६/ २०६६/०४/१६	बचत तथा ऋण	बचत तथा लगानी	७४	१२६	२००	२२४५.	२४०.	३५८६.	२२४५.	२४८५.	-	नभएको	नगरेको
१०	जनउद्धार कृषि सहकारी सं.लि. लिखु- ५	७२/०६५/६६	कृषि	कृषि	३८	११४	१५२	२३०.	१६०.	३६०.	१०६.	४९७.	-	नभएको	नगरेको
११	यसम बचत तथा ऋण सहकारी सं.लि.लिखु-४	३३/ २०६६/०७/१९	बचत तथा ऋण	बचत तथा लगानी	५१	०	५१	४५०.	४५०.	६२५.	१५०.	०.	१.	नभएको	नगरेको
१२	प्रगतिशिल कृषि सहकारी सं.लि.लिखु-८	३७/ २०६९/११/१६	कृषि	कृषि	२०	२०	४०	१४१.	१११.	११४.	३०.	१४०.	-	नभएको	नगरेको
१३	गतिशिल कृषि सहकारी सं.लि. लिखु-५	६२/ २०६७/०९/१६	कृषि	कृषि र वित्तीय	४२	४७	८९	३०५.	५४२.	६९८.	५२.	८१६.	२.	नभएको	नगरेको
१४	लिखु साना किसान तथा कृषि स. सं.लि.लिखु-२	०१/ २०७६/०९/१	कृषि	कृषि र वित्तीय	४००	३१	४३१	५३३.	३३७२.	३७९७.	१७९.	६०४५.	२.	नभएको	नगरेको

अनुसूची १०

आ.ब ०७६/७७ मा संकलन भएको राजस्वको बिवरण

खर्च शीर्षक नं.	खर्च शीर्षक	वड नं.१	वड नं.२	वड नं.३	वड नं.४	वड नं.५	वड नं.६	वड नं.७	वड नं.८	वड नं.९	ग.पा	जम्मा
११३११	सम्पति कर	१३८००	३०००	२२६००	२११००	५८२००	३८४००	४२८००	९७००	५००००	१००९०५	३६०५०५
११३१४	भूमिकर/मालपोत	१८७३	४४६८	१२३५२	१८८७०.८०	१५१८३	२०८२५	१८११०	९६३७	२०२९२	४२७५	१२५८८६
११३२१	घर बहाल कर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१४४९९५	१४४९९५
११३२२	बहाल बिरौटी कर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१२०००	१२०००
११६१३	व्यावसाय कर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	५३९६१	५३९६१
११६१४	रेडियो सञ्चालन दस्तुर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१२६००	१२६००
१४२१३	अन्य बिक्रीबाट प्राप्त रकम	०	०	०	०	०	०	०	०	०	८१०००	८१०००
१४२२१	न्यायिक दस्तुर	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३०००	३०००
१४२२४	परिक्षा शुल्क	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४९३००	४९३००
१४२२९	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	०	०	०	०	०	०	०	०	०	४३७७४	४३७७४
१४२४३	सिफारिस दस्तुर	८२००	१००००	६०००	७०००	१२१००	६९००	४७००	०	१८०००	३७२९६४	४४५८६४
१४२४४	नाता प्रमाणीत दस्तुर	९००	३०००	५००	१५००	६००	०	०	०	१६००	२५५००	३३६००
१४२४५	अन्य दस्तुर	१०००	८००	४००	०	१०००	०	०	०	१२००	७२९२५	७७३२५
१४३१२	प्रशासनिक दण्ड जरिवाना र दस्तुर र नक्सा पास ठेक्का पट्टा	०	०	०	०	०	०	०	०	०	३८५६१	३८५६१
१४२५३	व्यवसाय दर्ता शुल्क	०	०	०	०	५०००	०	०	०	१२०००	२५९४००	२७६४००
१४३४४	व्याक्तिगत घटना दर्ता विलम्व शुल्क	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१०२२००	१०२२००
१५१११	बेरुजु	०	०	०	०.००	०.०	०	०	०	०	२१९००	२१९००
जम्मा		२५७७३	२१२६८	४१८५२	४८४७१	९२०८३	६६१२५	६५६१०.२४	१९३३७	१०३०९२	१३९९२६०	१८८२८७०.६३

आ.व. : २०७६/७७ बजेट उपशीर्षक : लिखु गाउँपालिका (८०११०५०६१०१) चालू खर्चको विवरण

सि.नं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	खर्च शीर्षक	स्रोत	विनियोजन रु.	खर्च		मौज्दात
					जम्मा	प्रतिशत	
१	पारिश्रमिक कर्मचारी	२११११	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	५७,३५,९४५.००	५७,०८,१२१.६४	९९.५१	२७,८२३.३६
२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	२१११२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	७०,००,००२.००	६८,२२,०००.००	९७.४६	१,७८,००२.००
३	पोशाक	२११२१	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	६,१९,४२३.००	६,१९,४२३.००	१००.	
४	खाद्यान्न	२११२२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	३,९७,००२.००	२,२५,८५०.००	५६.८९	१,७१,१५२.००
५	स्थानीय भत्ता	२११३१	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	११,७४,०३९.००	५,०५,८७०.००	४३.०९	६,६८,१६९.००
६	महंगी भत्ता	२११३२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	८,५०,००२.००	३,६७,०००.००	४३.१८	४,८३,००२.००
७	फिल्ड भत्ता	२११३३	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	४,५०,०००.००		०	४,५०,०००.००

८	कर्मचारीको बैठक भत्ता	२११३४	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	७,६७,०००.००	५,५२,२००.००	७१.९९	२,१४,८००.००
९	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	२११३५	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	१,००,०००.००	८०,०००.००	८०.	२०,०००.००
१०	अन्य भत्ता	२११३९	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	१,५०,०००.००	६०,०००.००	४०.	९०,०००.००
११	पदाधिकारी बैठक भत्ता	२११४१	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	३५,००,००४.००	३४,८१,५००.००	९९.४७	१८,५०४.००
१२	पानी तथा बिजुली	२२१११	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	९९,९९६.००	९८,४४८.००	९८.४५	१,५४८.००
१३	संचार महसुल	२२११२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	१०,००,००२.००	२,२५,३८८.९०	२२.५४	७,७४,६१३.१०
१४	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	२२२१२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	६,००,०००.००	५,९५,६२४.२७	९९.२७	४,३७५.७३
१५	सवारी साधन मर्मत खर्च	२२२१३	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	८,००,००१.५०	७,६३,०८३.७६	९५.३९	३६,९१७.७४
१६	बिमा तथा नवीकरण खर्च	२२२१४	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	१,९९,९८८.००		०	१,९९,९८८.००
१७	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	२२२२१	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	१,५०,०००.००	३५,११०.००	२३.४१	१,१४,८९०.००
१८	निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	२२२३१	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	१२,००,०००.००	५,८३,७३५.००	४८.६४	६,१६,२६५.००
१९	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	२२३११	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	३०,००,०००.००	२९,९१,१५०.५०	९९.७१	८,८४९.५०
२०	पुस्तक तथा सामग्री खर्च	२२३१३	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	२,००,०००.००		०	२,००,०००.००
२१	इन्धन - अन्य प्रयोजन	२२३१४	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	२,००,०००.००	१,९७,०४५.००	९८.५२	२,९५५.००
२२	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	२२३१५	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	३,००,०००.००	२,९७,२८४.००	९९.०९	२,७१६.००
२३	वडा कार्यालय डि.पि.आर.	२२४११	नेपाल सरकार - नगद अनुदान			०	
२४	वडा कार्यालय डि.पि.आर.	२२४११	प्रदेश नंबर १ - नगद अनुदान			०	
२५	सेवा र परामर्श खर्च	२२४११	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	६,२९,०००.००	२७,०००.००	४.२९	६,०२,०००.००
२६	होक्से - माहुरडाँडा मुख्य सडक डि.पि.आर.	२२४११	आन्तरिक स्रोत - नगद	१८,००,०००.००	१७,९८,९६०.००	९९.९४	१,०४०.००
२७	करार सेवा शुल्क	२२४१३	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	९२,६३,५९५.००	९१,०६,२१४.७०	९८.३	१,५७,३८०.३०
२८	अन्य सेवा शुल्क	२२४१९	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	२,००,०००.००		०	२,००,०००.००
२९	कर्मचारी तालिम खर्च	२२५११	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	२,००,०००.००	५,०००.००	२.५	१,९५,०००.००
३०	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	२२५१२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	११,००,०००.००	११,००,०००.००	१००.	
३१	विविध कार्यक्रम खर्च	२२५२२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	१,००,०००.००	५०,४९०.००	५०.४९	४९,५१०.००
३२	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	२२६११	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	१८,००,०००.००	१७,९८,९२०.००	९९.९४	१,०८०.००
३३	भ्रमण खर्च	२२६१२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	२,००,०००.००	२,००,०००.००	१००.	
३४	विशिष्ट व्यक्ति तथा प्रतिनिधि मण्डलको भ्रमण खर्च	२२६१३	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	७,००,०००.००		०	७,००,०००.००
३५	अन्य भ्रमण खर्च	२२६१९	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	३,००,०००.००	२,९६,३३०.००	९८.७८	३,६७०.००
३६	विविध खर्च	२२७११	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	१०,००,०००.००	१०,००,०००.००	१००.	

३७	स्वास्थ संस्थाहरूलाई सहायता	२५३१२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	११,६४,०००.५०	७,६८,०००.००	६५.९८	३,९६,०००.५०
३८	अन्य सहायता	२५३१५	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	२,५०,०००.००	२,५०,०००.००	१००.	
३९	छात्रवृत्ति	२७२११	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	१,००,०००.००		०	१,००,०००.००
४०	उद्दार, राहत तथा पुनर्स्थापना खर्च	२७२१२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	१,५०,०००.००	१,४८,०००.००	९८.६७	२,०००.००
४१	घर भाडा	२८१४२	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	१,५०,०००.००	१,४५,४००.००	९६.९३	४,६००.००
४२	अन्य भाडा	२८१४९	राजस्व बाँडफाँड - संघीय सरकार - नगद	४,००,०००.००	३,५१,०५०.००	८७.७६	४८,९५०.००
कुल जम्मा				४,८०,००,०००.००	४,१२,५४,१९८.७७	८५.९५	६७,४५,८०१.२३